mü'min kimliğimiz

nureddin yıldız

tahlil yayınları

İSTANBUL 1437 / 2016

MÜ'MİN KİMLİĞİMİZ

Nureddin Yıldız

TAHLİL
YAYINLARI

Tahlil Yayınları: 5

Nureddin Yıldız Kitaplığı: 3

Yayın Editörü
Sadullah Yıldız

Kapak Tasarım
Semih Taneri

İç Tasarım
Şaban Muslu

Sanat Danışmanı
Abdülbaki Kömür

ISBN
978-605-9494-29-8

İletişim Adresi
Kartaltepe Mah. 60. Sok. No: 50 Bayrampaşa/İSTANBUL
Tel/Faks: (0212) 417 77 75

tahlilyayinlari.com
editor@tahlilyayinlari.com

Her hakkı mahfuzdur.

Bu eserin e-kitap çevrimi **SaveAs Bilişim** tarafından yapılmıştır.
www.saveas.com.tr

Nureddin YILDIZ

1960 yılında Trabzon'un Of ilçesinde doğdu. Hafızlığını ve ilk dinî eğitimini babası Hilmi Yıldız Hocaefendi'nin yanında tamamladı. İstanbul-Gaziosmanpaşa İmam Hatip Lisesi'ne devam ederken değişik gazetelerde haftalık yazılar ve tercümeler kaleme almaya başladı. Aynı zamanda kürsü hatipliğine devam etti. Öğrencilik yıllarında Milli Türk Talebe Birliği ve Akıncılar Teşkilatı'nda aktif görevler üstlendi.

İmam hatip lisesinin ardından Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde bir dönem eğitim gördükten sonra Mekke Ümmü'l-Kura Üniversitesi'ne geçiş yaptı. Burada Usul-u Fıkıh bölümünü bitirdi. Mekke'de bulunduğu süre içerisinde hadis hocalarından özel dersler ve icazetler aldı. Suriyeli muhaddis Abdulfettah Ebu Gudde, Hindistanlı âlim Ebu'l Hasen En-Nedvi ve Osmanlı ulemasının son devir temsilcilerinden Mehmet Emin Saraç Hocaefendi, icazet aldığı hocalarından bazılarıdır.

İstanbul'a döndükten sonra sürekli içinde bulunduğu eğitim ve sivil toplum faaliyetlerine yeni bir ivme kazandırdı. Hafızlık ve din eğitimi alanında değişik kurum ve kuruluşlarda grup eğitimleri verdi.

Teşkilatlanma bilinci ve sivil toplumculuk alanında özel çalışmalarda bulundu. Tercümelerin yanında özgün eserler kaleme almaya başladı. Başta Senabil Hizmet ve Kültür Vakfı olmak üzere birçok sivil toplum örgütünün kuruluşuna katıldı. Hâlen birçoğunun yönetim, denetleme ve istişare kurullarında görevleri bulunmaktadır. Son olarak da Sosyal Doku Derneği'nin kuruluşuna fikrî öncülük yaptı.

Tebliğ ve irşat faaliyetleri kapsamında çocuk ve gençlerin eğitimi, örnek aile modeli, İslam ahlakı, teşkilat eğitimi, ümmet bilinci vb. konularda yüzlerce seminer ve konferans vermiş, hâlen vermeye devam etmektedir. Çeşitli dergilerde düzenli olarak yazıları yayınlanmaktadır.

Senabil Hizmet ve Kültür Vakfı ve Sosyal Doku Derneği'nde çalışmalarını sürdürmektedir. Evli ve dört çocuk babasıdır. Dünya Müslüman Âlimler Birliği ve Türkiye Âlimler Birliği'nin ilk üyelerinden olup sohbetleri *sosyaldoku.com* üzerinden yayınlanmakta, *fetvameclisi.com* adresinden de sorulara cevap vermektedir.

Telif Eserleri:
1) İşi Vaktinden Çok Olanlar (4 Cilt)
2) Rahmetin Kapısında
3) Mü'min Kimliğimiz
4) Edep ve Amel
5) Dinimize Hizmetin İç Sorunları
6) En Sevgiliden Uzanan Dallar (2 Cilt)
7) Ramazan Risalesi
8) Anahtar Cevaplar
9) Hani Din Hepimizindi?
10) Kıblegâh Evler
11) Baldan Tatlı Sözler
12) Medine Raporu
13) Bu Zamanın Sabrı
14) Aile Davamız
15) Geminin Neresindeyiz?
16) Mahrem Cevaplar
17) Namaz Muhasebesi
18) Hâlimizin İzahı
19) Hanımlar İçin İnciler
20) Mektubunuz Var
21) Mü'min Ev
22) Arş'ın Gölgesindeki Genç
23) Doğal Aile
24) Elbette Allahuekber
25) Mücahide Kadın
26) Bir Umut Bir Mektup (3 Cilt)
27) Hür Yürekli Genç
28) Şehzadebaşı Sohbetleri
29) Hacı Bayram Sohbetleri

Tercüme Eserleri
1) Medine Toplumu / *Prof. Dr. Ekrem Ziya Ümeri*
2) Düzeltilmesi Gereken Kavramlar / *Muhammed Kutup*
3) Kur'an'da Resûlullah / *Prof. Dr. M. Ali Haşimi*
4) İslam İnancı / *Muhammed Kutup*

5) İslami Çalışma Metodu / *Mustafa Muhammed Tahhan*

6) Kur'an ve Sünnet'e Göre Müslüman Kadının Şahsiyeti / *Prof. Dr. M. Ali Haşimi (Heyet)*

7) İslam Fıkıh Ansiklopedisi / *Prof. Dr. Vehbe Zuhayli (Heyet)*

8) Sosyal Bilimler Ansiklopedisi *(Heyet)*

9) Et-Tefsirul Münir / *Vehbe Zuhayli (Heyet)*

10) Bulûğu'l Merâm Şerhi / *Nureddin Itr (Heyet)*

Yakın Zamanda Yayınlanacaklar

- Ömer Müslümanlığı
- Tıbba Müslümanca Bakış
- Riyazüssalihin Kapısı
- Kur'an Her Şeyimiz
- Siyasete Nübüvvet Mührü
- Sünnet Neden Garip?

İthaf

Çocuk yaşta Kur'an'la haşir neşir olmamın yegâne müsebbibi, babam ve ilk hocam, ömrünü Allah'ın kitabına hizmete vakfetmiş insan ***Hilmi Yıldız****'a,*

Talebelik günlerimin en müşfik arkadaşı, dua makinem sevgili annem ***Ayşe Yıldız****'a;*

En büyük emel olan, Kevser buluşmasından önce, büyük himmetlerinin minnet ifadesi olarak…

Onlar beni, küçükken koruyup kolladılar. Rabbim onlara, ebediyen rahmetiyle muamele buyursun.

Hamdimiz/Salavatımız

Bizi, 'Mü'min' olmamız için en uygun şartlarda yaratan Allah'a hamd ederiz. Küfrün dal budak saldığı bir zamanda, ezanların yükseldiği, Kur'an'la buluşmanın kolaylaştığı nimetler içinde bulunmamızı lütfederek, nice kullarına vermediğini bize verdi.

Dünya küçüldükçe iman kardeşlerimizle beraberliğimiz güçlendi. Batılın mümessilleri Hakk'a saldırdıkça, kimliğimizi daha iyi anladık. Gelişen teknolojiyi, iman davamızın hizmetinde kullanmaya çalıştık.

Bizi selde sürüklenen çöp olmaktan koruyan Rabbimizi, layık olduğu en güzel övgülerle över, O'na azametine mütenasip hamd ile hamd ederiz.

Âlemlere rahmet olarak gönderilen, bize bizden daha yakın olan Peygamberimiz, Efendimiz Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme salât ve selam ederiz. Bütün selamlar ve salâvat ona, onun ashabına, ehli beytine olsun.

Ön Söz

İnsan, diğer canlılardan farklıdır. İnsanın farkı, üzerindeki kıllardan diline ve rengine varıncaya kadar her şeyde gözle görülebilecek şekildedir. İnsanlar arasındaki cinsiyet farkı da gözle görüldüğünde hissedilebilecek kadar açıktır. İnsanı insan olarak bariz kılan farklılıklar en tabii simgeler olarak bilinir.

İnsan olmanın kazandırdığı farklılıkla övünmek bir hak olduğu kadar, o ayrıcalığı korumak ve yaşatmak da bir görev olmalıdır.

Yaratan ve var eden Allah, mahlûkatından oluşan mülkünde bir düzen kurmuş ve bu düzenin nihai uygulamasını cennet ve cehennem olarak belirlemiştir. Cennet ve cehennem değerlendirmesi yapılmadan herhangi bir takdir belirlemek mümkün değildir. Hayvanların durumu bile değerlendirilirken, sonunda toprak olacakları, cennet veya cehennemle ilgili bir sonuç görmeyecekleri ekseninde takdirler yapılır.

En saygın mahlûk olan insanın, sadece insan olarak yaratılmış olmakla – ki bu yaratılmada insanın bir iradesi söz konusu değildir – elde ettiği farklılıkları yeterli görmesi mümkün değildir. Yaratıp var eden Allah Teâlâ'nın iradesine aykırıdır bu anlayış. İnsanı, hayvandan ayırt ettiğimiz gibi, insan da kendi içinde ayırt edilmelidir. İnsanlığın içini dolduranla dolduramayan, belki de gayri insanîliği öne çıkan tavırların sahipleri farklı tutulmalıdır. Bunu Allah Teâlâ böyle istediği gibi, insanların tabii isteği de bu yöndedir.

Yaratılmış olmanın en büyük gayesi olan iman cevherine kavuşanla, neden yaratıldığı konusunda kendisini boşlukta hissedenin farkı bilinmelidir. Mü'min olmak mahza farktır. Bu fark, insanî yapıyı şekillendiren dış görüntüden beyindeki düşüncelere kadar her alanda vardır. Kur'an ve hadislerin çizdiği çizgilerin esas alınması şartıyla, iman etmekten kaynaklanan kimliğimiz, imanî bir değer olarak sürekli ön plânda ve koruma altında olmalıdır.

Söz konusu 'Mü'min Kimliği' olunca, elbise kumaş değildir, sakal kıl değildir. Mü'min, güneşin doğup aydınlattığı her yerde kendisini kontrol eden Allah'ın murakabesini bilerek yaşar. O murakabeden bir an ayrı kalamaz. Bu da onun, her an 'uygun olanı' yapmak gibi bir tercihi kollamasını gerektirmektedir.

Mubah çizgilerinin içinde kalan konularda bile mubahlığın zorlanabileceği renk tonlarına karşı dikkatli olunması gerekmektedir. Mü'min, kimliğiyle ilgili muhasebesini yaparken, mesela, ezanı duyduğu yerde camiyi yalnız bırakamayacağını bilir. Çünkü cami ve cemaat, o kimliğin en önemli unsurlarındandır. Allah'ın emir ve yasakları arasında kimlik göstergesi olmayan da yoktur.

Bu nedenle, kültürlerin birbirini ezmeye çalıştığı bir zamanda, İslam'ı camilere sıkıştırmaya çalışan, hayattan tecrit edilmiş bir din anlayışının oturtulmak istendiği ortamda, kimliğimize dolayısıyla kendimize sahip çıkmanın önemi gitgide artmaktadır.

Bu kitap, sözünü ettiğimiz bu amaç doğrultusunda hazırlanmış farklı ders notlarının bir araya getirilmesi ile oluştu. Kitaplaşmasının daha yararlı olacağını söyleyen kardeşlerin tavsiyesini dikkate alarak bu hale getirildi.

Çalışmalarımızı rızasına uygun ameller arasında kabul buyurmasını Allah Teâlâ'dan niyaz ederim.

Nureddin Yıldız
Bayrampaşa / 2009

İman Bir Fidandır

En büyük gaye: Lailaheillallah

İnsana mesaj getiren bütün peygamberlerin ilk ve en önemli mesajı, *'Allah'tan başka ilah olmadığı'* gerçeğidir. **Allah'tan başka ilah olmadığı gerçeğinin dille itiraf edilmesi ve bu itiraf doğrultusunda bir hayat yaşanması ana mesele olmuştur**. Namaz ve oruç gibi ibadetler, hatta diğer hükümlerin tamamı bu ana meselenin yanında konuşulduklarında tali meselelerdir.

'*Allah'tan başka ilah olmadığı*' gerçeğini itiraf etmeden, itiraf edilmiş olsa bile, o itiraf doğrultusunda bir hayat tarzı benimsenmeden hiçbir ibadetin makbul olması mümkün değildir. Mü'min olmanın en tabii sonucu budur.

'Lailaheillallah' deyimi, sadece bir dilden diğerine tercüme edilme mantığıyla bakıldığında *'Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur.*' şeklinde anlaşılabilir. Gerçek tercümesi de budur. Ancak 'ilah' kelimesinin delalet ettiği derin anlama dönüldüğünde daha kapsamlı bir daireye girildiği görülecektir. İlah, kendisine itaat edilen, emirlerine itiraz edilmeyen makamın adıdır. '*Allah'tan başka hiçbir ilah'* olmaması, sözü dinlenen, emrine isyan edilemeyen tek gücün Allah olmasıdır. Bu ilkenin dille ikrar edilmesinin ardından pratikte emrine itiraz edilemeyen güçler bulunuyorsa, dille söylenenle pratikte tatbik edilen arasında açık bir çelişki vardır. Hiçbir şekilde dille itiraf edilmiyorsa, zaten ikinci bir cepheye geçmekten başka yorumlanabilecek alternatif kalmamış demektir.

Ebu Talib'in ölüm döşeğinde iken, sevdiği ve doğruluğuna inandığı yeğeninin '*bir kelime*' söylemesini rica ettiği halde, o *bir kelimeyi* söylemeye yanaşmaması düşündürücüdür. **Bugün, o *bir kelimeyi* hiç tereddüt etmeden söyleyebilen yığınların, o *bir kelimeyle* çelişecek hayatın içinde kendilerini mutlu hissetmeleri, Ebu Talib'in mi, onların mı '*bir kelime*'nin içeriğini daha iyi anladığını düşündürtmektedir.**

Bir şiir mısrası gibi söylenenle, kalpten süzülüp beyne ulaşan ve oradan dile taşınanı söylemek arasında önemli farklar vardır.

Hacla faizin, sünnet düğünü ile alkolün, namazla yalanın, oruçla gıybetin birleşebilmesi ve bu birleşmenin bir rahatsızlık vermemesinde de yatan çizgi farkı buradan bulunabilir.

Kesinlikle, '*iman etme*'yi bir örf ve kültür olmaktan ayrı tutmalıyız. İman etmek veya etmemek, cennete girmek veya cehennemde ebedi olarak kalmak kadar ciddi görülmelidir. Ayrıca iman etmenin içinin neyle doldurulduğu da düşünülmesi gereken bir meseledir. Sahabe örneklerinden yola çıkarak önemli örnekler bulabiliriz.

Kur'an ısrarla, eski ümmetlerin halini incelememizi istemektedir. Peygamberlerin yanında yer alanlarla, onların karşısına dikilenlerin anlatıldığı yüzlerce ayet tefekkür konusu olmalıdır.

'*İman etmek*' 'inanmak' olarak da açıklanamayacak kadar derindir. Bizim bu evrendeki var olmamızın yegâne gayesi, '*iman etmek*' veya etmemekten ibarettir.

* * *

Kur'an'da, bütün peygamberlerin ilk ve en önemli mesajlarının, 'Allah'tan başka ilah olmadığı' ilkesinin tebliği olduğuna dair muhtelif ayetler vardır. Bu ayetlerden bazıları şunlardır:

A'raf suresi 59, 65, 73, 85. ayetleri; Hûd suresi 50, 61, 84. ayetleri; Mü'minûn suresi 23 ve 32. ayetleri; Enbiya suresi 25. ayeti.

* * *

İman

İman, şehadet kelimesini ikrar etmektir. Şehadet kelimesi: *Eşhedü en lailaheillallah ve eşhedü enne Muhammeden abduhu ve resûlühü* şeklindedir. Bu deyimin Türkçe tercümesi şu şekildedir: *Ben, Allah'tan başka hiçbir ilah bulunmadığına şehadet ederim. Ve yine şehadet ederim ki, Muhammed Allah'ın kulu ve resûlüdür.*

Bir insanın Allah'tan başka hiçbir ilah bulunmadığına şehadet etmesinin gereği şudur:

• Kesin ve tartışılmaz bir inançla Allah'ın var olduğuna, kullarının Rabbi ve İlahı olduğuna, O'na ait olan isimlere ve sıfatlara, ibadetin sadece O'na yapılabileceğine inanmak,

• İnsanın yaşamında bu inanışın izi görülecek şekilde kalbinin inandığı şeyi yüzde yüz tasdik etmesi,

• Allah'ın emirlerine uymak,
• Allah'ın yasak ettiklerinden uzak durmak.

Bu düzey aslında, iman etmenin ilk basamağıdır. Bu düzeyle başlayan 'imanî hayat', Allah Teâlâ'nın diğer emirleri ve imtihan türleriyle son nefese kadar devam eder.

Muhammed'in Allah'ın kulu ve resûlü olduğuna şehadet etmenin gereği ise şudur:

– O peygamberdir ve peygamberlerin sonuncusudur.

– O'nun Rabbinden bildirdiği – gaybî bilgiler dâhil – ne varsa doğrudur. O, kendiliğinden bir şey söylememiştir. Getirdiği dini ve o dine ait bütün hükümler doğrudur.

– O'na itaat Allah'a itaattir. Yasakladığı Allah'ın yasağıdır.

İki bölümden oluşan bu şekildeki bir imanın karşılığı ebedi cennettir, ateşten kurtuluştur.

İmanın, 'iman' kavramını doğrulayacak bir kıvamda olabilmesi için üç şeyin gerçekleşmesi gerekir:

1 – Kalp doğrulamalı,

2 – Dil ikrar etmeli,

3 – Organlar pratiğe dökmelidir.

Bu üç şeyin birinin eksikliği, içi dolu bir 'iman' için eksikliktir.

İman, insanın cenneti veya cehennemini; cennet veya cehennem ise sonsuzluğu simgelediğine göre, mü'minin, imanını koruma ve güçlü tutma gayreti içinde olması gerekir. İnanıp, bir kenara bırakmak veya tevarüsen gelmiş bir imanı, akıbet açısından korumak zordur. Şeytan bize sadece, sabah namazından alıkoymak, alkol müptelası yapmak gibi bir düşmanlık yapmıyor. **Onun en büyük arzusu, son nefesimizde bile olsa bizi imanımızdan koparmaktır**.

Eğer fiili bir koparma yapamazsa, bari tereddütlerle sarsılmış bir iman sahibi olmamız için çalışır ki, tereddütlerin yoğurduğu imanın iman olarak adlandırılması sadece bir umuttur. İman, bize sunulmuş en büyük nimet olarak korunmalıdır. O korunuyor oldukça, imanın gereği olarak yaptığımız işler büyük oranda yapılacak, iman gereği sakınmamız gerekenlerden de sakınılacaktır.

* * *

İmanı Muhafaza Etmek
İmanımızı korumanın yolu

1- Neye iman edildiğini bilmek, ilim sahibi olmak en önemli yoldur. Cahilin, elindeki nimetin kaybolduğundan bile haberi olmayabilir. Allah'ı, ahireti anlatan ayetler ve hadisler sık sık okunmalı, bunların üzerinde tefekkür edilmelidir.

2- Peygamber sallallahu aleyhi ve sellemin izinden gitme çabası içinde olunmalıdır. Allah Teâlâ'nın onu, en güzel örnek olarak bize göndermesinin hikmeti budur.

3- Ahiret ağırlıklı yaşamaya çalışmak, ebedi kalacakmış gibi dünyaya yamanmamak gerekir.

4- Dua ve zikir en büyük yatırımdır. Namazların ardından yapılan dua ile yetinmeyip, hususi dua vakitleri ayırmak gerekir. Kur'an okumak da bir nevi dua ve zikir olarak görülmelidir. Ayetlerini ve mealini okuyup, tefekkür etmemizi en büyük ibadetlerden biri olarak görebiliriz.

5- Allah'ın yasaklarından kaçınmak, emirlerini yapmaktan önce gelen bir seviyedir.

6- İslam'ın koyduğu ahlâk çizgisini korumak, fuhuş ve rezaletten uzak durmak; bunların imhası için mücadele içinde olmak gerekir.

7- İnsanlara iyilik eden, Allah'a davet eden bir çalışmanın içinde olmak, mü'min cemaatten kopmamak önemlidir.

8- Nafile ibadetlerin önemsenmesi, farzları aksatmayacak bir yoğunlukla yapılması önemli bir koruma yoludur.

İman nasıl tehlikeye düşer?

1- Dinin aslını bilmemekle veya yabancılarından dini öğrenmekle, iman sarsılabilir.

2- Dine bid'atler sokuşturup, onları ibadet gibi sahiplenmek imana zarar verebilir.

3- Zevk düşkünlüğünü kıramamak, dünyayı ve nimetlerini tapınılır hale getirmek, imanın çevresinde kirlilik oluşturabilir.

4- Günahlara karşı laubalilik, uçurumun kenarında at koşturmak olabilir.

5- Allah'ı zikri unutmak veya zikri sadece dille telaffuz etmek, Allah'ı zikirden alıkoyan çevre ve arkadaş sahibi olmak, sapık olduğu aleni olan fikir akımlarının zararına karşı uyanık olmamak tehlikeye davetiye olabilir.

6- Şüpheli şeylere takılı kalmak, dinde ‘bana göre’li tartışmalara dâhil olmak afettir.

7- Ümmeti Muhammed’den bir fert olduğu halde, mü’minin ümmetine karşı sorumluluk hissetmemesi, küfür ehline karşı tepkisiz olmak helak sürecini başlatabilir.

8- İmanın korunması meselesinde Allah’a sığınma ihtiyacı hissetmemek, bir anlamda baştan kaymak olabilir.

İman şubelerden oluşur

Ebu Hureyre radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimizin şöyle buyurduğunu nakletmiştir:

“İman yetmiş küsur şubedir: En yükseği *Lailaheillallah*, en düşüğü de yoldan bir engeli gidermektir. Hayâ da imanın bir bölümüdür.” (Müslim, İman, 11/153; Buhari, 9)

İmam Beyhaki’nin *“Şuabu’l-İman”* adlı eserinde anılan imanın şubelerinden bazıları:

• Bütün esma ve sıfatları ile Allah Teâlâ’ya iman,

• **O’nun peygamberlerine iman,**

• O’nun meleklerine iman,

• **Kur’an ve O’ndan inen bütün kitaplara iman,**

• Hayrı ve şerri ile bütün kaderin Allah Teâlâ’dan olduğuna iman,

• **Ahiret gününe iman,**

• Öldükten sonra dirilmenin hak olduğuna iman, dirilmeden sonra mahşer yerine iman,

• **Mü’minlerin varacağı yerin cennet, kâfirlerin varacağı yerin de cehennem olduğuna iman,**

• Allah Teâlâ’yı sevmenin ve O’ndan korkmanın, bununla beraber de umutla yaşamanın gereğine iman,

• **Allah Teâlâ’ya tevekkül,**

• Peygamber aleyhisselamı sevmenin, ona tazim ve saygının gerekliliğine iman,

• **Kişinin, ateşe atılmayı küfre tercih edecek şekilde imanında titiz davranması,**

• Allah Teâlâ’yı, peygamber aleyhisselamı ve din ile alakalı konuları öğrenme ve bu bilgileri yayma gayreti,

• **Kur’an’ı öğrenip öğretme, onun ahkamını öğrenip tatbik etme, ehline saygı,**

• Bütün yönleri ile temizlik,

• **Beş vakit namaz, zekat, oruç ve itikâf, hac, cihad, ribat ve sebat, vefa,**

• Allah Teâlâ'nın nimetlerini zikir ve şükür, dili muhafaza,

• **Emanetlere riayet,**

• Can, namus,iffet ve mal güvenliğine riayet, dengeli yaşama,

• **Yiyecek ve içeceklerde helal-haram ölçülerinde titiz davranmak, giyecek ve eğlencede dine muhalefetten kaçınma,**

• Riyayı terk, ihlâslı olma, güzel amellere sevinme, aksinde üzülme ve tevbede acele,

• **Mü'minlerin ululemrine itaat, cemaate bağlılık, emribilmaruf ve nehyi anilmünker,**

• Adaleti esas tutma, iyilik ve takvada yardımlaşma,

• **Hayâ, ana-babaya iyi davranma, sılayı rahim, güzel ahlâk, çocuklar ve eşlerin haklarına riayet,**

• Din kardeşlerine yakınlık duyma, onları Allah Teâlâ için sevme, Müslümanlar arasında selamı yayma, selama cevap verme, hasta ziyareti, ehli kıbleden ölenlerin cenaze namazını kılma, aksırana dua etme,

• **Kâfirler ve müfsitlerden uzak durma, onlara gılzatla muamele,**

• Komşuya ve misafire ikram, sıkıntılara sabır, zühd ve hamiyet sahibi olma, boş işlerden uzak durma, cömertlik, küçüğe şefkat büyüğe saygı,

• **İki kişinin arasını ıslah, insanın kendisi için sevdiğini kardeşi için de sevmesi. Kendisi için hoş görmediğini kardeşi için de hoş görmemesi...**

İman / İslam – Mü'min / Müslüman

Bir insanın Mü'min veya Müslüman olması hemen hemen aynı şeylerdir. İlim ehlinin derinleştirebileceği farklar bulunsa da İman ve İslam aynı şeyler sayılabilir. Müslüman ve Mü'min de aynı şeydir.

İmana dair notlar

1- İman Nimettir:

Bütün nimetlerden önce iman nimetinin kıymetini bilmek, imanını korumak kulun görevidir. **Allah'ın kulları arasından ebediyen cennette kalmaya vesile olacak bir nimet için seçilmiş olmak kadar değerli bir nimet düşünülebilir mi?** Bu nimeti hissetmek, ondan zevk almak, uğruna bedel ödemeye hazır olmak, gereği olarak ibadet yapmak aklın

gereklerindendir. Bu imanın, Allah tarafından kulun kalbine bir hidayet olarak yazıldığını bilip, onu koruması için samimi bir şekilde Allah'a yalvarmak, *imanın elden gitmesinden ateşe düşmekten korkar gibi korkmak* imandandır.

Allah'a imanı, elemlerinden bile haz duyulacak şekilde tat almaya dönüştürmek de kula düşen görevdir.

2- İman Kulun Önünü Aydınlatmalıdır:

İman, en büyük enerji olarak mü'minin yanındadır. İman etmiş bir mü'min aldanmayan, basiretli, dirayetli ve şecaatli insandır. Gaflete karşı uyanıktır. Sevdiği ve sevmediği bellidir. Mü'min, imanı sayesinde kabrinin nurlanacağına inandığı gibi, evinin ve işinin de imanı sayesinde nurlu olacağına inanır. Sıkıntılardan büyük yaşar. Kulların Rabbine iman eden biri olarak kullara boyun bükmez. İman nimetinin meyvesini devşireceği günün heyecanı ile yaşar. İmanı, yeri gelir onu en nazik insan, yeri gelir dimdik kaya gibi yapar.

3- İman Ortamını Arar:

Allah'a iman edenler, kendileri gibi olanlarla bulunmaya dikkat ederler. Allah'ın ve dininin konuşulduğu, dünya hayatının putlaştırılmadığı ortamları tercih ederler. Kalplerin rikkate geldiği yerler onların yerleridir. İnfakın teşvik edildiği mekânlar onların mekânlarıdır. İman edenlerin imanları gereği, bulunabilecekleri yerlerin bir standardı vardır. Bu standart: **Hakkı ve sabrı tavsiye eden, namaz ve ittiba ile şekillenen bir standarttır.**

4- İman En Üstündür:

Mü'min olmak, en onurlu ve en şerefli olmaktır. Mü'min yaşadığı ortamda imanının değerini zedeleyebilecek işlerden ve kişilerden uzak durur. Mü'min Allah'ın dostudur. O dostluğun gereği kişiyi düşündürmelidir. En büyük hedef olan Allah'ın rızasına koşan bir mü'min, sefil işlerden uzak durmalıdır. Meleklerin himayesinde bir insan olarak, takva hayatı yaşamaya gayret eder.

5- İmanın Mü'minde Yansıması Olmalıdır. Çünkü O, Rahman'ın Kuludur:

Yeryüzünde vakarla yürür.

Cahillerle muhatap olmaz.

Secde ve kıyam halindedir; secde ve kıyam temel karakteridir.

Cehennem azabından kendisini koruması için Rabbine yalvarır.

Dengeli harcama yapar; ne pintidir, ne de müsrif.

Allah'a şirk koşmaz.

Cana kıymaz, zina etmez, yalan şahitlikte bulunmaz.

Boş eğlencelere katılmaz.

Allah'ın ayetlerine karşı sessiz tutumlara, tepkisiz kalmaz.

Allah'tan eşinin, çocuklarının ehli iman olmasını; kendisini muttakilere imam yapmasını ister.

Gayba iman eder.

Namaz ehlidir, namazdan taviz vermez.

Cennete götüren amellerden geri durmaz.

Allah'tan çok korkar.

İmanına şüphe sokmaz.

Allah'a ve Resûlüne itaati ayırmaz. İhlâslıdır.

Allah yolunda ve Allah için sabırlıdır.

Dostu Allah'ın dostları, düşmanı da Allah'ın düşmanlarıdır.

Bu yüzden de giyiminde bile kâfirlere benzememeye çalışır, onların âdet ve geleneklerinden uzak durur.

İyiliği emretmek, kötülüğe engel olmak şiarıdır.

En üst ahlâkı yaşamaya çalışır, güzel ahlâkı tamamlamak için gönderilmiş bir peygamberin ümmetinden olduğunu unutmaz.

İyi örnek olmaya çalışır. İlimle ibadeti birleştirir.

Allah'a davete muhakkak katılır, dalaletten ne kadar insan kurtardığına önem verir.

Dünyayı ihmal etmez; ama içine de dalmaz.

Diğer mü'min kardeşlerine düşkündür.

Zaman ve mekândan ötürü değişmez, sabittir.

Allah'ın imtihanı gereği verdiği musibetler anında ayağının kaymamasına dikkat eder.

6- Abdestin Bozulması Gibi İman da Bozulur:

İmanı garantide görmek en büyük hatadır. Bilhassa büyük günahlar, imanı çökme noktasına getirebilir. **Ancak Ehli Sünnet'in temel anlayışı şudur: Günahları irtikâb etmek küfre götürmez. Küfre götüren, inkâr etmektir.** Buna göre bir insan, mü'min olduğu ve hatta namaz kıldığı halde, kati hükümlerden birini inkâr ederek imanından çıkmış olabilir. Mesela:

Zinanın haram olmadığını söylemesi imanından çıkması anlamına gelir. İlke olarak şu bilinebilir:

Günah işlemek, günah olduğunu inkâr etmedikçe sahibini küfre sokmaz. Şu kadar ki kayma oranı, günah işlemeyene göre daha fazladır. Büyük günahlardan birini veya birkaçını işleyen bir mü'min, o günah için gereken tevbeyi yaparsa Allah onu affeder. Tevbe etmeden ölürse, durumu Allah'a kalmıştır; dilerse ahirette onu affeder, dilerse de azap eder.

Dinden dönmek (irtidat) imanı kökünden siler.

7- İman Açısından İnsanlar Üç Sınıftırlar:

Birinci Sınıf, iman edenlerdir. Bunlara mü'min denir. **İkinci Sınıf**, iman etmeyen ve etmeyişini açıklayanlardır. Bunlara kâfir denmektedir. **Üçüncü Sınıf** ise, iman etmediği halde, Müslüman toplum içindeki menfaatlerini korumak için iman ettiğini beyan edendir. Buna da münafık denmektedir. Fıkıh dilinde münafığa zındık dendiği de olmuştur. Şüphesiz bu üç sınıftan cennete girecek olan sadece mü'mindir. Münafık da kâfir hükmündedir. Mü'min kelimesinin içini doldurmayanların genel adı kâfirlerdir.

8- Hüküm Vermek Allah'a Mahsustur:

Bir Müslüman'a kâfir demek en ağır günahlardandır. Kişisel sıkıntılarımız veya üzerinde gördüğümüz hatalardan dolayı bir insana kâfir diyemeyiz. Eğer bir insan Müslüman olmadığını söylüyorsa veya kesin dini hükümlerden birini alenen inkâr ediyorsa ona kâfir denebilir.

İnsanların kalplerinde ne gizlediklerine diğer insanlar karar veremezler. Kalpler Allah'a havale edilir. Biz, dışarıdan gördüğümüze göre karar veririz. **Cahillik, yanlış bilme, yanlış yorumlama, zor altında olma gibi nedenleri, bir insanın kâfir sayılmaması için yeterli özürler görmek durumundayız.**

9- İman Açısından Tehlikeli Tutumlar:

Allah Teâlâ hakkında ileri geri sözler, ayet ve hadisle sabit konular hakkında şüpheler. Aynı şekilde Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin nübüvveti hakkında ileri geri konuşmalar, şüphe uyandıracak sözler. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin bir şeyi eksik bıraktığını veya gizlediğini düşünmek.

İslam'ın beş temeli, imanın altı temeli, cennet, cehennem, ahirette mükâfat ve ceza, dirilme, cinler, melekler gibi konularda şüphe. Kur'an'da

eksiklik veya fazlalık iddia etmek. Şeriat'ın geçerliliğinden şüphe etmek. Kâfirlerin küfründen şüphe etmek. Allah'ın peygamberlerinden birini inkâr etmek. Allah'ın ayetleri ve ahkâmı ile istihza. İslam'ı geri kalmışlığın nedeni görmek. Mushafla eğlenmek… Bunların hepsi, küfürle yüz yüze getiren tehlikeli sözler ve davranışlardır.

* * *

"Kimde üç şey varsa o, imanın tadını tadar:
• Allah'ı ve Peygamberini, ikisinin dışındaki her şeyden çok sevmek,
• Sevdiğini sadece Allah rızası için sevmek,
• Allah, kendisini küfürden kurtardıktan sonra, ateşe atılmaktan korktuğu gibi küfre düşmekten korkmak."

(Buhari, İman, 9/16; Müslim, 165)

* * *

İnsanlar neden iman etmezler?

Aslında Allah'a iman etmek fıtrîdir. İnsan yaratıldığında, çıplak gözle bile imana giden yolu seçebilme yeteneğine haizdir. Buna rağmen bazı nedenler, insanların imana giden yolu bulmalarına engel olmaktadır.

En önemli neden cehalettir. Allah'ı bilmemek kadar ağır bir cehalet olmadığı halde, bir bilim dalında tahsil görmeyi bilginin tamamı olarak görenler yüzünden, asıl cahillik perdenin gerisinde kalmaktadır.

İnsanlardaki bu cehaleti gidermek, Allah'ı ve dinini tanıtmak için çalışma görevi de Müslümanların üzerine yüklenmiştir. İslam'ı, yaşayan en son insana bile ulaştırmadaki ihmaller, yeryüzünün cehalette yüzmesinin sorumluluğunda Müslümanları da yük altında bırakmaktadır.

Yahudi ve Hıristiyanların İslam'a karşı hasetleri ve kinleri, Allah'a imanın önündeki engellerdendir.

Kibir yüzünden imana yanaşmamak; dini, fakir ve kültürsüzlerin kültürü olarak görmek bir nedendir.

Aşırı müreffeh bir hayata alışmak, iman için çok önemli bir engeldir. Çocuklarını iman ehli, ibadet ehli olarak yetiştirmek isteyen ebeveynin bu

tehlikeye dikkat etmeleri gerekmektedir. Lüks ve refah dini iter.

Günahlar içinde yüzenlerin, o günahların neden olduğu soğukluğu kırıp, imani bir hayata geçmeleri de zor olmaktadır.

Şirk

Allah'a iman ediyor olsa bile bir insanın, Allah Teâlâ'da bulunması gereken özelliklerden birini O'nun dışında birinde görmesi şirktir. Şirk, adı küfür olmasa da kâfirliğin bir türüdür. Şirkin en bariz çeşidi, cahiliye toplumlarının taşlardan, Allah'tan medet umar gibi medet ummasıdi. Şirke malzemenin her zaman put olması gerekmez. Allah'ın kudretini ve hâkimiyetini, emir verme ve yasak koyma hakkını ne adına paylaştırıyorsa bir insan, o yaptığı şirktir.

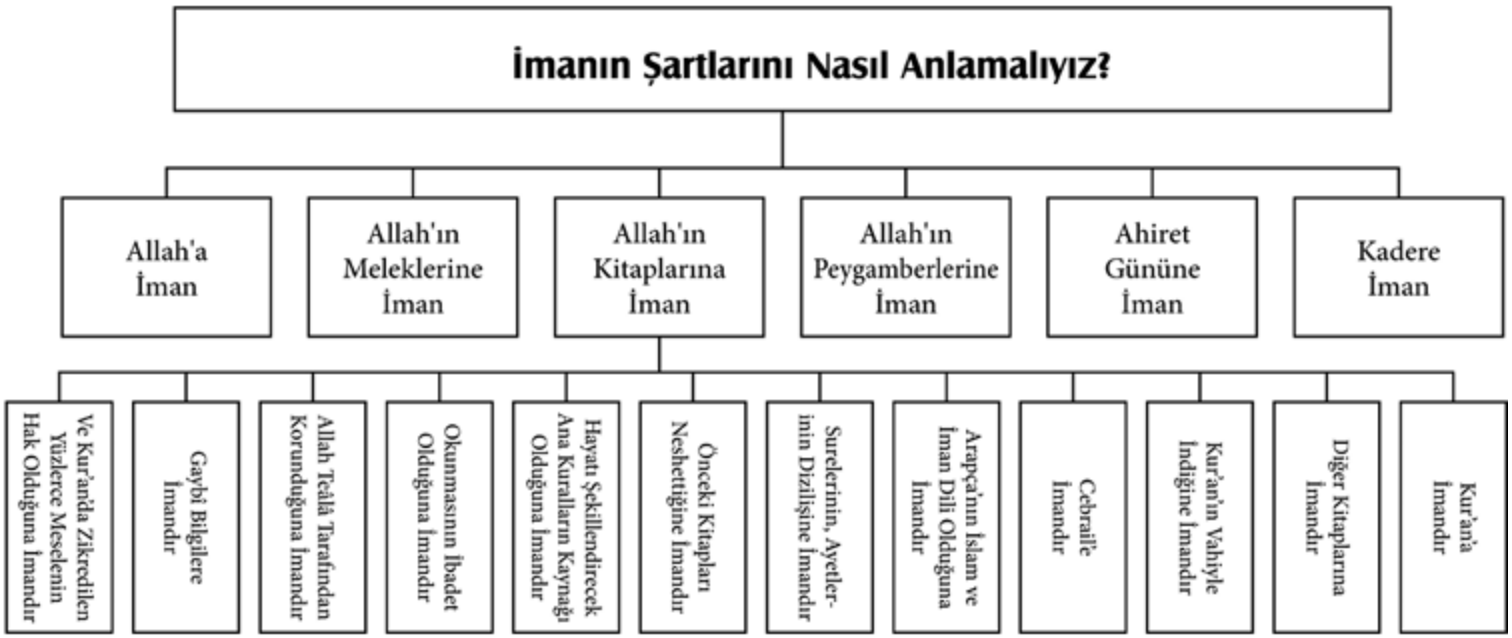
Kurtarıcılar!

Günahkâr bir mü'min şu sebeplerle günahlarının cezasından kurtulabilir:

1 – Samimi bir tevbe ve sürekli istiğfar.
2 – İbadet ve hasenat gibi salih amellerde süreklilik.
3 – Dünyada başına gelen musibetler. O musibetler anındaki duruşu.
4 – Öldükten sonra onun için geride kalanların yaptığı salih ameller.
5 – Kıyamet günü şefaat.
6 – Allah Teâlâ'nın umum rahmeti, mağfireti ve lütfû.

Fasık

Mü'min olduğu halde büyük günah işleyen veya küçük günahları büyükleştiren kimseye fasık denir. Fasık kâfir değildir. İmanla küfür arasında git-gel yapmaktadır. Akıbetinden korkulur. Ama fasık için tevbe kapısı, günahlarının hacmi ve türü ne olursa olsun açıktır. Şu kadar ki, ihlâslı mü'minler, fasığa tepki göstermek zorundadırlar. Fasık, yaptığını kâr bilmemeli, günahlar sessiz kalınarak teşvik edilmemelidir.

İmanın şartları olarak çocuklara bile ezberletilen "altı" maddenin, tekrar edilen altı kelime olarak görülmesi hatadır. Şekilde örneklendirildiği gibi sadece, **Kitaplara İman** bölümü bile açıldığında, aslında dosyalar dolusu konuya iman edilmiş olduğu görülecektir. Mesela: Kitaplara iman ettiğini söyleyen bir insanın, bir daha cihadı inkâr etmesi mümkün değildir. Miras hukukunu Kur'an'ın taksim ettiği gibi kabul etmesi, imanının gereğidir.

Zira **Kitaplara İman Etme**, kitabın kapağına, cildine ve kağıdına inanmak değildir. İçeriğine iman edilmedikten sonra, '**Kitap**' müzede sergilenen meta durumuna iner. Gerçek iman, dalından köküne kadar bütününe iman etmektir.

Niyette Çok İş Var

Metre ile değil niyet ile

Gözümüzde büyük görülen nice işler Allah'ın nazarında bir hiç, yine gözümüzde değersiz gördüğümüz pek çok iş de Allah'ın nazarında karşılığı cennet olacak kadar değerlidir. Allah amellerimizi gramla, santimle ölçmüyor. Büyüklük küçüklük, en boy, ağırlık hafiflik, renkli renksiz, gösterişli çelimsiz, az çok yok! Niyet var, ihlâs var. Sevgili peygamberimiz aleyhisselam asırlar öncesinden Allah'ın, kullarının amellerini nasıl değerlendirdiğine ait kesin kuralı koymuş ve şöyle buyurmuştur:

"Yapılan işler niyetlere göre değerlenir. Herkese yaptığı işin karşılığı niyetine göre verilir." (Buhari, İman, 41/54; Müslim, 4928)

Ne çekilen meşakkat, ne harcanan para yapılan işe değer katar. Değer katan ve o işi, işe yarar hale getiren niyetlerdir. Namaz kılarken neye niyet ettiğimizden, sadaka verirkenki niyetimize kadar her yerde niyetlerimiz kadarız. Bizim gibi kulların 'iyi-güzel' takdirlerde bulunması, beğenmeleri bu nihai gerçeği değiştirmiyor. Sevabı Allah'tan beklenen bir işin takdiri de O'nun ölçülerine göre olmalıdır.

Allah rızası için veya halk deyimiyle sevap için yapılan bir işte iki ana ilke göz önünde bulundurulmalıdır:

1- O işin Allah'ın dinine uygun olup olmadığı,

2- O işi yapanın niyeti ve niyette ihlâsı.

Kur'an ve hadisi şerifler incelendiğinde şu büyük gerçekle karşılaşıyoruz: **Niyet berrak olmadıkça şehadet bile adının içini dolduramamaktadır.** Bizim beşer olarak 'şehit' payesi biçtiğimiz biri Allah'ın nazarında sadece 'ölü' olarak görülmekte ve öyle kaydedilmiş olabilmektedir. Bunun için İmam Şafii ve onun gibi niceleri, **"Yapılan işler niyetlere göre değerlenir. Herkese yaptığı işin karşılığı niyetine göre verilir."** hadisini dinin dörtte biridir, şeklinde yorumlamışlardır. Bunun anlamı şudur: Din bağlantılı her ne yaparsanız yapın ¼ ihtimalle bu hadisin muhatabısınız. Müslümanlığınız, hayatınızın Müslümanca olması veya olmaması ile ilgili karar bu kurala göre verilecektir. Kişiler doldurdukları koltuklara, konuştukları sözlere göre insanlar tarafından değerlendirilebilirler. Büyük işler yapmış olabilirler. Ama ebedi alemde işlerin karşılığı verilirken "**herkese yaptığı işin karşılığı niyetine göre verilir."**

İbadetlerden mubahlara kadar her işte bir niyet ve ihlâs mücadelesi yapmak durumundayız. Bizi yoldan çıkarmak için uğraşan şeytanın yaptırmamak için uğraştığı işlerde, yaptırmamayı beceremezse, niyeti ve ihlâsı pürüzlü olarak yaptırmaya kalkışacağını asla unutmamak durumundayız. O iyi bilir ki, bir ameli hiç yapmamakla niyetten ve ihlâstan yoksun olarak yapmak arasında çok fark yoktur. Biz, Allah'ın emirlerini yerine getirmenin yanında bir de niyet ve ihlâs mücadelesi yapıyoruz.

* * *

Peygamber aleyhisselam buyurdular ki:

"Yapılan işler niyetlere göre değerlenir.
Herkese yaptığı işin karşılığı niyetine göre verilir."

* * *

Amel ve niyet / Beden ve ruh

İslam âlimlerinden İbni Hazm, amelleri bedene, niyeti de ruha benzetmektedir. Nasıl insanın ruhu bedenden çıkınca ceset ayakta duramayan ve ürküten bir yığın haline geliyorsa, niyetten yoksun ameller de bir yığın şeklinde kalmaktadır. Gerçekte de bir işi yapmakla mükellef olan bedenlerimiz değil, nefislerimizdir. Beden sadece uygulama aracıdır.

Banyoda vücudunu yıkayan bir Müslüman'ın serinlenmek için mi, gusl etmek için mi yıkandığını ancak banyoya girerkenki niyeti belirler. Sonucu da belirleyen o niyettir. İkinci bir şahsa yapılan bir ödemenin zekât mı olduğu, yoksa zekâtın dışında verilebilen hediyeden rüşvete, borç ödemeye kadar bir sürü çeşit arasındaki ayrımı niyet sağlamaktadır. Mescide giren bir Müslüman'ın girişi, serinlenmek için de olabilir itikâf maksadı ile de olabilir. Namaz vaktini beklemek, Kur'an okumak, zikir yapmak, bir arkadaşını beklemek için de olabilir. Sonucu belirleyecek olan niyettir. Kılınan bir namazın farz mı, sünnet mi olduğu, hangi farz olduğu da niyetle belirlenir.

Niyet bir eylemi helal ve haramlık arasında da getirip götürebilir. Boğazlanan bir hayvan Allah için ve O'nun adı ile boğazlanırsa eti helal olur. Allah'ın adı dışında biri için boğazlansa haram olur.

Gün ortası yemekten uzak duran bir Müslüman'ın aç kalışı, niyete göre ibadet veya boş bir iş durumuna düşebilir.

* * *

Niyet ve ihlâs ne demektir?

Niyet, bir işi yaparken Allah'ın rızasını kazanmayı ve emrini yerine getirmiş olmayı zihinde kararlaştırma isteğidir. İhlâs ise bu niyeti Allah'ın rızası dışındaki etkilerden arındırma oranıdır.

* * *

Niyet büyük bir kazanç vesilesidir

Bir niyetle cennetlik veya cehennemlik olmak mümkündür. Mü'min olduğunu ispat için Kelime-i Şehadet söyleyen cennete, iç âlemini gizlemek için söyleyen de münafıklık ettiği için cehenneme girer. Söylenen aynı sözdür. Ancak söylemedeki niyet farkı birini cennete, diğerini cehenneme götürmüştür.

Evlilik de bir niyetle farklı hale gelebilir. Allah için nesil yetiştirmek ve haramlardan kaçınmak için evlenen birinin evliliği sevap kaynağına dönüşürken, sadece evlenmeyi düşünen biri bu imkânı kaçırmış olur.

Sabah namazını idrak etmek niyeti ile yatanın uykusu ibadete dönüşebilir. Allah rızasını gözeterek hanımının ağzına bir lokma koyana bile sevap vaat edilmiştir.

Sadece Niyet Neler Değiştiriyor!

Örnek Amel: Mescitte oturmak.

• Kul, mescit Allah'ın evidir, diyerek oturabilir. Bu bir sevaptır.

• Önündeki namazı beklemeyi de niyet edebilir. İkinci sevap.

• Dışarıdaki boş işlerden organlarını muhafaza etmeyi de niyet edebilir. Üçüncü sevap.

• Tefekkür etmeyi niyet edebilir. Dördüncü sevap.

• Zikir ve Kur'an'ı niyet edebilir. Beşinci sevap.

• Oradaki bir ilim halkasına katılmayı niyet edebilir. Altıncı sevap.

• Oradaki bir mü'minle kardeşliğini pekiştirmeyi niyet edebilir. Yedinci sevap.

Bunların tamamına niyet etmesi halinde, niyetinde samimi ise tamamının sevabına nail olabilir. Bir ibadetten birçok sevaba nail olmak ancak, niyetle mümkündür.

* * *

"Amel olmadan sözün yararı yoktur.
Niyet olmadan da sözün ve amelin yararı yoktur. Sözün, amelin ve niyetin de sünnete uygun olmadıkça yararı yoktur."

* * *

Düşünebilen bir ümmet için muhteşem müjdeler

Fetih zamanını ve fırsatını kaçıran için 'niyet et bekle' emri var. Yeter ki çağrılınca koş. Bu da muhteşem!

Âişe radıyallahu anhâdan rivayet edildiğine göre peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Mekke fethinden sonra artık hicret yok; fakat cihad ve niyet vardır. Allah yolunda savaşa çağrıldığınız zaman hemen katılın." (Buhari, Cihad, 1/2783; Müslim, 4830)

* * *

Geri kalışına üzülme! Mazeretin samimi mi, ona bak. Pek muhteşem!

Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem ile Tebük Gazvesi'nden döndüğümüz sırada şöyle buyurdu:

– *"Medine'de bizden geride kalan öyle kimseler vardır ki, bir dağ yoluna, bir vâdiye girdiğimizde onlar da bizimle yürüyormuş gibi sevap kazanırlar. Çünkü onları birtakım mâzeretleri alıkoymuştur."* (Buhari, Cihad, 35/2839)

* * *

Allah'ın gözü kalplerimizde. Gerisi kim nereye bakarsa baksın. Endişe verici, ama muhteşem!

Enes İbni Mâlik anlatıyor:

Ebû Hureyre Abdurrahman İbni Sahr radıyallahu anhtan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– *"Allah Teâlâ sizin bedenlerinize ve yüzlerinize değil, kalplerinize bakar."* (Müslim, Birr, 10/6542)

*** * ***

Bu ne merhamet! Ne büyük lütuf! Ne ihsan, ne ikram! Niyet ne büyük iş, ne muhteşem!

Ebü'l-Abbâs Abdullah İbni Abbâs İbni Abdülmuttalib radıyallahu anhümâdan nakledildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Allah Teâlâ'dan rivayet ettiği bir hadiste şöyle buyurdu:

"Allah Teâlâ iyilik ve kötülükleri takdir edip yazdıktan sonra bunların iyi ve kötü oluşunu şöyle açıkladı:

Kim bir iyilik yapmak ister de yapamazsa, Cenâbı Hak bunu yapılmış mükemmel bir iyilik olarak kaydeder.

Şayet bir kimse iyilik yapmak ister sonra da onu yaparsa, Cenâbı Hak o iyiliği on mislinden başlayıp yedi yüz misliyle, hatta kat kat fazlasıyla yazar.

Kim bir kötülük yapmak ister de vazgeçerse, Cenâbı Hak bunu mükemmel bir iyilik olarak kaydeder.

Şayet insan bir kötülük yapmak ister sonra da onu yaparsa, Cenâbı Hak o fenalığı sadece bir günah olarak yazar." (Buhari, Rikak, 31/6491; Müslim, 338)

*** * ***

Daha ötesi olur mu; bu ancak 'Erhamürrahimin' olan Allah'ın ihsanıdır. Ne muhteşem!

Ebu'l-Eş'ari radıyallahu anh rivayet ediyor:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki:

"Kul hastalansa veya yolculuğa çıksa, evinde iken ve sıhhatli iken yaptıkları sevabına yazılır." (Buhari, Cihad, 134/2996)

* * *

İhsan ve ikramda bir ihtişam daha!

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki:

"Samimi bir şekilde Allah'tan şehitlik isteyen yatağında da ölse, Allah onu şehitler mertebesine ulaştırır." (Müslim, İmare, 46/4929)

* * *

Bu tabloda ibret var, tefekkür var. Niyetin ve samimiyetin gücü var. Allah vermediği maldan sevap kazandırıyor. Kimseyi çaresiz bırakmıyor. Herkese bir yol açıyor. Kimsenin diyebileceği bir sözü yoktur. O rahmetini coşturmuştur. Ne muhteşem haber!

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki:

"Bu ümmetin örneği dört kişinin örneği gibidir:

– Bir kul ki Allah ona mal ve ilim vermiş. O da ilmiyle o malda amel ediyor.

– Bir kul ki Allah ona ilim vermiş mal vermemiş. O da diyor ki: Benim de onun gibi malım olsa yaptığını yapardım. Bu ikisinin ecri aynıdır.

– Bir kul ki Allah ona mal vermiş ilim vermemiş. O da o malı heder ediyor, uygun olmayan yerde harcıyor.

– Bir kul ki Allah ona ne mal vermiş ne de ilim. O da diyor ki: Malım olsa bunun yaptığı gibi yapardım. İkisinin günahı aynıdır." (İbni Mace, Zühd, 26/4228)

* * *

Gerçek bir niyet

1- Niyet Müslüman'la ilgilidir. Kâfirin ne niyeti ne de ameli muteberdir.

2- Mümeyyiz olmalıdır. Küçük çocuk olmamalıdır.

3- Niyet ettiği şeyle ilgili bilgisi olmalıdır. Kapalı kutu tarzında niyet olmaz.

4- Niyetin sahibi, niyet ettiği şeyin tersini yapmamalıdır. Camiye gitmeye niyet edip çarşıya çıkmak gibi bir terslik yapmamalıdır.

5- Niyet yapabileceği şeyde olmalıdır.

Bu ölçüleri taşıyan bir niyetle yapılan amel, sünnete uygun bir amel ise veya mubahlardan bir mubah ise sahibi için ecir kaynağı olur.

* * *

Dikkat!..

Onurlu bir mü'min, salih bir insan olma niyetiyle çoluk çocuğun rızkını temin ederken, tarlada çalışırken, el açmamak için çırpınırken bu ve benzeri işleri cihad mertebesine yükseltebilir!

* * *

Niyet haramı değiştirmez!

Niyetin temizliği haramı helalleştirmez. Faiz, gasp iyi niyetle helal olmaz. Haram menşeli bir malın camiye harcanması veya sadaka türü bir yerde sarf edilmesi, haram olmasını değiştirmediği gibi sahibinin vebalini de azaltmaz. Alışveriş görüntüsü verilmiş bir faiz işlemi faizdir. İyi niyetle ve iyi kılıflandırma ile vebalden kurtulmak mümkün değildir. İbni Mesud'un rivayet ettiği bir hadiste peygamber aleyhisselam şöyle buyurmuştur:

"Allah kötü ile kötüyü temizlemez. Ama iyi ile kötüyü temizler. Pislik pisliği gidermez." (Tayalisî, 294)

Niyette hataya örnek

İmam Gazali diyor ki:

"Bu ihlâs ve niyet sıkıntısı en çok âlimleri etkiler. Pek çok kimsenin ilmi faaliyetlerinin nedeni, beğenilme, övülme duygusunu tatmin etmektir. Şeytan onlara bunu yutturur. Onlara sizin gayeniz Allah'ın dinini yaymak, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin davasını gütmektir, der. Bakarsın, vaiz insanlara vaaz ettiğini, yöneticilere konuştuğunu Allah'ın bilmesini ister. İnsanların onu dinlemelerine, ona yönelmelerine sevinir. İddiası, dinin gelişmesine sevinmek olur.

Onun emsallerinden biri çıkıp ondan güzel konuşsa ve insanlar diğerine yönelseler bu hoşuna gitmez, kederlenir. Eğer asıl maksadı dinin gelişmesi olsaydı buna seviniyor olurdu. Ne güzel, onun işini bir başkası daha

yapmıştı! Fakat şeytan bu durumu bile değerlendirir ve ona der ki: Senin derdin insanların senden uzaklaşması değil, sevabının azalmasıdır. Senin sözünle amel etseler sen sevap kazanacaktın. Senin derdin sevabının azalmasıdır. Zavallı bilmez ki, Hakk'a teslim olup boyun eğmesi onun için daha büyük bir sevap kaynağıdır. Böylesinin ahirette tek kalmasından korkarım."

* * *

Bu ümmetin örneği dört kişinin örneği gibidir:
Bir kul ki Allah ona mal ve ilim vermiş. O da ilmiyle o malda amel ediyor.
Bir kul ki Allah ona ilim vermiş. O da diyor ki: 'Benim de onun gibi malım olsa yaptığını yapardım.'

Bu ikisinin ecri aynıdır.
Bir kul ki Allah ona mal vermiş ilim vermemiş. O da malı heder ediyor. Uygun olmayan yerde harcıyor.
Bir kul ki Allah ona ne mal vermiş ne de ilim. O da diyor ki: 'Malım olsa bunun yaptığı gibi yapardım.'

İkisinin de günahı aynıdır. *(İbni Mace, Zühd, 26/4228)*

* * *

Niyetin yeri kalptir

Dil ile söylemenin bağlayıcılığı olmadığı gibi, kalpte oturmamış bir arzunun da niyet değeri yoktur.

Kalbin açılabileceği alan, bedenin bütünü ile açılabileceği alandan çok daha büyük olduğu için mü'minin kalbi ile niyet ettiği işler, bedeni ile yaptığı amelinden daha değerli görülmüştür. Bedenin önünde bir engel, yapılan ameli bitirebilir. Ancak kalbin önünde bir engel yoktur. Kalp niyet eder. Niyetinde de samimi olursa yapamadığı pek çok şeyi yapmış gibi kazanç hanesine yazdırabilir.

Bunun için mü'minler büyük niyetlerin sahibi, büyük düşüncelerin kovalayıcısı olmalıdırlar.

Niyet de bozulur

Niyeti arzular ve zevkler bozabilir. Bu bozulma tamamen fasit bir niyete dönüşecek derecede olursa niyetin hiçbir ibadet değeri kalmaz.

Riya ise niyetin en büyük düşmanıdır. Allah için yapılan bir işte kulların ne diyeceğinin itibara alınması riyadır. Niyete riya bulaştığında, bulaştığı kadar ibadeti eritir.

Niyetin bir başka sorunu da fıkıh bilgisi eksikliğidir. Neyin ne zaman gerektiğini bilmemek yanlış niyetlere sevk edebilir.

Niyet notları

Yüzde yüz insanî yapıdan arındırılmış bir niyet her zaman mümkün olmayabilir. Hatta genellikle zordur da. İnsan oluşumuzun etkisi ve yaşamak için bulundurmak zorunda olduğumuz ihtiyaçlarımız herhangi bir niyetimizi etkileyebilir. Bu etkiden her zaman tamamen tecerrüt iddiası mübalağadır.

Gel-gitler, iniş-çıkışlar kaçınılmazdır. Ashab-ı kiram bile, peygamber aleyhisselamın yanında bulundukları zamanki seviye ve heyecanlarını koruyamamışlar ve bunu peygamber aleyhisselama iletmişlerdir. O da onları ayıplamamış, bilakis bunun böyle süreceğini bildirmiştir.

Bir Müslüman'ın sıcak bir yaz gününde abdest alırken, su ile serinlenme hazzını içinden söküp atması her zaman beklenemez. Bir meslek erbabının hem kazanıp hem de infakta bulunmasından kazanma ve teşekkür bekleme hazzının tamamen sökülüp atılmasını beklemek de oldukça zordur. Elbette bu seviyede olması arzu edilendir.

Aynı şekilde henüz yaşarken, dünyada da yaptığımız işlerin sonuçlarını görme arzusunu silip atamayız. Yetiştirdiği çocuğun ecrini Allah'tan beklemenin yanında dünya hayatında da bir şeyler beklemek aşırılık değildir. Allah için yapılmış bir işten beşeri bir haz duymak yasak değildir. Tehlikeli olan oranların bozulmasıdır. Allah için olan bir işte bir miktar beşeri haz hissedilmesiyle, bir miktar Allah rızası kalıp gerisinin beşeri hazza dönüşmesi arasında büyük bir fark vardır.

İşin özeti şudur:

Bütün inişlere çıkışlara rağmen, niyetlerimizi riyaya ve zevklere yedirmemeye gayret edeceğiz. Bu bir mücadele türüdür. Ve bu mücadele bizden istenmektedir. **Yüzde yüz ihlâsa ulaşamadık diye eldekini yok sayamayız.**

“Rahman’ın Atı – Şeytan’ın Atı – İnsanın Atı”

“Allah yolunda kullanılmak için ahıra bağlanmış bir atın parası ecirdir, binmesi ecirdir, kiraya verilmesi ecirdir.

Kumarda kullanılan bir atın ise parası günah, binmesi günahtır.

Besi için tutulan bir at ise inşaallah sahibini fakirlikten kurtarır.” (Ahmed)

Bir bazen büyüktür yüzden

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki:

“Bir dirhem yüz bin dirhemi geçmiştir.”

‘Bir adam bu nasıl olabilir ya Resûlellah?’ dedi. Buyurdu ki:

“Bir adamın çok malı vardır. Tutup yüz binini sadaka olarak vermiştir. Bir başkasının da sadece iki dirhemi vardır. Alıp birini sadaka olarak vermiştir.” (Nesai, Zekât, 49/2526)

‘İyi Müslümanlık’ Ölçülerimiz

İfrat veya tefritimiz yoktur

İtikat, amel ve ahlâkta itidalliyiz ve orta ümmetiz.
Orta bir ümmetiz:
Yaparken yıkmayız.
Kaldırırken uçurmayız.
İndirirken batırmayız.
İyiye iyi, kötüye kötü demekten çekinmeyiz. Geceyi gece gibi, gündüzü de gündüz gibi yaşarız. Cenazeye de katılırız, düğüne de; birinde ağlar, birinde güleriz. Çocukla eğlenir, büyükle ilgileniriz. Evimizi ev gibi, mescidimizi de mescit gibi kullanırız.
Sevgili peygamber aleyhisselamın hayatını önümüze koyar, dersler çıkarırız: Nelerle neleri iç içe yaşamış, aynı mescidi kaç amaç için nasıl kullanmış; çocukların, kadınların, gençlerin, ihtiyarların nebisi aynı zamanda ve aynı yerde nasıl olmuş? Aşırı düşünceye kapılıp, kendisine dünya lezzetlerini yasaklayanları nasıl ayıplamış?

İtikatta itidalimiz:
İmana ait şeylere ne ilave yaparız, ne de zaman ve mekân farklılığından ötürü değişikliği kabul ederiz. Allah ve resûlünden bize nasıl geldi ise öyle ve o kadar! Küçültmez veya abartmayız.
İtikadımıza ait bir şeyi anlayalım veya anlamayalım; ona imanımız aynı imandır. Aklımızı, imanımızın önünde bir süzgeç gibi tutmayız. İmanı şekillendirmek, keyfilendirmek gibi, önceki ümmetlerin düştüğü hatalara düşmeyiz. İmanı, tam bir teslimiyet olarak anlarız.

Amelde itidalimiz:
Amellerimizin temel karakteri, niyet, ihlas ve uygunluktur. Niyetsiz, riyakâr ve peygamber aleyhisselama uygun olmayan ameli, amelimiz olarak görüp ecir beklemeyiz. İbadetler arasında kendi beğeni ve takdirimize göre ne bir sıralama, ne de bir azaltma çoğaltma yapmayız.
Sabaha kadar namaz kılmak yerine emredildiği kadar kılmayı yeğleriz. Aylarca oruç yerine, vaktinde ve sünnete uygun olanı yaparız. Birini diğerine ezdirmeyiz. Farzlardan başlayıp, edeplere doğru inen bir sıralamadaki inceliği kavrayarak ibadet ederiz. Yığma ibadet yapmayız.

Yaptığımız her ibadetin ecrini alacağımıza, Rabbimizin amellerimizi zayetmeyeceğine imanımız kesindir.

Ahlâkta itidalimiz:

Hürmet eder, secde etmeyiz. Sever, tapmayız. Hak yemez ve yedirmeyiz. İnsanları, Allah'ın kulları olarak görür, din farklılığımız olsa bile, insanlığın ortak noktasını, aynı toprakları ve nimetleri paylaşmayı 'iyi ilişkiler' için yeterli sayarız. Söz konusu olan dinimiz ve tabii haklarımız olursa, ezilmemeyi, dik durmayı imanımızdan bir parça olarak biliriz.

Toplumda, işte ve evde, mü'min kimliğimizin bize, uğrunda çok şeyi feda ettirecek kadar nazik bir kimlik yüklediğinin şuurunda olur, mü'min kimliğimiz zedelenmesin diye, açlığa ve yokluğa bile rıza gösterebiliriz. Menfaatlerimizi koruruz; ama menfaati ön planda tutmayız. Ahlâkımızı ibadet olarak bilir, ibadet hassasiyetlerimizi ahlâkta da gözetiriz.

Bid'atten uzağız

Kur'an ve Sünnet tartışmasız iki kaynağımızdır.

Allah bize, peygamberini elinde Kur'an ve Kur'an'ın yanında peygamberinin sünneti ile gönderdi. Bizi serbest bıraktığı alanlar dışında, Kur'an ve sünnet bizim vazgeçilemez iki kaynağımızdır. Yaşadığımız hayatın ne kadar Müslümanca olduğu veya olmadığı Kur'an ve sünnete bakılarak belirlenebilir. Bilhassa, ibadet maksadı ile yaptığımız işlerde uydurarak değil, uyarak kazanabiliriz. Bid'at, kaymanın başlangıcıdır. Neyin bid'at olup olmadığını da ümmetin ehil âlimleri belirlerler. Bid'at, bir anlamda içten çökerttiği için, nasıl dış tehlikelere karşı dikkat ediyorsak, aynı hassasiyetle dinin sulandırılmasına, yönünün değiştirilmesine karşı da tetikte olmalıyız.

Kur'an ve sünneti, hayat rehberi ve hidayet kaynağı olarak görürüz. Bu yüzden hem Kur'an'ın hem de sünnet'in ebedileşmesi açısından yapılacak çalışmalara fiili olarak katılırız. Onları ilim membaı bilir; öğrenmeyi, yaymayı cihad telakki ederiz. Öğrendiklerimizin eylemlerimize yansıması için nefsimizle mücahede ederiz.

Bir ayet, bir hadis bile olsa, öğrenilmesi uğruna şehir şehir dolaşmaya, yaşa başa bakmadan bir âlimin önünde diz çökmeye değer, diye düşünürüz. Servet ve şöhret getirmese bile, ibadet olması yeter diye inanırız. Kur'an ve sünnet için harcadığımız malı, harcamadan saymayız. Kazanç biliriz.

İnsana göre hak değil, Hak'ka göre insan biliriz

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem dışında masum bir liderimiz yoktur.

Allah, nebisini yanlış yapmaktan korumuştur. Böylece o, masumdur. O'nun dışında hata etmeyen, ne yaparsa yaptığı bir hikmete binaen olan kimse yoktur. Sahabiler ve âlimler de bu ilkeye dâhildir. Onlar da yanılmış olabilirler. Ne var ki yanılmaları kötü olduklarını, değerlerini yitirdiklerini göstermez. Kimin ne olduğu sadece Allah katında bilinen şeylerdendir. Biz onların Kur'an ve sünnete, Ümmeti Muhammed'in genel icmaına uygun olan söz ve eylemlerini sahiplenir, diğerlerini almayız. Gidişimiz, sevişimiz, bağlılığımız körü körüne değildir.

Âlimlerimizi de sever, onlara hürmet ederiz. Onlara uymakla Allah'ın rızasını kazanacağımıza inanır, peşlerinden gideriz. Hizmetlerinde bulunmaktan haz duyarız. Şeytan ve şeytana alet olanların bizi onlardan uzaklaştırmasına, onlarla aramıza vasfı ilim olmayanları sokmasına karşı müteyakkız bulunuruz. Ancak, onları masum görmez, peygamberlere uygun görülen masumluk vasfını onlara yapıştırmayız.

Bununla beraber, âlimleri ve o tip mevkilerde bulunanları masum görmeme anlayışımız, edep perdesini yırtmak gibi bir aşırılığa düşmemize de neden olmaz. Cahilin âlime had bildirmesi gibi bir hadsizliği kendimize ar sayarız. Asırlar sonra gelmiş bir Müslüman'ın, ilk asra daha yakın ve gayretleri daha samimi bir âlimi, Allah dostu olarak bilinen bir zahidi diline dolamasını kabullenemeyiz.

Peşinde bulunduğumuz liderin emrine itaat eder; ama o, Ömer bile olsa, Selman olup karşısına dikilmeye hazır oluruz. Sessiz kalmayı dilsiz şeytanlık, kaçmayı da vefasızlık biliriz.

Bize göre din değil, Dine göre biz varız

Din hakkında, dinin temellerinden olan konular hakkında tartışmamız, çekişmemiz yoktur.

Din Allah'ın dinidir. Biz ise O'nun kullarıyız. Kul, Rabbinin dinini, beşerin bir kitabını okuyup tenkit eder gibi yorumlamaya kalkar veya tenkit ederse baştan yanlış bir yola girmiş olur. İslam teslim olmanın adıdır.

Bilhassa Müslümanlar'dan olmayanların veya onlara çanak tutanların başlattığı tartışmalarda izleyici olmak bile imanla çelişebilir. İslam görücüye çıkmamıştır; can ve mal verip cenneti alacaklara sunulmuştur.

Vahyi akıldan üstün tutarız. Ne tevil yapar, ne de akıl ile vahiy arasında bir çelişki kabul ederiz.

Dinin açık ve kesin çizgileri içinde kalan konularda ‘basit’ konu yoktur. Din bir bütündür. Bize veya bana göreleşmiş din, daha önce hak din iken hahamların ve papazların elinde muharrefleşmiş dinlerdir.

Dinimizi kalkan yapıp birbirimizle çekişemeyiz. Dinimiz için ölürüz de, dinimizin içinde tartışmayız. Sığ konular etrafında yürütülen tartışmalar, nefislerimizi tatmin etmenin ötesine gitmeyeceği gibi asıl görevlerimize harcamamız gereken enerjimizi de heder etmektedir.

Onlar hakkında ileri geri konuşmayız yollarını yolumuz biliriz

Selefi salihine ta’zimimiz vardır.

Selefi salihin bu ümmetin ilk üç nesli için kullanılan bir vasıftır. Sahabiler, onların ardından gelenler ve ikinci kuşağı izleyen üçüncü nesil selefi salihin olarak adlandırılmıştır. Bu adlandırma o üç dönemde doğup büyümüş her insana verilen bir ad değildir. O dönemde Müslüman adı ile yaşayıp, o adın hakkını verecek, ibadet ve cihad içinde bulunan, yaşadığı ahlâkı ve kimliği dillere destan olmuş mü’minlerdirler.

Onların hayatları, büyük oranda Kur’an ve sünnetin gösterdiği işaretlere uygun olduğu için ‘örnek nesil’ olarak gösterilmeyi hak etmişlerdir. Onların saygı ve övgüyle anılmalarında İslam’ın yararı vardır. Onların – özellikle de sahabilerin – yerilmesi ise, dolaylı yolla da olsa İslam’ın yanlış tanıtılması sonucuna ulaştırabilir.

Hem yaptıkları hizmetlerin, gösterdikleri vefanın ve sadakatin sonucu olması açısından, hem de kıyamete kadar gelecek nesillere yaşamış ve yaşanmış güzel örnekler göstermek bakımından o isimlerin muhafaza edilmesi önem taşımaktadır.

Onlara saygımız asla bir putlaştırma değildir. Onların yolundan gitmeyi, güttükleri hedefi gütmeyi kendimize şiar ediniriz. Onların hayatlarını eğlence konusu yapmadığımız gibi, teselli ve avuntu malzemesi olarak da düşünmeyiz.

Suistimal yok gayret var

İlim ile ibadeti, tevekkül ile sebepleri kullanmayı, dünya nimetlerini kullanmakla dünyada zühdü, korku ile umudu, Allah için sevmekle Allah için buğzu, merhametle metaneti aynı oranda benimser uygularız.

Kitap hamalı gibi ilim öğrenmek hesap yerinde yorucu sorulara muhatap olmaktır. Öğrendiklerimizi amele dönüştürmeye çalışırız. Cahil âbidliğe razı olmayacağımız gibi, ilminde uzak bir hayat yaşayan bilgi hamalı da olmaya razı olmayız.

Allah'a tevekkül ederiz. Hem tevekkül eder, hem de kul olarak üzerimize düşeni gereği gibi yapıp yapmadığımıza bakarız. Tevekkülü tembelliğin kılıfı yapmayız. Tevekkülle beraber, en çok çalışan, en iyi çalışan da olmaya çalışırız.

Allah'ın yarattığı dünya nimetlerini elde etmekte bir sakınca görmeyiz. Bütün nimetlerden hissemiz olsun isteriz. Fakat o nimetlerin esiri olmayız. Önce hakkı verilmiş nimetlere sahip oluruz. Sonra da o nimetleri cehenneme değil, cennete taşıyan sebepler yapmaya gayret ederiz. Her şeye rağmen zühdün üstünlüğünü unutmayız.

Allah'ın sevdiğini sever, buğz ettiğine de buğz ederiz. O'nun düşmanları ile iyi geçinme çelişkisinden O'na sığınırız.

Allah'tan çok korkar, korktuğumuz kadar da rahmetinden ümitvar oluruz. Hazreti Ömer radıyallahu anhın düşündüğü gibi düşünürüz:

"Cehenneme girecek tek kişi vardır, dense o benim diye korkarım.

Cennete bir kişi girecek dense, o girecek olan benim diye ümitvar olurum."

Bizi kuşatan olaylar ve üzerimizdeki baskılar belki gözümüzden yaş akıtır; ama ümidimizi kaybetmeyiz. Rabbimizin rahmetinin ulaşmayacağı bir kuyunun olmayacağına iman ederiz.

İbadeti ve zikri var olmamızın gayesi görürüz

Ne zamanın değişmesi, ne de genel şartların değişmesi akidemizi ve amelimizi değiştirmez. İbadetsiz kalmayı tehlikeli görürüz.

Müslüman kimliğimizle onur duyarız. Allah'ın mülkü olan her yeri O'na kulluk için uygun yer olarak görürüz. İbadetsiz kalmayı imanımız ve akıbetimiz için ciddi bir tehlike görürüz. Bunun için de, işten eğitime, evlilikten sosyal ilişkilere, mesken yeri seçmekten arkadaş belirlemeye kadar hayatımızın her kademesinde ibadet öncelikli bir anlayışı tercih ederiz.

Evi mescide yakın,
Arkadaşı Allah'tan korkan,
Gıdayı helal,
Eğitimi Kur'anî,

Mekânı temiz,
Yüreği sağlam,
Akıbeti cennet isteriz.

Bize Rabbimizin verdiği isim yeter

İslam, sünnet ve cemaat kelimeleri dışında dini kimlik ifadesi için bir ilave isim kabul etmeyiz.

Şucu bucu değil mü'miniz, Müslüman'ız.

Fıkıh, ahlâk, takva, zühd öğrendiğimiz kişiyi ve yuvayı sever, sayarız. Himaye ederiz. Ama o yuvayı camiden, o çevredeki dostları Ümmeti Muhammed'den üstün görmeyiz.

İslam dinimiz, Müslümanlık adımızdır. Müslüman adını paylaştığımız bütün insanlarla kardeşiz. Onlarla meydana gelen beraberliğimizin adı 'cemaattir.' Bu cemaatin rengi, dili, soyu, ülkesi yoktur. Bütün yeryüzü cemaatin vatanıdır. Âdemoğlu olan herkes, iman esaslarında beraber olduğu sürece cemaatin ferdidir. Kimse kimseyi cemaate sokmaya veya cemaatten çıkarmaya hak sahibi değildir.

Cemaatin içinde olmayı, imanı korumanın en önemli şartlarından görürüz. Dışarıda kalmayı şeytanın tuzakları arasında kalmak olarak görürüz. Fitne fesada, huzursuzluğa rağmen cemaatte olmayı yeğleriz.

Bir karış bile olsa dışarıda kalmayı kabullenemeyiz. Becerebildiğimiz kadar ıslah etmeye çalışırız. Islahı mümkün olmayan şartlarda ise, asl'a sadık kalır, üzerimize düşen vazifeleri yerine getirir ve Rabbimizden ecrimizi bekleriz. Başı sıkışınca kaçan mü'min olmaktansa, tek kalsa bile terk etmeyen vefa sahibi mü'min olmaya çalışırız.

Cemaatimizin temel karakteri Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin ve ashabının izinden gitmektir. Bu nedenle de adı 'Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat' olmuştur. Örneğimiz, çağ hangi çağ olursa olsun ashabı kiramdır. Cemaatin mevcut haline değil, Uhud'daki, Mute'deki, Mekke'deki, Medine'deki haline bakarız.

Geçinebilen ve kendisi ile geçinilebilen bir mü'min olmadıkça hayırda olmayacağımızı biliriz. Sorun üreten değil, sorun halleden mü'min olmak esastır.

Müslümanız. Sünnet ehliyiz. Cemaat ehliyiz.

Allah ve O'nun yolunda olduktan sonra feda edemeyeceğimiz şey yoktur

Dinimizin yayılması, insanlara ilim öğretilmesi, nasihat edilmesi ve onların dertleri ile ilgilenilmesi gibi mecburi görevlerimiz vardır.

Bizim Müslüman olmamıza ve dinini ilk kaynağındaki saflığı ile bilen kimseler olarak yaşamamıza vesile olanların üzerimizdeki emeğini düşünmemiz bile, bizim de dinimizi bir sonraki nesillere taşımada ne denli ciddi sorumluluklar altında olduğumuzu anlamamız için yeterlidir. Dini, adı 'din görevlisi' olan küçük bir zümreye havale edemeyiz.

Onların yapacakları hizmet ne bizim sorumluluğumuzu kaldırır, ne de dinin bir çağdan öbür çağa eksiksiz taşınmasını sağlar. Herkes dininin görevlisi, hizmetkârıdır. Malı olan malı ile, malı olmayan bedeni ile, dili olan dili ile hizmet etmelidir. Gündüzü geceye, geceyi gündüze katarak uykudan, geziden, zevklerden feragat ederek... Herkes neyi becerebiliyorsa onunla çalışmaya katılacak ve her şeyden de önemlisi, ecrini Allah'tan bekleyerek çalışacak. İçerideki ve dışarıdaki sıkıntıları, kafa döndüren sorunları yok sayacak. Yılmadan, korkmadan ve büyük bir sabırla cemaat adamı olmak hedefimizdir.

Yapabildiğimiz kadar değil gerektiği kadar sabır

Dinimizi ve dünyamızı yaşarken sabır vazgeçilmez ufkumuzdur.

Sabır her yerde ve bütün zamanlarda, insan için ve onun eylemleri içindir. Aceleci yaratılmış, her şeyi istediği an elde etmek isteyen, tamahkâr insan içindir. Sabır da insanın bu yönünü ıslah içindir. Sabır din içindir, dünya içindir. İstikrarlı ve başarılı bir hayat da onunla mümkündür, Allah'ın yardımı da.

Mü'min, muhakkak olaylardan daha büyük olmalıdır. Sıkıntılardan da zevklerden de büyük olmalıdır.

Sabır sadece zorluklara karşı değildir. İmtihan için olan her şeyde sabır aynı derecede gereklidir. Acılı anlarda sabrı hatırlamak ne ise, keyifli anlarda da hatırlamak odur. Abdurrahman bin Avf radıyallahu anh diyor ki:

"Zorluklarla sınandık, sabrettik. Ama nimetlerle sınanınca sabredemedik."

Allah'ın haram ettiği ve kullarının kerih gördüğü çirkinliklere yaklaşmamak için sabretmelidir. Haramın bütün cazibesine karşı direnmesini bilmek ve cehennemin sanki çiçeklerle kuşatılmış olduğunu idrak etmek gerekir.

Bütün türleri ile haramlara ve çirkinliklere karşı sabır ehli olabilmek, şeytanın ve batılın neden yaratıldığını kavramış bir mü'min için daha da

büyük bir önem taşır.

Sabır, bir yaşam tarzı, bir eğitim metodu olduğuna göre, çevre ve benimseyenlerini arar. Mü'minler birbirlerine sabrı tavsiye etmeli, sabra zemin oluşturmalıdırlar ki sabır, bir yaşam tarzı olarak benliklere yerleşsin. Sabırla ilgili duaları sık sık tekrar etmek, sabrı anlatan ayetleri ve örnek insanların hayatlarını öğrenmek gerekir.

Ve sabır mücerret bir teslimiyet değildir. Sabır, beşeri gücümüzün bittiği yerde rıza göstermek ve Allah'tan beklemektir. Bunun için de:

• Haramların işlenmesini engelleyecek gücü olup da onu kullanmayıp beklemek, sabretmek(!) haramdır.

• İbadetsizliğe ve imanın pas tutmasına, tembelliğe, ömrün boş işlerde heder edilmesine karşı sabır(!) haramdır.

• Zelil bir hayat yaşamaya neden olacak hatalara karşı sessizlik (sabır!) haramdır.

• Eldeki imkânlara rağmen zulme rıza veya zulme seyirci olmak gibi bir tavrı "sabır" kılıfı ile gizlemek de kabullenilemez.

• Peygamber aleyhisselam efendimiz, "Sabır ilk darbe anındadır." diyor. Vakti geçtikten sonra artık onun adı sabır olmaz.

Hedefimiz kaybetmek değil, bir kişi de olsa kazanmaktır

Birbirimizi tekfir etmeyiz. Gerek kendi aramızda ve gerekse dışımızdakiler için en esnek ölçüleri kullanırız. İkinci bir gerekçeye bakmadan imandan ötürü birbirimizi sever, birbirimizle yardımlaşırız.

Bir mü'minin diğer mü'minin imanını yok saymasına 'tekfir etme' denir ki, olgun bir mü'min olarak böyle bir hatayı irtikâp etmeyiz. İnsanların hatalarını Allah'a havale ederiz. Biz üzerimize düşen iyiliği emir, kötülüğü engelleme vazifemizi kusursuz yapmaya gayret ederiz. Bir mü'minin eylemleri arasında iyiye yorumlanabilecekleri öne çıkarırız.

Alenen küfür bataklığına düşene hoş bakmayacağımız gibi, iman dairesinde olduğu muhtemel olanı da daire dışına atarak aşırılaşmayız. Küfürden ve şirkten kendimiz için Allah'a sığındığımız gibi, diğer kardeşlerimiz için de sığınırız.

İman kardeşliğimizin kıymetini biliriz. Mü'mini severiz, mü'minlerin bizi sevmesi için uğraşırız.

Sevmek ve sevilmek, kardeş olmak insan kalbinin fonksiyonlarındandır. Kalp ise, iman hakikatinin merkezidir. Orada olup biten her şey gibi, sevmek de iman ile bağlantılı; ecri veya vebali olan işlerdendir. Peygamber

sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz Ensar hakkında: "*Onları ancak mü'min sever ve onlara ancak münafık buğz eder*." (Buhari, Menakıbu'l-Ensar, h/3873; Müslim, 237) buyurmuştur.

Başka bir hadislerinde de, bir insanın sevdiğini sadece Allah Teâlâ için sevmesini "*imanın tadına varmak*" olarak tarif etmiştir. Ebu Davud'un rivayet ettiği bir hadiste de sevgili peygamber sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz: *"Allah için seven, Allah için buğz eden, Allah için veren, Allah için alıkoyan imanını kemale erdirmiştir."* (Ebu Davud, Sünne, 16/4681) buyurmuştur.

Müslim'in Ebu Hureyre'den rivayet ettiği bir hadiste ise sevgili peygamber sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz Allah rızası uğrundaki sevmeyi cennete giden yol güzergahında anmaktadır: *"Ruhumu elinde tutan Allah'a yemin ederim ki; iman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olmazsınız. Yaptığınız takdirde birbirinizi seveceğiniz şeyi size haber vereyim mi? Aranızda selamı yayın."* (Müslim, İman, 22/194)

Buna göre "Allah için sevmemiz" ve "Allah yolunda sevdiklerimiz" imanımızla bağlantısı olan, dolayısıyla bizi Allah'a yaklaştıranlar listesindedir. Bu yapıda oluşan kardeşliğimizi ve kardeşlerimizi korunması zorunlu önceliklerimize, imanî muhtevalı gündemimize koymak zorundayız.

Allah'a imandan sonra, yeryüzü şartlarında mü'minleri ayakta tutan ve cemaat olma, farklı olma özelliğini koruyan unsur kardeşlik ve o kardeşliğin gerekleridir.

Bütün ibadetlerde olduğu gibi, "Allah için sevme"nin de ona ibadet kimliği kazandıracak şartları vardır:

• Yalnız Allah için olan sevgi; ırk, renk ve ülke etkisinde olmamalıdır. Grup, cemaat, akrabalık gibi bir daire ile daraltılmamalıdır.

• Allah'a isyan olan bir eksende oluşmamalıdır.

• Kenetlenme ve nasihat ilkesi etrafında yoğunlaşmalıdır.

• Seven sevdiğine sevgisini iletmelidir.

Allah yolunda olan sevgiyi "Allah yolu" ile bağlantılı yapan en önemli göstergelerden biri de sevgili peygamber sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin şu hadisidir:

"Sizden biriniz kendisi için sevdiğini kardeşi için de sevmedikçe iman etmiş olamaz." (Buhari, İman, 7/13; Müslim, 170)

Birbirlerini Allah için sevenler, aralarında bu sevginin kökleşmesi için gerekli maddi sebeplere de önem vermelidirler: selam, hediyeleşme, fedakarlık, ziyaretleşme, zor vakitlerde ilgi, alaka, dua, ikram.. Gıyabında kardeşi müdafaa etme...

Evlilikten ticarete varıncaya kadar sosyal ilişkilerimizde de kardeşliğimiz ve kardeşlerimiz öne çıkmalı, onlar ilk tercihimiz olmalıdır. Ancak, mü'minin her zamanki ölçüsünün: **"Ne zarar vermek ne de zarar görmek"**ten uzak kalmak olduğu asla unutulmamalıdır. Şeytan ve nefislere yol açacak ihmallerden ve hatalardan uzak durulmalıdır. Zarar vermek de yok zarar görmek de.

Sevgili peygamber sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, severken de, buğz ederken de belli bir mesafenin korunmasını, sonra sıkıntı doğuracak aşırılıklardan kaçınılmasını tembih etmiştir. Duygusal hareketlerden ve fevri kararlardan uzak durulmalıdır. İstişaresiz iş yapmak, tecrübeyi, birikimi görmezlikten gelmek mü'mine yaraşmayan uygulamalardır.

Müslüman'ın Müslüman kardeşi üzerinde altı hakkı vardır. Bu haklar kardeşlik ve sevginin yürüyebilmesinin şartlarındandır: selam, davete icabet, nasihat talebine cevap, hapşırması halinde dua, hastalığında ziyaret, ölümünde cenazesine iştirak.

Teşvik edilen **Kardeş**;
akıllı,
ahlâklı,
fıskı ve bid'ati olmayan,
dünyalık delisi olmayandır.
Onu arayıp bulmak ve öyle olmak zorundayız.

Soruya soru:

Dinimiz tartışmak için değil yaşamak içindir. O halde tartışmadan amaç nedir?

Kim neyi neden tartışıyor?

Tartışma sonunda kime ne kazandırıyor?

Ve tartışma kimin bahçesinde ve kimin sözünün dinlendiği yerde sürdürülüyor?

Sözlük bilgisi

İtidal, dikkatli ve dengeli olmak;
İfrat, bir şeyi yaparken aşırı gitmek;

Tefrit ise, yapmayarak aşırı gitmektir.

Bid'at, ibadet amacı ile yapılan, ama aslı Peygamber aleyhisselam ve sahabilere ait olmayan işlerdir.

Tevekkül, kulun Allah'a güvenmesi;

Zühd, sahip olup kullanma imkânına rağmen dünya nimetine tenezzül etmeme;

Buğz, nefret etme, tepki gösterme;

Metanet, dik durma, yıkılmamadır.

Arınma ve Korunma Mücadelesi

İnsan!

Müslüman'ın ham maddesi insandır. İyi Müslüman için çıkılacak yolda iyi insan aranacaktır. Din insan içindir. Onu ancak insan üstlenebilir, yaşayıp içini doldurabilir. Allah'ın emanetini yüklenmeye uygun yaratılmış olan insandır. Bunun için de iyinin ve kötünün hesabını o verecektir. Çünkü cennet ve cehennem onun içindir. Melekler bile bu pencereden bakıldığında insanın gerisindedir. Bütün yatırımlar insan üzerine planlandı; her şey onun hizmetine verildi. İnsan cennetten çıkarıldı, tekrar oraya davet edildi. Koca bir düzen onun için kuruldu.

Ezan okuyanla ezana icabet edip namaz kılan aynı mahlûktur, insandır. Allah'ın yeryüzündeki halifesi, emanetinin bekçisi, dininin tatbikçisi insandır. İnsan mukaddes yükün hamalı, mukaddes davanın eridir. Nübüvvet ve kitap ona verildi. Kendi neslini devam ettirmek, yeni bir insan üretmek için de o seçildi. Secdeye layık görülen mahlûk o oldu.

İnsan imtihan için gönderildiğinden, imtihanın iyi veya kötü iki kesin sonucundan biriyle karşılaşması onun nihai kaderidir. Bu kaderinden kaçamaz. Ya şaki, ya da said olarak ömrünü bitirecektir. Boş yaratılan yoktur. Herkese en iyi ve en kötü olma yolu ve imkânları sunuldu. İki yol için yeterli sebep hazırlandı. İyilik yolunu tutanın da, kötülük yolunu tutanın da etkileneceği yoğun sebepler vardır.

İyilik tarafından yürümek isteyen şüphesiz, ibadet olarak özetleyebileceğimiz bir programı uygulayacaktır. Namaz, hac, oruç, zekât gibi farizaları eda edecektir. Kur'an okuyacak, sadaka verecektir. Salih amel yapacak, hayırda yarışacaktır. Gerektiğinde gereken cihadı da yapacaktır. O bunları yaptığında biz onun hakkında 'iyilik' yolunu tuttuğunun şahitliğini yapacağız.

Allah Teâlâ da hasenatını yazacaktır. İslam'ın Müslüman'dan istediği kulluk listesine dahil ne varsa, tamamı yapılabilir işlerdir. Nefislere ağır gelse de bünyeye ağır değildir. Öncekiler tarafından yapılmış, kimsenin altında kaldığı işler değildirler.

Ancak İslam'ın Müslüman'dan yapılmasını istediği kulluk gereklerinin tamamında *insan için ve insana uygun olma* karakteri vardır. Bu da şöyle bir sonucu doğurmaktadır: Müslümanlık insan için olduğu gibi, iyi bir

Müslümanlık da iyi bir insanlığı gerektirmektedir. İnsanlığın eridiği yerde, Müslümanlığın diri kalması düşünülemez. Müslümanlık için insanlığın canlandırılması zaruridir. Minareler kadar ahlâk da korunmalıdır. Cami kubbeleri kadar iffete de göz kulak olunmalıdır. İnsanın maddi ve manevi her yönü korunmalı, canlı tutulmalıdır. İslam, meleklerin dini değildir. İnsanlar bu dine muhataptır. İnsanlarda 'insanlık' ne kadarsa din de o kadar olacaktır elbette.

Şahsiyeti yıpranmamış insanlar, zillete düşmemiş, Allah'ın lütfu olan benliklerini eritmemiş insanlar her türlüsüyle cihad edebilir, ibadet yapabilir. Şeytana veya kendisi gibi insan olan, ama şeytanlaşmışlara alet olmuşların üzerine İslam güneşi yansısa bile, onlardan kulluk yeşermesini bekleyemeyiz. Yıpranmış insandan mükemmel mü'min beklemek, kökleri zedelenmiş filizden koca ağaç beklemek gibidir. Sadece Kur'an'ın insan onurunu korumaya yönelik ahkâmından olan gıybeti, kazfi anlatan ayetleri bile incelense, insanın bir ham madde olarak nasıl korunduğu anlaşılacaktır.

İyi Müslüman için, onurunu korumuş, kimliği zedelenmemiş insan şarttır. Esarete alışmış bir kitleyi bir gün Musa, denizleri yol yapıp karşı kıyıya geçirse dahi, onlar dik duramayacak: 'Sen Rabbinle git savaş, biz burada bekleriz.' diyeceklerdir.

Müslümanlık, büyük düşünen, ileriye bakanların dinidir.

Müslümanlık âli himmet olmaktır. Dünyaya takılıp kalmadan düşünebilmektir.

Sözlük bilgisi: Âli Himmet

Düşünce, çalışma ve gayrette üstün düşünceli, ileri görüşlü olmak, küçük düşünmemektir.

İnsanların himmet açısından değerlendirilmeleri farklıdır.

İnsan vardır: Allah ona kapasite vermiştir. O da kapasitesinin şuurundadır. Gayret etmekte*dir.* ***Adam!***

İnsan vardır: Allah ona da kapasite vermiştir. Ama o kendisini hor görüyordur. ***Adamlığını kaybeden!***

İnsan vardır: Allah ona kapasite vermemiştir. Ama o Allah'ın kendisine verdiğini hayırda kullanmaya çalışıyordur. ***Adam olmaya çalışan!***

İnsan vardır: Hiçbir yeteneği yoktur. Ama yetenekli görünmeye çalışıyordur. Olmayanı var etmek istiyordur. ***Reklam!***

Âli himmet sahibi insan

Âli Himmet sahibi insanın temel karakteri, dünyadan da nasibini unutmadan ahiretini kazanmaya çalışan insan olmaktır. Onun hayatında, dünyaya esir olmadan onu elde tutmak, ibadetlerle işi çatıştırmamak, geceyi gece, gündüzü gündüz gibi yaşamak vardır. İnsana insan gibi, eşyaya eşya gibi muamele etmek, herkese hakkını vermek, tabii olmak vardır. Önünü değil, ileriyi görmeye çalışan bir insandır o.

Âli himmet sahibi bir insanın yetiştirilmesinde temel esaslar:

1- İlim candır:

Müslüman olarak yaşayabilmek için gereken kadar din ilmini öğrenmesi farz, daha fazlasını öğrenmesi de müstehaptır. Dünya hayatını, onurlu bir şekilde yaşayabilmesi için gerekli ilimler de farz veya müstehap tasnifine tabidir. Aslında Müslüman için ilim, her durumda mübarektir. Şu kadar ki, önemli ve gerekli sıralaması yapması basiretini gösterir. Konusu ne olursa olsun ilmi 'diploma' uğruna elde etmek ilme karşı saygısızlık, şahsiyet açısından kısa görüşlülüktür.

2 – İbadet renktir:

İnsanın yaratılış gayesi ibadet etmek olduğuna göre ibadetsiz bir hayatın onurlu olması mümkün değildir. Allah'ın huzurunda secde etmemek, başkalarının önünde eğilmek olarak karşılık bulur. İbadet için iki önemli noktaya dikkat edilir:

a – İbadetlerde de farz, vacip, sünnet ayrımı vardır. Önce farzlar yerine getirilir. Sonra da vacipler ve sünnetler.

b – İbadeti namaz ve zikirden ibaret görmek yanlıştır. Allah için ve O'nun şeriatına uygun yapıldıktan sonra uyku bile ibadete dönüşür. Çalışıp mal kazanmak bile ibadet olur. İbadeti hayat kadar geniş düşünmek durumundayız. İnsan nerede nefes alıyorsa, orada imtihan halindedir. İmtihan anında her şey ibadet veya isyandır. Bunun için dinimiz, evlenip şehvetini tatmin eden bir mü'minin yaptığını sadaka olarak görmektedir. Bunun için, kendi doğurduğu çocuğuna satın aldığı bir ayakkabı onun ecir hanesine yazılmaktadır.

İbadette tembellik halinden sıyrılıp, heyecanla ibadet eder hale gelmek, 'kalbi mescitlere kilitlenmiş' olmak, ibadet rengiyle renklenmektir.

3- Allah'a davet heyecandır:

Mü'min iman edip, cennete girmek için ibadetler yapmakla yetinemez. Kendisine nasip olan imanın bütün insanlara nasip olması için yollara düşer.

Kendisinin kurtulacağını umduğu cehenneme kimsenin girmemesi için didinir. En yakınlarından başlayarak uzağa doğru açılan bir daire içinde gayret eder. Kimi zaman eliyle, kimi zaman diliyle ve kimi zaman duasıyla Allah'a davet etmekten geri kalmaz. Sadece kendisini düşünen mü'min aslında cimridir. Cimrilik üstün insanların meziyeti değildir. İnsanlıkta üstünlüğü yakalayamayanın Müslümanlık'ta üstün olması zordur. Allah'a davet neyi gerektiriyorsa vazife odur. Kötülüklerle mücadele gereken yerde davet o mücadeledir.

4- Günahlar ateştir:

Günahların biriktiği benlikte, güzellikler yer bulamaz. Her işlenen günah bir nokta gibi görülse, o noktaların birikiminden kararmış bir kalp ortaya çıkar. Kararmış kalplerin sahiplerinden berrak işler beklemek zorlaşır. Âli himmet olmak için hiç günah işlememiş olmak belki şart olarak ileri sürülmez; ama günahlardan arınmak önemli bir şarttır.

5- Ahlâk şarttır:

İslam güzel ahlâk dinidir. İnsanlık ahlâkla beraber olduğunda güzeldir. Ahlâk ibadet gibidir. Sahibini yükseltir. Güzel ahlâkı sayesinde bir mü'min Allah katında ve kulların nazarında iyilerden sayılır. Yalan, kibir, haset, hayâsızlık, kindarlık gibi illetler şahsiyet gelişmesinin önünde ciddi engellerdir.

6- Mubahlar serbesttir; ama sınırsız değildir:

Allah Teâlâ'nın emretmediği ve yasaklamadığı bilakis kullarını serbest bıraktığı işlere **mubah** denmektedir. Namaz emredildiği için **farzdır**. Alkol yasaklandığı için **haramdır**. Ekmek yemek ise, ne farzdır ne de haramdır. O serbestler arasındadır. Ancak yeri gelir ekmek yemek farz veya haram olabilir. Bu nedenle mubahları serbest alanlar olarak görebiliriz; ama sınırsız göremeyiz. Mubahların böyle bir tasnifte kalması olduğu gibi imtihandır. Mesela, dünya malına sahip olmak için çalışmak, ticaret yapıp zengin olmak mubahtır. Bu mubahlığın farza dönüştüğü durum da olabilir. Bir mü'minin, ailesinin geçimini sağlamak için çalışıp kazanması farzdır. Bunun yanında Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin ümmeti adına korktuğu şeyler arasında, dünya zenginliğinin elde edilmesi olduğunu da görüyoruz. Çünkü aslında mü'min için mubah olan dünya serveti, ölçüler çiğnenir hale geldiğinde bir musibete dönüşür. Mü'min o nedenle ahiretini

zayi eder. Mü'min elde edeceği bir servet yüzünden yalana ve harama tevessül ettikten sonra o servet, aslında mubah dairesinde kalmış olsa bile zararın ta kendisidir.

7- Kaçmak basitliktir:

Sorumluluktan kaçan, yük almak istemeyen, dünyayı da cenneti de kolaydan kazanmak isteyen, her şeyden önce büyük olmanın en önemli yollarından birini kendisi için tıkatmış olmaktadır. Sorumluluktan kaçmak sadece aranılan yerde bulunmamak değildir. Hiçbir Müslüman, 'Hepiniz çobansınız, hepiniz güttüğünüzden mesulsünüz.' tembihini unutamaz. Şeytan bu tür kaçışlara farklı maskeler giydirmiştir:

a- İş çokluğu ve vakit azlığını ileri sürmek, bedeniyle veya malıyla verebileceği bir şeyi olmadığını söylemek bir kaçıştır.

b- Yapılacak işi, basit göstermek, 'gençler bu işi halleder' mantığına sığınmak bir kaçıştır.

c- Kendini yetersiz, aciz, tembel göstermek kaçıştır.

d- Cimrilik, sahte tevazu, eski yaptıklarını belgelemeye çalışmak kaçıştır.

e- Külfetli ve yapmacık eylem sahibi olmak bir kaçıştır.

f- Geçmişteki olayların üzerinden vakit kaybetmek, 'keşke' edebiyatı yapmak bir kaçıştır.

g- Söze gelince sultan, işe gelince köle olmak bir kaçıştır. En önemli işlerden olan 'okumak' bile, iş içindir. Kitap hastalığı, bir hastalıktır. Sadece kitap biriktirip, sadece okumak; ama okuduğundan iz sürmemek israftır.

h- Durumlardan şikâyet etmeyi meslek edinmek bir kaçıştır. Mü'min, dertleri sayıp duran değil; çare üreten, çareye malzeme olan insandır.

ı- 'Allah büyüktür.' gibi sözlere sığınmak, beddua etmeyi yeterli bir ibadet zannetmek kaçıştır.

j- Geçmişteki iyilerin anılarını tazelemek, onlarla boş avuntular kurmak kaçıştır.

k- Umutsuzluk kaçıştır.

l- Kibir ve kibrin şekillenmiş türleri kaçıştır.

m- Kadere iman anlayışını, zevklere ve etkilere göre yönlendirmeye çalışmak kaçıştır.

8- Değerli olup kolay olan ne var?:

Âli himmet olmak, öyle bir insan yetiştirmek büyük bir arzu olduğuna göre, böyle bir arzunun gerçekleşmesi için yoğun gayret ve süreklilik

muhakkak gerekecektir. Âli himmetlik, sabır ve mücahede ister. Nefis muhasebesi ister. Temiz ve salih bir çevre ister. Örnek isimleri tanımayı ister. Kur'an ve hadis kaynağından sulanmayı gerektirir. İhlâslı dua ister.

9- Engelleri tanımak şart:

Herkes büyük düşünmek, büyük olmak ister. Ama büyük olmak için engellerin kaldırılması önemli bir basamaktır. Çocukluk dönemindeki yanlış eğitimler, kötü ve günahkâr çevrede kalma, cemaatsiz yaşama, mubahlarda aşırılık, erteleme hastalığı, ölüm ve ahiret bilgilerini uzak tutma, nefsi azdırma, acelecilik, hakka destek olan bir faaliyette bulunmama âli himmet olmaya engeldir. Bu engeller bir yandan âli himmet olmayı engellerken bir yandan da kalbin manevi hayatının ölmesine, günahlarla iç içeliğe, kuru dindarlığa, zor zamanlarda çökmeye, sabırsızlığa ve çetin bir ahiret azabına neden olmaktadır.

10 – Sebep çok:

Düşük kalmaya en büyük sebep şüphesiz nefis ve şeytandır. Şeytana alet olmuş insan kılıklıların oluşturduğu sebepleri de ilave ettiğimizde maddi ve manevi pek çok sebebi aşarak, himmetimizi yüceltebileceğimizi anlamış oluruz. Bir de mevcut sebeplerin yanında, çok önemli; ama gizli duran bir sebep daha vardır:

O da bizim içten çökmüş halimiz, kendimize ve dinimize güvenimizi yitirmiş olmamızdır. Allah için ayakta durmaya, çalışmaya gayret edenlerin azlığı, yaygınlaşan fesadın hızına paralel bir ıslah çalışmasının yapılamayışı da tuz ve biberdir. Yeme içmede, uykuda, ziynette abartı, ortayı yakalayamamak sebeplerden bir sebeptir.

11 – Nefis terbiye ister:

Zor anlarda nefsi dizginlemek, intikam hırsını dünyevi ölçülerin üstüne taşımak, şecaat ve hikmetle donanmak, ibadet ve cihad ehli olmak terbiyenin esasıdır. Dünyevi nedenler ve sonuçlar için kızıp kükreyen, dilini salan nefis terbiyesinde geri kalan Müslüman'dır.

Onun âli himmet olma süreci uzundur. Âli himmet olacak bir insan göğsü geniş, sabırla mücehhez, Allah'tan beklediği kullardan beklediğinden daha büyük olan, örneklerini seleften seçen, günübirlik düşünmeyen bir insandır. Yaptığını unutan iyilik sahibi olmaya çalışmak, büyük bir eğitim malzemesidir.

Mü'min; kendisini ve ümmetini ilgilendirmeyen işlerden uzak, ilgi alanında kalanlar için fedakârlığa hazır, sözüyle özü arasında uyum bulunan insandır. Onu toplum yönlendirmez. Toplumun tükettiğini değil, ihtiyacı olanı tüketir. Deli bir âşık da olmaz. Sever, sevilmek ister; ama kendisini salmaz.

12 – Dış boyaya takılmak, içi kaybettirebilir:

Allah kalplere bakıyor. Dış görüntümüz ise, zaruretleri karşılayacak kadar olmalıdır. Bu dünyevileşmeden, dünyayı kullanma taktiğimizin ana kuralıdır. Buna rağmen, düğünden ev ile vasıtaya kadar, toplumun ve yaygın hastalıkların sürüklediği bir ortamda bulunmak 'âli' olmaya manidir.

13 – Ebeveynin yükü ağırdır:

İyi bir okula göndermek, bol bol öğüt vermek şahsiyetli ve büyük düşünen insan yetiştirmek için yeterli olmayabilir. Çocukların fıtratlarının iyi tespit edilmesi, evin okul haline getirilmesi, evde konuşulan sözlere, eve giren çıkanlara, kullanılan eşyaya varıncaya kadar her şeyde ölçülü ve kurallı davranılması, semt seçilmesi, kesinlikle iyi örneklik oluşturulması, şahsiyetli ve ileriyi görebilen bir çocuk yetiştirmek için önemlidir. Dar ufuklu bir anne baba, öğretmen, mahalle imamı çocuk için eksikliktir.

Mubah için kurallar:

- Eğer mubah bir farzın eda edilmesine sebep oluyorsa onun hükmünü taşır, o da farz olur. Sünnetin eda edilmesine sebep oluyorsa onun hükmünü taşır.
- Harama sebep olan mubah ise haram olur.
- Mubah, kendisinden daha önemli bir işe engel olmamalıdır. Mesela, gezmek mubahtır. Ama gezi namaza engel oluyorsa mubahlık kalkar.
- Mubahı tamamen terk etmek de yoktur. Ancak bir ibadete engel olan, nefsi azgınlaştıran, şüpheli bir işe neden olan ve israfa sevk eden mubahlar terk edilebilir.

Kırmızı çizgi bilgisi

Yaratılışı ve yetenekleri zorlamak doğru değildir. **En İyiyi** yakalama için çalışmak doğrudur ve gereklidir. Ancak bu doğrulukta mübalağa doğru değildir. Sabırsızlıkla, sabır adı altında bitip tükenmek arasındaki kırmızı çizgi bu konuda da vardır. Bunun için insanın kendisini başkalarına

izletmesi, cemaat mantıklı yaşamak, istişareye önem vermek, nasihate itibar etmek yardımcı unsurlar olarak değerlendirilmelidir. Nice insanlar ‘en iyisini’ yakalamaya çalışırken, değil ‘iyi’ düzeyinde kalmak, kötü vasfına bile mahkûm olmuşlardır. Pirince giderken bulgurdan olmak denen şey de bu olsa gerek!

İsteyen kaybeder!

İnsanın insana muhtaç olması, ondan istemesi şahsiyet yıpratır. Üst el, alt elden hayırlıdır. Başkasının verdiğine mahkûm olan ‘âli himmet’ vasfını zor yakalar.

“Kul muhakkak rızka muhtaç olur, geçinmesi şarttır. Rızkını Allah’tan isterse O’na kul olur, O’na muhtaç olur. Mahlûktan isterse o mahlûka kul olur, ona muhtaç kalır.” (İbni Teymiye)

Âli Bir Hedef:

“Cennette bir baston kadar yer, dünya ve içindekilerden daha hayırlıdır. Allah yolunda bir adım gitmek veya gelmek, dünya ve içindekilerden daha hayırlıdır.” (Buhari, Rekaik, 2)

Başımıza Gelenler...

Abdullah İbni Abbas radıyallahu anhuma'dan nakledildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular:

Allah'ın emir ve yasaklarını gözet O'nu önünde bulursun.

Bolluk içindeyken (emirlerine bağlı kalmakla) sen Allah'ı tanı ki O da darlığa düşünce (kurtarmak suretiyle) seni tanısın.

Bil ki senin hakkında yazılmamış olan şey başına gelmez. Sana takdir edilen de seni atlayıp (başkalarına) gitmez.

Bil ki zafer sabırladır.

Sevinç üzüntüyledir.

Kolaylık da zorlukla birliktedir. (Ahmed, Müsned, 1, 307)

Nedir bu halimiz? Çektiklerimiz nicedir?

Gerek ümmet olarak ve gerekse fertler olarak yaşadıklarımız, başımıza gelenler neredeyse kimilerinin temel itikat esaslarını sarsacak hale geldi. Ne oluyor alimlerimize, kurumlarımıza, evlerimize..

Dün neredeydik bugün neredeyiz?

Bu zaman hangi zamandır?

Her şey Allah'tandır elbette.

Öyledir öyle olmasına da,

Bir kural dışılık var mı? Her başımıza gelene kader ve teslimiyet kılıfı giydirip kenarda mı bekleyeceğiz?

Olmayan veya olmayacak diye vaat edilen bir şey olmuyor; tarih ve sünnetullah yürüyor

Allah'ın kulları üzerine indirdiği musibetler, ister toplumlar seviyesinde olsun isterse fertler seviyesinde iki türlüdür:

- Kulların ihmal ve eksikliklerinden kaynaklananlar,
- Allah'ın kullarını arındırmayı murat etmesinden kaynaklananlar.

Amellerimizin sorumluluğunu Allah Teâlâ'ya yükleyemeyiz. Tembellik ve beceriksizliğimizi, dünya varlığına meylimizi **"kader"** ve **"Allah'ın dilediği oldu**" gibi savunmalarla geçiştiremeyiz. Ettiğimizi buluyoruz.

Ve nihai kanun bizim için de geçerlidir:

Bir millet kendini değiştirmedikçe Allah da onları değiştirmeyecektir.

Rabbimize dönüş yapıp, samimiyetimizi –en azından fertler olarak – göstereceğiz, Allah başımıza gelenlerden bizi kurtaracak.. Bu kadar.

Peki, günahsızlar yok mu? Onlar neden aynı musibetlere uğruyorlar?

Zeyneb binti Cahş radıyallahu anhânın rivayet ettiği bir hadiste, Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme: "İçimizde iyiler de bulunmasına rağmen topluca helak olur muyuz?" şeklinde bir soru sorduğunu ve cevap olarak da:

"Evet; kötülük yaygınlaşırsa!" diye cevap verdiğini bildirmiştir. (Buhari, Enbiya, 7/3346; Müslim, 7237)

İmanımız bizi üç kuralla çevreliyor

1- Allah bize asla zulmetmiyor:

O'nun rahmeti azabını geçmiştir. O bize, bizim kendimize merhametimizden daha merhametlidir. Biz kendimiz hakkındaki kararları ve isteklerimizi, kısa bir dünya hayatını, belki de o hayatın kısa bir kesitini dikkate alarak dile getirirken O, bizim ebedi saadetimiz için uygun olana göre karar veriyor. Biz kimi zaman hak ettiklerimizi de etmediklerimizi de istiyoruz.

O ise adaletini uyguluyor. Biz tek kalmak istiyoruz; düşmansız, şeytansız, fırtınasız bir dünya istiyoruz. O ise, dünyayı neden yarattı ise o maksadı uyguluyor. Bizi Kitabında nasıl tarif etti ise öyle bir dünyada yaşatıyor. Biz ise fanide ebedilik, sinek kanadı kadar değeri olmayanda değer arıyoruz.

2- Mü'min insan bilir ki:

Rabbimin kaderini teslimiyetle karşılarsam her durumda kârlı olurum. **Arzularım yerine gelirse şükreder kazanırım, sıkıntım olursa sabreder kazanırım.**

Ben üzerime düşeni yaparım. Pısırıklık ve bıkkınlık göstermem.

Kadere karşı prensibim:

Tam Teslimiyet İçinde Tam Faaliyettir.

3- Hedefi tam tespit ederiz:

Allah'ın rızası.

Dünya ve içindekiler gerçekten fani ve aldatıcıdır.

Dünyayı ve dünyalığı kalbimize değil cebimize koyabiliriz.

Rabbimizin imtihanını her an bekleriz. Mal, can, çoluk çocuğumuz ve çevremiz gibi her ne ile imtihan ederse ona hazır olmaya çalışırız.

Biberde Bile Lezzet Var!

Muhteşem gerçek: Dünya dönüyor

Dönerken neler döndürüyor üzerinde neler.

Gündüzü gece, geceyi gündüz yapıyor. O döndükçe zengin fakir, fakir zengin oluyor. Dipdiri insanlar yataklara düşüyor, iyileşmez zannedilenler iyileşiyor.

Genç ihtiyarlıyor, ihtiyar ölüyor. İhtiyar yaşıyor, genç ölüyor.

Kimi yiyecek bulamıyor, açlıktan kıvranıyor; kimi de gıda fazlalığından şişiyor. Kimi güler, kimi ağlar. Kimi şımarır, kimi ezilir. Dünya bu, dönüyor. Döndükçe de renkler değişiyor.

Ağlamakla gülmek, açlıkla tokluk, hayatla ölüm, sıcakla soğuk, iyi ile kötü ikiz gibidirler.

Herkes imtihan halindedir. Ne gülenin güldüğü kalıcı, ne ağlayanın ağlaması! Zenginlik de sabit değil, fakirlik de. Çocuklar da kalıcı değil, analar babalar da. Hep dönüyoruz. Her döndüğümüz yönde başka bir imtihan çeşidine muhatabız.

Aslında fakirlikle imtihan, zenginlikle imtihandan zor değildir. Tersi de böyle. Hastalık imtihan olduğu gibi sıhhat de hesabı sorulacak bir imtihandır. Biz kulluk sınavındayız: Her halükârda kazanmak durumundayız. Bazen sabrederek bazen de şükrederek; ama imtihanda olduğumuzun bilinci ile hareket etmekle mükellefiz. Yapamayan için şükür sabırdan zordur.

Çocuk bir imtihandır. Olmaz, o bir imtihandır. Olur, o başka bir imtihandır. Gelişir, dertleri kabarır o bir imtihandır. Erkek olur, erkekliği; kız olur, kızlığı zor görülür. Aslı ise öyle değildir. Ne tür olursa olsun o bir imtihandır.

Eş sahibi olmak da böyle, bekârlık evliliği, evlilik bekârlığı aratır zannedilir. Asla değil!

Mal bir imtihandır; yokluğu bir dert varlığı bin dert!

Gözümüzü nereye çevirsek orada bir imtihanın içinde buluruz kendimizi. Ta gözlerimizi kapatana kadar. Gözlerimizi kapatınca da imtihanın hesabı ile açarız onları.

Dünyanın varlığı kadar kesin bir hakikat şudur: Burada imtihan için varız. İmtihanımız da en hassas yerlerimizden, belki göz bebeğimizden olacaktır. Evladımızdan, eşimizden, malımızdan, dostlarımızdan ve canımızdan…

Bir kesin hakikat daha: Mızmızlansak da, ağlasak da, gülsek de kader muhakkaktır. Yazı yazıldı, kalem kırıldı. En muazzam sonuç, başımızdaki dertleri nimete dönüştürmektir. Çünkü bizim Rabbimiz her şeyi bilen ve yaratandır. Başımıza gelenleri heba etmeyen, acımıza, sıkıntımıza ecir yazandır.

O, bizi yaratan,
Kaderimizi yazan,
Ne yapacağımızı gözetip bize cennetler hazırlayandır.
O, hiçbir şeyi zayi etmiyor. Asla!

* * *

"Nasıl davranacağınızı görelim diye sizi hem kötülükle hem de iyilikle sınavdan geçiririz. Sonunda bize döneceksiniz." (Enbiya suresi, 35)

* * *

Bela başka şey, imtihan başka şeydir

Ahiret beklentisi olmayan kâfirin başına gelen dertler onlar için bir musibettir. Hem dünyada sıkıntı çekecekler hem de ahirette çektiklerinin karşılığında bir ecir bulamayacaklardır. Mü'min için ise böyle değildir. Günahkâr bile olsa çektikleri pek çok açıdan onun lehinedir:

a- Belalar kâfirlerin cezalarının bir bölümünün dünyada verilmesidir. Mü'minin sıkıntıları ise, seviyesinin ve sabrının ölçüldüğü imtihanlardır. Biri yavrusunu kaybedince belasını bulmuş olur, diğeri de yavrusunu kaybettiğinde sabredip, Rabbine sığındığı için imtihanı kazanmış ve ecre dönüştürmüş olur.

b- Belalar Hak'tan sapmanın sonucudur. İmtihan olan sıkıntılar ise, istikamet üzere olmanın gereğidir ve derecelerin artması içindir. İnsanın Allah katındaki yakınlığı güçlendikçe sıkıntıları da çoğalır. Bunun için en büyük dertlere peygamberler düşmüştür. Kulun seviyesi yükseldikçe, takvası arttıkça imtihanın ağırlığı da artar.

c- Mü'minlerin başına gelen hadiseler imanlarının artması ve derecelerinin yükselmesi ile sonuçlanır. Kâfirlerin başlarına gelen belalar ise onları daha derinlere sürükler. İnatlarını artırır. Karanlıkları çoğalır.

d- İmtihanlar sabır ve takva ile aşılır. Belalar ise tevbe ve istiğfarla kaldırılır.

Sabır illa sabır

Mü'minin en büyük silahı sabırdır. Hatta sabır olmadan hiçbir imtihanı kazanmak mümkün bile değildir. Zaten mü'minin hayatı üç kelimenin etrafında döner durur: Sabır, şükür ve istiğfar.

Bulamaz, edemez sabreder; sabrından kazanır.

Bulur, kazanır şükreder; şükründen kazanır.

Hata eder, yanlış yapar; istiğfar eder ondan kazanır.

Her durumda kazançlıdır. Rabbi, hiçbir emeğini boşa çıkarmaz. Yeter ki samimi olsun.

Güldüğü de kâr, ağladığı da kâr.

Sabır mükemmel bir silahtır.

Emirlere,
Yasaklara ve
Kadere sabrederek kazanırız.

İmtihanlarımız üç aşamalıdır

1 – Eleme aşaması:

Kur'an'ımız diyor ki:

"Andolsun ki içinizden cihad edenlerle sabredenleri belirleyinceye kadar ve söylediğiniz sözlerin doğru olup olmadığını açıklayıncaya kadar sizi imtihan edeceğiz." (Muhammed suresi, 31)

Peygamberlerin yoludur bu yol. Allah kimin ne olduğunu, kimin verdiği söze ne kadar sadık kaldığını görmek ister. Eler eler. Malında azalma verir, tuttuğu elinde kalır, çocuğunda, eşinde, akrabasında sıkıntılar verir. Sadakatini, teslimiyetini görmek ister. Ne diyordu, ne yapıyor onu bilmek diler. Bu imtihanda iman sahibi olmak, imtihandan kurtulmak değildir. Tam aksine iman sahibi olduğun için imtihana tabi tutulmak vardır.

"İnsanlar sırf 'inandık' demekle; hiçbir sınavdan geçirilmeksizin bırakılıvereceklerini mi sanıyorlar? Biz onlardan önceki kuşakları sınavdan geçirdik. Bu sınav sonucunda Allah, doğru sözlüler ile yalancıları kesinlikle belirleyecektir." (Ankebut suresi, 3-4)

"İnsanlar arasında öylesi de var ki, yamacın kenarından Allah'a kulluk eder. Eğer işleri iyi giderse hoşnut olur. Fakat eğer sınav amaçlı

bir sıkıntı ile karşılaşırsa yüzgeri eder, sırt çevirir. Böylesi hem dünyayı hem de ahireti kaybeder ki, işte apaçık hüsran budur." (Hac suresi,11)

2 – Arındırma Aşaması:

Dertsiz zamanlarda kazanılamayanlar, imtihan anında kazanılabilir. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki:

"Müslüman'ın başına gelen her dert, keder, üzüntü, eziyet, sıkıntı, hatta (bedenine) batan bir dikenle Allah (o kulun) bir hatasını siler." (Buhari, Merda, 1/5641; Müslim, 6568)

"İnsanların en çok dert göreni peygamberlerdir. Sonra salihler. Sonra da derece derece insanlar; kişi dindeki durumuna göre sınanır. Eğer dindeki hali güçlü ise belası artırılır. Dini bağı zayıfsa belası da hafif olur. Kişi belalara o kadar uğrar ki sonunda yeryüzünde günahsız biri olarak yürümeye başlar." (Tirmizi, Zühd, 48/2561 İbni Mace, 4023)

3- Derece yükseltme aşaması*:*

Sıkıntılar Allah katında yükselmeye vesile olur. Namazla elde edilmeyen seviyeler, mala, cana ve evlada gelen ziyanla elde edilir. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki:

"Dünyada sıkıntı çekmeyenler, kıyamet gününde dünyada iken belalara sabredenlerin kazandıklarını gördüklerinde isteyecekler ki, keşke dünyada derilerimiz parçalanmış olsaydı da onlar gibi sevap kazanmış olsaydık!" (Tirmizi, Zühd, 59/2402)

"Allah kuluna iyilik dilediğinde, dünyada iken belasını verir. Allah kuluna iyilik dilemediğinde de, kıyamet günü cezasını vermek üzere dünyada onu rahat bırakır." (Tirmizi, Zühd, 57/2396)

* * *

Derler ki:

Firavun hayatı boyunca hiç hasta olmamış,
hiçbir dert görmemiş.

Bir an bile dert görmedi; ama ebedi dertte kaldı.

* * *

Bir de bu yüzüne bak

Eğer başımıza gelen dertler, çocuklarımızdan çektiklerimiz, bir türlü iyi gitmeyen işimiz, tuttuğumuzun elimizde kalması bizi yaratıcımıza, Allah'a yöneltiyor ve bunaldıkça 'Ya Rabbi!' diyebiliyorsak ne âl! Derinden bir 'Ya Rabbi!' demek nelere değmez ki? Şeytanın, 'Sıkışınca desen ne olur? Zamanında neredeydin?' gibi saptırmalarına aldırmadan O'na yönelebilmek ne güzel. Elbette bunalınca, dara düşünce O'na döneceğiz. O, çaresizlerin, bunalmışların, dertlilerin Rabbidir. O, 'Dün neredeydin?' demeden, bugün geleni kabul eder. Kabul etti. Niceleri geç geldiler; ama O, gecikmelerini yüzlerine vurmadı, onları kabul etti.

Başı dertten kurtulamayanlar dertlilere derman olan Rablerini hatırlamalıdırlar. İstiğfarla, tevbe ile O'na yönelmelidirler. Hiç kapanmayan ve herkese açık olan yegâne kapının o kapı olduğunu bilmelidirler. O'nun kapısında boyun bükmek yücelmektir. Belki de başa gelen sıkıntıların nedeni, kulun yöneleceği kapıyı bulup bulamayacağının denenmesidir.

İçinde yüzdüğümüz için görmezden geldiğimiz nice nimetler, imkânlar da sıkıntılar sayesinde hissedilir. Hastalık ve hastalar sıhhatin kıymetini öğretir. Fakirler ve fakirlik mal nimetinin kıymetini öğretir. Yetimler ebeveyn kıymeti öğretir. Dertler, imtihanlar iyi bir öğretmendir.

Sıkıntılar gerçek dostlarla geçici dostları ortaya çıkardığı için de nimettir. Körü körüne tutulduklarımızdan kurtarırlar bizi.

Belki de dertlerin en önemli yönü, Allah ile konuşmak gibi olan Kur'an okumaya sebep olmasıdır. Sıkıldıkça Kur'an okuyabilmiş olsaydık ne büyük kazancımız olurdu? Kur'an'la haşir neşir olan bir mü'mine hangi dert çekilmez olabilir? Ah bir becerebilsek! Dertlendikçe, işler tıkandıkça, bütün yollar kapandıkça Allah'ın elimizdeki ipi Kur'an'a sarılabilsek. Onu doya doya okuyabilsek. İçindekilerden ibret alabilsek! Ateşe atılıp da yanmayan İbrahim'i, küçücük kuşların taşlarıyla helak olan filli orduyu, Nemrud'u, Firavun'u, Karun'u anlayabilsek! Allah'ın azametini idrak edebilsek!

Hangisi?

Başa gelen dertlerin önünde:

- Ya mızmızlanıp bir çuval inciri batıracağız
- Ya çaresizlik içinde sessizce sabredeceğiz
- Ya 'Rabbimdendir' deyip, tam bir rıza göstereceğiz

• Ya her halde şükredeceğiz.

* * *

Kötülerin yüzünden gelen belalar iyileri neden vuruyor?

Belaların Allah'ın azabı olarak gelmesine neden olan, toplumun haramları alenileştirmesi, harama karşı tepkisiz kalmasıdır. Bu suç, henüz dünya hayatında iken toplu azabı gerektirirse, iyi ve kötü ayrımı olmadan azap gelir. Geldiğinde de herkes helak olur. Ancak dirilme anında iyiler iyi hallerine göre, kötüler de kötü hallerine göre dirilir. Böylece kimsenin hakkı zayi olmaz; adalet yerini bulur.

Buna ne diyeceğiz?

Musa ve Harun aleyhimesselam Firavun'un ve adamlarının zulmünü Allah'a şikâyet ettiler:

"Musa dedi ki: Ey Rabbimiz, sen dünya hayatında Firavun'a ve yakın adamlarına debdebe ve bol servet verdin. Ey Rabbimiz, bunlar insanları senin yolundan saptırmak için kullanılıyor. Ey Rabbimiz, onların servetlerini mahvet ve kalplerini sıkıca mühürle ki, acıklı azabı görmedikçe iman etmesinler." (Yunus suresi, 88)

Müfessirler, Musa aleyhisselamın bu duasından kırk yıl sonra, duanın kabul edildiğini ve Firavun'un helak olduğunu söylemişlerdir.

Sıkıntılara Karşı Muhkem Dualar

İlk musibet anında denir:

إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ. اَللّٰهُمَّ أْجُرْنِي فِي مُصِيبَتِي، وَاخْلُفْ

لِي خَيْرًا مِنْهَا

Sıkıntılara karşı okunur:

لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ رَبُّ الْعَرْشِ

لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ رَبُّ الْعَرْشِ

الْعَرْشِ الْكَرِيمْ

Sıkıntılara karşı okunur:

اَللّٰهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْدِكَ وَابْنُ أَمَتِكَ، نَاصِيَتِي بِيَدِكَ مَاضٍ
فِيَّ حُكْمُكَ، عَدْلٌ فِيَّ قَضَاؤُكَ، أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ
سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي
كِتَابِكَ أَوْ اَسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْاٰنَ
رَبِيعَ قَلْبِي، وَنُورَ صَدْرِي وَجِلَاءَ حُزْنِي وَذَهَابَ هَمِّي

Dertli bir insan görünce aynı derde düşmemek için tekrar edilir:

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ بِهِ، وَفَضَّلَنِي عَلَى كَثِيرٍ

مِمَّنْ خَلَقَ تَفْضِيلًا

Cennetlere Koşan Müslüman Kimdir?

Rabbinizin mağfiretine ve takvâ sahipleri için hazırlanmış olup genişliği gökler ve yer kadar olan cennete koşun!
(Âl-i İmran suresi, 133)

Onlar imanın içini doldururlar

'Lailaheillallah' der ve onun içini doldururlar.

Allah'ı Rab, İslam'ı din, Muhammed aleyhisselamı peygamber olarak bilir ve her şartta bu bilgilerine teslim olurlar.

İmanlarının elden kaçmasından ateşe düşmekten daha çok ürkerler. Bu endişe ile uyurlar-uyanırlar.

Rablerinin onları ibadet için yarattığını bilirler ve ibadetsiz geçen saatler için gözyaşları akıtırlar. İbadet anında kendilerini sudaki balık gibi hissederler.

Allah'ın emirlerine uyar, yasaklarından şiddetle kaçınırlar. İmanın esaslarını can bilir, onlardan asla yontmazlar.

Allah'ı severler. Allah'ı seveni severler. Allah için severler.

Peygamber aleyhisselamı severler, sevgilerini ispat ederler.

Her halükârda şükreden kullar olurlar.

Allah'a tevekkül ederler. Tevekkülü de suistimal etmezler.

Namazı din olarak bilirler

Onu vaktinde, huşû içinde, fıkhına uygun olarak kılarlar. Namazda olmak onlar için Rablerinin huzurunda olmak, O'nunla beraber olmaktan ibarettir.

İlk safta ve imamla ilk tekbiri almaya can atarlar.

Namazı iman alameti bildikleri için, bir tek vakit namazın dahi kaçmasına dayanamazlar. Yolculuklarını, ticaretlerini, ziyaretlerini ve bütün hayatlarını namaza ayarlı hale getirirler.

Dilleri sürekli zikirle yaştır

Tesbihat yapar, dualar ederler.

Kur'an'ı Rablerinin emaneti bilirler

Onu okurlar… Okurlar…

Anlamaya çalışırlar, anladıkları ile amel ederler. Onu şehir şehir, ülke ülke yaymaya, her doğan insana ulaştırmaya çalışırlar. Kur'an'ın azametine hayrandırlar. Onunla doyarlar. Onunla huzur bulurlar. Onunla ölçer, onunla tartarlar.

İhlâslıdırlar

Yaptıklarını Allah için yaparlar. Kimin ne diyeceğine değil, Rablerinin ne hükmedeceğine önem verirler. Bunun için de yaptıkları iş ne olursa olsun, caiz midir, değil midir ona bakarlar. Sünnete uygun olanı nasıldır, onu incelerler. Niyetlerine çok önem verirler. Her şeyin niyetle ölçüldüğünü müdriktirler. Onun için de niyetlerinde ihlâslıdırlar, samimidirler.

Anne babalarının köleleridirler

Rableri onlara ebeveynlerine itaat etmelerini emrettiği için, ebeveynlerine itaati, onların köleleri olmayı Allah'ın rızasına giden bir yol bilirler. Onlardan bıkmaz usanmazlar. Kimseyi onlara tercih etmezler. Onların dualarına kendilerini muhtaç hissederler. Yemezler, onları yedirirler; uyumazlar, onları uyuturlar. Onlar yaşlandıkça sabırları artar, şevkleri coşar.

Ahlâklıdırlar

Kimseye kin beslemezler. İnsanları yaratanından ötürü sever, sayarlar. Kapıyı vurmalarından, oturup kalkmalarına kadar bütün işlerinde naziktirler. Peygamberlerinin sünnetine uyarak yaşarlar. Selam verir, selam alırlar. Misafir olur, misafir ederler. Komşuluğu bir kulluk imtihanı olarak görürler. Asla gıybet ve nemime gibi dil afetlerine bulaşmazlar. İnsanların dertleri ile ilgilenmek için uykusuz kalmaya, giymeyip giydirmeye, yemeyip yedirmeye hazırdırlar.

Konuştuğunun ve dinlediğinin hesabını vereceğini bilir, ona göre ölçülü konuşur; çirkini ve haramı dinlemez.

Caiz olan haliyle bile eğlenceye mesafelidirler. Bilhassa dinle ilgili hususlarda eğlenceden beridirler. Çok gülüp sonra ağlamaktansa, az gülüp sonra ağlamamayı yeğlerler.

Görüntüleri şıktır

‘Allah temizdir, temizi sever.’ diye eski ve yamalı bile olsa temiz giyinirler. İsraf ve gösterişe de kaçmazlar. Asla kibirlenmezler.

Her şeyi yerli yerinde yaparlar.

Vakitleri pek değerlidir

Her dakikası cennet kazanmaya vesile olabileceği için vakitlerini harcamada pek cimridirler. Saniyelerin bile hesabını yaparlar. Suyu ve ekmeği israf etmekten kaçındıkları gibi vakit israfından da kaçınırlar.

Yavan kalmaktan sakınırlar

Okurlar, dinlerler. Katıldıkları ders halkalarını ibadet ciddiyeti ile sürdürürler. Cehaleti çirkin görürler, ilme sarılırlar. İlmi yaşa başa göre değil, ihtiyaca göre ararlar. Özellikle ilmihal bilgilerini ve titiz bir sîret bilgisini öncelikle elde etmeye önem verirler. Ashabın hayatını ibretle öğrenir ve onları hayırla yâd ederler. Kendi çaplarına göre ‘dinde fakîh’ olmaya çalışırlar. İlmin stokçusu değil, uygulayıcısıdırlar.

Evlerini ihmal etmezler

İfa ettikleri görevleri, hizmetleri ne denli büyük olursa olsun, evlerinin onların ilk hesap verecekleri yer olduğunun şuurundadırlar. Ailelerinin, çocuklarının yetişmeleri ve takva üzere yaşamaları için didinirler, ellerinden geleni ihmal etmezler.

Dengelidirler

Dünyayı elde etmek için ahireti ihmal etmedikleri gibi ahiretin hesabına dünyayı da perişan etmezler.

Nimetleri kullanır; ama onlara esir olmazlar. Mubahları değerlendirir; ama batıp gitmezler.

Daha iyi bir din yaşamak için dine ilave etmek gibi bir aşırılığa kaçmazlar.

Yer, içer, şükrederler.

Uyur, dinlenir, sabah namazı kaçırmazlar.

Dertleri dünya değildir; fakat onu salmazlar.

İlla helal derler

Yiyip içtiklerinin değil haramdan, şüpheli şeylerden olmasına bile razı olmazlar. Bedenlerinde haramla beslenmiş etlerin cehennemde yanacağını bilirler ve haramdan ateşten kaçar gibi kaçarlar.

Sünnet onların yaşam tarzıdır

Misvak, sakal, tırnak, koku, zikir, dua, sadaka… Sünnet olarak ne bildi, öğrendi ise onu yaşam tarzı olarak algılarlar. Sünnete uygun yaşamayı bir onur bilirler.

İstiğfarı ihmal etmezler

Gece gündüz hep istiğfar ederler. Günahları ağır bir yük gibi taşımamak için dilleri ve kalpleri istiğfara devam eder. İstiğfarlarında da samimidirler. 'Nasûh bir tevbe' hedeflerinden eksik olmaz.

Geçmiş ümmetlerin hallerini tefekkür etmeye çalışırlar.

Kimle oturup kalktıklarına dikkat ederler. Oturup kalktığı gibi olmaktan çekinirler.

Sadakayı küçümsemezler

Mal ise mal, söz ise söz, beden ise beden… Ne ise gereken veya o ne verebiliyorsa onu – sadakayı – muhakkak verirler. Bir bardak su, bir yarım hurma, tatlı bir söz…

Sadakanın Rabbin gazabını söndüreceğini, rızkı genişleteceğini, bereket katacağını bilirler.

Akrabalığı kollarlar

Akrabalık hakkının korunmasını Allah'ın emri olarak bilirler. Yakınlık derecesine göre her yakına ilgi ve alaka gösterirler. Onlardan birinin aç-açık kalmaması için de uğraşırlar, dinsiz-ibadetsiz kalmaması için de gayret ederler.

Korku ile umut arasındadırlar

Rahmeti kadar azabı, azabı kadar da rahmeti olduğunu bilip, ortada bir yolla Allah'a kulluk ederler. 'Cennete girecek tek kişi' veya 'Cehenneme konacak tek kişi' tercihlerinin ikisinin de kendilerinde tecelli edebileceğini düşünürler. Endişeli; ama umut doludurlar.

Bir iş becermeye çalışırlar

Önce ve öncelikli olarak haramlardan kaçıp, farzları eksiksiz eda ederler. Daha sonra:

İyi Kur'an okuyabiliyorsa onu geliştirir,

İyi para kazanabiliyorsa onu geliştirir,

Davet ve nasihati, söz sanatını becerebiliyorsa onu geliştirir,

Cihadı becerebiliyorsa onu geliştirir.

Ve mubah olan her neyi iyi yapıyorsa onu geliştirir ve o yolla dinine hizmet eder. Gerektiğinde taştan su çıkarır. Olmazları yapar. Yapıp becerdiğinin de, yapamadığının da ecrini kazanır.

Hurdacı değildirler

Geçmişe, geçmişteki dertlere takılıp kalmazlar. Kendileri için, ümmet için ileriye doğru bakarlar. Neler yapabileceklerini, kaç insanı kurtarabileceklerini düşünürler. Hesapları Allah'a havale eder, yollarına devam ederler.

Dertlidirler, göğüsleri geniştir

Din kardeşlerinin dertlerini, ümmetin halini kendi dertleri gibi bilirler. İştahları kaçar, gayretleri artar. Muhakkak kendilerine yapacak yararlı bir iş bulurlar. Bütün mü'minleri, hatta bütün insanlığı sığdıracak geniş bir göğüs sahibidirler.

Nesil yetiştirmek, insan kurtarmak, dini yaymak, okunan ezan sayısını artırmak, ezanın sesini daha gür hale getirmek, bir sadaka daha fazla vermeye çalışmak, bir gün daha fazla oruçlu geçirmek onların derdidir.

Eğer bir çocuk Kur'an okuyamadan buluğa erdi ise, onlar için lokmanın tadı kalmamıştır. Geceleri gündüz edip çalışıyorlardır.

Zalimin karşısında, mazlumun yanındadırlar.

Allah'tan memnundurlar

O'nun taksimine razıdırlar. Çocuklarının sayısına, şekillerine, derilerinin rengine, verdiği rızka, sıhhate, eşe, dertlere… razıdırlar. Kimseye haset etmezler.

Ellerindeki nimetlere şükrederler.

Dara düşmeye görsünler, hemen Rablerine sığınırlar.

'O ne güzel Mevlâ'dır, O ne güzel yardımcıdır.' der ve rahat ederler.

Din Eskir mi?

"Bugün, size dininizi bütünledim, üzerinize olan nimetimi tamamladım, din olarak sizin için İslamiyet'i beğendim."
(Maide, 3)

"Din" sadece İslam'dır

Allah'ın kulları için razı olduğu, cennete girebilmelerinin şartı gördüğü din sadece İslam'dır. Allah'ın gönderdiği dinlerin sonuncusu ve en mütekâmili odur. İnsan eli değmemiş, vahyin berraklığını koruyan yegâne din odur. Her ne kadar önceki dinler Yahudilik ve Hıristiyanlık Allah'ın gönderdiği dinler ise de inananları emanete hıyanet edip, Allah'ın kitabına insan kalemi soktular. Allah'ın emir ve yasaklarını kendi zevk ve keyiflerine göre yönlendirmeye kalktılar. Akılları ve arzularını put edinip peşinden gittiler. Cebrail getirdi, onlar tahrif etti. Din Allah için ise O, hangisini beğendiyse ona "din" denir. O ise bize din olarak İslam'ı seçti. Onu cennetin yolu olarak bize gösterdi. Allah'tan daha merhametli olup O'nun cehenneme uygun gördüklerini cennetlik göremeyiz.

Suçları basit değil!

Yahudilik ve Hıristiyanlık kaldırılıp yerine İslamiyet getirilirken, öncekilerin suçları – dinlerinin kaldırılmasını gerektiren suçlar – kalemle çizilebilecek cinsten suçlar değildi. Kitabımız Kur'an onların kabarık suç dosyalarından söz ederken, binlerce peygamberi öldürmekten, Allah'a eş ve oğul isnat etmekten, din adamlarını ilahlık seviyesine yükseltmekten, Allah'ın helal dediğine haram, haram dediğine helal demekten, zulmü desteklemekten, hakkı yalnız bırakmaktan ve daha nice her biri helaki gerektiren suçlarından söz etmektedir.

Başlı başına Allah'ın emanetine hıyanet edip onu ucuz bir menfaate satmaları en çirkin suçları idi.

On dört asırdan beri, bizi de düştükleri bataklığa düşürmek için uğraşıyorlar!

Bazen içimizden kendilerine maşalar bularak bazen de akla hayale gelmez hile ve zorbalıklarla Allah'ın emaneti olan dinimizi imha etmeye, onu beceremezlerse kendi dinleri gibi sulanmış bir din haline getirmeye çabalıyorlar.

Kitabımızı kitaplarına, camilerimizi tapınaklarına, imamlarımızı papazlarına benzetmeye uğraşıyorlar.

Onlara imrenen hatta aşağılık hissine kapılan bir kitleyi oluşturmak için her şeyi harcayabilmekte, bir anlık benzeşme için yıllarca plân yapabilmektedirler. Ellerinden gelse ezanımızı çanla, seccademizi kiliselerindeki masalarla değiştireceklerdir.

Hiç oruç tutmadıkları halde Müslümanların nasıl oruç tutmaları gerektiğini öğütlerler. Müslümanların zekâtlarını nasıl vermelerinin gerektiğini, kurbanı nerede kesmelerinin uygun olacağını, etini, derisini ne yapacaklarını emretmeye kalkarlar. Hac gibi bir ibadeti nasıl eda etmelerinin uygun olacağına hükmederler. Çocuklarına dinlerini nasıl öğretmelerinin daha samimi ve kalıcı olacağını onlar belirlemeye kalkarlar.

Din, Allah'ın kullarını yönlendirmesi içindir

Kulların kendi kendilerini yönlendirmeleri veya yaşam şekillerini belirlemeleri – daha derin ve hayali anlamı ile – Allah'a öğretmeleri için değildir. Din insanların zevklerini tatmin etmek için değildir. Din zevkleri de akılları da Allah'a teslim etmektir. İman edenler Allah'ın ayetleri veya Nebisi'nin hadisleri okunduğunda "bana göre" ile başlayan ifadeler kullandıklarında dinin yıpranma süreci başlamış olur… Mü'min erkek ve kadınların Allah'ın ayetleri önünde seçenekleri yoktur.

* * *

"Kâfirler insanları Allah yolundan alıkoymak için mallarını harcarlar. Onlar mallarını bu uğurda harcayacaklar, sonra da bu harcama onlar için yürek acısı olacak, arkasından da yenilgiye uğrayacaklardır. Kâfirler cehennemde bir araya getirileceklerdir."

(Enfal, 36)

* * *

Dini sulandırma nasıl olur?

• Allah'ın kitabı Kur'an'ın şu veya bu şekilde değer kaybetmesiyle: Mezarlık kitabı veya geçim vesilesi haline getirilmesi gibi.

• Dini orijinalinden anlamanın en temel gereklerinden olan Arapça'yı toplumdan hatta din eğitimi görenlerden uzak tutarak.

• Yahudi ve Hıristiyanların yaptığı gibi, Kitab'ın bir kısmına inanıp bir kısmına inanmayarak…

• Dini sembollerin sulandırılmasıyla…

• Allah'ın hükümlerinin yürürlükten kaldırılmasıyla…

• Peygamber aleyhisselam efendimizin şahsiyeti veya sünneti ile oynanmasıyla…

• Dinin ilk iman edenleri olan ashabı kirama hor bakılmasıyla…

• İslam'ın iki kaynağı Kur'an ve sünneti bilen-öğreten âlimlerin yıpratılmasıyla…

• Bir araç olması gereken dünyanın kıble haline getirilmesiyle…

• Dinin basit ve kişisel siyasi amaçlara alet edilmesiyle…

• Allah'ın emri, kâfirlerden daha güçlü olmak, onlara karşı hazırlıklı olmakken, kâfirlerin önünde pasif ve boynu bükük kalmakla…

• Dini yayıp duyurma, Allah'ın emir ve yasaklarını tebliğ etme görevini "din adamları"na havale etmekle…

• Dine ait kavramları evirip çevirerek kullanmakla. Mü'min yerine "inanan", kâfir yerine "gayrimüslim" gibi asıl anlamı ifade etmeyen deyimleri kullanmak böyle bir sonucun başlangıcıdır.

İslam hep tazedir, her yer ve her zamanın dinidir

Çünkü onun ruhu olan Kur'an taptaze bir mucizedir. İndiği gün gibi korunagelmiş, milyonlarca hafızı onu ebediyen koruyan mucizenin canlı şahidi olmuştur. Kur'an'a açılan yol olan sünnet eşsiz bir nurdur. Kur'an ona tutunanları dünya ve ahiret saadetine erdirdikçe o taptazedir. Onun Kur'an'ı bugün inmiş gibi bıkmadan usanmadan okundukça, hafızalara kaydedilip hayata geçirildikçe taptazedir.

Neden önceki dinler gitti de İslam geldi?

Çünkü:

Kitapları tahrif edildi.

Ebu Bekirleri, Halidleri olmadı.

Peygamberlerinin bir tek hadisini duyurmak için deve üstünde bir ay yol kat edecek ve bundan hiçbir dünyalık beklemeyecek mü'minleri bulunmadı.

Allah'ın emaneti olan Kitab'ını ezberleyip korumayı, bir kelimesine bin can vermeyi hayat kabul edecek delikanlıları olmadı.

Doğup büyüdükleri toprakları, ana babalarını, mal mülklerini terk edip, daha iyi din yaşayacakları yerlere hicret edecek muhacirler'i, o muhacirlere evlerini, bahçelerini açacak, mallarını ortak edecek Ensarlar'ı olmadı.

Tuzağa dikkat! İslam'ın dengi yoktur

Aynı masayı paylaşacağı bir din yoktur. Ezanın benzeri çan değildir; onun gür sesinin muadili yoktur. Kur'an ile şimdiki İnciller ve Tevrat denk değildir. İslam, Yahudilik ve Hıristiyanlığın uzantısı veya aynı şartlarda gelmiş benzeri değildir. İslam, onları kaldırıp yerlerine gelmiş bir dindir. Peygamber katillerinin asırlar sonra, kimi siyasi maksatları için samimi dindarlar görünmeleri aldatmacadır.

İslam ve diğer muharref dinler aynı masaya oturduğunda, etrafında dönülebilir yeni Kâbeler, selam için ziyaret edilen peygamber kabirleri de buldurulabilir.

İslam, şahıslarla ayakta durmaz, şahıslar onunla ayakta kalabilirler

Bunun için de birilerinin varlığı ile şerefi yükselmeyeceği gibi, kimsenin yokluğu ile de şeref yitirmez. Kim İslam nimeti ile buluşmuş ise o en büyük şerefe ermiştir. O, İslam ile kazanmıştır. İslam kimseden bir şey kazanmaz.

Bidatsiz bir dindir

Dine ilave yoktur. Yöresel ve coğrafi ibadetleri, uygulamaları yoktur. Arş'tan Mekke'ye oradan da tek bir insanın yaşadığı her yere aynı özelliklerde ve şartlarda gelmiştir. Sonradan uydurulmuş ve ibadet havasında yapılan şeyler Allah katında geçerli değildir. Peygamber aleyhisselam ve ashabının gittiği yol tek geçerli olan yoldur. Hele hele ona imanı olmayan düşmanları tarafından şekillenmiş bir din, Allah'ın kulları için razı olup beğendiği İslam değildir.

Yenilenen hayatın her alanıyla yenilenen, tarihte eskiyip kalmayan şeriatı vardır

İlmi kendilerine ruh bilmiş binlerce müctehid alimin gayretleri, Kur'an'ın kurtaran billur ayetleri, kınayanın kınamasına aldırmadan "Rabbimin dini" diyerek canını dişine takıp çalışan, bütün insanlığı bağrına basacak geniş yürekli, sabır taşı mü'minleri, malını Allah yolunda harcamaktan kazanmak

kadar haz duyan cömert zenginleri, etrafında kelebekler gibi milyonların döndüğü Kâbe'si, feyiz saçan Ravza'sı bulunduğu sürece o eskimez.

Eskiyip yıpranan insanların düşünceleridir. Dinden, kendilerine göre küçük gördükleri tavizleri kopara kopara sonunda en ağır hükümlerini bile insani düzeyde tartışabilir, bir bölümünü beğenmeyebilir hale geldiler.

Ama kaybeden kimdir?

Şüphesiz insanlardır. Ellerindeki İslam nimetini zayedenlerdir.

Çünkü imtihan olan, Allah'ın dini değil kullarıdır.

* * *

"Allah ve Resûlü, bir işte hüküm verdiği zaman, artık inanmış bir erkek ve kadına, o işi kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Kim Allah'a ve Resûlüne karşı gelirse, apaçık bir sapıklığa düşmüş olur." (Ahzab, 36)

* * *

İslâm Dini'ni eskimez yapan özellikleri

1- İslâm, son dindir. İslâm dininden başka din gelmeyecek, kuralları kıyamete kadar devam edecektir. İslâm dinini getiren Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem de son peygamberdir, ondan sonra başka peygamber gelmeyecektir.

2- İslâm evrensel bir dindir. Önceki peygamberlerin dinleri, belirli milletlere geldiği halde İslâm dini, bütün dünya milletlerine gönderilmiştir.

3- İslâm dininin kuralları bütün insanların ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde mükemmeldir. Bu sebeple başka bir dine ihtiyaç kalmamıştır.

4- İslâm dini, kendinden önce Allah tarafından gönderilen peygamberleri ve ilâhi kitapları doğrular.

5- İslâm dini, önceki peygamberlerin getirdiği dinlerin kurallarını yürürlükten kaldırmıştır. Çünkü onlar, belirli milletlere sınırlı zamanlar için gönderilmişti. Halbuki İslâm dini, bütün milletlere gönderilen ve kıyamete kadar değişmeden devam edecek olan tek dindir.

Dünyadan da Nasibini Unutma!

Ruhbanlık yok! Dünyaya tapınmak yok!

Dünyada imtihan için bulunuyoruz.

Dünyadayız; ama ahiret için yaşıyoruz.

Dünyaya meylimiz ağır bassa ahiretimizi kaybederiz.

Dünyayı ihmal etsek yine ahiretimizi kaybedebiliriz. Dengede kalmak zorundayız.

Dünyanın çekiciliğine aldanmak yerine onu disiplinli kullanmayı seçmek bizden istenen ve makul olandır. Yoğunluğumuz ve samimi niyetimiz ahiret için olduğu sürece, yaptığımız işler dünyalık işler bile olsa onlardan ahiretlik işler gibi ecir umabiliriz. Rabbimizin emirlerini baş tacı edip, yasaklarına riayet ettiğimiz sürece, işimiz, aşımız sevap kaynağımız; eşimizle ilişkimiz ise sadakamız olur.

Parolamız, '**sadece ibadet, gerisi yok**' yerine; '**her şey ibadete uygun ve dengeli'** olmalıdır.

Düğün başka cenaze başka!

Kader bizi bir gün düğünlere, bir gün de cenazelere katılmaya mahkûm ettiyse, biz hem düğüne hem de cenazeye katılırız. Birinde güler, birinde ağlarız. Biliriz ki düğünlerin ardından doğup yaşamak da bizim içindir, ardından ölüp gömülmek de. Ne düğünlerde uçup kayboluruz, ne de cenazelerde erir gideriz. Eğlence ile matemin ortasında kulluğumuzu becermeye çalışırız. Gündüzü gündüz gibi geceyi gece gibi yaşarız. Şüphesiz bu zor olur. Zaten zoru başarmak için varız. İmtihan budur. Kaybedenler, dengeyi tutturamayıp bir tarafa kayanlar olmuştur.

İnce çizgi

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin kâtiplerinden Ebû Rib'î Hanzala İbni Rebî' el-Üseydî şöyle demiştir:

Ebû Bekir benimle karşılaştı ve bana:

– Nasılsın, ey Hanzala? diye sordu. Ben de:

– Hanzala münafık oldu, dedim. Ebû Bekir:

– Sübhânellah, sen ne diyorsun? dedi. Ben cevaben dedim ki:

– Bizler, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin yanında bulunuyoruz. Bize cennet ve cehennemden bahsediyor; sanki gözlerimizle görüyormuşuz gibi oluyoruz. Onun huzurundan ayrılıp çoluk çocuğumuzun yanına ve işlerimizin başına dönünce, çok şeyi unutuyoruz.

Ebû Bekir radıyallahu anh dedi ki:

– Allah'a yemin ederim ki, biz de benzeri şeylerle karşı karşıyayız.

Ben ve Ebû Bekir birlikte yola düştük ve Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin huzuruna girdik. Ben:

– Ya Resûlellah! Hanzala münafık oldu, dedim. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Bu ne demek?" dedi. Ben:

– Ya Resûlellah! Senin yanında bulunuyoruz, bize cennet ve cehennemden bahsediyorsun; sanki onları gözümüzle görüyor gibi oluyoruz. Senin huzurundan çıkıp da çoluk çocuğumuzun yanına ve işimizin başına dönünce, çoğunu unutuyoruz, dedim. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– *"Nefsimi gücü ve kudretiyle elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki, şayet siz, benim yanımda bulunduğunuz hâl üzere devam edip zikir üzere olabilseydiniz, yataklarınızda ve yollarınızda melekler sizinle musafaha ederlerdi.*

Fakat ey Hanzala, bir saatinizi ibadete, bir saatinizi de dünya işlerine ayırınız." **buyurdu ve bu sözünü üç defa tekrarladı.** (Müslim, Tevbe 12-13. Ayrıca bk. Tirmizî, Kıyâmet 59)

"Kardeşinin yüzüne tebessümün sadakadır."

Sosyal bir insan olarak yaşamak akidemizden gelir. Eve kapanmak değil, evlere hâkim olmak hedefimizdir. İnsanlarla oturup kalkmak, onlarla iç içe olmak; ama selin sürüklediği bir çöp olmamak imtihan denen şeydir. Erkek erkekliğini, kadın kadınlığını korumalıdır. Nebevî ölçülerin dışında örnek almaya çalıştığı kimsenin uydusu ve kopyası olmayan Müslüman, ideal Müslüman'dır.

Sadece çocuklar oynamaz; büyükler de oynar

Boyuna uygun 'oyun', yerine göre tebessüm, vakti gelince hıçkırarak ağlamak, soğukta içeri büzülmek, sıcakta bir ağacın altında serinlemek… insan olmaktan kaynaklandığına göre ne günah ne de ayıp şeylerdir. Günah olan ipin ucunu salmaktır. Hayatı oyun ve eğlenceden ibaret görmektir.

Biz Aişesi ile yarışmış bir peygamberin ümmeti değil miyiz?

İnsanlığı omuzlarında taşıyan, vahyin ağırlığından terleyen; ama torunları ile devecilik oynayan bir peygamberin ümmeti değil miyiz?

Oturup çocukların oyununu seyreden, davetlere iştirak eden, şaka edenin şakasına cevap veren en nazik ve esprili şakalar yapan peygamber aleyhisselam da o değil midir?

O da yoğundu.

İşi çoktu. Boykotlar, kıtlıklar gördü.

Çevresi genişti. Görüşme listesinde meleklerden insanlara kitleler vardı.

Toplantıları vardı. Bir Cebrail'le, bir elçiyle, bir ailesiyle toplanıyordu.

Ödemeleri vardı.

Savaşlar yönetti.

Evleri vardı. Yuva kurdu. Bir ümmet kurdu. Yeni bir hayat ve dünya kurdu.

Bir gözü Rabb'inin arşında öbür gözü İstanbul'da idi. Dengede bir bakışla baktı.

Ama kimse ondan şikâyetçi olmadı. Herkese hakkını verdi. İbadetin en mükemmelini, belki de yapılamazını yaptı. Ardından on binlerce izcisini yetiştirdi. Onu nokta nokta izlediler. Yaptığını yaptılar. Onlarca çocuk, birden çok aile baktılar. Ama ezmediler ezilmediler. Bağlar bahçeler fethettiler. Fethettikleri bahçelerin meyvesini yediler, toprağına köle olmadılar. Dengeyi bozmadan yaşadılar.

Onlar da gerektiğinde oynadılar. Onurlarını kaybetmeden, imanlarından taviz vermeden oynadılar.

Hobilerimiz olabilir / olmalıdır da

İnsan ve Müslüman olarak dik durmamıza engel bir hobimiz olmamalı. Hobimiz olsun; ama canlı resmi çizmeyelim, heykel yapmayalım. Hobimiz olsun; ama namazımıza engel olmasın. **Bizim hobilerimiz olsun; biz hobilerin olmayalım**.

Yer / zaman / çevre

Nerede ve ne zaman, kiminle sorularının cevabını verdiğimizde üzerimize Allah'ın gazabını çekmeyecek şeylerin diğer bir adı mubahlardır.

Mubahlarda hürüz. Zevklenmek için dahi olsa mubahlarda hürüz. Ama nerede, ne zaman ve kiminle sorularının cevabına göre.

Bütün bu güzellikler, tabiat, nimetler hepsi “Rabbim! Sen bunları boşuna yaratmadın.” diyenler içindir.

Nimetleri Allah bizim için yarattı.

Hayat güzergâhında kılavuzumuz

“Ve Allah’ın sana verdiğinde, ahiret yurdunu araştır ve dünyada olan nasibini de unutma ve Allah sana ihsan ettiği gibi ihsanda bulun ve yeryüzünde fesat arama. Şüphe yok ki, Allah müfsitleri sevmez.” (Kasas sûresi, 77)

Ye, iç, gez, neşelen, tv izle Ammaa!

• Yaptıkların mubah olsun. Harama veya harama sürükleyen bir işe bulaşma. Haramlar arasında ayrım yapma. Bir haramın yaygınlaşmasına, kimileri tarafından kışkırtılmasına aldanma. Bunu bir tuzak olarak bil. Adının, kılıfının değişmesi sadece bir tuzaktır. Mesela alkolden de kaç müzikten de.

• Yaptıkların kimseye eziyet olmasın. Kul hakkına riayet et. Kul hakkının malla, elle ve sözle oluşabileceğini unutma. Eğlencen bir mü’min ile alay ve yalan etrafında olmamalıdır.

• Hayvan hakkı diye bir hakkı bil. Hayvanları yiyip gıdalanmak helaldir. Onlarla eğlenmen ise haramdır.

• Kiminle beraber olduğuna dikkat et. Herkes düşüp kalktığı kimseler gibi muamele görecektir. Kötülerin arasında iyi bir insan çöplükte bir meyve gibidir.

• Kadın-erkek karma ortamlara Allah’ın rahmetinin inmeyeceğini bilesin. Mahrem ve namahrem uygulaması yap.

• İsraftan kaçın. Bilhassa vakit israfından şiddetle kaçın.

• Allah’ın hakkına saygını yitirme. Namaz ve diğer ibadetlerin Allah’ın üzerimizdeki hakları olduğunu bil. Önce namaz, sonra gerisi…

• Sıhhatini heder etme hakkın olmadığını bil. İntihar etmeyi günah bildiğin gibi, vücudunun bir organına bile bile zarar vermen de günahtır.

• Giyim kuşamda dini ölçülerin olduğunu, onları aşmanın da yasaklardan olduğunu unutma.

• İnsanlığın şehvetlerini kudurttuğunu ve hayvanlarla yarışa girdiğini gör. Kendini ve etrafını korumaya çalış. Şehvetlere uydurulmuş ‘tüketim-yaşam-hürriyet’ gibi kılıflara kanma.

• Şeytanın hilelerine dikkat et. Mesela, faize düşürmek için nasıl tuzaklar kurduğunu ibretle izle.

• **Spor yap. Ama spor olsun. Birilerinin toplumsal uyuşturucu olarak kullandığı ağlara takılma.**

• İstikrarlı ol. Bir başlayıp bir bırakma.

• **Kör taklitçi olma. Sana ve imanına uygun olanı yap. 'Keler deliğine girme pahasına bile olan' bir iş yapma.**

• Kötü örnek olma. Bilhassa çocuklarına ve üzerlerinde etkin bulunan kimselere örnek olmanın, onların sorumluluğunu taşımak olduğunu bil.

• **Mensubu olduğun ümmeti unutma. En doruktaki mukaddesatından en alt konularına kadar hangi hallerde bulunduğunu unutma.**

• Paran, malın gibi şahsiyetini ve imanî kimliğini de düşün. Şahsiyetinin yıpranmasına karşı hassas ol.

Elbette
‘Cennet Ucuz Değil!’

… Çünkü:

Cennet, tavanı ‘Arş-ı A’la’ olan yerdir. Yüzde yüz rahmet diyarıdır. Dertlerden, sıkıntılardan, endişelerden arındırılmış, sadece keyif ve lezzet için yaratılmış ödül diyarıdır. Ebedidir. Ölümün giremediği yegâne yerdir.

Sınırsız ve sorunsuz nimetlerle doldurulmuştur. Her şeyin en mükemmeli ve en güzelinin bulunduğu vatandır.

Orada gözler, sadece güzeli ve görmekten hoşlandığını görecek. Kulaklar sadece duymak istediğini ve en güzel sesleri duyacak. Duyulan ses ya bir hûri sesidir ya da bir melek sesi. Ve seslerin en güzeli, en tatlısı, en ebedisi olan Allah’ın sesidir.

‘Selam’ orada yerini bulacak.

‘Kullarım!’ diye başlayan sesin güzelliğine cennet bile eriyecek.

Gam yok, keder yok!

Dünün hesabı, yarının tasası yok. Orada dün de yok yarın da! Sayılı günler, gelip geçen haftalar, uzayıp giden yıllar, asırlar gitti, ebedilik geldi.

Bir güzellik ki sonu yok! Bir mutluluk ki, bedeli önceden ödenmiş, posası çıkmıyor, hesabı sorulmuyor.

Arkadaşlar, komşular sıradan kimseler değil. İlk insandan son insana kadar seçilmiş, elenmiş kimselerden oluşan bir ortam. Kimi peygamber, kimi şehit, kimi zahit, abit, salih… Ama hepsi veli! **Tam bir ‘evliya’ diyarı!** Onları Allah seçmiş ve kendisine dost edinmiş, lütfedip Cennet’ine koymuş.

Baba Âdem orada, Nuh orada, İbrahim orada, Musa orada, İsa orada. Onların ve herkesin Efendi’si orada.

Ebu Bekir’li, Ömer’li, Osman’lı, Ali’li yer.

Kimi ihtiyar kimi genç değil. Herkes otuz üç yaşında. Âdem aleyhisselamın ilk yaratıldığı şekilde. Yüzler ay gibi parlak. Dişi dökük yok. Başı ağrıyan yok.

Su derdi yok. Gözün nereyi görüyorsa orada bir ırmak akar. Ya berrak sudur. Ya baldır. Ya süttür. Ya da şaraptır.

Eşler var. Kimi oralı, kimi dünyadan beri eş olup gelmiş. Eşlerle nikâhlar binlerce sene önce bir teheccütte, bir iftar vaktinde, bir mushafın önünde Kur’an okurken kıyılmış. Bıkmaz bıktırmaz eşler. Gülücüğü cenneti

yansıtan eşler. Hastalanmaz, hamile kalmaz, ağlamaz, ağlatmaz eşler. Yaşlanmaz, buruşmaz güzeller.

Kimse kimseden şikâyetçi olmaz. İsteğin gecikmez. Yediğin sancı üretmez.

Terlemek yok. Tükürmek, sümkürmek yok. İdrar yok. Esnemek yok. Yorulmak yok. Uyku yok.

Orada, ırmaklar var. Havz-ı Kevser var.

Orada en büyük nimet Allah'ın rızası var.

* * *

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki:
"Korkan geceleri değerlendirir. Geceleri değerlendiren hedefine ulaşır. İyi bilin ki: Allah'ın malı değerlidir. Allah'ın malı cennettir."

(Tirmizi, Sıfatü'l-Kıyame, 18/2450)

* * *

Sevmek, hayal etmek yetmez; cennet için çalışmak lazım!

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz bizi uyarmış ve şöyle buyurmuştur:

"Cennet zorluklarla çevrilmiştir. Cehennem de şehvetlerle çevrilmiştir." (Müslim, Cenne, 1/2822)

Zorlanmadan, eziyet çekmeden, bedel ödemeden cennete girmeyi hayal etmek tam bir aldanıştır. Allah'ın sevip razı olduğunu bize bildirdiği kullarından kim, her zevkini yaşadığı halde iyi kul olarak ölebilmiştir. Allah'ın sevdiğini bildiğimiz kullarından Nuh aleyhisselam kaç yıl uğraştı. Nelere katlandı? İbrahim aleyhisselam neler çekti? Nasıl ateşte yanmaya razı oldu?

Hangi kulu Allah'ın, kulluktan taviz verdi de Kur'an bize o kulu örnek gösterdi? Bize gösterdiği örneği peygamberidir. Onu da bir meşakkattan öbürüne koşarken görüyoruz. Yusuf'u kuyuda bulduk. Yunus'u balığın karnında bulduk. Cennet asla ucuz değil. Bedeli, iman ve imanın gereğini yapmaktır. Bilaller, Habbablar, Sümeyyeler, Ammarlar neyin peşinde idiler?

Hanzala radıyallahu anh eşiyle yattıktan sonra gusül abdesti almaya bile vakit ayırmadan nereye koşmuştu?

Bedelsiz ne var ki cennet bedelsiz olsun?

Neyin bedelini müşteri belirliyor ki, cennetin bedelini kul belirlesin?

İşte Allah'ın sözü:

"İnsanlar sırf 'inandık' demekle; hiçbir sınavdan geçirilmeksizin bırakılıvereceklerini mi sanıyorlar? Biz onlardan önceki kuşakları sınavdan geçirdik. Bu sınav sonucunda Allah, doğru sözlüler ile yalancıları kesinlikle belirleyecektir." (Ankebût, 2-3)

Dünyada yaşamanın getirdiği zorluklar önünde ezilip büzülmeden, ibadetleri eda etmede nefsin çıkardığı engellere takılmadan, haramların çekiciliği karşısında tuzağa düşmeden ve Allah yolunda hangi türü gerekiyorsa o türden cihadı yapmak şarttır.

Cihad zor olmaya zordur; fakat cennetin bedelidir. Cennet kılıçların gölgesi altındadır. Ömür boyu ve sürekli devam eden namaz zordur; ama bu zorluk cennetin etrafını çevrelemiş bir zorluktur. Oruç zordur. Alın teri ile kazanılmış maldan zekât ve sadaka çıkarmak zordur. Allah'ın razı olacağı bir kul ölçüsünde evlat yetiştirmek zordur. Cemaat içinde olup insanların sıkıntılarına tahammül etmek zordur. Ama bu zorluklar cennetin önündeki geçilmesi gereken engellerdir. Herkes imanına göre bu engellerle karşılaşmıştır.

En büyük imanın sahibi peygamberler en büyük engellerle karşılaştılar. Onlardan sonra da herkes 'imanı kadar' zorluk gördü, sıkıntı çekti. Allah önceki kullarını denediği gibi bizleri de deneyecektir. Cennet asla ucuz değil. Cennetin bedeli asla bizim belirlediğimiz kadar değildir. Cennetin bedelini Bilal ödedi. Ammar ödedi.

"Yoksa siz, Allah içinizdeki cihad edenleri ayırt etmeden ve sabırlıları belirlemeden Cennet'e girebileceğinizi mi sandınız?" (Ali İmran, 142)

"Acaba sizden öncekilerin başlarına gelenlerin benzeri, sizin de başınıza gelmeksizin, kolayca Cennet'e gireceğinizi mi sandınız? Onlar öylesine ağır sıkıntılara ve zorluklara uğradılar, öylesine sarsıldılar ki, peygamberleri ile çevresindeki mü'minler; 'Allah'ın yardımı ne zaman gelecek?' dediler. İyi bilin ki, Allah'ın yardımı yakındır." (Bakara, 214)

İslam'ın dili, eli olmak, hakkın hâkimiyeti için çalışmak, zor zamanda konuşmak, kimsenin bulunmadığı yerde 'kimse' olmak zordur. Emellerin tükendiği zamanlarda emel olmak, umut dağıtmak pek zordur. Ama bu zorluk cennetin etrafındaki zorluklardandır.

Cennetin zorluğu değeri ile orantılıdır. Cennet hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın duymadığı, hiçbir beşerin hayal edemediği nimetlerle dolu yerin adıdır. Onun kıymetini bilenler, gecelerini ibadetle gündüzlerini oruçla geçirdiler. Geceyi seccadede, gündüzü at sırtında yaşadılar. Mallarını infak ettiler. Yardan diyardan fedakârlık ettiler. Dillerini zikirle ihya ettiler. Kur'an'la oturup Kur'an'la kalktılar.

Yaptıkları işlerin ancak ihlasla kıymetli olacağını anlayınca ihlası birinci hedef yaptılar. Allah'ın rızası ebeveynin rızasındadır, diye ana babalarına köle oldular. **Ellerinde bir tas sütle sabaha kadar babasının başı ucunda bekleyip durdular da nazlanmadılar**.

Ahlâkın zirvesinde durdular. Zamanın kıymetini bildiler. Bir saatleri boşa geçse helak olacaklarına inandılar. Ne suyu ne zamanı israf ettiler. Yemeye içmeye esir olmadılar. İbadet etmek, cihadın hakkını vermek için yediler. Beğendikleri için değil, yemek gerektiği için yediler. Değil haramlardan, şüphelilerden bile uzak durdular. **Bildiler ki cennet ucuz değil.**

Ebedi nimetler için geçici zevklerden uzak durmakta sakınca görmediler. Kimilerine o çektikleri, zevk bile verdi. 'Dertlerini sevdiler.' Alır gibi verdiler. Bir işi muhakkak becerdiler. Kimi ilimde ilerledi kimi infakta. Kimi zikir yaptı kimi fikir üretti.

Dünya bir gülüp bir ağlanılan yerdir. Cennette bir gülüp ebedi ağlanmayacak. **Nimetler o kadar ebedidir ki, nimetlerden bir an ayrı kalmasınlar diye cennetlikler hiç uyumayacaklardır. Çünkü zevk için uyunan bir uyku bile o nimetlerden ayrı kalmaktır**. Peygamber aleyhisselama 'Cennet ehli uyurlar mı?' diye sorulduğunda şu cevabı vermiştir: "Uyku ölümün kardeşidir. Cennettekiler uyumazlar." (Taberani, el-Evsat, 919)

Yedikleri içtikleri bir nefesle çıkıp gidecektir. Ne isterlerse o onların olacak. Bu muhteşem cennet için ne terk edilmez, nelere katlanılmaz! Cennet söz konusu olunca zorun adı zor değildir. Hiç uyunmayacak yer için uyku terk edilir, namaza kalkılır. Onun adı zorluk olmaz. Ağacının etrafı yüz yılda bir dönülemeyen yer için neler verilmez neler?

Cennet akıl işi değil iman işidir!

Ne ağacı ne meyvesi dünya nimetleri ile aynıdır. Benzeşen sadece isimleridir. Cennet, ancak cennettir.

Cennete kadın olarak girmek bile farklıdır. Allah'ın Kur'an'da övdüğü huriler cennete giren mü'min kadınlardan daha üstün olmayacaklar. Cihad

eden, ibadet eden sabırlı mü'min kadınlar cennette farklı olacaklardır. Eşleriyle bir araya geldikten sonra tekrar bekâretlerine kavuşacaklar ve her defasında bu böyle olacaktır. (Taberani'nin rivayet ettiği hadis şöyledir: "Cennet ehli kadın, eşiyle cima ettikten sonra yeniden bekâretine dönecektir.")

Peygamber aleyhisselama cennette, dünyadan gelen kadınlar mı daha üstün olacak orada yaratılan huriler mi, diye sorulduğunda şu cevabı vermiştir: **"Dünyadan gelen kadınlar hurilerden üstün olacaklar**." Nasıl olacak bu, diye sorulunca da: "**Namazlarıyla, oruçlarıyla, ibadetleriyle."** buyurmuştur. (el-Kebir, 870)

* * *

"Biz Musa ile kardeşine vahyettik ki; soydaşlarınıza Mısır'da evler hazırlayınız, evlerinizi namazgâh haline getiriniz, namaz kılınız ve mü'minleri müjdeleyiniz." (Yunus, 87)

* * *

Cennet Allah Teâlâ'nın Cemalinin görüleceği yerdir

Peygamber aleyhisselam efendimiz buyurdular ki: **"Gökyüzünde ayı gördüğünüz gibi, pürüzsüz bir şekilde Rabb'inizi göreceksiniz."** (Buhari, Mevakitussala, 16/554; Müslim, 1434)

Sühayb radıyallahu anh rivayet ediyor: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular: "Cennet ehli cennete girdikten sonra Allah Teâlâ şöyle buyurur: **'Size artırmamı istediğiniz bir şey var mı**?' Derler ki:'Bizim yüzümüzü ak etmedin mi? Bizi cehennemden kurtarıp cennete koymadın mı?' Ve perde kalkar. O zaman Rabb'lerine bakmak kadar sevgili bir iş olmaz onlar için." (Müslim, İman, 80/449)

Cennetin bedelini seve seve ödeyenlerden Uhdûd Mü'minleri

Allah'a iman etmiş olmaktan başka hiçbir suçu bulunmayan binlerce insan, uzunlamasına kazılmış ve içine odun doldurulup tutuşturulmuş olan çukurlara atılıp yakıldı. İslam tarihi kaynaklarında, bu insanların yirmi bin kişi oldukları bildirilmektedir.

Sadece imanlarından vazgeçmeleri istenmiş kendilerinden. İmanlarında sabit kalıp o imanın bedeli olarak diri diri ateşe girmekle, esneyip taviz göstererek ateşten kurtulmak arasında tercihe zorlanmışlar. Mü'minler tercihlerini yaptılar. İmanlarından tavizi kabul etmediler. Bir bir ateşe atıldılar. Yanıp kül oldular. Kucağında bebeği ile kadınlar ateşe atıldı. Yaşlılar atıldı. Gençler atıldı. Dönmediler.

Kur'an onları kıyamete kadar anılacak şekilde tescil etti ve cennete bedel ödemek gerektiğinde düşünülecek bir örnek olarak önümüze koydu:

"Burçlara sahip gökyüzüne, geleceği bildirilmiş olan güne, (o günde) tanıklık edene ve edilene andolsun ki, ateşle dolu hendeğe atılanlar öldürüldü. Yakanlar da başlarına oturmuşlar, mü'minlere yapmakta oldukları işkenceyi seyrediyorlardı.

Onlardan, sırf, göklerin ve yerin mülkü kendisine ait olan, Azîz ve Hamîd olan Allah'a iman ettikleri için intikam aldılar. Oysaki Allah her şeyi görür. Şüphesiz mü'min erkeklerle mü'min kadınlara işkence edip sonra tevbe de etmeyenlere cehennem azabı ve yanma cezası vardır.

İman edip sâlih ameller işleyenlere ise, zemininden ırmaklar akan cennetler vardır. İşte büyük kurtuluş budur." (Burûc suresi, 1-11)

Her şeye rağmen zindanlaşan evlerimizden cennete bir tünel açabiliriz

• Önce şunu bilmeliyiz:

Evlerimiz hiçbir zaman olmadığı kadar kuşatılmıştır. Cinlerden ve insanlardan şeytanlar, kapıdan bacadan evlerimize girmeye çalışmaktadırlar. Muhakkak bir koruma ciddiyeti göstermeliyiz. Melekler mi şeytanlar mı, tercihinde meleklerin tercih edeceği evler inşa etmeliyiz.

En azından biz, becerebildiğimiz kadarını yaparsak geri kalan kısımda da Allah bize yardım eder.

Bu ciddiyet ve şuuru kesinlikle gündemimize almak zorundayız. Evlerimiz bizim nihai sığınağımızdır. Musa aleyhisselam, Firavun'un caddeye sokağa hâkimiyeti karşısında çaresizliğini Rabbine arz edince Allah Teâlâ ona, evlerini mabetleştirmelerini emretmiştir. Evlerimiz naçar kaldığımız zamanlarda son çaredir. Evlerimizin kıymetini bilmemiz şart!

• Evimizdekilerin de kıymetini bilmek zorundayız. Derilerinin rengi, enleri-boyları, mizaçları, sıhhatleri her şeyiyle Allah bize onları uygun görmüştür. İmtihanımızı onlarla kazanmaya bakmalıyız. Başkalarının ev

halkına bakarak kendimizle kıyaslama yapmamız hata olur. İmtihanımızı beğenmemek olur. Sabredip, onlarla yol alacak tüneli onlarla açacağız ki akıbetimiz hayrolsun. Şeytan onların şu bu eksiklikleri ile bizi uğraştırıp asıl hedefimizden saptırabilir.

• Taklidin bir hastalığa dönüştüğünü, küçük taklitlerin büyük afetler getirdiğini bilmeliyiz. 'Biz' şuurunu yitirdiğimizde namazın eriyebileceğini, orucun dönüşüme uğrayabileceğini bilmeliyiz.

• Önceliğimiz Allah'ın haramları ile savaşmak olacak. Evimize adı haram olan bir şey girmeyecek.

Haramları şüpheliler izlemelidir.

Haramla beslenen vücudu ancak ateş paklamaktadır. Yediğimiz içtiğimiz gıdamız, giydiğimiz kıyafetlerimiz dini hassasiyetlerimizi yansıtmalıdır. Bir nesnenin yaygın olması, 'herkeste olması' ölçü değildir. Ölçü Allah'ın ve Nebi'sinin sözüdür.

Kişilere göre hak değil hakka göre kişi belirleriz.

• Sonra farzları en iyi derecede uygulamaya çalışacağız. Her farzı vaktinde ve farzları birbirine ezdirmeden eda edecek bir anlayış işimizi kolaylaştırır. Namaz başka, oruç başkadır. Kur'an öğrenmek başka fıkıh bilmek başkadır.

• Farzlardan sonraki hedefimiz Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin sünnetlerinde yarışmaktır. Ne kadar sünnet işlersek o kadar Allah'a yakın olacağımızı bilip, vaktimizi ve enerjimizi ona göre kullanacağız.

• İlimsiz yol kat edilmeyeceğini bileceğiz. Diplomayı putlaştırmadan ilim yollarını aşındıracağız. Kur'an ve ona ait ilimlerin hem ilim, hem ibadet ve cihad olduğunu özellikle idrak etmiş olmamız gerekmektedir.

• Namazı evimizde direk, başımızda göz gibi görmeliyiz. Hayatımız namaza göre ayarlanmalıdır. Günü yirmi dört saate değil, adeta beş vakte bölmüş gibi kullanacağız. Çocuklarımızın namaz ehli olmalarının hafız olmalarından zor olduğunu bileceğiz. Namaz kıldırmada Rabbimizin tavsiyesi sabırdır. Sabır, sabır, sabır…

• Evlerimiz camiden uzak mesafede olmamalıdır. İlla camiye gideceğiz. Caminin içindeki rahatsızlığımızı gömmek durumundayız. Mescid-i Nebi gibi camiler aramak bir aldanış türüdür.

• Evlerimizde de cemaatle namaz kıldığımız zamanlar olmalıdır.

• Ramazan orucunu ve Ramazan zamanını Bedir, Uhud ve Hendek mantığıyla değerlendirmeliyiz. Diğer vakitlerde de nafile oruçlar tutulmalıdır.

• Sadaka faaliyetlerimize aile fertleri topluca katılmalıdır.

• Kur'an ruhumuz, özümüzdür. Mushaf için tahsis edilmiş özel dolabına varıncaya kadar, söz konusu Kur'an olunca akan suların durduğunu bizi izleyen meleklere göstermek zorundayız.

Huzurumuz ve bereketimizin yegâne kaynağı odur.

Allah'ın yardımı ve rahmeti onunla tecelli edecektir.

Nasıl cennettekilere: 'Şimdi yüksel yükselebildiğin kadar. Varacağın yer okuduğun son ayettir.' denecekse, bu mantığı biz de evlerimizde oturtmalıyız.

Yorulunca, biraz okuyup dinleneyim. Bunaldım, Kur'an okuyayım, diyebilsek tüneli delip geçeriz.

Usandırıp bıktırmadan çocuklarımızı Kur'an sevdalısı yapmanın yollarını araştıralım.

Biz 'ikra' ümmetiyiz.

Okuruz. Düşünürüz. Okuruz, amel ederiz. Okuruz, ağlarız. Okuruz, umut dolarız. Okuruz, enerji dolarız.

• Evlerimiz meleklerin girip çıkacağı standartlarda temiz olmalıdır. Melekler için temizlik ölçüsü abdest ve namazdaki temizlik ölçüsüdür. Kiri örtmek gibi bir hileye tevessül etmeyiz. Temizliği çocuklarımıza eziyet konusuna dönüştürmek, gösterişe malzeme yapmak da bizim işimiz değildir.

• Ahlâk ölçülerimizin erozyona uğramaması için, iki yılda bir Riyazussalihin'i bitirecek şekilde bir hadis dersi muhakkak yaparız. Oradan öğrendiklerimizi de tatbik ederiz.

• Gıybet ve dedikodu gibi Allah'ın haram ettiği şeyleri hırsız, gaspçı sayar evlerimize sokmayız.

Bu tip haramların ve diğer kul haklarının ahiret birikimimiz olan amellerimizin başkalarına verilmesine ve bizim biçare kalmamıza neden olacağını biliriz.

• Evlerimizi özel zindanımız haline asla getirmeyiz. Evimizdeki takva ölçülerine uyan ailelerle misafirlik ilişkisi kurar, mü'min kardeşlerimizin sosyal faaliyetlerine muhakkak katılırız.

Düğüne muhakkak gideriz; ama erkek kadın karışımı olan düğünü terk ederiz. Menhiyatla savaşırız.

Cenazeye gideriz; ama bidate katılmayız.

Davete icabet ederiz; ama vakit israf etmeyiz.

• Elektronik iblisleri evimize sokmamayı becerebilir ve doğan boşluğu doldurabilirsek en iyisini yapmış oluruz.

Çaresiz olup, evimize onlardan birini sokmak zorunda kalırsak o zaman evde kullandığımız haşere ilacı gibi kullanırız onu. Nasıl zehir içerdiği halde evimize haşere ilacı alıyor; ama kullanımına dikkat ediyorsak öyle bir programla onları da kullanabiliriz.

• Sılayı rahimin evimizin ve ömrümüzün bereket kaynağı olduğunu biliriz.

• Çocuklarımız açısından iki hususu önemli tutarız:

Birincisi: Eğlenmek ve oynamak çocukların hakkıdır. Bir boyutuyla büyüklerin de hakkıdır. Yasak olan ölçüsüz ve sınırsız eğlenmektir. Eğlenirken şeytanın eğlencesi olmak yasaktır. Allah bize gülmeyi yasaklamadı, gülünç olmayı yasakladı. Dünyayı kullanmak yasak değildir. Dünyaya esir olmak akılsızlıktır.

İkincisi: Çocukların hiçbir yaşı öbür yaş gibi değildir. Onların yaşı ilerledikçe, ilerlemeyen anne baba çocuğunu kaybeder. Sıhhatini kaybeder. Umudunu tüketir. Huzurunu yitirir. Zamanın şartlarını, coğrafyanın farkını bilmek gerekir.

• Çocuk ve eğitimi konusunda birbirimizle istişare etmek durumundayız. Piyasadaki ‘çocuk eğitimi kitap ve serilerinin’ masa başında ve umumiyetle Batılı çalışmalardan esinlenerek hazırlandığını, hâlbuki her çocuğun bir âlem, bizim çocuklarımızın bir başka âlem olduğunu unutmamalıyız.

• Robot çocuk yetiştirerek ümmetimizin sorunlarını derinleştirdiğimizi bilmeliyiz:

On yaşında dahi banyo yapmak için annesinin yardımına muhtaç çocuklar, önündeki sürahiden bardağına su koymasını ablasından isteyen kardeşler, sabun kullanmayı bilmeyen, bir düğme dikemeyen, elma soyamayan, ocak yakamayan, yıllardır ısındığı evin kombisinin nasıl çalıştığını bilmeyen, elektrik süpürgesi kullanamayan büyük bebekler yetiştirmek ümmete dert ilave etmektir.

Çocuklarımız düştüklerinde kalkmayı, döktüklerinde toplamayı bilmelidirler. Yük olmamaya alışmalıdırlar. Annesini tabii hamal olarak görmekten hayâ etmelidirler.

Bu anlamda bizim onlara acımamız sunidir, lüzumsuzdur.

• Elektriğimizin kesildiği, suyumuzun akmadığı günlerde, dolabımızın boş kaldığı anlarda bizim umudumuz hiç tükenmemelidir. Umutsuzluk kâfirlerin işidir.

Biz umut doluyuz.
Tünelin ucunu biliyor ve görüyoruz.

* * *

Ömer bin Hattab radıyallahu anhın şu sözünü kendimize şiar edinmeliyiz: 'Çok yumuşak bir hayata alışmayın. Nimetler ebedi değildir. Giden nimetin ardından sıkıntınız büyük olur.'

(Müşkilû'l-Âsar, 2092)

* * *

Hadislerden öğreniyoruz

• Son söz olarak kelime-i tevhidi söylemek.
• Kibir, hıyanet ve borçtan uzak iken ölmek.
• İftitah tekbirine yetişecek şekilde kırk gün mescitte cemaate devam etmek.
• Kadının namazlarını kılıp, orucunu tutması, iffetini zedelememesi ve eşine itaat etmesi.
• Musibetlerin ilk anında sabırlı olup çizgiyi aşmamak.
• Üç çocuğu öldüğü halde kadere karşı itiraz etmeyen bir mü'min olmak.
• Çocuğun babası için istiğfarda bulunması.
• Çocuğun babasının rızasını elde etmesi.
• Yetime göz kulak olmak.
• İki dudağın ve iki bacağın arasını garanti edene cennet garantisi vardır.
• Kur'an okuyup amel, edenini cennete götürür ve oradaki derecesini yükseltir.
• Selamı yaymak,yemek yedirmek, sılayı rahimi korumak, gece namazı kılmak cennete götürür.
• İlim tahsili için bir yola koyulmak.
• Seyyid'ül istiğfara devam etmek.
• Adaletli, doğru ve infak eden bir idareci olmak, akrabaya ve Müslümanlara nazik davranmak, çoluk çocuk sahibi olup iffetli olmak.
• Ezana icabet edip ezan duasını okumak.
• Mescide gidip gelmek.

Bunlar cennete götürür...

* * *

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki:
“Cennette öyle odalar vardır ki, dışarıdan içi görülür. İçeriden dışı görülür.”
Bir bedevi kalktı dedi ki: Ey Allah’ın nebisi. Onlar kim içindir?

Şöyle buyurdu:
“Onlar, güzel konuşan, yemek yediren, oruç tutan ve insanlar uykuda iken namaz kılanlar içindir.”

(Tirmizi, Birr, 53/1984)

* * *

Erozyon
Bâtıla Uyum Süreci

«Seni, sana vahyettiğimizden ayırıp başka bir şeyi Biz'e karşı uydurman için uğraşırlar. O zaman seni dost edinirler. Eğer sana direnme gücü vermeseydik, onlara azıcık yanaşmak üzereydin. O zaman, hiç şüphesiz sana hayatın ve ölümün sıkıntılarını kat kat tattırırdık; sonra bize karşı kendin için bir yardımcı da bulamazdın.» (İsra, 73-75)

Âdem aleyhisselamdan beri İslam, bugünkü kadar toplu saldırıya maruz kalmamıştır. İslam topraklarında Haçlı saldırılarını bile aratacak bir vahşet sergilenmektedir.

İlk defa askeri ve ekonomik saldırının yanında İslam'ın akidesi, Kur'an'ı ve peygamberi saldırıya direkt hedef seçilmiş, Kur'an ayetlerinden günümüze uygun olanlar ve olmayanlar gibi sapık fikirler ortaya atılmış, Müslümanlar'a dayatılmıştır.

En hazin olay, bu tür saldırılara içerden çanak tutanların varlığıdır. Bundan da vahimi Allah'ın onlara belirlemiş olduğu "mü'min" adını haykıramadıkları gibi Allah'ın kendisine inanmayanlara uygun bulduğu "kâfir" adını bile kullanamayıp onun yerine "gayrımüslim" demeyi tercih etmeleridir.

Allah'a dinini öğretmek şeklinde ifade edilebilecek, masa başında tezgâhlanmış dine karşı, – en iyimser deyimiyle – kükremeyen "mü'minler"in varlığı ne acı bir gerçektir. Mü'minlere dinlerinden utanmalarını aşılamaya çalışanlar, mü'minlerin aralarında ellerini kollarını sallayarak dolaşmaktadırlar.

Bir senaryo hazırlamışlardır. Ve bu senaryonun aktörlerini de Müslümanlar'dan seçmişlerdir.

Aslı eski olan ama bu asırda yeni bir şekil alan oyun türleri:

• Mü'minlerin kulağına hoş gelecek, "İbrahimî Dinler, Semavî Dinler" gibi kimi sinsi tuzaklar kurularak, İslam'ı, geçerliliği kaldırılmış dinlerle aynı masaya oturtma oyunu.

• Hürriyet ve insan hakları gibi bir maskenin altından, dinden dönmeyi, dini içinden kemirmeyi normal bir davranışa çevirme oyunu.

• Mü’minlerin en temel akidevi özelliğini oluşturan, muhalefet etmesi halinde mü’mini imanıyla çelişkiye düşüren esasları sarsma, yeniden şekillendirme oyunu.

• Ulemanın mü’minler üzerindeki saygınlığını kullanarak, Müslümanların içinden kâfirlere beyaz bayrak sallayanlara alkış tutma oyunu.

• Cihadı İslam’ın gündeminden kaldırmak, onun yerine değişik isimler kullanmak ve geçmişte cihad hareketlerini ar duyulacak hale dönüştürme oyunu.

• Damarlardaki imanı gevşetecek müzik, faiz vb. menhiyata esneklik getirme, tüketim çılgınlığını teşvik etme oyunu.

• Bid’atlere sempati toplayarak asîl İslam’ı soğuk ve zor yaşanır gösterme oyunu.

• Kadın dünyasını cephenin önünde tutarak onların duygusallığını kalkan yapma oyunu.

• Müslümanların kendi dinlerinden olmayanlara karşı onca esnek ve müsamahalı davranmaları telkin edilirken, kendi aralarındaki ayrılıkları, zamanı geçmiş kimi olayları tekrar sahneye koyma oyunu.

Çobanız Hepimiz

Hepiniz çobansınız; hepiniz güttüğünüz sürüden sorumlusunuz.

Çobanız Çünkü

İslam Allah'ın en büyük nimetidir, ona erdik. Nimete şükür gerekir.

Cahillik bir bataklıktı. Allah bizi Kur'an ilmi ile bilgilendirdi. Elimizdeki bilgi amel ister, uygulama ister.

Biz Allah'a çağıranlardan olmayacağız da kim olacak?

Geçmiş ümmetlerin akıbetinden ibret almak, onlar gibi olmamak ancak çobanlık şuuru ile olur.

Hepimiz çobanız, sorumluyuz

- Kendimize karşı
- Rabb'imize karşı
- Ailemize karşı

Ve biz, herkese hakkını vermekle yükümlüyüz

- **Kendimizin çobanıyız:**

Yaratılış maksadımızın neresinde olduğumuzdan, insanlığımızı gerçekleştirip gerçekleştiremediğimizden, yaptıklarımızdan yapmadıklarımızdan sorumluyuz. Taşıdığımız "Müslüman" adının hakkını verip veremediğimizden sorumluyuz.

- **Evimizin çobanıyız:**

Evimize giren gıdanın helal olup olmadığından, nimetlerin israf edilip edilmediğinden, ev halkının ibadetlerini eda edip etmediğinden, evde sılayı rahime riayet edilip edilmediğinden, komşuluk hukukunun korunup korunmadığından, edep önceliği olup olmadığından, zaruri ilimlerin elde edilip edilmediğinden… sorumluyuz.

- **Toplumumuzun çobanıyız:**

Yaşadığımız toplumun güdülenlerinden mi önderlerinden mi olduğumuzun farkında mıyız? Kötülüklere engel iyiliklere teşvikçi olup olmadığımızdan, hayra çağıranlardan, iyiliğe çığır açanlardan olup olmadığımızdan sorumluyuz. Nerede bir "insan" lazımsa oradayım anlayışına erip ermediğimizden sorumluyuz…

- **Dinimizin çobanıyız:**

Önceki nesillerden devraldığımız dini bir sonraki nesle hakkıyla taşıyıp taşıyamadığımızdan sorumluyuz. Okunmayan ezandan, işlenen bir haramdan, eksik kalan bir sünnetten, yayılıp yüceltilmeyen Kur'an'dan sorumluyuz. Hâlâ İslam nimeti ile şereflenmeyen bir insandan sorumluyuz.

• **İşimizin çobanıyız:**

Uhdemize aldığımız işin çobanıyız. Bir işin altına imza attığımızda onu kendi işimiz gibi görürüz. İşimizin çobanı olur, ismimize leke sürdürmeyiz.

• **Emanetlerin çobanıyız:**

Emanete sadakatimiz imanımızla bağlantılı olduğu için, eminlik vasfımızı lekeleyecek bir hataya düşmeyiz. Emanetin çobanı oluruz.

Bir dikkat noktası!

Bu çobanlığımız nisbî ve ferdidir.

Herkes kendi alanında ve Allah'ın kendisine lütfettiği oranda sorumludur. Ama herkese bir çobanlık alanı vardır.

Herkes bu çerçevede sorumludur.

Evlerimizde Arızalar

‘Her ev bir kaledir’

Sadece yağmurdan, soğuk ve sıcaktan korumuyor evlerimiz; imanımızı, ahlâk ve iffetimizi de evlerimize sığındığımızda koruma altına almış oluyoruz. ‘Evlerimizin kıbleleştirilmesi’ bütün firavni taktiklere karşı bize nihai emirdir. Yolların, cadde ve sokakların, toplu yerlerin bozulmasına karşı, mayamızı muhafaza edebileceğimiz mekânlarımız evlerimizdir. Binaların taş ve tuğlaları olmasa da evlerimizin mülkiyeti bizimdir. Eşlerimizle, çocuklarımız ve diğer yakınlarımızla, çatısı altında barındığımız evlerimizi oturma ve yatak odalarından müteşekkil meskenler olarak göremeyiz.

Evlerimizin mahremiyetini sadece yatak odalarına paralel bir mahremiyetle izah etmemiz oldukça kısır bir ifade olur. Bize kimlik kazandıran temel farklılıklarımız, Rabbimize götürme emelini taşıdığımız amellerimiz, insan olarak devam etme hamlemiz gibi temel yapımızı oluşturan unsurlar büyük oranda ev menşelidir.

Camiler doluyorsa evlerden boşalan mü’minlerle doluyor. Medreselerde Kur’an okunuyorsa, o medresede doğup Kur’an okuyan olmamıştır. Medreseleri de dolduran evlerdir. Kâbe’nin etrafında tavaf edenleri de evlerinden oraya koşanlar oluşturuyor. Evler kaynaktır. Bunun için ‘evlerimizin kıbleleştirilmesi’ önemli bir hedef ve ciddi bir çalışmadır. ‘Kıble’ bir kavram olarak ne anlatıyorsa, evlerimizin kıbleleştirilmesi de o kavramı en uç noktalarına kadar çağrışım yapmaktadır.

Camiyi ve medreseyi imar etmenin yolu eğer taşları üst üste koymaktan değil de insanları saf saf dizmekten geçiyorsa, evler cami ve medrese olarak görülmelidir. Evi oluşturan fertler, anne-baba veya çocuklar, bir numaralı gündem, cephede en öncelikli korunması gereken değer olarak bilinmelidir. Meydanlarda mücahid aramak için evlerde anne aramak gerektiğini asla unutmamalıyız.

Evlerimizin taşıdığı kudsiyet tartışma konusu bile yapılamaz. Bu mekanları koruma ve sürdürmede kimin sorumlu olduğu da aslında tartışılamaz bir gerçektir: Herkesin sorumluluğu var. Hepimiz çobanız. Hepimiz güttüklerimizden mesulüz. Herkes gütmekle yükümlü olduğu kadarıyla sorumlu. Baştan savmak veya bilmeme mazeretimiz yoktur.

Elbette sorumluluklarımızın oranları farklıdır. Yaşanan hayat modeli, erkekle kadını eşit hak ve görevlerin sahibi gibi gösterse de, yükün ağır olanı erkeğin omzundadır. Kadın da yükümlüdür; ama kadının yükü de erkeğin omzunda olduğuna göre erkek sürekli daha sorumlu tutulan taraftır. Bunun için de erkek bir puan önde görülmüştür.

Evlerimizi pürüzsüz ayakta tutmakla mükellefiz. Çatlaklar, arızalar bizden sorulacaktır.

Keşke hiçbir arıza olmasa! Ne güzel olurdu. Ama buralar, arızasız yol alınmaz yerlerdir. Arızaya rağmen yol almak ve Rabbimize yürümek zorundayız. Arızaları bahane edemeyiz.

Arızasız ev isteriz. Arıza olursa tamir eder, yola devam ederiz. Tamir edemediklerimizden de Rabbimizin affına sığınırız. Ama ilgisiz ve baştan savmacı görüntüsünü kabullenemeyiz.

Yardım İsteyene Şart!

"Musa dedi ki: Ey kavmim! Eğer Allah'a inandıysanız ve O'na teslim olduysanız sadece O'na güvenip dayanın.

Onlar da dediler ki: Allah'a dayandık. Ey Rabbimiz! Bizi o zalimler topluluğu için deneme konusu yapma. Ve bizi rahmetinle o kâfirler topluluğundan kurtar.

Biz de Musa ve kardeşine şöyle vahyettik:

Kavminiz için Mısır'da evler hazırlayın. **Ve evlerinizi namaz kılınacak yerler yapın.** Namazlarınızı da dosdoğru kılın.

Mü'minleri müjdele." (Yunus suresi, 84-87)

Arızasız ve azarsız ev için

1- Allah korkusu üzerine kurulu yuvalar kurulmalıdır. Temellerinde Allah korkusu olan yuvalarda diğer korkulara yer yoktur. Allah korkusunu yerli yerine oturttuğumuzda, haramlar işlenemeyecek, kimse kimsenin hakkını ezemeyecektir.

O zaman, kadına Allah'ın emaneti olarak bakılacak, erkeğe itaat yük olmayacak, bilakis haz verecektir. O zaman çocuklar o evde, Kâbe'den bir taş gibi korunup kollanacaktır. O evde yaşlılar horlanmayacaktır. Allah'ın adının anıldığı ve takvanın hâkim olduğu eve az bir rızık yetecek, bereket o evde yüzleri güldürecektir.

2- Evin temeli olan 'erkek ve kadın' birbirlerini seçerken, o günkü ve o yaştaki zevklerinin etkisinde kalmadan, yıllar sonrasının hesabını yaparak

seçmelidirler.

Çocuklarının eğitimi için gelecekteki başarısını düşünerek seçim yapanların, kendi yaşayacakları uzun yılları, küçük bir çevrenin etkisinde kalarak feda etmeleri, bile bile tehlikeye koşmaktır. İyi düşünmek, uzun süreyi düşünmek, reklama ve günübirlik cazibelere aldanmamak gerekiyor.

3- Ev kuracakların birbirleriyle görüşmeleri, bu görüşmelerin birbirlerini tanıma düzeyine gelmesi gerekiyor. Komşunun veya arkadaşın tanıtımı 'bilmiş olmak için' yeterli sayılmamalıdır. Allah'ın hududunu korumak kaydı şartıyla, bir-iki defa yüzeysel şeyleri konuşmadan, birbirlerini iyice tahlil edebilecekleri bir süreç geçirmelidirler.

Ev kurma kararı da üç günde verilmemelidir. Eve geçmeden, nikâh akdi esnasında, şahitlerin huzurunda iki taraf da fedakârlık yapamayacakları şartlarını çekinmeden konuşmalıdırlar. Gerektiğinde de bu şartlar nikâh akdine işlenmelidir. O gün çekinip, yıllar sonra huzursuzluk çıkarmak bir hak değildir.

4- Evlerimizde, haram işlemek için üretilmiş olan aletler bulunmamalıdır. Meleklerin girmesini engelleyen aletler ve canlılardan arındırılmış evlerde yaşama lezzetinden mahrum kalınmamalıdır.

5- Ev erkânı, birbirinin aile efradına karşı saygısız olmamalıdır. İleri derecede bir muhabbet gösteremeyen bile, seviyesizlik göstermemelidir.

6- Aile sırları sayılabilecek şeylerin yayılmasının büyük haramlardan olduğunu bilmemiz gerekiyor.

7- Eğer Müslüman ve kale nitelikli bir ev kuracaksak, o evin mesulü erkek olacaktır. Erkek bir puan öndedir. Erkeğin hesabının kadının hesabından ağır olmasının tabii gereği budur. Kur'an'ın açık seçik emri budur.

8- Kapitalist mantıklı hayat düzeni kurmamak gerekir. Saray gibi döşenmiş gecekondu dairelerde yaşama gülünçlüğünden kurtulmak, gerekli ile gereksizi ayırt edecek şuuru korumak gerekir. Mobilya delisi bir hayatın içini doldurmanın mümkün olmadığını anlayan aileler daha huzurlu olmaktadırlar. İsraf bataklığında geçen yılların hesabı ahirete kalmadan dünyada iken dert oluyorsa biz bu durumdan kendimize ders çıkarabilmeliyiz.

9- Kabalık Müslümanca değildir. Dayak yoktur.

10 – Hata affetmeyen eş, anne, baba olmak yanlıştır.

11 – Aile konularında, öncekilerin birikimlerini yok sayamayız. Tecrübelerden yararlanmasını bilmek, gerektiğinde istişare edilen bir

büyüğün görüşüne başvurmak en doğru olandır.

Arıza Örnekleri – Çözüm Önerileri

Arıza: *Sonradan kötü olma iddiaları, ahlâkının değişmesi tartışması, şahsiyet değiştirme.*

Çözüm: Kesinlikle evlilikler, görüp konuşma ve akit üzerine kurulmalıdır. Evlilik bir akittir. Akit, iki tarafın ittifakı ile gerçekleşir. **Akrabadan birinin tarifi veya tavsiyesi üzerine tanışma olabilir; ama evlilik olmaz.** Tanışmayla evlilik kararını karıştırmamak gerekir. Çocuklar için bile bu kural tam işletilmelidir. Ailelerin iyi anlaşıyor olmalarını evlendirmek için yeterli görmek bir görgüsüzlüktür. Peygamber aleyhisselam efendimiz: 'Bak ona!' diye tembih etmiştir.

Şüphesiz, henüz nikâh akdi icra edilmemiş iki gencin, caiz olmayacak şekilde bir arada bulunmaları mümkün değildir. Ama halvet olmayan ve edep sınırlarının aşılmadığı bir ortamda bir defa, iki defa enine boyuna konuşup anlaşmaları, birbirlerini araştırmaları uygundur.

Bir insanın evlendikten sonra çok değiştiğini iddia etmek oldukça zordur. O evliliğinden önceki halinin bir benzerini devam ettiriyordur. Evlilik süreci anında, kendini daha şirin gösterecek tavırları yüzünden tanınamamıştı. Eğer bunun aksi olursa, evliliğin ikinci tarafı onun bozulmasına neden olmuştur iddiası ortaya atılabilir.

Burada, evlenme öncesinde tanıştıran veya aracı olanların üslubu da önemli bir etken olmaktadır. Kullanılan ifadelerde abartılı olmanın etkisi yıllar sonra ortaya çıkabilmektedir. **Bir meleği tanıtır gibi, masum bir insandan söz eder gibi yapılan tarifler, öbür Müslüman'a kurulmuş bir tuzaktır.**

Aracı olanların veya tavsiyede bulunanların, göstermenin ötesine gitmemeleri, yönlendirme yapmamaları, emlakçı mantığıyla hareket etmemeleri mü'min karakterine daha uygundur. İnsanların kendi doğurdukları çocuklara bile kefil olamadıkları bir zamanda, sadece bir iki kere tanımaktan öteye bir bilgisinin olmadığı bir gence kefil olmak sakıncalıdır. Dua almak için yapılan bir işten beddua almak, yıllarca sürecek bir nefrete körü körüne yatırım yapmak budur.

Her halükârda, evliliği görüşüp konuşma ve anlaşma, anlaşmaya şahit tutma üzerine kurmalıyız.

* * *

Arıza: *Erkek sürekli ikinci evlilikten söz ediyor.*

Çözüm: Erkeğin ikinci bir evlilik yapmasına itiraz edilebilecek bir yön yoktur. Ancak ikinci bir evliliği yapma iddiasındaki bir erkeğin eğer akli bir sorunu varsa zaten mesele yok; din akıllıların dinidir. Hayır, erkek akıllı ve haklı ise kim ne diyebilir?

Bu durumda iki hakikati vurgularız:

Birincisi:

Erkek eğer, ilk evliliğinin onu tatmin etmemesini gerekçe gösteriyorsa ve bu gerekçede haklıysa sorun kadında kilitlenmiştir. Kadınlığının hakkını vererek meseleyi çözmelidir. Bu çözüm de erkeği tehdit etmek, ona sataşmak, diş göstermek asla değildir. Çözüm, kadının kendisidir. *Havva annemizden beri her kadın, bu çözümü aslında bilir; fakat kadının inadından vazgeçmesi ölmesinden zordur.* Kadın, aklı başında insanlardan öğüt almalı, çokça dua etmelidir. Suçsuz yoktur. Sallanan bir evlilikte büyük oranda iki tarafta da arıza vardır.

İkincisi:

İkinci bir evlilik yapacak bir erkeğin bu evliliği yaparken, birinci hanımına sağladığı şartların aynısını eksiksiz bir şekilde ikincisine de sağlaması ve evliliğini, birinci evliliği düzeyinde aleni yapması gerekmektedir. *İki şahide gizlettirilmiş* evliliklerin olmayacağını bilmek gerekir.

Erkek ikinci evlilikten başka bir yolu seçmiyorsa, susadıkça deniz suyu içen birini sahile salmak tek çaredir.

Evet, Rabbimiz, ikinci, üçüncü, dördüncü evliliği helal kıldı. Ama O, kullarını izliyor. Sınırsız ve kontrolsüz bir helal var mı?

* * *

Arıza: *Çocuğumuz namaz kılmıyor; baba evden atarım, diyor. Anne ortada kaldı veya tersten bir benzeri oldu.*

Çözüm: Atmak diye bir çözüm çeşidi yoktur. Sabretmek zorundayız. *Biz şu günahı işlemiştik, onun için bu çocuk böyle oldu sözü de doğru değildir. Peygamberlerin ne günahı vardı?* Çocuk demek imtihan demektir. Olduğu gibi imtihandır. Hastalandığında çocuğa ilgimiz artıyor, hastalığı arttıkça ilgimiz de artıyor. Namaz kılmayan çocuğumuzla da durumumuz böyle olmalıdır. Kılmadıkça biz yaklaşacağız. O kaçtıkça yaklaşacağız. O veya biz ölünceye kadar bu böyle sürecek. Kovmak, beddua etmek kaçakçı işidir.

Ne çaredir, ne de sorumluluktan kurtarır. Namaz kılmadığı için uzaklaştırılan bir çocuk bir ay sonra namaz suçuna, alkolü ilave ederek geri dönebilir. Hasta sokağa salınmaz.

Bu konuda en önemli tavsiyelerden biri şudur:

Çocukta ibadet sorunu çıktığında evde yönetim keşmekeşi oluşmamalıdır. Kur'an'ın emrettiği şekilde erkek yönetmeli, onun talimatları uygulanmalıdır.

* * *

Arıza: *Kızımızı isteyenlere vermedik. Şimdi evde geçimsiz, sorun bir tip oldu.*

Çözüm: Bir Müslüman'ın kızını, ahlâkı ve dini uygun biri istediğinde vermek esastır. Oturup ibretle şu hadisi, özellikle kız babası ve annesi olanlar, düşünmek durumundayız:

"Size, dinini ve ahlâkını beğendiğiniz biri istekli geldiğinde onu evlendirin. Yoksa yeryüzünde fitne ve geniş bir bozgunluk olur." (İbni Mace, 1967)

Din ve ahlâkın ötesinde yoğunlaştırdığımız şartlar, kızlarımızı mobilyayla, daireyle, işle evlendirilmiş çocuklara dönüştürmektedir. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin hadisini defalarca okuyup tefekkür edelim, kendimize pay çıkarmaya çalışalım. Evliliği geciktirmeye neden olan ebeveyn, şer'i bir mazerete dayanmadıkları sürece mesuldürler, istiğfar etmelidirler.

Evde kalmak izafi bir kavramdır. Yirmi yaşındaki için kullanılabileceği gibi, otuz yaşındaki için kullanılmayabilir.

Evlilik yaşına gelmiş bir kızın veya erkeğin, evde oturacak düzeyde boş vakit bulması ise asıl sorun olarak görülmelidir. TV veya bilgisayarın başında oturmaya vakit bulan bir genç, evlense de çok şey değişmeyebilir. O sorundur.

* * *

Arıza: *Çocuk sayısı konusunda anlaşamıyoruz.*

Çözüm: Sayı belirlemeyi kim koydu? Allah yaratacak, rızık verecek, sayıyı biz mi belirleyeceğiz? Bu işte bir hata var. Biz Allah'ın yaratmasına karşı engel olmaya kalkışırsak, kendimizi musibetin ortasında buluruz.

Tıbbi bir engel veya ahlâki bir sorun olmadıkça çocuk sayısı diye bir sayı kullanmak hatadır. Bilakis, çok çocuk sahibi olmakla övünmemiz gerekmektedir. Bizi de çocuklarımızı da rızıklandıran Allah Teâlâ'dır. (İsra suresi, 31)

* * *

Arıza: *Gelen gideni çok olan bir aileyiz. Kadınların oturup kalkması sorun oluyor, hanım herkese 'hoş geldin' demiyor. İtibarımız zedeleniyor.*

Çözüm: Müslüman kesinlikle sosyal insandır. Geleni gideni olması kadar tabii bir durum da yoktur. Buna lütfen itiraz etmeyiniz. **Fakat sosyal olmak uğruna Allah'ın hududunu çiğneyemeyiz.** Gelen, giden ve oturan konusunda şu kurallara dikkat etmemiz şarttır:

a- Gelenleri veya gittiklerimizi, *'mahrem olanlar ve olmayanlar'* şeklinde ikiye ayıracağız. Mahrem, evlenmek istemem halinde evlenmem caiz olmayan kimsedir. Şu anda nikâhlı olduğu için evlenmem mümkün değilse de, evli olmasaydı bile benim evlenmem mümkün olmuyorsa o mahremimdir. O bana ebedi olarak haramdır. Mahrem olmayanla oturup kalkmak oldukça sınırlıdır. Onunla bir evde yalnız bulunmam – ki buna **Halvet** denmektedir – caiz değildir. Akrabalık veya arkadaşlık, sosyal faaliyetlerde beraberlik gibi nedenler bu çizgileri esnetemez. Erkeğe mahremler anne, nine, teyze, hala, kaynana, yeğen, kızlar ve torunlardır. Baldızlar geçici bir mahremlik taşımaktadır. Mahrem olmayanlarla aynı ortamı paylaşmak yerine, ayrı odalarda oturmak (Haremlik-Selamlık) uygun olandır.

b- Bir kadının mahrem olmayan yakınlarının yanında oturması, eczaneden ilaç almak için girip çıkması gibi olmalıdır. Vücudunu teşhir etmeyen bir kıyafet giymeli, konuşması ölçülü olmalıdır. '*Hoş geldiniz*.' demenin bir sakıncası olmayabilir. Muhabbet düzeyine varmış bir konuşmaya ise katılmamalıdır. Bilhassa yemek masası etrafında bir sohbeti sakıncadan arındırmak neredeyse mümkün değildir.

c- Örfümüzdeki, kayınlara karşı gösterilen yakınlık ve güvenin, beraberlikte sakıncasız hale dönüşmesi hadisi şerifte yasaklanmıştır.

d- Telefon ve benzeri cihazların kullanılmasında da aynı ölçüler geçerlidir. Telefona cevap vermek veya kapı diyafonu ile görüşmek haram değildir. Yüz yüze gelindiğinde nasıl konuşulabiliyorsa telefonla da aynı ölçüler korunarak görüşülebilir.

e- Çocukların ‘çocuk’ sayılmalarında mübalağaya kaçılmamalıdır. Çağımızın geliştirdiği standartlarda çocuklar, eskiye göre daha erken yaşlarda cinselliği ve hayatı tanıma imkânı bulmaktadırlar. Küçük yaşlarda bile çocuklar, büyüklerin düşündüğünü düşünebiliyorlar. Temyiz çağı gitgide aşağı gelmektedir. Kadınların veya erkeklerin yanına giren çocukların bu durumuna dikkat etmemiz gerekir.

f- Gelenler veya bizim gittiklerimiz asla öncelikli vazifelerimizi aksatmamalıdır. Evimizde namazın aksamasına neden olan bir ziyaretin değeri yoktur. Çocukların üzerindeki görevlerimizi ihmal etmemize neden olacak bir ziyaret gereksizdir. Aile büyüklerimizin bizim himayemizde olması halinde onları incitecek bir girip çıkma hatadır. Randevularımız bu incelikler itibara alınarak verilmelidir. Hatta eşlerin birbirleriyle beraberlik sürelerini azaltan yan ilişkiler bile doğru değildir.

g- Ailelerin bu ve benzeri konuları kendi aralarında tartışıp, derinleştirme yerine, istişare edecekleri bir âlimin fikirlerine itibar etmeleri daha huzurlu sonuçlara vesile olur.

* * *

Arıza: *Hanımım istediği zaman şuna buna diye çıkıp gidiyor. İzin alma ihtiyacı hissetmiyor. İzin vermeyince de aramızda küslük oluyor.*

Çözüm: Kadının evine alacağı misafirin kimliği, evden çıkıp gezmeye gitmesi Veda hutbesinin muhtevasına girecek kadar önemli bir konudur. Evine misafir alırken eşinin rızası kesinlikle gerekir. Bu durumda iki ölçü kullanırız: Ya genel olarak eşin izin verdiği veya itiraz etmediği bir durum vardır ve kadın bu genel izni kullanmaktadır. Ya da filan bize gelebilir mi, şeklinde bir soru soracak ve cevaba göre hareket edecektir.

Evden çıkma meselesine gelince:

Kadın, anne ve babasını, kardeşlerini şehir içinde iseler ayda bir defa ziyaret eder. Erkeğin bunu engelleme hakkı olmaz. Acil durumlarda da zaman dikkate alınmadan gider. Şehir dışında da en az yılda bir defa kadının ziyaret hakkı vardır.

Bu konuları aralarında çözemeyen bir ailenin asıl sorunu, kadının ziyarete gitmesi veya gitmemesi değildir. Aralarındaki diğer sorunlarda bu meseleler bir intikam malzemesi olarak kullanılmaktadır. Böyle şeyleri dine dayandırmak ise hatadır.

* * *

Arıza: *Eve televizyon ve bilgisayar alma konusunu tartıştık. Ortasını bulamıyoruz.*

Çözüm: Kimse bu sorunda ortayı bulabilmiş değildir. Yokluğunun oluşturduğu sorunla varlığının getirdiği sorun birbiriyle yarışır gibidir. Özellikle televizyon konusunda yıllardır Müslümanlar bir çözüm üretebilmiş değildirler. Eskiden sadece filmlerin kötülüğü üzerinde yoğunlaşılıyordu. Artık filmden öteye, reklamların getirdiği sakıncalar, çocuklara eğitim için ilave bir vakit kalmayışı, ailede kimsenin kimseyle ilgilenme fırsatı bulamayışı gibi sonuçlarla karşılaştık. Benzer şeyler bilgisayar için de geçerlidir. Kanser gibi bağımlılık yapması, kendi dilini alıştırması, meçhul bir âleme alıp götürmesi gibi sıkıntılar onunla da gelmektedir.

Evimizde haşere ilacı bulundurmak zorunda oluşumuz gibi bir formülle bu cihazları alabiliriz. Ancak şu kesinlikle itibara alınmalıdır: Eve bu tip cihazlar alındığında kontrol sistemi önceden oluşturulmalıdır. Sınırsız ve kontrolsüz bir cihaz alır götürür.

Bu tip cihazlardan kurtulmak için müzik aleti gibi, kendisi başka bir tehlike oluşturan şeylere tevessül etmek de çözüm değildir.

* * *

Arıza: *Kız doğurduğum için eşim bana soğuk davranıyor. İkna edemiyorum. Çocuğu yokmuş gibi tavır sergiliyor.*

Çözüm: Evlenmeden önce, eş adayınızın cahiliye kafası taşıyıp taşımadığına bakmalıydınız. Bu bir cahiliye hastalığıdır. Eşinizin Nahl suresinin 58. ve 59. ayetlerini okumasını sağlayabilirsiniz.

* * *

Arıza: *Eşim beni çok kıskanıyor. Bu kıskanması rahatsızlık vermeye başladı.*

Çözüm: Müslüman'ın eşini kıskanması imanına delalettir. Ancak bu kıskanma, kadının haklarını ezmeye, onu horlamaya götürecek düzeyde

olmamalıdır. Kıskanma mesela, kadının annesine karşı bile olacak hale gelmemelidir.

Her halükârda böyle bir durumda denge sağlamak, özel bir durum değerlendirmesi yapmakla mümkün olur. Herkesin sorunu farklı cevapları gerektirmektedir.

* * *

Arıza: *Kızımızı bizim istediğimiz biriyle evlendiremiyoruz. Bize itaat etmiyor.*

Çözüm: Kızınızın kiminle evleneceği hakkında karar vermesi kendi hakkıdır. 'Şununla evleneceksin!' deme hakkını Allah size vermemiştir. İkna edebilirseniz ikna edersiniz. Edemezseniz, onun da razı olacağı biriyle evlendirirsiniz. Bunu kavga konusu yapmakta haklı değilsiniz.

* * *

Arıza: *Hanımım hiçbir iyiliğimi hatırlamıyor. Tartıştığımız zaman en kötü insan benim zannediyorum. Bu nedenle de ona karşı soğuyorum.*

Çözüm: Haklı değilsiniz. Önceden hadis okuyup, peygamber nasihati dinlemeliydiniz. Kadınların bu noktaları zayıftır. Öyle konuşur, sonra da esef ederler. Erkekler onları o şekilde idare etmesini bilecekler. Şikâyet ederek bir noktaya varamazsınız.

Hanımınıza yaptığınız iyilikleri yok saymasından rahatsız oluyorsunuz. Ona yaptığınız her iyiliği, eve getirdiğiniz her elmayı Allah'ın sadaka olarak sizin defterinize yazdığını neden hatırlamıyorsunuz? Siz onun hatırlaması için yapıp kendinizi paralamayın. Allah görsün, yeter. Kazanırsınız.

* * *

Arıza: *Eşitlik konusunu çok tartıştık. Şöyle bir sonuç çıktı. Hanımım tamam dese bile, yine söz hakkını bana vermediği için ben hükmedemiyorum. Hükmedemeyince de evimizde huzur olmadığını düşünüyorum. Hanımımın, 'Tamam, erkek üstündür.' dediği halde, yetki vermemesi durumu, iktidar olup muktedir olamamak gibi bir hale sokuyor beni.*

Çözüm: Kur'an'ımızın kesin hükmü bellidir. Evin yetkileri erkeğin elindedir. Bu yetkilerin erkeğin elinde olması elbette, mesela çocukların hangi okula gideceklerini karar verme hakkını da beraberinde getirmektedir. Hanımların bu konudaki itirazlarının temelinde erkeklerin, işi baştan savacakları gibi bir kanaate varmaları yatmaktadır. Yani ortada bir güven sıkıntısı vardır.

Bir de gelişen teknoloji sayesinde kadınlarımızın çok vakit fazlalığı oluşmuştur. Kendilerine iş ararken felsefeye de bulaşmış oldular. Nisa suresinin 34. ayeti bütün mü'minlerin önündedir. Tartışılacak bir konu yoktur.

Yeryüzünü ifsat edip kana bulayanların kültürüyle, Allah'ın bu hükmünü karıştırıp, kadına zulmedildiğini iddia etmek istiğfarı gerektiren bir hatadır.

Arıza: *Kadınlar fıkıh bilmiyor. Din olarak sadece kadınlar arası toplantılara katılıyorlar. Netice olarak da 'Şu haramdır.' sözünü kabullenmiyorlar.*

Çözüm: İlim öğrenmek kadınların da hakkıdır, demek yanlıştır. İlimsiz erkek olmayacağı gibi kadın da olamaz. İlimsiz Müslüman nasıl kulluk yapabilir? Kadınlarımızın ilim tahsil etmeleri kadar tabii bir gereklilikten söz edebilir miyiz?

Ancak bu gereklilikte öncelik hangi ilimdedir? Bunu belirlemek zorundayız. **Dinden yontup dünyalık ilim tahsil etmek isteniyorsa bunu kabullenemeyiz.** Böyle bir isteğe itiraz eden erkek de haklı bir itiraz yapmıştır.

Önce, Allah'ın farzları ve haramları, ondan sonra da kadınlık görevlerini ihmale neden olmayacak beşeri ilimleri elde eden bir kadın mükemmel olanı yapmış olur. İlim düşmanı olamayacağımız bir hakikattir. Kör bir gidişe takılamayacağımızı da bilmemiz gerekiyor. Hanımların kendi dünyalarına ait meslek bilgileri edinmelerini de gerekliler listesinde sayabiliriz.

Basiretli bir erkeğin, eşinin ilim tahsil etmesinden alınması mümkün değildir. Yalnız, kadının ilimden daha önde duran acil görevlerini ihmal edip etmediğini bilmemiz gerekir.

* * *

Arıza: *Eşim beni, sadece kadın olduğum için ikinci sınıf insan görüyor. Benimle konuşurken, çocukla konuştuğundan daha düşük seviyede*

konuşuyor. Varlığımla yokluğum arasında onun için bir fark olmuyor.

Çözüm: Allah'ın emaneti olarak bir kadını nikâhlayan Müslüman'ın böyle yapması mümkün değildir. Kadınlara karşı dikkat etmeyi emreden hiçbir hadis veya ayet olmasa, sadece Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin vefatından önceki son sözlerinden birinin kadınlara iyi davranmayı emreden vasiyeti olsa, irkilip kendine gelmesi için Müslüman'a yeterdi. Kaldı ki, pek çok ayette ve hadiste uyarılmış bir konuyla karşı karşıyayız.

Böyle bir erkeğe söylenebilecek tek söz olabilir: Allah'tan hayâ et.

Bir erkek hanımından artık dayanamayacağı kadar nefret eder hale geldiyse bunun çaresi ayrılmaktır. Allah hiçbir insanı öbür insanın paspası olarak yaratmamıştır. Allah'a secde eden bir alnın sahibi kadın olsun, erkek olsun muhteremdir.

Kimin daha iyi olduğu cinsiyete göre belirlenmemektedir. Kadınlara Âsiye ve Meryem şeref olarak yeter. **Âsiye onlardan olduğu sürece kadınlar muhteremdir. Zira onlar annelerimizdir, bacılarımızdır. Onlar aslımızdır.** Allah'tan hayâ etmek lazım.

Erkeklerin kadınları hor görürken saplandıkları nedenleri genelleştirmek sakıncalıdır. Kadınlarda yaygın tavırlar bunlar olabilir. Biz adil ve doğru olmak durumundayız.

Erkek kadından gerektiğinde özür bile dilemelidir. Kadının tabiatını unutmak da nihayetinde bir cahilliktir. Affetmesini bilmeyenle, hata eden arasındaki fark çok büyük olmasa gerek.

* * *

Arıza: *Erkek her an ciddiyet istiyor. Evde şakaya, espriye hiç yer verilmiyor.*

Çözüm: Allah'tan en çok korkan, en iyi kulluğu yapan peygamberin ümmetiyiz. O güldü, ağladı, şakalaştı. Yedi içti. O'ndan daha iyi bir Müslümanlık mı icat edeceğiz?

* * *

Arıza: *Eşim aşırı cimri. Neredeyse yiyip içmekten bile kısacak. Beni ve çocuklarımı sefil bir yaşama itiyor. Bunu yaparken de 'Bir kefenlik dünyaya değmez!' gibi bir felsefesi var. Varlık içinde yokluk çekiyoruz.*

Çözüm: Dünyanın bir kefenden ibaret olduğu büyük bir hakikattir. Bir başka hakikat de, bütün bu nimetleri Allah'ın mü'min kulları için yarattığı gerçeğidir. Cimrilik insani bir hastalıktır ve çirkindir. İsraf gibi cimrilik de mü'minin alnında lekedir.

Çocuklarımızın başkalarının eline bakar halde olması, tamamen yokluk içinde olmaktan kaynaklanıyorsa elimizden bir şey gelmez. Eğer neden, bizim cimriliğimiz ise bu yanlıştır. Bazı insanlar kendi çocukluk yıllarındaki sıkıntılarının etkisinden yaşlandıkları halde kurtulamamaktadırlar. Onlara göre hâlâ kıtlık vardır.

Onlar adeta varlık içinde yokluk çekmeyi maharet görmektedirler. Bunu hata görmemek mümkün değildir. Her halde bu meselede şahsın yakın çevresi de önemli bir etki odağı olmaktadır.

Abartılmamış ve başkalarına ait olmayan örf sınırları içinde harcama yapmak İslami'dir.

* * *

Arıza: *Eşim benden güzel olmamı istiyor. Kendisi ise, giyiminden tıraşına kadar hiçbir şeyine özen göstermiyor. Güzel görünmek sadece kadınların işi gibi algılanıyor.*

Çözüm: Bir kadının eşini en çekici haliyle ve şık görmek istemesi hakkıdır. Bakara suresinin 228. ayeti buna delalet etmektedir. Ağzı kokan, elbisesi temiz olmayan bir erkek kınanmayı hak etmiştir.

Abdullah bin Abbas ve Abdullah bin Mesud radıyallahu anhumadan yapılan rivayetlerde, süslendikleri, süslenmelerinin nedeni kendilerine sorulduğunda, hanımlarından bekledikleri güzel görünmeyi kendilerinin de onlara göstermelerinin bir hak olduğunu dile getirmişlerdir.

Su gibi berrak gerçek!

Evliliği kurarken, bedenlerin ve özel zevklerin dilini de çözmek gerekmektedir. Tesettürüne veya sakalına puan vererek evliliğe imza atmak doğru değildir. Neredeyse her insanın farklı meziyetleri ve zevkleri, farklı beden ihtiyacı vardır.

Fıtri ihtiyaçlarımızı, mesela, aynı cemaatten olmaya, aynı yöreden olmaya kapattırmak mümkün değildir. Eğer böyle bir şey hayata uygun olsaydı, aynı cemaatin Kur'an'la teyit edilmiş en mükemmel fertleri olan sahabiler,

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin huzurunda kıydıkları nikâha rağmen boşanmazlardı!

Bizi, din birbirimize helal hale getirir. Ama evliliğe tat veren bedenlerimizin birbirini çekmesidir.

* * *

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki:

"Sakın kadınların yanına girmeyin."

Oradakiler, 'Ya Resulellah! Kayınlar için ne dersiniz?' dediler. Buyurdu ki:

"Kayın ölümdür." (Buhari, 5232; Müslim, Selam, 20)

* * *

Erkeğin gözüyle kadına sataşmalar

• Erkek, kadının üzerinde şüpheci bir göz sahibi olabilir. Kadının harcamaları, akrabayla ilişkileri itham konusu olabilir. Bu durumda erkek, içine gömüp, şeytana malzeme oluşturmak yerine, konuşarak çare aramalıdır. Zanla yol almak hatalıdır.

• Kadını değersiz, günah membaı olarak görebilir. Affedilemez bir hatadır; tevbeyi gerektirir. Şımartmamak için böyle davranan ise, insani ilişkileri bilmeyen biri olarak sonunda pişman olacağı bir işi yapmış olur.

• Kadının kendisine ait malını, rızası olmadan yemek veya onu dolaylı yollarla kandırıp malını elinden almak, erkeği düşük işlere tenezzül eden ve nihayetinde kul hakkı yiyen durumuna düşüren bir hataya sevk eder.

• Kadını dövmeyi erkeklik hakkı olarak görmek hata olur. Dövmeye izin verilmiş olması ile dövmeyi tabii hak olarak görmek arasında fark vardır.

• Çocukların iyi yetişmemesinin sorumluluğunu kadına yüklemek, sadece sorumluluktan kaçmaktır.

• Kadından fazla beklenti içinde olup, hayal kırıklığına uğrayan erkeğin tepkisi de yersizdir. Erkek de kadın da bir konferansı dinliyor olabilir. Ama kadın ne dinlerse dinlesin, yavrusunu zihninden silerek dinleyemez. Peygamber aleyhisselam efendimiz, ağlayan bir çocuk sesi duyduğunda namazı kısa kesmiş, nedeni sorulduğunda da çocuğun annesinin

endişelenmesinden çekindiğini söylemiştir. Kadınların özel durumlarını dikkate almadan karar vermek bir zulümdür.

Anlayan için örnek!

Aişe radıyallahu anhâ validemiz anlatıyor:

Bir yolculuğunda Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile beraberdim. O zaman yaşım küçüktü. Etim budum yoktu. Kilolu değildim.

Yolculuk esnasında yanındakilere:

– Siz ilerleyin, dedi. Sonra bana dönüp:

– Gel, yarışalım, dedi. Yarıştık. Ben onu geçtim. O zaman sustu.

Yıllar sonra kilo aldım, şişmanladım. Yine bir defasında beraberinde çıkmıştım. Yanındakilere:

– İlerleyin, dedi. İlerlediler. Bana dönüp:

– Gel, yarışalım, dedi. Ben de dedim ki:

– Bu halimle seninle nasıl yarışırım.

– Hayır, yarışacaksın, dedi. Yarıştık. Beni geçti. Bu sefer gülmeye başladı ve dedi ki:

– İşte bu, öncekinin karşılığıydı. (Ebu Davud, 2578)

Eğer erkek veya kadın, gülmeyi unutmuş haline bir din maskesi giydiriyorsa bu iftiradır. Mizacı öyle olan biri ise kendisini değiştirmenin yollarını aramalıdır.

Fitne Zamanında

Sadece aranızdaki zalimlerin başlarına gelmekle
*yetinmeyecek olan **fitne**'den sakınınız.*
Biliniz ki, Allah'ın azabı şiddetlidir.
(Enfal, 25)

Fitne, imtihan çeşitlerinden biridir

Ne zaman ve nerede, nasıl önüne çıkacağını sadece Allah Teâlâ bilir. Evde, işte ve cemaatte hatta, camide bile; hiç tahmin edilemeyecek bir fitne ile karşılaşılabilir. Fitne, hastalık gibidir: Vücudun her yeri, her zaman ona adaydır. Fitne, sinsice gelir ve geldi mi bir daha gitmeyebilir.

Fitne zamanında

• Yalan artar, gerçekler hatta itikadî kavramlar istismar edilir, herkes kendi görüşünü beğenir, okumuş yazmışlık çoğalır ama cehalet artar, büyük bir şaşkınlık belirir; kimse ne yapılması gerektiğini kestiremez, sadece bir kurtarıcı beklenir, dinden irtidat artar, lafta bir dindarlık kalır, zenginlik hesaplanandan daha fazla artar, cimrilik çoğalır, gençlerin etkinliği artar, öldürme olayları çoğalır.

• Fitne zamanında yumuşak ol, teenni ile hareket et! Hiçbir kararı verirken acele etme!

• İmanı korunması gerekenlerin en başında tutmalısın. Şeytanın kapmak istediği asıl değer odur. Bunun için de kritik dönemlerde Rabbanî özelliği olan, memur mantığı ile hareket etmeyen âlimlerin etrafında kal.

• Her işi, o işin ehli ile istişare et. İstişare sonucunu nefsine kabul ettirmekte zorlanma!

• Şartlar ne olursa olsun, muhatabın kim olursa olsun yine de, karşılığını Allah'tan bekleyerek, âdil ol, insaflı ol.

• Bir meseleyi bilmek, onun ayrıntılarını da bilmekle mümkündür. Yüzeysel bir bilgi ile karar verme, uygulama yapma. Bilginin kaynağına dikkat et. Fasıkların bilgileri ile amel etmen halinde pişman olanlardan olabilirsin...

• Fitne zamanında, her bilinen söylenmez, her söylenebilecek de her zaman söylenemez. Dilini tut.

• Fitne olaylarına Ashabı Kiram'dan esinlenen benzetmeler yapma. Onların yaşadıkları olaylar, kişilikleri ve zamanları ile bağlantılı olduğundan, bizim kişilik ve zamanımızla kıyas edilmeleri hatalı olur.

• Fitnenin en büyük kaynaklarından biri dünya varlığına olan meyildir. Âhiret hayatını unutturacak yer ve işlerden kaçınmaya çalış. Lüks düşkünlüğün olmamalıdır.

• Allah mü'minlerle bulunmayı emretmiştir. Mü'min olmayanlarla bulunmak veya onlardan yana olmak, Allah ve Resûlünden kopmaktır.

• Ayet ve hadislerde geçen fitne işaretlerine bakıp, her olayı "işte bu O'dur" şeklinde yorumlama. Olayların son hükmü Allah Teâlâ'ya aittir.

• Fitne zamanında, nefsin, ailen ve sorumluluğu sana ait olanları esas aldığın bir korunma çalışması yap. Fırtınalı soğuk günlerde, kapı pencereyi örtüp, barınağını ısıtıp koruduğunu örnek al. Uzayı ısıtamazsın. Isıta ısıta çevreni genişlet. Büyük düşünceler adı altında şeytanın tuzağına kapılmış olmamaya dikkat et.

• Fitne zamanları, Allah'a her zamankinden daha çok yakın olunması gereken zamanlardır.

• İbadetlerde ihmalin bulunmasın. Her zamankinden daha yoğun ve dikkatli bir ibadet titizliğin bulunsun. Namaz ve sabırla yardım dilemeyi emreden ayeti hatırla.

• Silahların en büyüğü sabırdır. Sabrı bitenin işi bitebilir. Sabrın ne kadarının yeterli olacağına biz karar veremeyiz. Hüküm yalnız Allah'ındır.

• Her şeye rağmen cemaatle ol. Tefrika ve tefrikaya giden şeyden kaçın.

• Müslümanlara malınla, bedeninle veya sözlerinle destek ol. En azından dua et.

• Biz, insanları Hakk'a ölçer öyle tanırız, insanlara bakıp Hakk'ı tanımayız. İnsanların Hakk'a bağlılıkları için de:

a – İslam'ı bir bütün olarak benimsemeleri,

b – Haramlardan kaçınmaları,

c – Özellikle namaz başta olmak üzere, Allah'ın emirlerini uygulamaları temel göstergedir.

* * *

Seni Allah'tan ve

O'nun cennetinden uzaklaştıran, zelil bir hayat yaşamaya neden olan her şey fitnendir.

* * *

Garibiz Zavallı Değil!

“Öz yurdunda garip öz vatanında parya” mı?

Yaşaması da zor anlaması da; Müslümanlar ve Müslümanların âlemi dert yumağı gibi…

Fakirlik, ezilmişlik, eğitimsizlik, afetler, geri kalmışlık…

Dertlere dert katılmış; dünyalık arasan bulmak zor, ahiret arasan zor. Meşakkat ve endişe içinde yoğrulmuş gibiyiz.

Asırlardır bekleşip duruyoruz.

Beklememiz sabır mıdır, sebat mıdır, kaçmak, avunmak mıdır?

Sabır bu mudur?

Başkaları bize, biz de bize vururuz. Bir ezilen varsa parmaklar bizi gösterir.

Harap ülkeler, viran şehirler, gelecek endişesi ile kıvranan insanlar bizim manzaramız.

Gür ezanları olan camilerdeki mini cemaatler, anlaşılmadan okunan Kur’an, el üstünde tutulmayan âlimler, okunmayan kitaplar, tutulmayan sözler bizim.

Diplomaya, işe kilitlenmiş, ömrünün en verimli günleri başıboş geçmiş gençler bizim.

Toprak bizim, ırmaklar bizim.

Tarihimiz var; yeni değiliz.

Medeniyetimiz var; derleme değiliz.

Önderimiz var; başsız değiliz.

Cennet umudumuz var; boşuna değiliz.

Toprağımız var, yurdumuz ocağımız var, açıkta değiliz.

Yine de garibiz.

Cenazede garibiz. Düğünde garibiz.

Gariplik gölgemiz oldu.

Ha bugün ha yarın gider garipliğimiz derken yapıştı kaldı. Derinleşti. Eni boyu uzadı.

Artık doğurup büyüttüklerimize, eğitip yetiştirdiklerimize, bize musallat olan bu garipliği nasıl anlatacağımızı düşünür olduk.

Köpekler salınmış, taşlar bağlanmış.

Neden hep alttayız?

Garipliğimiz bizim hatamız mı? Ektik de mi biçiyoruz?

Ne zamana kadar garip kalacağız?
Müseccel garipliğe rağmen kazananlardan olabilir miyiz?
Garipliğimiz kazancımız olabilir mi?
Dünün garipleri ve bugünün gariplerine selamlar, müjdeler.
Tûba… Tûba… Tûba…

Gariplere mahsus haberler!

Peygamber aleyhisselam buyurdular ki:
"İslam garip başladı, yine başladığı gibi garip olacaktır. Gariplere müjdeler olsun. Ya Resulellah! Kimdir garipler, diye sordular. Buyurdu ki: **İnsanlar bozulurken iyilik için gayret edenlerdir.**"
Peygamber aleyhisselam buyurdular ki:
"İslam garip başladı, yine başladığı gibi garip olacaktır. Gariplere müjdeler olsun. Ya Resulellah! Kimdir garipler, diye sordular. Buyurdu ki: **Kendi yurtlarından sürülenlerdir.**"
Peygamber aleyhisselam buyurdular ki:
"İslam garip başladı, yine başladığı gibi garip olacaktır. Gariplere müjdeler olsun. Ya Resulellah! Kimdir garipler, diye sordular. Buyurdu ki: **Sünnetimi yaşatıp onu insanlara öğretenlerdir**."
Peygamber aleyhisselam buyurdular ki:
"İslam garip başladı, yine başladığı gibi garip olacaktır. Gariplere müjdeler olsun. Ya Resulellah! Kimdir garipler, diye sordular. Buyurdu ki: **Kalabalık kitlelerin arasında azınlık kalan iyi insanlardır. Onları dinlemeyenler dinleyenlerden çoktur**.**"** (Bu hadislerin kaynakları için bkz. Ûde, el-Gurabau'l-Evvelûn)

Haberlerin özeti

Gerçek garipler, dinini dert edinen, yaygınlaşan ifsada rağmen yılmayıp çalışan, şerre teslim olmayanlardır. **Azdırlar; ama ayaktadırlar.** Bir yandan kendilerini düzeltirken diğer yandan başkalarının kurtuluşu için uğraşanlardır. Onlar müjdelenmiş Müslümanlar'dır. Tûba onlaradır.

Modern dünyanın garipleri

• Eski dönemlerden birikenlerle beraber modern çağın üretip beyinlerimize pazarladığı hurafeler, sapmalar, tavizler yüzünden Kur'an'la beraber bize verilmiş bulunan akide esaslarımıza inançta gariplik

oluşmuştur. Berrak ve katıksız bir akide gerekirken, felsefelerden ve beşeri teorilerden etkilenmiş akideye İslam akidesi diye sahip olmak durumunda kalan 'Müslümanlar' oluşmuştur. **Ebu Bekir'in imanı gibi iman sahibi olanlar garip düşmüşlerdir.**

• Uygulama garipliği vardır: İnancı 'Müslüman' inancı, kitabı Kur'an, ibadet mahalli cami olan kitleler ne ile yönetildiklerine, kendilerinin neye razı olduklarına dikkat etmez oldular. Müslümanların yurtlarında, Batı'nın Doğu'nun sistemleri, yöntemleri hükümran oldu.

• Kur'an'ın açık ifadesine rağmen 'Şeriat' itham malzemesi haline geldi. Allah'ın indirdiğine talip olanlar garip kaldılar. Müslüman, kendi evindeki misafirine 'Namaz vakti geldi camiye gidelim.' demeye sıkıldı. **Namazı bile sahiplenmek, garipliği sahiplenmek oldu.**

• İnsanlığın ar damarları çatladı. Her geçen yıl, ayıp olan şeylerin sayısı azaldı. Çıplaklar onurlu, tesettürlüler suçlu görüldü. Ayaklar baş, başlar ayak oldu. **Utanmak utanılacak şey oldu. Ahlâklılar garip kaldı.**

• İlim listesinden Kur'an ve fıkıh ilimleri çıkarıldı. Kur'an ilimlerine ait bir icazet, diploma sayılmadı. Sahibine değer verilmedi. Cehalet diz boyu oldu. Allah dostu olmanın ekonomik ve sosyal bir değeri kalmadı. **Âlimler, bilginlerin yanında garip düştü.**

• Taklit hortladı: Yerli malların satıldığı dükkânın adının ecnebi olması modern olmak, selam yerine 'iyi günler' demek görgülü olmak oldu. Sofraya oturan görgüsüz, ayaküstü yiyen aydın sayıldı. **Özüne ve köküne bağlılar garip kaldı.**

* * *

Hissedilen gariplik yere, zamana ve mü'minin imanına göre farklılıklar gösterebilir

* * *

Gariplerin hassas noktaları

Hakkın gizlendiği, cehaletin öne çıktığı bir ortamda şüpheler ayak kaydırabilir. Acaba ve amalar arasında gerçek din eriyebilir.

Dizginlenmeyen şehvetler, doymayan göz, dolmayan cepler tavizler önünde eriyip giden bir din bırakabilir.

Batılın azgın tavırları karşısında, dünyanın mü'minlere kapalı onlara açık olarak sürüp gitmesi bir umutsuzluk getirebilir. Bu umutsuz ortam garipler için erime getirebilir. Etkileyemeyen bir mü'min etkilenen durumuna düşebilir.

Acelecilik ve sabırsızlık gariplerin işini zorlaştırabilir. Allah yolunda yürüyen ve bir dönem garip düşenler, amellerinin sonucunu yaşadıkları fani dünya hayatında görmek gibi hatalı bir arzu içinde olabilirler. Gariplere vaat edilenler, her ne kadar dünyada iken bir kısmı yaşanabilecek şeyler ise de asıl vaat cennettedir.

Garipler için kılavuz

• Gariplik ve gariplerin varlığı, hakkı tutup kaldıranların yokluğunu göstermemektedir. Kıyamet vaktine kadar muhakkak bir 'fırka-ı naciye' bulunacak ve hakkı kaldıracaktır.

• Gariplik, zaman zaman gidip gelebilir, mekândan mekâna göre de değişebilir. Dinin bir bölümü için geçerli olup başka bir bölümü için geçerli olmayabilir; namazın kılınıp zekâtın ihmal edilmesi veya paranın zekâtının verilip tarım mahsullerinin zekâtının verilmemesi gibi bir durum olabilir.

Hatta İslam'ın adının ve bir kısım görüntülerinin başka zamanlardakinden daha güçlü olduğu bir ortamda da gariplik söz konusu olabilir. Bir kasabadan tek bir kişinin hacca gittiği zamanlara göre kasabanın büyük bölümünün hac ibadetini ifa ettiği de gözlemlenebilir. Ancak haccın ne getirdiğine bakıldığında, önceki hacılar açısından bir gariplikten söz etmek mümkündür.

• Gariplik, yaşadığın zamanın Bilal'i, Ammar'ı, Yasir'i olmaktır. Kızgın taşlar üzerinde işkence görmek, taviz için baskı altında olmak, kendi ailen, çevren tarafından bile tenkit edilmek muhtemel beklentiler arasındadır. Türü ve oranı değişse de sonuç aynıdır: Allah yolunda ne kadar dayanıklı olduğunun sınanması…

• Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin sünnetini kılavuz edinmek, 'zavallı garip' ile 'müjdelenmiş garip' arasındaki farktır. Dış etkilerden kurtulmuş ve 'Sırat-ı Müstakim' üzere yürümüş olmanın teminatı Sünnete bağlılıktır. Bunun için peygamber aleyhisselam efendimiz, kendisinden sonraki garipleri 'kardeşleri' olarak anmıştır.

• Garipler ihmal edilmiş değillerdir. Gariplik bir imtihandır. O imtihana tabi tutulanlar genelde ilk gariplerin izinden giden şerefli insanlardır.

Garipliklerini değerlendirmeleri halinde, yaşadıkları zamanda Allah'ın rızasına en yakın kullar olurlar.

• Garipler gariplikleri gereği azınlıktırlar. Azınlık olmalarına rağmen hayatları ve çalışmaları bereketlidir. Üretkendirler. Örnektirler. Dayanıklıdırlar. Tavizsizdirler. Seçilmiş olmalarının onlara yüklediği şerefi ve sorumluluğu bilirler ve bu bilinçle sabrederler.

• "İslam garip başladı, yine başladığı gibi garip olacaktır." hadisindeki anlam, bir daha dönmemek üzere İslam'ın yok olup gideceği, Müslümanların toparlanamayacağı, Ebu Lehebler'in kırıp geçireceği anlamı değildir. Tam aksine bu mübarek hadis, garip başlayıp yükselen İslam'ın tekrar garipleşeceğini ve yükseleceğini göstermektedir.

İniş çıkışlara, durup kalkmalara rağmen nihai hedefin İslam'ın zaferi olduğunda şüphe yoktur. On dört asırlık tarih, bu gerçeğin defalarca ortaya çıktığı dönemlerle doludur. Bu gerçeği açık dille ifade eden pek çok hadisi şerif vardır.

• Gariplik hiçbir şekilde 'kenara çekilme, kabuğuna gizlenme' şeklinde bir sonuç doğurmamalıdır. Hakkın adamı olmak meydanda olmaktır. Aranılan her yerde bulunmaktır.

• Gariplik, kişinin imanına, imanının gereği olarak çalışıp gayret etmesine, dinini ve mü'min kardeşlerini dert edinmesine bağlı olarak farklılıklar gösterebilir. Bu nedenle de gariplikten söz ederken, gariplerin arasında daha garip denebilecek durumlar da söz konusu olabilir.

• Gariplik zavallılık değildir. Peygamberlerin, sıddıkların, şehitlik yolu olduktan sonra gariplik büyük oranda kazanç kaynağıdır. Ecir deryasıdır. Gelecek açısından bir sıkıntı da söz konusu değildir. Büyük bir gerçek gariplere umut kaynağını oluşturmaktadır: Allah'ın koruması altında olan Kur'an, gariplerin rehberidir.

Gariplığin sırrını anlamak için notlar

"Bir tarafta sosyetik davetler, muhteşem toplantılar, yozlaşma dönemlerinde seçkinlerin ve şımarıkların geçerli saydıkları çeşitli değerler at oynatıyor!

Karşı tarafta ise mütevazı görünüşlü toplantılar, yoksul sofraları göze çarpıyor. Bu toplantılarda var olan, bol bulunan tek şey "iman." Gerisi hep "yok." Süs yok, gösteriş yok, cazibe yok, ihtişam yok, görkem yok.

Ve bu iki kutup şu yeryüzünde karşı karşıya geliyorlar, yan yana duruyorlar.

Birinci kutup bütünüyle ayartıcı, baştan çıkarıcı silahlarını kuşanarak ortaya çıkıyor. Servetini, güzelliğini, saltanatını, itibarını, gerçekleştirdiği çıkarlarını, cebini şişiren vurgunlarını, eğlencelerini ve lüks yaşantısını ortaya koyuyor.

Karşı kutup ise yoksul ve alçakgönüllü görüntüsü ile meydana çıkıyor. Onlar mala ve eğlenceli hayata dudak büker... Mevki ile saltanatla alay eder. İnsanları tarafına çağırır. Bunu da ne gerçekleştirmek istediği bir haz uğruna, ne yoluna koymayı dilediği çıkarları uğruna yapar.

Bir egemenliğin yakınlığını kazanmak, bir yetkiliye sırtını sıvazlatmak da değildir amacı. Bu çağrıyı inancı adına seslendirir. Mücadelesi gösterişten yoksun, her türlü çekicilikten uzaktır, yüce Allah'tan başka hiç kimsenin beğenisine metelik vermez. Dahası var: Bu inancı insanlara tanıtırken sıkıntı çeker, ter döker, göğüs göğüse çarpışır, hakaretlere uğrar."

Garipliğin sırrını anlamak için not

Bu dünyanın hiçbir varlığı hiçbir değeri bu mücahidlere ödül olmaya lâyık değildir. Onların tek ödülü, yüce Allah'ın yakınlığını kazanmalarıdır. Asıl ödüllerini, eksiksiz biçimde, son hesaplaşma gününde alacaklardır.

Bu inanç sisteminin süsten, gösterişten, debdebeden ve diğer baştan çıkarıcı avantajlardan soyutlanmış bir yalınlıkta ortaya çıkması rastgele değildir; bu durum yüce Allah'ın hikmetinin sonucudur.

Güdülen amaç şudur:

• Bu davanın sırf kendisini isteyenler,

• İnsanların alkışlarını ellerinin tersi ile bir yana iterek yüce Allah'ın rızasına göz dikenler,

• İnsanların karşılarında takla attıkları değerleri ve baştan çıkarıcı avantajları hiçe sayabilenler ona gelsinler. Buna karşılık mevki, çıkar, gösteriş, debdebe, servet, refah ve lüks hayat düşkünleri ondan uzak dursunlar..."

"Davanın zorluklarına karşı sabretmek de gerekmektedir.

Zorluklar, meydan savaşında yapılan cihadla bitmeyecek kadar sürekli ve çeşitlidir.

Savaş alanındaki fiili cihad, imanın gerektirdiği ve sabretmeyi istediği davanın en hafif zorluğu olabilir.

Her gün karşılaşılan birçok meşakkat vardır:

• İman ufkuna doğru istikamet bulmanın meşakkati...

• İmanın gerçeklerini teorik ve pratik olarak dengeli bir şekilde yerine getirme zorluğu...

• Mü'minin, günlük hayatında beraber bulunduğu insanların nefislerinden ve başka özelliklerinden beliren insana özgü zaaflara karşı o esnada sabır...

• Batılın üstünlük kazandığı, mücadele edip zafer kazanmaya başladığı dönemlerde sabır...

• Yolun uzunluğuna, mesafenin uzaklığına ve engellerin çokluğuna karşı sabır...

• Cihad, sıkıntı ve çarpışmanın zorluğuna ilişkin sabır...

• Rahatlığın vesvesesine ve nefsin saptırmalarına karşı sabır...

• İdeal ve dille söylenen sözlerle ulaşılamayan cennetin zorluklarla çevrili yolunda cihadın sadece bunlardan biri olduğu bilinci ve daha nice işkenceye karşı sabır..."

Geride Kalan Hedef:
Zühd

İşte gerçek!

Ayaklarına taş bağlanmış bir kuş ne kadar uçabilir? Kendisi kadar bir taşı kaldırabilir mi?

Rabbimiz bizi sınamayı diledi. Bunun için de bizi dünyaya gönderdi. Dünyayı cazip kıldı. Bize de dünyadan gözünü ayıramayacak şehvetler koydu. Etrafımızı her biri imtihan olan nesnelerle donattı. Ne yapacağımızı, hangimizin 'daha güzel amel' yapacağını görmek istedi. Kuş olup cennete uçmamız gerekiyor. Dünya ise, bir noktadan sonra uçmamıza engel... Ondan ihtiyacımız kadar yararlanıp gerisini bırakmamız gerekiyor. Öyle bir imtihan ki o, terk edip atsan kaybediyorsun. İlgilenip bağlansan yine kaybediyorsun. İlaç gibi; gereği kadar alman şart. Aldığını da eritmen şart. Keskin bir çizgi üzerindeyiz: Dünya ve dünyalığa kendini kaptırmadan, ondan yararlanmanın yollarını kullanmak gerekmektedir.

Allah'ın dostları bu sırrı anladılar. Dünyayı kendilerine esir ettiler. Tuzağa düşenler ise ona esir oldular. Zühd, bu sırrın adıdır. Kulluk için gerektiği kadarıyla dünya nimetlerinden yararlanıp ona kul olmamak…

Uçsuz bucaksız bir hırsla yaşıyoruz. Gencimiz de yaşlımız da o hırsla yaşıyor. 'Şu kadar yeter!' sözü kimsenin ağzından çıkmıyor. Bir günlük harcamasına bile denk olmayan basit değerler için insanlar ömürlerinin tamamını feda edebiliyorlar. Hani dünya bir kişiye çok, iki kişiye az derlerdi ya, adeta öyle.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, insanın bu hırsını şu sözüyle bize açıklamaktadır.

"Âdemoğlunun bir vadi malı olsa ikincisini ister. İki vadisi olsa üçüncüsünü ister. Âdemoğlunun ağzını topraktan başkası doldurmaz. Allah, tevbe edenin tevbesini kabul eder." (Buhari, 6439)

Bu bizim insan olarak gerçeğimizdir. Bu gerçeğe takılmadan, kulluk yapmak durumundayız. En zirvedeki hedefimiz zühd içinde yaşayabilmektir. Zühde eremeyenimiz de haramlardan kaçınarak ve israfa değmeden yaşayabilmelidir.

Nihai hedefimiz zühddür. Örnek gördüğümüz kimselerin üzerinde en çok parlayan değer zühd değeridir.

Zühd tenezzülsüzlüktür

Önce harama tenezzül etmemekle başlar süreç. Mü'min harama ve harama götüren şeylere yanaşmaz. Bu zühdün farz olan bölümüdür. İmanın zedelenmeden canlı kalabilmesinin yolu budur. Daha sonra şüpheli şeylere tenezzül etmeme seviyesi gelir. Şüphenin ağırlığına göre mü'min şüpheden uzak kalmakla da mükelleftir. Yaygın bir şüpheden kaçmak farz, biraz düşüğünden vacip, daha aşağısından da müstehap olarak görülür.

Mubah olan şeylerde zühd ise bir seviye meselesidir. Allah'ın mubah bıraktığı işlerde herhangi bir yasak elbette yoktur. Ancak her yük, kuşun uçmasını en azından zorlaştıran bir engel olduğuna göre, cennete uçuşu engelleyen şeyleri en asgariye indirmek esas olmalıdır. Allah'a koşulan yolda, yorulmayı çabuklaştırabilecek yüklerden kaçınmak esastır. **Mubah, yasak değildir; ama yüktür. Gereği kadar ve zararsızı alınmalıdır ki yolda sıkıntı oluşturmasın.**

Boş söz ve boş gözlerde tenezzülsüzlük bir zühd türüdür.

Soruda zühd en can alıcı noktalardandır. Mü'mini ilgilendirmeyen, her biri için yeni bir meşgale çıkaracak olan sorular zühd çerçevesi içine alınmalıdır.

Övgüde zühd zorunlu olabilir. Överken ve övülmeyi beklerken zühd kuralını işletmek uhrevi kazanç kaynağıdır. Övülmeye tenezzül etmemek, överken çizgilere dikkat etmek, dünyaya ve dünya varlığına, izafi değerlere takılmamak işaretidir.

Ve en büyük zühd, zühdü gizleyebilmektir.

Zühd / Zahid

Bir Müslüman'ın elindeki imkanlara rağmen dünyayı üç günlük bir misafirhane gibi görüp, debdebeye düşmemesine **zühd**, böyle bir Müslüman'a da **zahid** denmektedir. Allah'ın salih kulları, ellerine geçen dünyalık nimetleri, ahiret yatırımı olarak infak edip dünyada bir misafir gibi yaşadılar. **Evleri, sarayları, mücevherleri ahirete giden bir yolcu için ağırlık olarak gördüler.** Ömer bin Abdülaziz de böyleydi. Yönettiği devlet dünyanın en büyük imparatorluklarını çökertmiş, hazinelerine el koymuş bir devletti. O devletin başında yönetici olarak bulunurken bir maaş bile almaya tenezzül etmedi.

Salih kulların bu tavrı, 'Ben dünyayı istemem, cenneti isterim.' iddiasının hayata yansımış şeklidir.

Âlimlerden Ziyad, bir defasında yanına girdiğinde onu ağlamaktan yüzü gözü şişmiş, yanaklarında izler çıkmış haliyle gördü. Fakir bir dilenci gibiydi. Elbisesi yamalı, üstü başı dağınıktı. Ona dedi ki:

– Ya Emirelmü'minin!

Nerede yaşadığın saraylar? Hani o elbiseler? Hani o fors? Ömer şu cevabı verdi:

– Hey gidi Ziyad! Bir de beni kabre konduktan üç gün sonra görsen! Kefenim yırtılmış, böcekler yanaklarımda dolaşıyor, gözümü yemişler, ağzım burnum toprak dolmuş… Asıl o zaman şaşarsın, o zaman!

Kur'an öğüdü:

"Bilin ki dünya hayatı ancak bir oyun, eğlence, bir süs, aranızda bir övünme ve daha çok mal ve evlat sahibi olma isteğinden ibarettir. Tıpkı bir yağmur gibidir ki bitirdiği, ziraatçıların hoşuna gider. Sonra kurur da sen onun sapsarı olduğunu görürsün. Sonra da çer çöp olur." (Hadid suresi, 20)

* * *

Ölçü

Zühd, eli boş olanın hamd etmesi değildir. Bilakis, eli dolu olanın namazı cemaatle kılmayı ihmal etmemesi, sılayı rahimi koparmaması, infak etmesidir. Zühd sefaletin adı değildir. Tenezzülsüzlüğün, esir olmamanın adıdır. Zühd, bu kadarı yeter deyip, emekli olmanın da adı değildir. Daha çok kazanıp, daha çok infak etmek için çalışmanın adıdır. Ashap, bir günlük yiyecek bulunan, kimi zaman onun bile bulunmadığı mutfakların yanı başında gecelerken, dünyanın en zengin ülkelerini fethetmişlerdi. İran'ın hazineleri Medine'ye taşındığında da Ömer'in cübbesinde yamalar vardı. Karınlarını doyurdular; ama obur olmadılar. Bulduklarına saldırmadılar. İhtiyaç için alış veriş yaptılar.

En büyük zahid!

Zühdün ve tenezzülsüzlüğün en büyüğü şüphesiz Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimizdir. Dağların altın ve gümüş olarak önünde eritilebileceğini bildiği halde dünyaya ve dünya ziynetine tenezzül etmedi. 'Bir ağacın gölgesinde gölgelenen biri kadar' kalacağı bir istasyon olarak gördü dünyayı. Binlerce sahabi etrafında, ona hizmet etmek, mallarını ve

canlarını ona feda etmek için adeta yarıştılar. O ise, günlük yiyecekten fazlasını mutfağında tutmadı. Bir ay, iki ay hatta üç ay evinde sıcak bir çorba pişmediği zamanlar oldu. Eline geçeni de hemen infak etti. O, insanlığın ve Müslümanlığın en güzel örneği olduğu gibi, zühdün de en güzel örneğidir şüphesiz.

Yanlış anlayışlar

1- Zühdün belirli bir yemek çeşidini yemek, muayyen bir kıyafeti giymek, belirli bir semtte oturmak, ucuz yerden alış veriş yapmak olarak anlaşılması yanlıştır. Asıl zühd, haramlardan ve şüphelilerden kaçınmak, helal ve mubah olanlarda boğulmamaktır. İnsanî kimliğini eritmemek, işe ve aşa köle olmamaktır. Dünyada yaşamak; ama ahirete yararı olmayan şeylerle uğraşmamaktır. Çalışıp kazanan ve kazandığıyla Allah yolunda harcayan, ailesini kimseye muhtaç olmadan yaşatan hayırlı olanı yapandır.

2- Sadece kaçınmak, şüpheliden uzak kalmak gibi bir anlayışla yetinip asıl kimliğini öne çıkarmamak da yanlıştır. Haram işlememekle yetinmeyip, farzların hakkını vermek esastır. Şüphelilerden kaçınırken sünnetleri de ihya etmek esastır. Mubahlara mesafeli durmakla yetinmeyip onları Allah yolunda kullanmak en güzelidir.

Müslüman kuru bir kimlik iddiasında olan insan değildir; o, içi doldurulmuş, güzel gösterilmiş bir davanın mensubudur. Bu çerçeveden bir kesit olarak, iş beğenmeyip, çalışmadan yaşamak, buna da iş ortamlarının İslamî olmayışını gerekçe göstermek kabul edilebilir bir zühd anlayışı olamaz.

3- Zühd cahilin işi değildir. Cahil kaş yaparken göz çıkarmaya mahkûmdur. İmama kızdığı için camiye gitmeyenin çelişkisi gibi bir çelişkiye düşmeden yaşanabilecek bir zühd hayatı, Kur'an ve sünnet bilgisi ile dolu olmaya bağlıdır. Aksi durumda bir yapıp iki bozan bir işe girişilmiş olur. Zühd, bizim uygun gördüklerimiz değil, dinin istedikleri etrafında olmalıdır.

4- Zühd, Allah rızası ve ahiret emeli ile olduğu zaman bir değer ifade eder. Mesela, şehir hayatından bıkan birinin köyüne dönerek, orada şehir hayatına göre nisbeten daha mütevazı bir hayat yaşamasının adı zühd olamaz. Ama köye dönüş, gözü haramdan korumak gibi bir maksada dayalı olsaydı ve şehirdeki asıl görevlerde bir boşluk doğurmasaydı bu zühd olabilirdi.

5- Zühd bir sakınca doğurduğunda da zühd değildir. Tedavi olmaya üşenen veya malını tedavi için bile harcayamayacak kadar cimri olan birinin, ‘zaten üç günlük dünya, bize cennet lazım’ gibi bir söz sarf etmesi, yaptığının zühd olduğunu göstermez. Zühd tembelliğe ve cimriliğe kılıf olamaz.

Zühd nasıl kazanılır?

Zühd, Allah’ın kuluna bir lütfudur şüphesiz. O, dilediğine dilediğini verir. Ama kul da gayret eder ve üzerine düşeni yaparsa, Allah’ın vermesi kolaylaşır.

Özü sağlam bir iman ve o imanı Kitap-sünnet bilgisiyle yoğurmaya dayalı olan üç şey, zühdü elde etmeye yardımcıdır:

• Dünyanın bir gölgeden ibaret olduğunu, en uzun kalanın bile ahiret hayatına göre ölçmeye değmeyecek kadar az kalıp gitmiş olacağına inanmak. Bu inanca destek olabilecek olaylardan, ölümlerden, servetlerini sayamadan çekip gidenlerden ibret alabilmek.

• Her şeyin tam olacağı tek yerin ahiret yurdu olacağını, orada bütün lezzetlerin tam ve sonsuz olacağına, oradakilere hiçbir şeyin feda edilemeyeceğine inanmak.

• Zühd yolunu tercih etmesi halinde hiçbir zararı olmayacağına, Allah’ın yazdığından bir fazla veya eksiğinin ona gelmeyeceğine inanmak.

Bu üç gerçeğe dolu dolu inanabilmek, felsefesini değil özünü yaşamak zühd yoluna iyi bir adımla giriş yapmaktır. Bunun esası da, özlü bir Kur’an ve sünnet bilgisi ile donanmış olmaktır.

Bütün Zamanlarda İbret Alınabilecek Zühd Örnekleri

Bu, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem!

Aişe radıyallahu anhâ diyor ki:

Ensardan bir kadın yanıma gelmişti. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin kaba yatağını gördü. Evine dönüp içi yün dolu bir yatak gönderdi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yanıma geldiğinde yatağı gördü. **‘Bu nedir?’** dedi. **‘Ensardan filanca kadın senin yatağını gördü de bana bunu gönderdi.’** dedim. ‘Onu geri gönder.’ dedi. Evimde kalmasını istedim, onu göndermedim. Üç defa bu uyarıyı bana yaptı. Sonra dedi ki:

“Aişe! Ben dilesem Allah dağları bana altın ve gümüş olarak akıtır.” Ben de yatağı geri gönderdim. (Ahmed, Zühd, 76)

Bu da ilk halifesi!

Aişe radıyallahu anhâ anlatıyor:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem vefat ettiği zaman Ebu Bekir halife olup Müslümanların başına geçti. Medine’nin mahallelerinden biri olan Sünh’te idi evi. Altı ay orada oturdu. Oradan yürüyerek Medine’ye gelirdi. Ara sıra da atına binerdi. Gelir namazları kıldırır, yatsıdan sonra da evine dönerdi. Onun gelmediği zamanlarda ise Ömer kıldırırdı.

Cuma günleri, öğlen vaktinde evinde saçını sakalını düzeltir Cuma’ya öyle gelirdi.

Ticaretle meşgul oluyordu. Her gün çarşıya gider alış veriş yapardı. Biraz da koyunu vardı. Bazen onları o güderdi. Sütü sağar, mahallede satardı. Halife olduğu zaman, süt sattığı mahalleden bir kızcağız: **‘Artık mahallemizde süt satılmaz!’** dedi. Bu söz onun kulağına ulaştı. **‘Yemin olsun sütü satmaya devam edeceğim. Üzerime aldığım görevin beni değiştirmeyeceğini umuyorum.’** dedi. O kızcağıza da ‘Sütü köpüklü mü istersin, köpüksüz mü?’ diyerek takılırdı. Altı ay böyle yaşadı. Sonra Medine’ye yerleşti.

Ticaret yapması halinde hizmetinin aksayacağını söyledi. Kendisine bir maaş bağlandı. Ölüm anı yaklaşınca, o verilen maaştan kalanların maliyeye geri verilmesini emretti. Ona ait bir arazinin de aldığı maaşların bedeli olarak Müslümanlar’a vakfedilmesini istedi. Evinde ne bulunduysa onlar, ölümünden sonra devlet malı olarak Ömer’e teslim edildi. O zaman Ömer dedi ki:

“Ah Ebu Bekir! Senden sonrakilerin işini zorlaştırdın.” (İbni Sad, 3/185)

Bu da Ömer!

Huzeyfe bin Yeman radıyallahu anh anlatıyor:

Baktım insanlar ellerinde taslarla dolaşıyorlar. O arada beni Ömer davet etti. Kuru bir ekmekle yağ çıkardı önüme. Ben de dedim ki: **‘Beni, ekmekle et yemekten alıkoydun da buna mı davet ettin?’** Dedi ki: **‘O, Müslümanların yemeğiydi. Ben ise seni kendi soframa davet ettim.’** (Ahmed, Zühd, 121)

Abdullah bin Ömer radıyallahu anhuma anlatıyor:

Ömer Şam'a gelmişti. Ebu Ubeyde'yi gördü. Ona: **'Beni evine götür.'** dedi. O da: **'Evimde ne yapacaksın ki? Senin derdin beni denetlemektir.'** Beraberce evine gittiler. Ömer bir eşya göremeyince: **'Eşyan nerede? Bir sergi ve kırbaçtan başka bir şey göremiyorum. Sen buranın valisisin. Yemeğin yok mu?'** dedi. Ebu Ubeyde bir sepetten ekmek kırıntıları getirdi. Bu sefer Ebu Ubeyde dedi ki: **'Ben sana dedim. Sen beni denetlemek istiyordun.'** Ömer şu cevabı verdi: '**Ah Ebu Ubeyde! Dünya hepimizi değiştirdi, sen hariç."** (Siyer-u A'lamı'n-Nübela, 1/17)

Bu daha değişik bir zühd

Mikdad bin Amr radıyallahu anh diyor ki:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem beni bir göreve tayin etmişti. Görevimden dönünce bana: **'Nasılsın?'** dedi. Ben de dedim ki:

'Benimle o kadar ilgilendiler ki, hala yanımda hizmetçilerim var zannediyorum. Allah'a yemin ederim ki, hayatımın sonuna kadar bir daha görev almam.' (Müstedrek, 3/349)

Sehl bin Sa'd es-Saidi radıyallahu anh diyor ki:

Bir adam Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme gelerek dedi ki:

'Bana öyle bir iş söyle ki, onu yaptığım zaman beni Allah da sevsin insanlar da.' Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona şöyle buyurdu:

"Dünya malında zahid ol, seni Allah sevsin. İnsanların elindekine zahid ol, seni insanlar sevsin." (İbni Mace, 4102)

* * *

Düşünmek ve ders almak gerekmez mi?

Sevban radıyallahu anh rivayet ediyor. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular:

"Oburların sofraya üşüştüğü gibi, milletlerin üzerinize üşüşmesi yakındır."

Biri: "O gün biz az olacağımızdan ötürü mü?" dedi. Buyurdu ki:

"Hayır! O gün siz bilakis çok olacaksınız. Ama selin üzerindeki çöp gibi. Allah düşmanlarınızın kalbinden sizden korkuyu alacak. Sizin kalbinize de '**Vehn**' atacak."

Biri: **'Vehn**' nedir ya Resûlellah?' dedi. Buyurdu ki:

“Dünya sevgisi ve ölümden nefret!” (Ebu Davud, 4297)

Gülmek de Hakkımız

Gülmek ve ağlamak arasında gidip geliyoruz

Müslüman olmamız; asık suratlı, çatık kaşlı, sürekli ağlayan, başı eğik olmamız anlamına gelmiyor.

Yaşadığımız olaylar, başımızın üstündeki kara bulutlar, kulaklarımızda yankılanan acı haberler, gözümüzü karartan terslikler ebedi bir matem içinde olmamızı gerektirmiyor.

Nesil yetiştirmenin zorlukları, evlat imtihanında bocalamanın sonucu kahırdan kahıra sürüklenmek değildir.

İbadet ediyor oluşumuz, Kur'an okumamız, zikir yapmamız, hatta tefekkürümüz hep hüzünlü, tasalı olmak zorunda bırakmaz bizi.

Biz bir örneğin peşinden gitmeye çalışıyoruz. Yeni bir yol açıyor değiliz. Bizden önce açılmış ve gidilmiş bir yolun yolcularıyız. Önümüzde peygamber aleyhisselam efendimiz var. O'nu adım adım izlemiş, izlemelerinde muvaffak olup Allah'ın rızasını kazanmış sahabeler var.

Ailesinin, toplumunun, ümmetinin ve bütün insanlığın dertlerini, emellerini bağrına basmış bir peygamber.

Cenneti, cehennemi gözleri ile görmüş, hayallerin ötesine geçmiş bir peygamber.

Arşa varmış, müntehada bir peygamber…

Anbean Cebrail ile buluşup vahye muhatap olan bir peygamber.

Ama O; dertli başına, yaşlı gözlerine rağmen tebessüm etti. Neşelendi, neşelendirdi. Hayatla paralel yaşadı. Ağlanacak yerde ağladı. Gülünecek yerde güldü. Geceyi gece gibi, gündüzü gündüz gibi yaşadı. Espriler yaptı. Şakalar yaptı. Çocukların yanında çocuklar gibi oldu. Yaşlıların yanında onların havasına uydu. Kadınların dünyasında onları, onlar kadar anlayışla karşıladı. Ailesi ile tam bir aile ortamında kaynaştı.

Mescidi ile evi iç içe denecek kadar yakındı. Ne evini mescide ezdirdi ne de mescidini evine ezdirdi.

Cenaze oldu orada ağladı. Düğün oldu orada hoş muhabbet etti.

Geceyi gündüze, gündüzü geceye ezdirmedi.

Hıçkırığı duyulacak kadar ağladı, inci gibi dişleri görülecek kadar güldü.

Her şeyi yerli yerine oturttu.

Muazzam ve muhteşem bir denge kurdu.

O kurduğu denge etrafındakilere örnek oldu. Ashabı O'nu taklit ettiler. Ağlanacak yerde ağladılar, gülünecek yerde güldüler. Mescitte muhlis bir âbid, evlerinde müşfik bir koca, baba oldular. Kışta sert, baharda esnek oldular. Tenekeden bir robot gibi olmadılar; ruhu ile bedeni ile mütenasip mükemmel bir insan oldular.

Biz, o örneğin izindeyiz.

Eğlence yerlerinde, ekran başında hayatımızı heder etmekten Allah'a sığınırken, matemlerde yüzüp helak olmaktan da Allah'a sığınırız.

Ağlarız güleriz. Dengesiz olmayız. Ağlanacağa ağlar, gülüneceğe güleriz. Yerli yerinde ve zamanında güleriz. Haddimizi biliriz.

Elbette gülmek de hakkımızdır.

Ama haklarımızın bir haddi vardır; o haddi aşmamaya özen gösteririz.

Sahabeler güler, neşelenirdiler

Takvanın ve zühdün en güzel örneklerini sergileyen sahabeleri gözleri nemli, çehreleri asık insanlar zannetmek onlara karşı hatadır. Onlar, bütün zamanların en büyük sıkıntılarına katlandılar, imanlarının bedellerini en ağır şartlarda ödediler. İbadetlerin en samimisini, en güzel örneklerini yaptılar. Fetihler gerçekleştirdiler. Kur'an okudular, Kur'an'ı yaydılar. Fakat soğuk tipler değillerdi. En nazik edep ölçüleri içinde latifeler, şakalar da yaptılar. Güler yüzlü oldular.

Tabiinden İbni Sirin, ashabın mizah yapıp yapmadığından sorulduğunda şöyle demişti:

"Diğer insanlar gibiydiler. İbni Ömer mizah yapar, şiir okurdu."

Nuayman bin Ömer el-Ensari, sahabeler arasında latifeleri ile meşhur olmuş biriydi. Onun gerek peygamber aleyhisselam ile ve gerekse diğer sahabelerle yaptığı şakalar bugünkü Müslümanlar tarafından garipsenecek düzeydedir. Ama peygamber aleyhisselamın huzurunda yaptığı, bizzat O'na yaptığı şakalar yüzünden azarlanmamış, dışlanmamıştır. Ömer'den dayak yememiştir. İşte onun şakalarından sadece biri:

Medine pazarına yeni gelen turfanda bir şeyi alıp peygamber aleyhisselama hediye etmiş. Malın sahibi ücretini isteyince de onu alıp peygamber aleyhisselama götürmüş. 'Bu adam parasını istiyor.' demiş. Peygamber aleyhisselam 'Sen onu bana hediye etmemiş mi idin?' diye sorunca da: 'Evet. Ben onu sana hediye ettim. Ama benim param yoktu. Sen de onu taze taze yiyesin istedim.'diye cevap vermiş. Bunun üzerine de

peygamber aleyhisselam tebessüm ederek malın sahibine ücretini ödemiş… Ve o şakalardan bir diğeri:

Medine'den olmayan bir köylü peygamber aleyhisselamın yanına girdi. Devesini de avluya bağladı. Bir grup sahabi Nuayman'a dediler ki: 'Canımız et istiyor, şu hayvanı kessen de yesek.' O da tuttu, hayvanı kesti. Sahibi dışarı çıkınca hayvanını kesilmiş buldu. Bağırmaya başladı. Peygamber aleyhisselam efendimiz çıktı. 'Kim bu işi yaptı?' diye sordu. 'Nuayman.' dediler. Kesmesini isteyenlerden biri gizlendiği yeri efendimize gösterdi. Çağırttı, getirtti onu. Başkasının evinde bir sedirin altına gizlenmişti. 'Neden yaptın bunu?' diye sordu. O da dedi ki: 'Ya Resûlellah. Saklandığım yeri sana gösteren kimse, o beni teşvik etti bu işe.' Peygamber aleyhisselam efendimiz hem gülmeye başladı, hem de eliyle Nuayman'ın toz toprak olan yüzünü sildi ve köylünün hayvanının bedelini de ödedi.

Abdullah bin Ömer radıyallahu anhumaya 'Sahabeler güler miydi?' şeklinde bir soru sorulunca şu cevabı vermiştir:

"Evet. Gülerlerdi. İman da kalplerinde dağlardan daha büyüktü."

Ne büyük lider. Ne hoş önder

Onlar, önlerindeki Peygamberi gördükleri gibi olmaya çalışmışlardı. Kendisinden Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin durumu anlatılması istenen Zeyd bin Sabit radıyallahu anh diyor ki:

"Ben komşusu idim.

Vahiy geldiğinde beni çağırtır, ben yazardım.

Biz, dünyadan söz ederken o da dünyadan söz ederdi. Ahireti konuştuk mu o da ahireti konuşurdu. Yemekten bahsedince yemekten bahsederdi.

Bunları size, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemden söz etmek için anlatıyorum."

Ölçü

Heladan mescide kadar, her yere bir ölçü koyan dinimizin, Rabbimizin ihsanlarından biri olan ve en tabii ihtiyaçlarımızdan gülüşümüze, neşemize, eğlenmemize bir ölçü koymaması düşünülemez elbette. Gülmenin, neşelenmenin de ölçüsü var, fıkhı var.

1- Mizah ve eğlenme konusu dinle ilgili bir şeyde olmamalıdır. Allah, ayet, hadis, akide ile ilgili gülmenin akıbeti cehennem ateşidir. Böyle bir eğlenceyi icra etmek, icra edilmesine katkıda bulunmak, icra edilirken izlemek asla caiz olmaz.

“Şayet kendilerine sorsan «Biz, sadece lafa dalmış, şakalaşıyorduk.» derler.

De ki: «Siz Allah ile ayetleriyle ve peygamberiyle mi eğleniyordunuz?»

Sakın boşuna özür dilemeyin, siz iman ettiğinizi söyledikten sonra küfrünüzü açığa vurdunuz.

İçinizden bir kısmınızı bağışlasak da, bir kısmına suçlarında ısrar etmelerinden dolayı azap edeceğiz.” (Tevbe, 65-66)

Sakal gibi, Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme ait olduğu sabit olan bir sünnetle eğlenmek de kabul edilemez. Eğlence ve mizahın konusu hiçbir zaman din ve dine ait şeylerden biri olmamalıdır.

2- Nikâh ve talakla da şaka yoktur. Peygamber aleyhisselam efendimiz buyurdular ki: **“Üç şeyin ciddisi de ciddidir, şakası da ciddidir: Nikâh, talak ve talaktan ric'at.”** (Ebu Davud, 2194)

3- Haramlardan bir haram gevşetilmemeli, harama yol açılmamalıdır. Yalan irtikâp edilmemelidir. Müstehcenlik bedende olabileceği gibi, dilde ve gözde de olabilir.

4- Asıl görevlerden birini ihmale neden olmamalıdır.

5- Ürkütüp korkutmamalıdır. Kırıcı olmamalıdır. Silahla, kesici bir aletle şakalaşmak, şok edici ağır esprilerde bulunmak caiz değildir. Hadisi şerifte “Mü’minin mü’mini korkutması helal olmaz.” buyrulmuştur. Bir mü’minin eğlenmesi, neşelenmesi için başka bir mü’minin feda edilmesi anlamına gelebilecek şeyler hoş karşılanamaz. Mü’minin şahsiyeti ve vakarı her şeyin üstündedir. Gıybet olan bir şaka, mizah olamaz. Gıybete gülünemez.

6- Hep mizah, şaka olmasın. Şaka ve mizahın oranı yemekteki tuz kadar olmalıdır. Yemeğe tuz katmakla, tuza yemek katmak birbirine karıştırılmamalıdır. Mü’minin seviyesini düşürecek çapta şeylerden uzak durmak esastır.

7- Herkesin yeri ve değeri başkadır. Âlimin, yaşlının, çocuğun yeri aynı değildir. Âlime yapılan şaka ile çocuğa yapılan şaka, aile bireylerinden birine yapılan şaka ile yabancıya yapılan şaka aynı olamaz. Herkese hak ettiği ve bulunduğu yere göre konuşulur, şakalaşılır. Kaldırabileceği bilinen birine şaka yapılabilir.

Evet, Hasbunellah!

* * *

Âl-i İmran suresi 172 – 174. ayetleri meali:

“Onlar, yaralandıktan sonra da yine Allah’ın ve Resûlünün çağrısına uyanlardır.

Onlardan iyilik yapan ve sakınanlar için pek büyük bir ödül vardır.

Onlar öyle kimselerdir ki halk onlara: **‘İnsanlar size karşı toplandı, onlardan korkun.’** dediği zaman, bu onların imanını artırdı ve dediler ki:

‘Bize Allah yeter! Ne güzel vekildir O!’

Sonra da kendilerine hiçbir kötülük dokunmadan, Allah’ın nimeti ve lütfuyla döndüler ve Allah’ın rızasına eriştiler.

Allah pek büyük lütuf sahibidir.”

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

‘Bize Allah yeter! Ne güzel vekildir O!’

* * *

Derin ilimlere gerek yok! Ayetler diyor ki:

1- Allah'ın kullarını imtihanı süreklidir. Keyifler yerindeyken ve sıkıntısız günlerde 'Kalkın, şunu yapın.' diye emrettiği gibi, sıkıntı üstüne sıkıntıyla boğuştuğu zamanlarında da kullarına emirler verebilir. Bu emirlere itaat eden kulları, O'nun rızasını kazanır. İtaatte eksiklik gösterenler de gösterdikleri eksikliğe göre kaybederler. Kul her gün, her saat Rabbinden gelecek imtihana hazır olmalıdır. Kulluk budur. Bizim kul olarak imtihanlardan imtihan beğenmek gibi bir hakkımız olamaz.

2- Muayyen bir imtihanı kazanmak sadece onu başarmak değildir. O imtihanda muvaffak olmak, Allah ve Resûlü'nün 'iyi' dediği şeyleri yapmaya devam ediyor olmak ve hayatı 'takva' ekseni etrafında sürdürmek gerekmektedir. Mesela, en yakınlarından birini kaybeden bir mü'min, onun acısını atlatmadan ikinci bir imtihanla daha karşılaşabilir.

Bu süreci imtihan olarak görüp muvaffakiyetle geçiren birinin, diğer salih amelleri ihmal etmesi makul olamaz. Hem o imtihan konularında gayret edecek, hem de salih ameller dizisini devam ettirecektir. Genel gidişat da 'takva' ölçülerinden çıkılmadan sürdürülecektir.

3- Mü'minin imtihan olarak karşısına çıkacak en önemli sıkıntılardan biri, kendisi dışındaki kitlelerin dil ve gözle baskı altına almaya çalışmasıdır. Kılık kıyafetinden, cemaatle namaz kılmasına, çocuklarını eğitmesine, evinde İslamî bir düzen kurmaya çalışmasına kadar pek çok alanda insanlarla beraber olmanın getirdiği bir baskı türüyle karşılaşabilir. 'Bu uygun değil, yanlış yapıyorsun, zamanı değil, filancaya bak…' gibi bir tür baskı altında tutma, zaman zaman da ezme ve eritme çabalarıyla karşılaşabilir. Bu tür baskılarla alenen karşılaşabileceği gibi, şuuraltını etkileyecek metotlarla da karşılaşabilir. Bilinçli veya bilinçsiz bu baskıyı yapanlar veya bu baskıya maşa olanlar, toplumda mesafesi uzak kalan isimler olabileceği gibi, en yakın isimler, kan bağı bulunanlar da olabilir. Eşler bile bu role bürünebilirler. Çocuklar olabilir, ebeveyn olabilir. Bu nedenden ötürü hısımlık bağları gerilebilir.

4- Her imtihanı, imtihanın her noktasını imanımızı artıran, umudumuzu tazeleyen bir enerji kaynağına dönüştürmek gerekmektedir. Allah onlardan razı olsun, sahabiler bu noktayı çok iyi becerdiler.

Bir günaha daldıktan sonra bile dönüş yollarını iyi kullanarak, o günahla başlayan sürecin sonunda Allah'ın rızasını kazandılar. Ka'b

bin Malik örneği gerçekten üzerinde tefekkür edilmesi gereken müthiş bir örnektir.

5- Olaylar ve imtihanlar anında ilk tepkimiz çok önemlidir. İlk karşılaşma anında söylenen söz ve gösterilen tepkiyle, düşünüp taşındıktan ve teselli bulduktan sonra söylenen sözler, gösterilen tepkiler aynı değildir. İlk tepki olarak: **'Allah bize yeter!'** sözü, kalbe yerleşmiş ciddi bir iman potansiyelini göstermektedir. '**Allah bize yeter!'** dedikten sonra, üzerine düşeni yapan ve söylediği sözü uluorta bırakmayan bir mü'minin tavrı bu ayetlerde görüldüğü gibi, Kur'an'la tescil edilmiş bir iman örneğine dönüşmektedir. Elbette mesele sadece '**Allah bize yeter!'** demekten ibaret değildir. Bu sözün öncesi ve sonrası vardır. Ama ilk refleks çok önemlidir.

6- İlk refleksi '**Allah bize yeter!'** diyebilecek düzeyde bir iman taşıyan mü'minin elbette ve elbette bu tavrının tam karşılığı cennettir. Cennetin teminatı olan Allah rızasıdır. Ancak, sürekli ahirete ertelenen bir karşılık beklentisinden önce – bu ayetlerde de görüldüğü gibi – henüz dünya hayatında yaşarken nimetlerle, lütuflarla dönmek de vardır. Nitekim bu sadakat ve ciddiyeti gösteren sahabiler benzer bir lütufla dönmüşlerdir. Ahiret için çıktıkları yolda dünyalık nimetler de elde etmişlerdir.

7- Kulun dünyalık elde etmek gibi bir hedefi ana hedef yapması doğru değildir şüphesiz. Ama dünyalık elde etmek de sakıncalı değildir. Yeter ki kul, dengelerle oynamasın. Ahiretin payından dünyalık elde etmek, şehvetleri ibadetlerden daha önemli tutmayı çağrıştıran bir hata irtikâb etmesin.

8- Kul ne yaparsa yapsın aslında lütfeden Allah'tır. O'nun keremi ve lütfu sayesinde becerir kul becerdiğini. O kazandırdığında kul kazanır. O'na açılmış ellerin, huzurunda bükülmüş boyunların sahibi olmak, sürekli O'ndan istemek kazanma yolunun yolcusu olmaktır.

Kul, '*ettim, yaptım, becerdim'*lerine aldanmamalıdır. Ashabın bu tavırlarını da ibretle izliyoruz. Cennetle müjdelenecek düzeyde salih ameller yaptıkları halde, cehennem endişesinde hiçbir zaman emin olmadılar. Bütün dünyanın suçlarının ana failleri gibi kendilerini mahcup hissettiler. Umutsuz kalmadılar; ama şımarmadılar da.

Önemli:

Böyle bir ortama hazır olmamak, imtihanı kaybetmeye uygun bir ortamda yaşamaktır. Tehlikeyi sürekli 'dışarıdan' beklemek bir aldanmadır. Allah kitabında, helalinden biriktirdiğimiz mallarımızı, helal nikâhlarla

kucağımıza gelen çocuklarımızı, Allah'ın adıyla helal edindiğimiz eşlerimizi bir fitne malzemesi olarak bize göstermektedir. İmtihan süreklidir, her yerdedir ve herkestendir.

Ayetlerin İnme Nedeni

Uhud

Hicretin üçüncü yılı şevval ayının üçüncü günü, Mekke müşrikleri, Bedir'deki hezimetlerinin intikamı için Medine'ye geldiler. Üç bin kişiydiler. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ve ashabı istişare neticesinde onları Uhud'da karşılamaya karar verdiler. Toplam yedi yüz sahabi katıldı Uhud Gazvesi'ne.

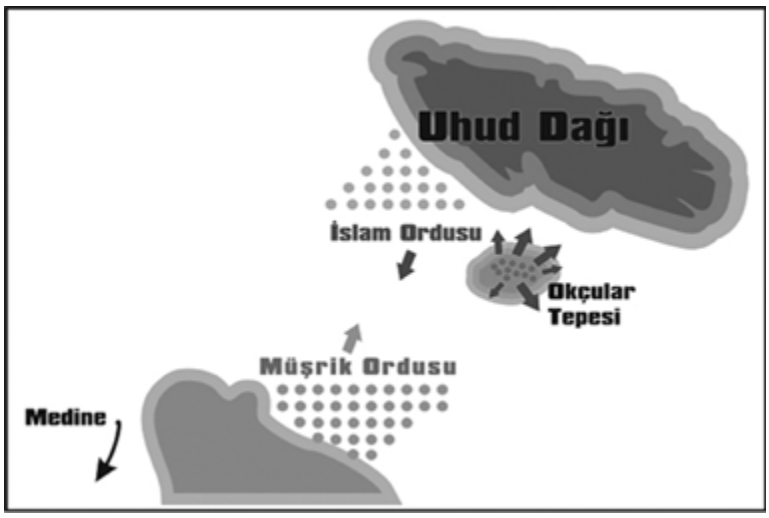
Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Medine'ye âma sahabi İbni Ümmi Mektum'u vekil bıraktı. Cihad sancağını Mus'ab bin Umeyr'e verdi.

Müşrikler, Bedir'de kaybettikleri itibarlarını kazanmak ve öldürülen ulularının intikamını almak için oldukça hırslıydılar.

Ashabı kiram – Allah onlardan razı olsun – cihada çıkmadan önce, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin cihad planına karşı kendi görüşlerini ısrarla ileri sürerek savaşın Uhud'da cereyan etmesine vesile oldular. Meydana çıkıldığında, hatta yolda bile münafıklar döküldü.

Her halükârda Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir savaş planı yaptı. Bu plana göre İslam ordusu Uhud Dağı'nı arkasına alarak savaşacaktı. Uhud'un önündeki küçük bir tepe de yandan saldırıya karşı okçular tarafından korunacaktı.

İlk hamlede İslam ordusu müşrik ordusunu dağıttı. Savaş kazanıldı derken, ordunun yandan kuşatılmasını önlemek için görevlendirilen okçular, savaşın bittiğini zannederek görev yerlerini terk ettiler. Emirlerinin yoğun talimatı işe yaramadı. En kritik nokta boşaltıldı. Müşrikler durumu fark ettiler. O zaman Müslüman olmayan Halid bin Velid, beraberindekilerle İslam ordusunu arkadan kuşattı. Bitmiş bir savaş yeniden başladı.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz yaralandı. Sahabiler onu dağda gizli bir oyuğa çıkardılar. Hamza bin Abdülmuttalib ve Musa'b bin Umeyr radıyallahu anhuma şehit düştüler. Yetmiş kadar sahabi daha şehit oldu. Geri kalan sahabiler de yara bere içinde kaldılar.

Kazanılmıştı, kaybedilmiş gibi oldu.

Bir ara 'Muhammed öldürüldü!' şayiası çıkarıldı. Bu şayia ashabı mahvetti.

Bedenleri kan içindeyken, beyinleri de çöktü. 'Onun olmadığı bir dünyada ne yapalım?' demeye başlayanlar oldu. Bazıları da 'Onun öldüğü yolda ben de öleyim' diyerek meydana atıldı. Tam anlamıyla bir çöküntü oldu.

Perişanlık haberi kısa sürede Medine'ye ulaştı. Kadınlar bağırmaya başladılar. Herkes Uhud'a koştu. O gün, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sevgisi ve endişesiyle doldu dünya.

Bedir'deki büyük zaferden tam bir yıl sonra gelen bu acı haber çok ağır iz yaptı.

Müşriklerin ordusu

Müşrikler, Bedr'in intikamını aldıklarını düşünerek Mekke'ye doğru dönmeye başladılar. Giderken de coşkun duygularla evlerine vardılar.

Müslümanlar da Medine'ye döndüler.

Medine'de tam bir matem görüntüsü vardı. Ağır yaralılarla ilgileniliyor, şehit aileleri teselli ediliyordu.

Müşrikler Medine'den geçip gittikten sonra, ellerine geçmiş fırsatı tam kullanmadıklarını düşünüp, geri dönüp iyi bir katliam yapmayı planladılar. Bu düşüncelerini de şişire şişire Medine'ye ulaştırdılar. Münafıklar da Medine'de boş durmayıp, '*Şimdi işinizi bitirecekler.*' anlamında Müslümanları korkutmaya başladılar.

Ani karar

Ashap tam anlamıyla revirlikti.

Dedikodu da hızlı bir şekilde yayılıyordu.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem durumu değerlendirdi. Dedikodu boyutunun, Uhud yarasından daha ağır olacağını anladı. Şöyle bir talimat yayınladı:

'Dün Uhud'da bizimle beraber cihad edenler bugün düşman takibine çıkacak. Uhud'a katılmayanlar ise bu takibe çıkamayacaktır.'

Tamamına yakını yaralı durumda olan sahabiler, Âl-i İmran suresindeki anlatılan cevabı verdiler. Dedikodu merkezleri, moral kırıcı sözlerini yaydıkça, onlar: **'Allah bize yeter! O ne güzel vekildir.'** dediler sadece. Hiçbiri itiraz etmedi. Yarasını, şehit kardeşini bahane edip kalmak istemedi.

Uhud'da şehit olanlardan sonra sağ olarak geri kalan altı yüz otuz kişi, başlarında Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem olmak üzere yola çıktılar. Münafıkların lideri Abdullah bin Übey, Uhud'dan geri kalışının telafisi olur diye bu harekâta katılmak istedi. Kabul edilmedi.

Beni Abdileşhel'den iki kardeş ağır yaralı oldukları halde onlar da orduya katıldı. Bineklerini de Uhud'da kaybetmişlerdi. Yürüyerek devam ettiler. Birinin yarası çok ağır olduğu için, yürüyemeyecek olduğu zaman diğeri onu sırtına aldı. Öylece onlar dahi geri kalmadılar.

Müthiş bir teslimiyet ve muazzam bir sadakat gösterdi sahabiler. Kur'an onları ebedileştirdi:

"Onlar, yaralandıktan sonra da yine Allah'ın ve Resûlünün çağrısına uyanlardır.

Onlardan iyilik yapan ve sakınanlar için pek büyük bir ödül vardır.

Onlar öyle kimselerdir ki halk onlara: **'İnsanlar size karşı toplandı, onlardan korkun.'** dediği zaman, bu onların imanını artırdı ve dediler ki:

'Bize Allah yeter! Ne güzel vekildir O!'

Sonra da kendilerine hiçbir kötülük dokunmadan, Allah'ın nimeti ve lütfuyla döndüler ve Allah'ın rızasına eriştiler.

Allah pek büyük lütuf sahibidir."

Medine'den Mekke'ye doğru 20 km, o halleri ile düşman kovaladılar. 20 km sonra **Hamraulesed** denen yerde karargâh kuruldu. Müşrikler de biraz daha ileride karargâh kurmuş, Medine'ye saldırma planını tartışıyorlardı. **'Bize Allah yeter! Ne güzel vekildir O!'** sloganının etki alanını çözemiyorlardı.

İslam ordusu orada üç gün kaldı. Geceleri büyük ateşler yakıldı. Müşrikler iyice umut kesip Mekke'ye geri döndüler.

Böylece Uhud'da mağlup durumda olan İslam ordusu sadece 24 saat sonra,

- Aynı orduyla,
- İlave bir takviye almadan,
- Bir gün önceki galip orduya karşı büyük bir zafer kazandı. Bir gün içinde moraller düzeldi. Münafıkların, Müslümanların morallerini dağıtıp, perişanlığı artırma hayalleri suya düştü.

Ashabın bu olağanüstü himmeti ve teslimiyeti Allah'ı memnun etti. Peygamberi memnun oldu.

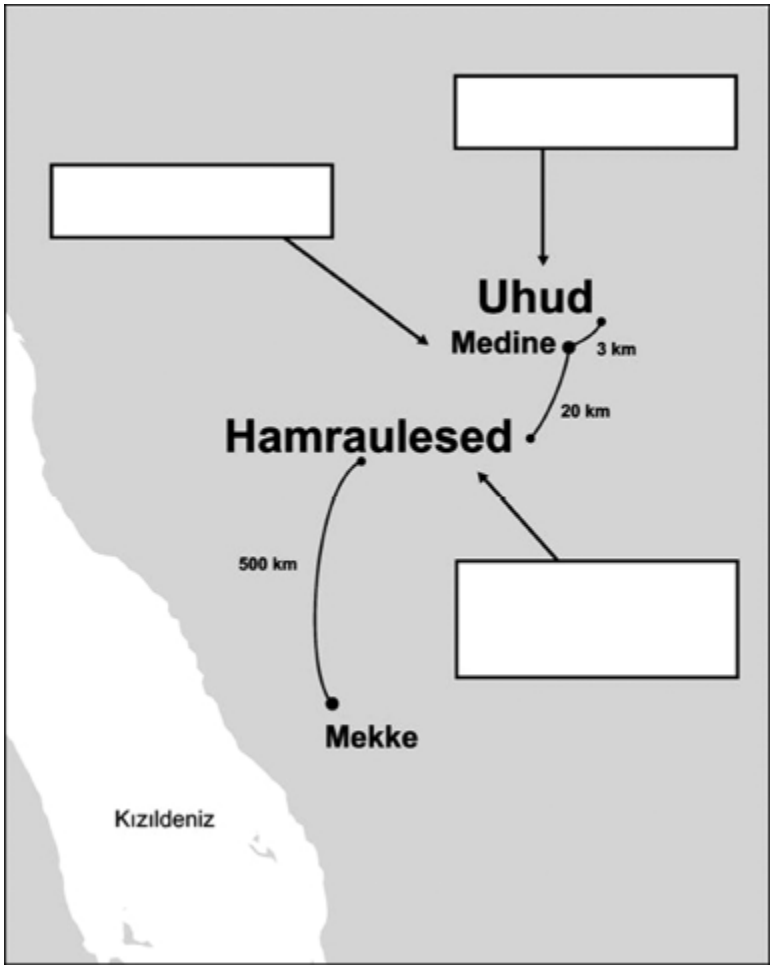
O gün sahabiler: **'Bize Allah yeter! Ne güzel vekildir O!'** derken bunu, kalpten dediklerini ispat ettiler. Allah'a güvendiler, güvenlerinde samimi oldular. Allah da onlara yetti. Allah'ın rızasıyla ve zaferle döndüler.

*** * ***

"Mü'minler ise, düşman birliklerini gördüklerinde:
İşte Allah ve Resûlü'nün bize vaat ettiği!
Allah ve Resûlü doğru söylemiştir, dediler.
Bu orduların gelişi, onların ancak imanlarını
ve Allah'a bağlılıklarını artırdı."

(Ahzab Suresi, 22)

* * *

حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

‘Bize Allah yeter! Ne güzel vekildir O!’

‘Bize Allah yeter!’

Bu sözü inanarak ve uygulayarak söyleyenler sadece Uhud’dan sonra yaralanmışlıklarına rağmen Allah’ın ve Resûlü’nün davetine uyan sahabiler değildir.

Onlardan önce, mancınıkla ateşe atılan İbrahim aleyhisselam yerle gök arasında iken bu sözü söylemişti.

Söylediğinin de karşılığını görmüş, düştüğü ateş güllük gülistanlık olmuştu. Yakan ateş ona selamet olmuştu. Kendisine yardım teklif eden Cebrail aleyhisselama bile el açmadan, yardım talep etmeden **'Bana Allah yeter!'** dedi. Son sözü bu oldu.

Allah da ona yetti. Hem ne güzel yetti. O Allah'ı vekil kıldı, vekâleti iş gördü. Yanmadı.

'Bize Allah yeter!'

Bu sözü, Firavun'un kovaladığı Musa aleyhisselam da demişti.

'**Yakalandık!'** diye endişelenen kavmine döndü de: **'Hayır! Benimle beraber Rabbim var.'** dedi. (Şuara, 62)

'Bize Allah yeter!'

Bu sözü, mağaraya gizlendikleri zaman müşriklerin, ayak uçlarına bakmaları halinde kendilerini yakalayacağını zanneden Ebu Bekir radıyallahu anha, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem demişti: **'Korkma! Allah bizimledir.'**

Bunalanlar,

Kâfirlerin kahreden işkencelerine maruz kalanlar,

Arkadan vurulanlar,

Kulluğunu eda ederken köşeye sıkıştırılmak istenenler hep şunu dediler:

"Hem, bize yollarımızı göstermiş olduğu halde ne diye biz Allah'a dayanıp güvenmeyelim?" (İbrahim Suresi, 12)

Önemli

Ayetten anlaşılıyor ki: **'Allah bize yeter! O ne güzel vekildir.'** sözünü tekrar etmemiz bizden istenmektedir. Bu veya benzeri, her biri Allah'ı bir açıdan tazim etmemiz anlamına gelen tesbihatın dille tekrar edilmesi bir ibadet türüdür. Mü'min, **'Allah bize yeter! O ne güzel vekildir.'** dedikçe kazanır. Bu kazanç yolu bizi şu hususlarda bilgi sahibi olmaya mecbur ediyor:

a- Tesbih ve zikir olarak dille tekrar edilmesi matlup olan cümlelerin tekrarında kesinlikle – ibadet niyeti korunduğu sürece – ecir vardır. Uygulamaya geçirilmemiş olması, o zikir asıllı cümlenin faydasız olduğunu göstermez.

b- Kulun yapması gereken en güzel şey, söylediği cümleye uygun tavırlar ve ameller ortaya koymasıdır. Bunu ne kadar becerebildiğinden daha önemlisi bunu ne kadar becermeye çalıştığıdır.

c- ‘Allah bize yeter! O ne güzel vekildir.’ diyen bir mü’min, bu söze uygun amelleri yapamadığı için söylemeyi de terk edemez. Bütününü elde edemediğimizin parçalarını atmamız gerekmez. Hedefimiz en mükemmeli olur, onu elde etmeye gayret ederiz. Eksiklerimiz ve hatalarımız için de Allah’tan yardım diler, affına sığınırız.

Etten ve Kemikteniz!

Kendisinin ürettiği veya
Başına örülen sorunların altında ezilen,
Ezilirken umudu tükenen,
Kendisine terlik kayışı kadar yakın cenneti uzak gören
Yaşadığı çağı en kötü çağ olarak algılayan sıkıntılı Müslümanlar'a peygamberleri çağlar öncesinden dedi ki:

Ebu Hureyre radıyallahu anhın rivayet ettiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki:

"Din kolaydır. Dinde kim zorluk çıkarırsa altında kalır. Dengeli olun, yaklaştırın ve ümitvar olun. Sabahı, akşamı ve bir miktar geceyi değerlendirin." (Buhari, İman, 29/39)

* * *

Ebu Hureyre radıyallahu anhın rivayet ettiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki:

"Sizden birinizi ameli kurtaramaz!"

"Seni de mi ya Resûlellah?" diye sordular. Buyurdu ki:

"Beni de. Ancak Allah beni rahmeti ile kuşatırsa…

Dengeli olun. Yaklaştırın. Sabahı, akşamı ve bir miktar geceyi değerlendirin. Dengeli olun. Dengeli olun. Ulaşırsınız." (Ahmed, 10677)

* * *

Aişe radıyallahu anhânın rivayet ettiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular:

"Dengeli olun. Yaklaştırın. Bilin ki, sizden birinizi ameli cennete koymaz. Allah katında amellerin en sevimlisi az da olsa sürekli olanıdır." (Buhari, Rikak, 18/6464; Müslim, 7122)

Ebu Hureyre radıyallahu anh diyor ki:

"Kim bir kötülük yaparsa karşılığını görür." ayeti indiğinde Müslümanlar çok endişelendiler. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular:

“Dengeli olun. Yaklaştırın. Müslüman’ın başına gelen her şey bir keffarettir. Katlandığı bir eziyet, ona batan bir diken dahi.” (Tirmizi, Tefsir, 4/3038)

* * *

Şuayb b. Zurayk et-Taifi anlatıyor:

Sahabeden Hakem b. Hazn el-Kufi diye bilinen birisinin yanında bulundum. Bize şöyle anlatmıştı:

Yedinin yedincisi veya dokuzun dokuzuncusu olarak Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin ziyaretine gittim. Yanına girdik ve “Ey Allah’ın nebisi! Seni ziyaret ettik. Bizim için Allah’a hayır dua et.” dedik. Bize bir miktar hurma verilmesini emretti. O zaman kıtlık vardı. Orada günlerce kaldık. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin yanında Cuma namazı kıldık. Bir değnek veya yaya yaslanarak ayağa kalktı. Kısa, latif ve mübarek sözlerle Allah’a hamd ve sena ettikten sonra şöyle buyurdu:

“Ey insanlar!

Siz emredildiğiniz her şeye güç yetiremezsiniz veya yapamazsınız. Ama dengeli olun! Sevinin!” (Taberani, Kebir, 3165)

* * *

Sevban radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle buyurduğunu nakletmiştir:

“Dengeli olun. Yaklaştırın.

Çalışın. Araştırın.

Bilin ki,

Amellerinizin en hayırlısı namazdır.

Abdeste mü’minden başkası düşkün olmaz.” (Ahmed, 22433)

Neden bıkıp usanıyoruz?

“**Biz Allah’tan geldik yine O’na gideceğiz.**” diye inandığımız halde, ihlâsı öne çıkarmıyoruz. Dünyalık ölçüler neredeyse ibadetlerimizi bile etkiledi. Birbirimize görünme uğruna meleklerin bizi nasıl gördüğünü unutur olduk. Ahiret için iman ettik, dünyalılar gibi yaşadık. Dünyanın da akıbeti budur zaten!

Şöyle biraz ucundan tuttuğumuzu, dilediğimizde salıverebileceğimizi sandığımız dünya, elimizde avucumuzda kaldı, gözümüzü doldurdu. Araç iken hedef oldu. Ahiret neredeyse sadece cenazelerde konuşulur oldu.

"**İlim ve âlim**" değer kaybetti. Bir ders halkasında bulunmak, bu konuda Allah ne diyor, peygamberi ne yapmış şeklinde bir merak cazibesini yitirdi. Şeytanı, dünyanın hilelerini ve nefsi bize tanıtan Kur'an'ımız, Allah dostlarının sözleri gündemimizden uzak kalınca, şeytanı bile karikatürize edip tanımaya çalıştık.

"Aile ve ev" kurmanın bir imtihan olduğunu, kimi peygamberlerin bile başını ağrıtan büyük bir fitne olduğunu unuttuk. Kur'an'ımızın, bu konudaki apaçık ayetlerini kulak ardı ettik. Fitneye hazırlıksız yakalanınca, huzur kaynağı yerine sıkıntı kaynağı olan bir ailemiz, çoluk çocuğumuz oluverdi.

Rabbimiz "**Sadıklarla beraber bulunun.**" dediği halde biz, günah içinde boğulan insanlarla haşir neşir olduk, ortaklık ettik. Günahları göre göre gözlerimiz günahı küçümser oldu. Haramlar lezzetlendi. Haram veya şüpheli şeyler yenildi içildi. Harama bakmanın sakıncalı olduğunu ne bilen kaldı, ne bilip de uygulayan.

Baş durumunda olanlar ve onları temsil edenler, zayıf iradeli ve mini yürekli kimseler oldu. İradesine güvenilmez ve yüreği dayanmazların peşinden gidilince de başımıza bunlar geldi.

"**Allah ve O'nun rızası, cenneti"** en büyük arzumuz olduğu halde, heyecanlı bir konuşma yapan bir hatibin dahi 'Şimdi ne anlatmak istedin bu konuşmanda?' dendiğinde net bir cevap veremeyeceği kadar hedefsiz ya da küçük hedefli bir alanda koşturduk. Evlat yetiştirmek dedik; ama bu yetiştirmenin ebedi bir hayat için mi, yoksa üç günlük dediğimiz dünya için mi olduğunu netleştiremedik.

Gerçekçilikte yetersizliğimiz oldu. Olaylardan etkilenip, ani kararlar verdik. Bu kararlarımız da ya aşırı oldu ya da korkakça. Dengesizliğimizin bedelini hem biz ödedik hem dinimiz. Doktoru âlimin yerine, âlimi de doktorun yerine oturttuk. Kendimiz için uygun gördüğümüz hedefi beceremeyince çocuğumuzu – ehil olup olmadığına bakmadan – o hedefe getirmek istedik. Bu sefer çocuğumuzla kötü olduk. Yeme içme ve uyumada bile bu dengesizliğimiz gün yüzüne çıktı.

Dikensiz gül, engelsiz yol olmaz diye bildiğimiz halde insani ve dini hayatımızda önümüze çıkacak engelleri hesap etmedik.. Küfrü uyur zannettik. Aldandık. Ansızın yakalandık

Ev ve büro eşyamızı yeniledik; ama çalışma ve yaşama üslubumuzu yenilemeye razı olmadık. Kişisel düşüncelerimizi ayet hadis gibi tuttuk. Böyle olunca olayların önünde tıkandık kaldık.

Eğitimin hayat boyu sürmesi gerektiğini anlayamadık. Bir iki semineri, konferansı yeterli bulduk.

Hayatımızı din ve dünya ile tanzim ederken önemli ve öncelikli ayrımına dikkat etmedik. İstişareyi ya önemsemedik ya da sonucuna katlanamadık.

Çaresiz miyiz?

Hayır.

Çaresiz değiliz.

Evet, etten kemikteniz; ama Rabbimiz, hem katlanamayacağımızı bize yüklemedi, hem de nasıl başaracağımızı gösterdi. Bizden öncekilerin başına gelenleri, batanların ve kurtulanların akıbetlerini bildirdi.

İşte çaremiz:

İmanımızı koruma altına almalı ve sürekli güçlendirmeliyiz. Bu da ibadeti çoğaltmak, özellikle sünnetlere özen göstermek, nafile orucu tutmak, gizli sadaka vermek, sılayı rahim, miskinler ve yetimlerle ilgilenmek, umre, hac, itikâf ve camilere koşmakla mümkündür. İhsan düzeyine gelinceye kadar Allah'ı zikir, Kur'an kıraati ve elif'inden ya'sına kadar Kur'an-Hadis öğrenmekle mümkündür.

Vücudumuzun mikrop kapıp hastalanması gibi kalplerimiz de mikroplanır ve hasta kalp haline gelebilir. İhlas ve takvadan uzaklaşabiliriz. Kardeşlik bağlarımızı koruyup güçlendirmek ve iyilerimizin kadrini bilip onların arasında ve etkilerinde olmak, âlimlerimizin gönüllerinde ve meclislerinde bulunmaya gayret etmek zorundayız.

Cemaatte fiilen bulunmak, vaktimizi heba etmemek, dua kapısını hiç kapatmamak, helal kazanıp helal harcamayı bir ibadet bilmek, kısır döngüyü aşamamış insanların düzeyinde ve meclisinde kalmamak zorundayız.

Kitabımız Kur'an'ın defalarca vurguladığı eski ümmetlere ve bizim ümmetimize ait olayları kavramaya çalışmak, muhakkak bir sosyal faaliyette görev almak zorundayız.

Olaylardan ve komplolardan büyük olmak zorundayız.

Kendimize mini bir çevre kurmaya çalışmak, kurulunca da korumak zorundayız.

Dinlenmesini bilmek, hatta dinlenmeyi bile ibadete dönüştürmek zorundayız.

"Dinime ne verebildim?" sorusunu sık sık kendimize yöneltip cevabını vermek zorundayız.

Evet.

Etten ve kemikten de olsak yılmamak, şeytanı sevindirmemek zorundayız.

İmtihanı kazanıncaya kadar…

Her Halükârda Fakiriz

Fakir kim, zengin kim?

Mülk Allah'ın mülkü.

İnsan Allah'ın kulu.

Allah ebedî, insan fani...

Elindekinin, cebindekinin bekçisinden başka nedir insan? Fakirin de zenginin de midesine giren bir dilim ekmektir. Tamahı büyük, midesi küçük insan… Emeli uzun, ömrü kısa insan… O insan, eli kolu salınsa tek başına dünyaya hâkim olmak ister. Onu elde etse, yine bir kenara çekilemez.

Ömür bitiyor, istek bitmiyor. Karın doyuyor, göz doymuyor.

İstekler hırsa dönüşüyor; hırsla kalkan da ne ölçü biliyor, ne ölçek. Bizim içinde bulunduğumuz, âlem kuruldu kurulalı yürüyen bir düzen var. Karunlar, Nemrutlar, açlar-açıklar görmüş bir düzen. Yaşayanlarla ölenlerin beraber kullandıkları toprağın düzeni. Düzeni kuran Allah, bilerek ve dileyerek kurmuş. Fakir de gerekli zengin de. Hiçbir şey yersiz ve gereksiz değil. Olsa olsa en iyi böyle olurdu. Tam bir hikmetle kurulu bir çarkta dönüp duruyoruz. Payına düşeni beğenenle beğenmeyen aynı akıbeti paylaşıyor. Toprağın üstünü bölüşemeyenler onun altında sessiz sedasız aynı geleceği bekliyorlar.

Kim zengin, kim fakir?

Bugün dilediği gibi doyduğu halde, yarınından endişeli olan mı zengin, yoksa bugün bir dilim ekmekle yetinip yarını dert edinmeyecek kadar huzurlu olan mı?

Kim zengin, kim fakir?

Varlığının çok olmasından ötürü uykuları kaçan mı, barakasında derin uykularda rüyalar gören mi?

Kimin zengin kimin fakir olduğu hâlâ belli olmuş değildir. Nesi olmayan 'fakir'dir? Neyi elde eden 'zengin'dir?

Hem zenginlik hem de fakirlik nispidir. Zamana göre, mekâna göre değişebilir. İnsandan insana, toplumdan topluma fark edebilir. Bir vadi dolusu altını olan ikinci vadiyi arar. Üçüncü vadide dolaşır. Nihayet, bir avuç toprak göz doyurur. Zenginlik ve fakirlik, sadece malla mülkle midir? Malla ölçülemeyen sıhhat, evlat ve huzur bir zenginlik değil midir?

Bir de şu: Zengin diye bilinenler umduklarını bulup mu gittiler? Fakirler zarar mı ettiler?

Dünya fani, ahiret ebedi.

Ebedi olanı kazanan için, fani diyarda adı ‘fakir’ olsa ne olur, ‘zengin’ olsa ne olur?

O zaman fakirliğin çilesini çekmek kadar onun edebiyatı ile oyalanmak da bir fakirliktir. Akıbetin belli olmadığı bir yerde zengin veya fakir kim, bilinmez. Ne ağlamaya değer ne sevinmeye! Yokluğa ağlayanın ağladığı, varlığa gülenin güldüğü, geçici. Bugün gülen yarın ağlayabiliyor. Nice ağlayanlar da son gülen oldu. Ne gülme, ne de ağlama yerindeyiz. İmtihan yerindeyiz.

Kul olmak en güzelidir:

Üzerine düşeni yap.

Ahiret için koş.

Dünyadan da nasibini unutma!

Ve rahat uyu. Seni senden iyi Bilen’e güven.

Fakirliğin fıkhî ölçüsü:

Zorunlu ihtiyaçlardan fazla olarak zekât nisabı kadar (81 gr. altın veya muadili) mala sahip olmayan **fakir**dir.

Günlük zorunlu ihtiyaçlarını, geçindirmek durumunda olduğu aile fertlerinin ihtiyacını karşılayamayan kimse ise **miskin**dir. Buna göre **miskin**, geçim açısından fakirden daha kötü durumdadır.

Fakirlik yüz karası değildir; ama çetin bir imtihandır

Genelde peygamberler ve peygamberlere ilk uyanlar fakirlerdir. Fakirler zenginlerden önce cennete girecektir ve cennetin çoğunluğunu oluşturacaklardır. Suffe ehli sahabiler fakirlerdi. Evet, beladır, zordur; ama fakirlik bir yüz karası değildir. Allah’a sığınmayı gerektirecek ölçüde bir musibettir.

Akideye, ahlâka, ibadete, ailevi ilişkilere, düşünceye etki ettiği bir gerçektir. Cimriliğe, yalana, evliliği geciktirebildiği için zinaya temel oluşturduğu da bir gerçektir. Bu açılardan bakıldığında mü’min bir insanın önünde bekleyen imtihanlardan biri olarak fakirliği göz önünde tutmamız gerekmektedir. **Fakirler aşılması zor olanı aştıkları için cennette çoğunluğu oluşturacaklardır.**

Bu ümmetin tarihi fakr u zaruretlerle başlamıştır. Sevgili peygamberimiz aleyhisselam, mustazaflarla yola çıktı. Horlanıp itilmişler, karnı

doymayanlar, giyeceği bulunmayanlar, evsizler O'na ilk iman edenleri oluşturdu.

Fakirlik, sabrı gerektiren bir imtihandır. Zenginliğin de şükrü gerektiren bir imtihan olduğu gibi. Zengin, elindeki nimetlerin gerektirdiği şükrü – o nimet hangi türden şükrü gerektiriyorsa – yapamadığı takdirde kaybedenlerden olacak; fakir de yokluğun acısına sabredip, kadere asi olmadan ve iffetinden taviz vermeden yaşamazsa kaybedenlerden olacaktır.

Her ikisi de sadece zengin veya sadece fakir olduğu için ne kaybeder, ne de kazanır. Kazandıran ve kaybettiren zenginlik veya fakirlik değil, zenginliğin ve fakirliğin üzerinden yürüyen imtihandır.

Şükür ve sabır iki imtihan başlığıdır. Şükürden de sabırdan da kazanılıyor ya da kaybediliyor. Niceleri dün zengindi, bugün sefildir. Dün sadakayla yaşayıp bugün sadaka dağıtanlar da vardır. Enteresan bir dünyada yaşıyoruz. Hiçbir şey daimi değildir.

Şeytan ve fakirlik

Fakirlik ve muhtaç olmak öyle ağır bir imtihandır ki, şeytanın bile insanı tehdit edip korkuttuğu şeylerden biridir. Gelecek endişesi, fakir düşme korkusu imtihanların en ağırlarındandır. Bunun için de şeytan fakir düşme korkusunu koz olarak kullanmaktan geri durmamaktadır. **Gelecekten endişelenmekle, yaratan ve yaşatan Allah'a tevekkül etme arasında bocalatıp durmaktadır.**

Kul, kul olarak üzerine düşeni yaptıktan sonra, akıbeti beklemekle en iyisini yapar. Sonunda hiçbir şey elde edemeyeceğini iyi bildiği halde kıvranıp durması, belki de kadere asi olması şeytanın desiselerinden biridir. Bu da fakirliği çetin imtihanlardan biri olarak karşımıza çıkarmaktadır.

"Şeytan sizi fakir olacaksınız diye korkutur, sizi cimriliğe ve çirkin şeylere teşvik eder." (Bakara suresi, 268)

Zengin/fakir herkes için imtihanı kazanma yolları

1- İslam, zenginliği Allah'tan istenecek nimetlerden görmüştür. Sevgili peygamber aleyhisselam efendimizin bu manada duaları olmuştur. Fakirlik ise, bir imtihan çeşididir. İmtihan olduğu için de ağır olabilir. **Üstteki eli alttaki elden hayırlı bilmek, üstteki el olmaya çalışmak esastır.** Şüphesiz veren el olmak, alan el olmak gibi değildir. Ancak, fakirler ve onlardan daha düşük durumdaki miskinler, göz ucuyla izlenen, düşük bir sınıf

değildirler. **Allah katında ölçünün takva olduğu bir dinde mal ve varlık üstünlük ölçüsü olarak görülemez.**

Fakirlerin ve miskinlerin korunup kollanmaları, duygularının incitilmemesi, ellerini uzatmaya, yüzsuyu dökmeye fırsat bırakmadan ihtiyaçlarının giderilmesine çalışılması İslam toplumunun öncelikli görevlerindendir. Hatta bir mü'minin fakir fukarayı, çaresizleri, Allah'ın yardımı ve rızkının sebeplerinden biri olarak görmesi hadisi şeriflerin öğrettiği hususlardandır. Onların incinmesine Allah'ın gazap edebileceği unutulmamalıdır. Fakirlerin ihtiyaçlarını gidermeye yönelik bir faaliyetin içinde bulunmak bir ibadettir. Fakir ve miskin duası almak, yaralı yanık gönüllere merhem olmak, gariplerin, zavallıların adamı olmak 'iyi Müslüman' olmaktır. Yedirirken yeme zevki alabilmek bir meziyettir. Bunu yaparken de ölçü, sağ elinin verdiğinden sol elin haberdar olmamasıdır. Fotoğraf makinelerinin önünde, alkışlar arasında, teşekkür plaketlerinin karşılığında değil, 'sol elin' bile göremediği, sadece 'gözleri de gören' tarafından bilinecek şeyleri yapmak önemlidir.

2- Zenginlerin fakirlere karşı, imandan kaynaklanan en öncelikli görevlerinin başında onlara infak etmeleri gelir. İnfak, İslam cemaatini cemaat yapan karakterlerdendir. İhtiyaç sahibi olduğu halde, kardeşine verebilen mü'minler Allah'ın Kur'an'ında övdüğü mü'minlerdir.

İnfakta, önce sorumluluğu altında olanlardan ve yakınından başlama ilkesi vardır. Bu daire, imkânların genişlemesiyle ve ihtiyaçlıların ihtiyaç oranının farklılığı ile büyüyerek devam eder. Yakın akraba önceliği temel İslami görevlerdendir.

Verilebiliri ve işe yararı vermek infaktır. Depoda kalanı, zamanı geçmişi, yiyemeyeceğini, arızalıyı vermek; verilenin aslında fakir ve muhtaç değil de onu o hale bir imtihan için getiren Allah Teâlâ olduğu düşünüldüğünde sadaka verenlerin, hayır yapanların iyi düşünmeleri gereken bir nokta ile karşılaşırız.

Zekât ve fitre gibi zaten fakirin hakkı olan sadakaların yanında, hususi infak başlıkları açmak, zamanın ve şartların gereklerini dikkate almak, önemli ve öncelikli listeler belirlemek, infakta ne kadar ibadet maksatlı bir infak yapıldığının işareti sayılabilir.

3- Fakirliğin suistimal edilmesi, sulandırılması şüphesiz bütün zamanların önemli sorunlarındandır. Bu nedenle fakirlerle ilgili çalışmaların kurumsallaştırılması, yapılacak çalışmaların branşlaştırılması bir yandan verimi artıracak, diğer yandan da fakirliği ortadan kaldırmaya yardım

edecektir. Bir taraftan dilenmenin, acil-günlük ihtiyaçtan ötesinin haram olduğu bilinirken, diğer taraftan da ahlâkından ve hayâsından ötürü isteyemeyen hatta dışarıdan bakanın zengin zannedeceği kimselerin bulunduğu iyi tahlil edilmelidir.

Fakiri arayıp bulmak, ona minnettar kalabilmek ne büyük bir meziyettir. Fakir gelmeden ona gitmek bir farktır. Ömerî bir farktır.

4- Fakirler, sadece Müslümanlar'dan gelecek hayırlara itimat etmeyi bir zillet kabul etmeli ve 'dağdan sırtında odun getirip satmakla bile olsa' alın terine dayanmayı tercih etmelidirler.

Yüzsuyu dökmeye alışmamak, izzetinefsi korumak imanın gereğidir.

Haram yollara başvurmadan, helal olsun azıcık olsun şuuru korunmalıdır.

Hiçbir şeyin tam karşılığının verilmediği bir âlemden, her şeyin karşılığının tam olarak alınacağı bir âleme gideceğimizi çok iyi biliyoruz. Hatta buna iman ediyoruz.

Ömer bin Hattab radıyallahu anh diyor ki:

"Hiçbiriniz, 'Allah'ım bana rızık ver diyerek, çalışıp rızkı aramaktan geri kalmasın. Bilin ki, gökten ne altın yağar, ne gümüş. Allah Teâlâ'nın 'Cuma namazını kılınca yeryüzüne dağılın. Allah'ın lütfundan nasip arayın.' dediğini görmüyor musunuz?"

5- Fakirlik yeryüzü şartlarında Allah'ın bir kaderidir. Milletlerin tarihinde 'Allah'ın bir cezası' olarak da tecelli edebilir. Faizin serbestçe alınıp verilmesi, Allah'ın ahkâmının ilga edilmesi, ibadetlerin unutulması, zulmün yaygınlaşması gibi nedenlerle fakirliğin bir azap olarak kullara tattırılabileceğini hadislerden öğreniyoruz.

6- İsraf ve lüksün fakirliği getireceğini hesaba katarak yaşamak makul olandır. Dere kenarında bile abdest alırken suyu israf etmemeye alışmak, dere yokken de susuz kalmamanın çaresidir.

Enes›in hatırası

Enes bin Malik radıyallahu anh diyor ki: Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kıyamet gününde cehennemliklerden olup dünyada en rahat yaşayan biri getirilir. Cehenneme bir kere sokulur. Sonra ona denir ki: Ey Âdemoğlu, hiç rahatlık tattın mı, hiç nimet gördün mü? O da der ki: Vallahi, görmedim ya Rabbi!

Sonra dünyada en büyük sıkıntıları çeken bir cennetlik getirilir. Cennete bir kere sokulur. Ona denir ki: Ey Âdemoğlu, hiç sıkıntı çektin mi, eziyet

gördün mü? Der ki: Hayır. Vallahi hiç sıkıntı çekmedim, hiç eziyet görmedim." (Müslim, Sıfatü'l-Kıyamet, 14/7092)

* * *

"Rızıkta endişelenmeyin.
Kul, ona takdir edilen rızka ulaşmadan asla ölmez!
Güzel yolla rızık arayın."

(Muvatta, 3347)

* * *

Mübarek bir hatıra

Abdullah bin Mübarek rahmetullahi aleyh, arkadaşlarıyla beraber hac yoluna çıkmıştı. Yolda ölü bir kuş gördüler. Yanındakilere, kuşu ilerideki çöpe atmalarını emretti. Çok geçmeden çöplüğün yakınındaki bir evden bir kız çıktı. Kuşu çöplükten alıp evine gitti. Abdullah b. Mübarek, kızın peşinden gidip, ölü kuşu neden aldığını sordu. Kız, o çöplüğe atılanlarla yaşadıklarını, başka bir şeylerinin olmadığını, daha önce babalarının varlıklı biri olduğunu, ama zulmedilip öldürüldüğünü söyledi.

Abdullah bin Mübarek, arkadaşlarına geri dönmelerini emretti. Ne kadar paramız var, diye sordu. Bin dinar, dediler. Yirmi dinarını bırakıp gerisini bu kıza verin. Yirmi dinarla geri dönelim. **Böyle yapmamız, bu yılki haccımızdan üstündür,** dedi.

Abdullah bin Mübarek

Tebe-i tabiinin büyüklerinden. Devrinin en büyük hadis ve fıkıh alimlerindendir. İsmi Abdullah, babasının adı Mübarek'tir. 736 (H. 118) da Horasan'ın Merv şehrinde doğdu. 797 (H. 181) de Bağdat yakınlarında Hif denilen yerde vefat etti; oraya defnedildi.

Abdullah bin Mübarek ilk tahsilini Merv'de yaptı. Sonra Bağdat'a gitti. Tabiinin büyüklerinden ve Hanefi mezhebinin kurucusu İmam-ı A'zam Ebu Hanife'den ilim öğrendi. Ayrıca zamanının diğer büyük âlimlerinin derslerine de devam ederek hadis ve fıkıh ilimlerinde söz sahibi oldu.

Zamanın ilim merkezlerinden olan Basra, Hicaz, Yemen, Mısır, Şam ve Irak gibi yerlere ilim için yolculuklar yaptı.

Abbasi Halifesi Harun Reşit zamanında Misis ve Tarsus civarında Bizans'a karşı savaşa katıldı. Peygamber efendimizin hadisi şeriflerini Merv'de ilk tedvin eden (toplayan) âlim olarak dikkat çekti. Yahya bin Main, Abdullah bin Mübarek'in kitaplarında yirmi binin üzerinde hadisi şerif bulunduğunu nakleder.

Dört bin kişiden hadis dinleyen ve bunların sadece bin tanesinden rivayette bulunan Abdullah bin Mübarek, hadis dinlemek ve öğretmek hususunda çok dikkatli davranırdı. Geçimini ticaretle ve cihad ederek temin ederdi. Defalarca hac ibadetini ifa etti. Ömrünün sonuna doğru bütün malını fakirlere verdi.

İlimde yüksek dereceye sahip olan ve pek çok kerametleri görülmüş olan Abdullah bin Mübarek; âlim, zahit, edep ve hikmet sahibi bir zattı. Kul haklarına çok dikkat ederdi. Allah için ilme çok ehemmiyet verirdi. Edepleri ziyadesiyle gözetirdi.

İlk Gece

* * *

Osman radıyallahu anhın azatlısı Hâni diyor ki:
Osman İbnu Affan bir kabrin başında bulunduğunda sakalı ıslanacak kadar ağlardı. Ona, cennet ve cehennemi hatırladığında böyle ağlamıyorsun da, burada niye ağlıyorsun, denildiğinde şöyle cevap verdi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki:
"Kabir ahiret duraklarının ilk durağıdır. Kul o an kurtuldu mu ilerisi daha kolay geçer. Eğer kurtulamazsa, ilerisi daha şiddetli olur. Kabir manzarasının ürkütücülüğünden daha ağır hiçbir manzara görmedim."
(İbni Mace, Zühd, 32/4267)

"Zevkleri kesiveren ölümü çokça hatırlayınız."

* * *

Hayatın en büyük gerçeği, belki de en çok izlenen gerçeği ölümdür. Hiçbir canlının reddedemediği kesin sondur. Asla ebedi değiliz. Faniyiz. Adımlarımızın bile garantisi yok! Ölüm burnumuzun dibinde, onu soluyoruz. Ölene ağlıyor; ama ölmeyecek gibi yaşıyoruz. Karun'a gülüyoruz; ama yolundaymış gibi yaşıyoruz. Ölüm öğüt olarak yetmiyor.

Ölümün acılığından daha acısı, ondan etkilenmemek…

Ne yazık ki yaşadığımız hayatta her şey, ebedi kalınacakmış süsü verilerek yaşanıyor. Fani dünya ebedi kılıflarla süslenmiş bir hilekârdan başkası değil…

Ölüm, çaresiz her canlının sonu…

'Mezar' akıbetimiz. Herkes oraya girecek! Kesin.

Girilecek ve bir hesap başlayacak. Oraya girenin hali yaman…

Oraya girenin ilk gecesi!

Ölümü ve mezarda ilk geceyi unutmak, önünü görmemektir.

Akıllıca bir iş: Hesaba çekilmeden önce muhasebe yapmak

Yaptığımız ve yapmadığımız işlerin hesabını vereceğimize göre, akıllıca bir iş, yaptıklarımızın ve yapmadıklarımızın hesabını tutmaktır.

Önce, bir işi yapmadan hesap yapılmalıdır: Allah'ın razı olacağı bir iş midir? Mubahlardan mıdır?

İş yapıldıktan sonra da, yapılan işin "Allah'ın emrettiği gibi olmuş mudur, sünnete uygun mudur, ihlâsla yapılmış mıdır?» diye muhasebesi yapılmalıdır.

İyi bir son (Hüsn-ü Hatime) işareti sayılabilecek durumlar:

- Ölümden önce Kelime-i Şehadet telaffuz edip gözlerini kapatma.
- Cuma gecesi ölmüş olma.
- Cihad meydanında şehadet…
- Kadere teslimiyette kusur edilmeden, ağır hastalıklardan sonra ve kadının lohusalık günlerinde ölmesi.
- Salih bir ameli yaparken ölmek.

Genel muhasebe

1 – Allah'ın farzları yerine gelmiş midir? Eksiklikler varsa kaza edilir.

2 – Haramlardan irtikâp edilen var mıdır? Varsa tövbe ve istiğfar ile kapatılmalıdır.

3 – İrtikâp edilen haramlar arasında kul hakları varsa onlar sahiplerine iade edilir. Helallikleri talep edilir. Ahirete intikal ettirilmemeye çalışılır.

4 – Olması gereken hali ile bulunduğu hali arasında kıyaslama yapılır. Geçirilen gafletli zaman için açığı kapatacak hamleler yapılır.

5 – Organların muhasebesi yapılır; nerelerde kullanılıp eskitildiler?

6 – Kazanılan mal, nereden geldi nereye gitti; hesabı yapılır.

7 – Kalp kontrolü yapılır; kimi seviyor, kimden nefret ediyor?

Bir fıkıh kuralı:

Ölünün ardından akrabaları sadece üç gün yas tutabilirler. Hanımının yası ise, dört ay on gündür. Bu süre zarfında evini terk etmesi ve evlilikle ilgili görüşme yapması haramdır.

Kabir azabı var!

Dedikodu, gıybet, idrar kirlenmesine karşı gevşeklik, abdestsiz namaz kılmak, yalan, namazı zayetmek, zekâtı terk etmek, zina, hıyanet, Müslümanlar arasında parçalanmaya neden olma, faiz, mazluma yardım etmeme, içki, cinayet, ashaba sövme, elbisede kibirlenmeden ötürü kabirde azap olacağına dair rivayetler vardır.

Ölüme ve kabre karşı kör, sağır ve dilsiz mi olduk?

Toplu ölümler, katliamlar ürkütmüyor; doğal bir afet gibi izleniyor. Her biri eski ümmetlerin helak olmasına neden olan bir yığın günaha karşı sessizlik ve tepkisizlik var. Nimetlere karşı hor görme, değer bilmeme yayıldı. Kur'an tesir etmiyor; cinleri bile etkiledi de ona iman edenleri etkilemiyor. İnsanlık ve ümmet hakkında bakış farklılaştı; sadece ucu kime dokunuyorsa o incinir oldu. Madde her şeyin ölçüsü, değeri oldu. Ahlâk eridi. Neredeyse ahiret geçici, dünya ebedi sayılacak. Kör, sağır, dilsiz mi olduk?

Kabirde ne var? Orada neler oluyor?

Orası, ya bir cennet bahçesi ya da bir cehennem çukurudur.

Orada iki meleğin sorgusu var.

Ameline göre azap veya nimet var. Saltanat görüntülü kabirlerin içindekilere yararı yoktur. Bir karıştan yüksek ve masraflı kabir yapmak doğru değildir.

Ölmek üzere olan ve yanındakiler için tavsiyeler:

Allah'tan umudu kesmek yok! Hüsnüzan esastır. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, sizden biriniz Allah'a hüsnüzan hali dışında bir halde ölmesin, buyurmuştur.

Helâllik almaya çalışılmalıdır. Borçlar ödenmelidir.

Ölmek üzere olana latif bir şekilde Kelime-i Şehadet telkini yapılır.

Kıbleye yöneltilir.

Ölüm vukuunda istirca' yapılır: اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّآ اِلَيْهِ رَاجِعُونْ

Ölünün arkasından ağlamak yasak değildir. Bağırıp çağırmak, isyan etmek, açılıp savrulmak yasaktır, haramdır.

Cenaze kabre götürülürken:

Tekbir bile olsa yüksek sesle bağırmak,

Cenaze kabre konmadan oturmak,

Ateş, mum yakmak, malayani konuşmak,

Kadınların cenazeyi taşıması,

Kabrin üzerine çiçek konması,

Ölünün resminin taşınması,

Kabristanda ve daha sonra taziye anında sigara içilmesi çirkindir. (Çünkü melekler hoş olmayan kokuların bulunduğu yerde durmazlar. Sigara gibi pis kokular meleklerin uzaklaşmalarına neden olur.)

Kabir ziyareti, ibrete vesile olduğu için kadın ve erkeğe meşrudur.

Ölüye asıl yararlı olan kendi yaptıklarıdır; ama ardından Allah için yaptığı halis amellerin de ona yarar olması umulur.

Kabir nasıl bir cennet bahçesi olur?

• Allah'ın farzlarını eda edip haramlarından kaçınarak,

• Çobanlığının hakkını vererek: "Hepiniz çobansınız."

• Evini, ibadetle mamur ederek: "Evlerinizi kabirlere çevirmeyin. Oralarda nafile namaz kılın."

• Çokça dua ve istiğfar ederek.

• Allah'ın dini için çalışarak.

Yezid İbnu Temim diyor ki:

"Kur'an ve ölümün sarsmadığı kimsenin önünde dağlar erise etkilenmez."

Öldü ama!

Âmir İbnu Abdillah hastalanmış ölüm döşeğinde yatıyordu. Akşam ezanının okunduğunu duydu.

“Beni namaza götürün.” dedi. Israr ettiler. “İlla götürün, ezanı duyduktan sonra burada kalamam.” dedi.

İki kişinin omuzlarında onu mescide götürdüler. Birinci rekâtı imamla kıldı. O rekâtın secdesinde öldü.

İman Hayâsız Kalamaz!

Allah, kullarına söylemeyi dilediği şeyler için Peygamber gönderdi O da şöyle buyurdu

Abdullah bin Mesud radıyallahu anh rivayet etmiştir. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki:

"Allah'tan hakkıyla hayâ ediniz." 'Elhamdülillah. Biz Allah'tan hayâ ediyoruz.' dedik. Şöyle buyurdu:

"Öyle değil. Allah'tan hakikaten hayâ etmek kafayı ve içini, karnı ve iç organlarını koruman, ölümü ve belaları hatırlamandır. Ahireti isteyen dünya ziynetini terk eder. Bunu yapan da Allah'tan gerçekten hayâ etmiş olur." (Tirmizi, Sıfatu'l-Kıyame, 24/2458)

* * *

Ebu Eyyüb el-Ensari radıyallahu anh rivayet etti. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular:

"Dört şey peygamberlerin karakteridir: Hayâ, güzel koku sürünmek, misvak ve evlilik." (Tirmizi, Nikâh, 1/1080)

* * *

Eşecc-i Abdülkays radıyallahu anh diyor ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana buyurdular ki:

"Sende iki güzellik var, onları Allah seviyor." Nedir onlar, dedim. Şöyle buyurdu:

"Yumuşaklık ve hayâ." 'Önceden mi vardı, yeni mi oldu?' dedim. *"Önceden."* dedi. Beni sevdiği iki şey üzere yaratan Allah'a hamd olsun, dedim. (Ahmed, 17828)

* * *

Enes radıyallahu anh rivayet etti. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular:

“Her dinin bir karakteri vardır. İslam’ın karakteri hayâdır.” (İbni Mace, Zühd, 17/4181)

* * *

Ebu Mesud radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle buyurduğunu rivayet etti:

“İlk peygamberlerden beri insanlara şöyle denmiştir: ‘Utanmadıktan sonra dilediğini yap!’ (Buhari, 3484)

* * *

Ebu Hureyre radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

“İman altmış küsur şubedir. Hayâ da imandan bir şubedir.” (Buhari, İman, 1/9; Müslim, 152)

* * *

Ebu Hureyre radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemden şöyle rivayet etmiştir:

“Hayâ imandandır. İman cennettedir. Çirkin söz kabalıktır. Kabalık ateştedir.” (Tirmizi, Birr, 65/2009)

* * *

Abdullah bin Ömer radıyallahu anhuma Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle buyurduğunu rivayet etti:

“Hayâ ve iman bir aradadırlar. Biri kaldırıldı mı diğeri de kaldırılır.” (İbni Ebi Şeybe, 25350)

* * *

Ebu Ümame radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemden şöyle rivayet etti:

“Hayâ ve sessizlik imandan iki şubedir. Çirkin sözlülük ve gevezelik nifaktan iki şubedir.” (İbni Mace, Zühd, 17/4184)

Ebu Said el-Hudri radıyallahu anh diyor ki:

“Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem *örtünme çağına girmiş bir kızdan daha utangaçtı. Hoşlanmadığı bir şey gördüğünde onu yüzünden anlardık.”* (Buhari-Müslim)

* * *

Enes radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

“Kabalık neye karışırsa onu lekeler. Hayâ da neye katılırsa onu süsler.” (Tirmizi, Birr 47/1974)

* * *

İbni Ömer radıyallahu anhuma diyor ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, kardeşine hayâ hakkında söz söyleyen ensardan birinin yanından geçerken ona şöyle buyurdu:

“Onu kendi haline bırak. Zira hayâ imandandır.” (Buhari, İman 16/24;Müslim, 154)

* * *

Aişe radıyallahu anhâ diyor ki:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem evimde dizi açık bir şekilde uzanmıştı. Ebu Bekir izin istedi ve ona şeklini değiştirmeden içeri girmesi için izin verdi, konuştular. Sonra Ömer izin istedi. Aynı şekilde ona da izin verdi, konuştular. Ardından Osman izin istedi. Oturup elbisesini düzeltti. O da çıkınca dedim ki: ‘Ebu Bekir girdi, bir değişiklik yapmadın. Ömer girince de bir değişiklik yapmadın. Osman girince oturup elbiseni düzelttin!’ Buyurdu ki:

“Meleklerin utandığı bir insandan utanmayayım mı?” (Ahmed, 514)

* * *

Hayâ

Ayıp ve kusur sayılan söz ve davranışlardan ötürü insanda oluşan utanma duygusu, ar etme.

* * *

Hayâ basit bir utanma değildir

Utanma dar anlamı olan bir kelimedir. İslam'ın emrettiği hayâ daha kapsamlı ve daha gerçekçidir. Hayatın her alanında, her yaşta ve her yerde geçerli olan, zamanla ve mekânla eskimeyen anlayış hayâdır. Çocukta da, büyükte de, kadında da, erkekte de aranan en erdemli davranışın adı hayâdır. Müslüman'ın anlayışında Allah'tan hayâ etmek, meleklerden hayâ etmek, insanlardan hayâ etmek ve kendi kimliğinden hayâ etmek vardır. Böyle bir hayâ anlayışının kaybolması imanın erimesi gibidir.

Hayânın olmadığı yerde iman yeşeremez. Hayâ damarı çatlamış; ama 'iyi bir mü'min' olamaz. 'İyi mü'min' ise muhakkak hayâsı da iyidir. Zira hayâ imanın olmazsa olmazı gibidir. Müslüman'ın anladığı ve inandığı hayâ, basit bir ahlâk değeri değildir. Bedeli cennet olan herhangi bir ibadet gibi, cihad gibi hayânın da bedeli vardır. Ve o bedel cennettir. Tabii olarak hayâsızlığın bedeli de ateştir. Allah'ın gazabıdır.

Allah'tan hayâ

Tirmizi'nin rivayet ettiği birinci hadisteki 'Allah'tan hakkıyla hayâ etmeyi' emreden hadisten anlaşılıyor ki Allah'tan hayâ etmek dört temel üzerine oturmaktadır. Bu dört temel korunmadıktan sonra 'Allah'tan hayâ etmek' kuru bir söz, ispat edilemez bir iddiadır:

a- Allah'tan hayâ etmek, aklı, gözü, kulağı ve dili korumaktır. Bu koruma iki açıdandır: Bu organları haramlara karşı korumak ve Allah'ın emrettiği işlerde kullanmak.

b- Allah'tan hayâ etmek karın ve karın bölgesindeki organları haramlardan ve haram gıdalardan korumaktır.

c- Allah'tan hayâ etmek, dünyada kalıcı olmadığını, 'ölümlü' olduğunu unutmamaktır.

d- Allah'tan hayâ etmek, dünya ziynetlerine, mubahlara batıp gitmemektir.

Çocuklarda hayâ nasıl oluşacak?

Her çocuk fıtri olarak bir hayâ taşır. Çocuğu yaşadığı ortam, fıtratında var olan hayâ duygusundan koparır veya o duyguyu geliştirir. Çocuğun sürekli hayâ takviyesi görmesi gerekir. Bu takviye;

Bilgi ile olur. Neyin hayâ edilmesi gerekenlerden, neyin de serbest konulardan olduğu ona yaşı ve anlayışı dikkate alınarak öğretilmelidir. Çürümüş çağ anlayışının değil, peygamber ahlâkının esas alındığı bir eğitim verilmelidir.

Örneklerle olur. Önündeki hayâsız örnekler, verilecek bilgilerden daha etkilidir. Hayâ örnekleri de bilgiden daha etkilidir. Çocuklar hastalık mikrobuna karşı korunduğu gibi, hayâsızlık salgınına karşı da korunmalıdırlar. Eğer bu koruma, akrabalık bağının zedelenmesi gibi bir sonuca götürüyorsa bile önceliği çocuğun hayâsında tutmak durumundayız.

Hayâsızlığın tepki görmediği bir çağda çocuk yetiştiren anne babalar sorumluluklarını ve bu sorumluluklarının önlerine koyduğu tercih zorluklarını iyi idrak etmelidirler. **Bir haramdan uzak kalmak, bir farzı eda etmekten önce gelir.** Çöplükte gül yetiştirilemez. Hayâsız çocuklar bu hayâsızlıklarını ya ailelerinden almışlardır ya da ailelerinin gözünden kaçan ortamlarda bulunup etkilenmişlerdir. İki durumda da sorumlu ebeveyndir. Çocuk, anne babanın ürünü değildir. Allah'ın en mühim emanetidir.

Ertelemeden vermek, uygulamak gerekir. Çocuğun kendi yaşına göre gereken düzeyde hayâ sahibi olması şu veya bu nedenle ertelenmemelidir. Kur'an'ımız, çocukların ebeveynlerinin odalarına bile girmeleri konusunda bir edep kuralı koymaktadır. Kiminle nasıl konuşacağından, kimin yanında avretini nasıl koruyacağına kadar çocuk için gelecek demek olan hayâ yatırımı ertelenmemeli, ihmal edilmemelidir. **'Daha küçüktür'** yerine **'ancak küçükken olur'** ciddiyetini göstermeliyiz.

* * *

Meleklerden hayâ

Bizi gece ve gündüz izleyen, iyi-kötü amellerimizi kaydeden ve bizden hiç ayrılmayan meleklerin varlığını bilip onlardan hayâ etmek gerekir. Onlardan hayâ etmek ise, onların bizi utandıracak ve azaba düşürecek şeylere şahit olmamalarını temin etmekle olabilir. Peygamber aleyhisselam

efendimiz insanın avretini açarak oturması halinde, bizden hiç ayrılmayan meleklerden utanmamızı emretmiştir.

İnsanlardan hayâ

Ahlâkın özü, faziletlerin esası, güzel sözlerin, iyi davranışların aslı hayâdır. İnsanların kendi aralarında hayâ ölçüsünü korumaları şüphesiz bir fazilettir. Takdire şayandır. Ancak birbirlerine karşı hayâlı davrandıkları gibi, hayâ tek başına kalındığında da korunursa kemale ermiş bir hayâ olur. Birinci derecedeki hayâ, insandan çekinme; ikinci derecedeki hayâ ise, insanı yaratandan çekinmedir, ki asıl aranan bu seviyedir.

Her halükârda insanların ayıplamalarından çekinip, haramlardan, mekruhlardan uzak kalmak bir fazilettir. Bu da kaybedildikten sonra, insanların ayıplamasını hesaba katmadan yaşamaya alışmak, imanın yok olmaya doğru gittiğinin göstergesidir. **Bundan da daha vahimi, insanların ayıplama, tepki gösterme cesaretlerinin kaybolmasıdır ki artık bu düzey helak olma düzeyidir.**

Hayâ, Müslümanlar için yaşadıkları toprak gibi, herhangi bir mukaddesatları gibi korunması gereken bir değer olmalıdır. **Yıpranmış hayâ anlayışı ile İslam, hayata şekil veren bir din olarak yaşanamaz.** Genç bir kız gibi hayâ taşıyan bir Nebi'nin ümmeti, yırtılmış hayâ damarları ile din yaşayabilir mi?

Konuşurken ve giyinirken, yürürken, yazarken hayâdan uzak kalamayız. Birbirimize saygımız kurallar ve kanunlardan önce vicdanlarımızın ve imanımızın teminatı altında olmalıdır. Çıplak veya 'giyinmiş çıplak' bir mü'min kadın, ne derlerden önce imanının ne emrettiğini muhasebe etmelidir. Ağzımızdan çıkan sözler, kulağımıza girenler, elimizde tuttuklarımız, midelerimize girenler iman süzgecinden geçmelidir. Sürüde sürünemeyiz.

Kimliğimizden hayâ

İnsanlık onuru ve iman izzeti gözümüzün önünde, kulağımızın dibinde, dilimizin altında olmalıdır. Bir mü'minin kimliğinden utanması en üst seviyedir ki, bundan sonra zaten diğer insanlara karşı hayâ standardı kendiliğinden oluşmuş olacaktır. Değil haramı, mekruhu bile düşünürken dahi kızaran bir yüz sahibi olmak imanda seviye sahibi olmaktır.

Hayâmız bize güzellikleri sevdirdiği gibi, çirkinliğe de nefret oluşturmalıdır. Hürriyetler ve serbestlikler çağında yaşıyor olmamız, bizim

elimizi kolumuzu salamaz. Biz zaten esir değildik. Kullukta hürriyeti ve izzeti bulmuştuk. Allah'ın çizdiği çizgilerin içinde kalmak, helallerle yetinmek, nebevi terbiyeyi baş tacı edinmek bizim için ölçüydü. İnsanlık adı altında hayvani değerlere iniş yapılmış olması bizim için kazanç değil, kayıptır. Sınırsız, sorumsuz bir anlayış sahibi olamayız. Allah'ın sınırları ile sınırlıyız. Allah'a karşı sorumluyuz.

Kâfirin hayalî hayâsı

Mü'min olmayan insanlarda da takdir gören güzellikler olabilir. Ancak onlarınki mü'minlerinkinden farklıdır. Çünkü onlar çevrelerinden ayıplanmaktan başka bir ölçü bilmemektedirler. Kendi vicdanlarıyla baş başa kaldıklarında hayâ damarı taşımadıkları görülmektedir.

Mü'min gibi, gece karanlığında, gözlerden ırak bir yerde de gün ortası gibi hayâlı davranamazlar. Davranabilselerdi 'birleştirilmiş milletlerine' onaylattıkları her zulüm ve işgal, yüzlerini toprağa gömmelerini gerektirecek bir hayâsızlık olarak algılanırdı. Heyhat! Öldürüp yok etmeleri bile onlara onur kazandırıyor. Cesetler üzerine kurdukları medeniyetleri ile övünüyorlar.

* * *

Hayâ fıtrattan

Âdem aleyhisselam cennette Rabbine asi olunca, Allah onu cezalandırdı. İlk ceza olarak da, onun ve Havva'nın üzerindeki elbiseleri aldı. İnsanın gördüğü ilk ceza 'çıplaklık' oldu. Hemen örtünmenin yolunu aradılar ve meyve yapraklarından örtü edindiler. Çünkü hayâ, insanda fıtrat olarak vardır. Şimdi gelinen noktada insanlar avretlerini örtmeyi utanılacak şey sayıyorlar. Örtündükleri için cezalandırılıyorlar.

Ya açılıyorlar ya da 'giyinmiş çıplaklar' olarak dolaşıp, giyindiklerini sanıyorlar.

Ve bu yaşadığımız hayata hayat deniyor. Bize de Âdem'in çocukları!

Sübhanellah!

Hakkımızdan ve haktan hayâ etmeyiz

İtidali emreden bir dinimiz var. Hayâ da bir noktaya kadardır. Bizden borç isteyen birine senet yazmasını teklif etmeye utanmayız. Ölümlü kalımlı

dünyada senet istemek, kefil sormak hayâ edilecek bir şey değildir. Üç kuruş beş kuruş için daha sonra cedelleşmek hayâ edilecek bir iştir. Hakkımızı çiğnetmemekten hayâ etmeyiz. Hakkımızı haksız usullerle korumaktan hayâ ederiz. Maddi bile olsa bir hakkını korumak ve elde etmekten sıkılmak yersiz ve gereksiz hatta sakıncalı bir hayâdır.

Kendisiyle evlenilmesi caiz olan bir kadının eline tutmak haramdır. Elini uzatan kadına bunun haram olduğunu söylemeye sıkılıp elini tutmak yersiz bir hayâdır. Hayâ kılıfı ile harama batmaktır. Allah'ın ahkâmından hayâ değil, izzet duyarız.

İlim meclislerine, insani faaliyetlere, İslami hizmetlere katılıma bir yolla engel olan hayâ, hayâ değildir. Ebeveynin emrine itaate engel olan hayâ, hayâ edilecek bir hayâdır.

* * *

Günah hayâ ilişkisi

"Günahların sonuçlarından biri de, kalbî yaşamın ham maddesi olan hayânın gitmesidir. Hayâ ise her hayrın aslıdır. Onun gitmesi de bütün hayırların gitmesidir. Sahih hadiste 'Hayânın hepsi hayırdır.' denmiştir.

Mesele şudur: Günahlar kulun hayâsını zayıflatır. Hatta sonunda tamamen hayâdan sıyrılabilir. Kimi zaman insanların onun kötü halini bilmelerinden, onu görmelerinden etkilenmez. O kadar ki, kendini ele verdiği, çirkin işlerini anlattığı bile olur.

Bunun nedeni hayâdan sıyrılmış olmasıdır. Bu seviyeye gelen bir kulun toparlanmasında umut kalmaz." (İbni Kayyım)

İbadet / Âbid ve Hayâ

Birinci Müslüman Tipi:

Allah'tan ve kullardan utanıp farzları yerine getiren tip.

İkinci Müslüman Tipi:

Allah'tan ve kullardan utanıp, farzlarla beraber sünnetleri de yerine getiren tip.

Üçüncü Müslüman Tipi:

Allah'tan ve kullardan utanıp; farzları, sünnetleri yerine getiren bunun yanında örnek olmaya gayret edip dini için çalışan, cennete girmekle yetinmeyip başkalarının da kurtuluşu için uğraşan Müslüman tip.

Üç tipte de hayâ aynı hayâ; seviyesi farklı.

Bir Hayâ Testi Yapabiliriz

• Müslüman kimliğine uygun giyiniyor, konuşuyor, yiyor içiyor muyuz? Ağzımızdan çıkan sözler 'Lailaheillallah' diyen ağza uygun sözler mi? Ellerimiz, ayaklarımız kontrollü mü?

• **Melekleri ne kadar yanımızda hissediyoruz? 'Kimse görmedi' zannettiğimiz oluyor mu?**

• İbadet yaparken – mesela namaz kılarken – bizi gören Allah'ın önünde olduğumuzun şuurunu ne kadar canlı tutabiliyoruz?

• **Peygamber aleyhisselam efendimizin üzerimizdeki bunca iyiliğine rağmen O'nun adına, sünnet'ine ve O'nu yansıtan her şeye ne kadar saygılı olabiliyoruz? Kabri şerifi'nin önünde O'nu görür gibi olup heyecandan eriyip gittik mi?**

• Anne babamızın önünde nasıl duruyoruz? Onları bir arkadaş gibi mi, cennet veya cehennemimiz gibi mi görüyoruz? Onlara itaat edip emirlerine uymaktan, uşak gibi hizmetlerinde kalmaktan ar ettiğimiz oldu mu?

• **Avretimizin teşhir edilmesinden ne kadar etkileniyoruz? Kadınlarımızın giyinmemelerinden veya peygamber aleyhisselam efendimizin dediği gibi 'giyinmiş çıplak' olmalarından hayâ ettik mi?**

• Çanakkale'de veya başka bir şehidlikte dolaşırken 'ne içindi, ne oldu?' duygularının beynimizi ezip geçtiği oldu mu?

• **Günahlarımızın konuşulduğu bir yerde ezilip büzüldük mü? Yoksa 'gençlik günleriydi o günler' gibi uyduruk bir mantığa mı sığındık?**

• Çocuklarımızdan utandığımız oldu mu? Bizi, cemaate gitmeyip evde namaz kılarken görmelerinden, ömrümüzü israf ettiğimize şahit olmalarından, TV önünde malayani ile vakit heder ettiğimizi bilmelerinden hayâ ettiğimiz oldu mu?

• **Kur'anımız, dinimiz, sünnetimiz bir mecliste horlanırken 'ben buradayım' demeye gelen bir savunma yapamadığımıza, 'ben Müslümanlar'danım' demeye hayâ ettiğimize hayâ ettik mi?**

• Geciktiğimiz randevumuz için hayâ ettik mi?

• **Yaşı bizden büyük birini emsalimiz gibi görüp öyle konuşmaktan arlandık mı?**

• Dinimizi bilmemekten, hadis okumamış olmaktan, fıkıh tanımamaktan hayâ ettik mi?

• **Hâlâ dikili bir ağacımız, infak edip yaşattığımız bir hayrımız olmamasından utandık mı?**

• Ebedi olan cennet yerine fani dünyayı ebedileştirmeye hayâ ettiğimiz oldu mu?

• **Gömdüğümüz ölülerden ibret alamadığımıza hayâ ettiğimiz oldu mu?**

• Ömrünü ilim yolunda geçirmiş bir âlimin, kendini Allah'a davete adamış bir veli kulun önünde ileri geri konuşmaktan hayâ ettiğimiz oldu mu?

• **Bize sabredip azap etmeyen Rabbimizin o büyük sabrını gördüğümüz halde 'sabırsız' Müslüman olmaya hayâ ettiğimiz oldu mu?**

• Bize emanet edilen bir sırrı yaydığımıza hayâ ettiğimiz oldu mu?

• **İslam'a karşı bütün şer güçler tek yumruk haline gelip saldırırken, bir gayretin içinde olmamaktan, bir vakıfta bir dernekte aktif olmamaktan hayâ ettiğimiz oldu mu?**

Islaha Memuruz

İnsanız.

Aslı birkaç damla nutfe olan mahlûkuz. Etten, kemikteniz. Eli, kolu, ayağı yorulan, kafası şişen, bunalan tipleriz. Güldüğümüz dudaklarla ağlayıp, sinirimizi yansıtıyoruz. Mutluluğumuzu ve gerginliğimizi ifade ettiğimiz dilimiz aynı dil. Tek bir beyinden iyiye ve kötüye karar veriyoruz.

İnsanız.

Soğuktan, sıcaktan etkileniyoruz. Acıkıyor, susuyoruz. Yiyemediğimiz için sızlanıyor, yediğimiz için dertleniyoruz. Yiyecek bulamayan da dertli, bulup yiyen de. Dün doyamadığından dertlenen, bugün yediklerinin derdini taşıyor. Yiyeceği yemekle, yiyeceği yenmenin ortasını bulup, huzur içinde olanımız yok denecek kadar az oldu.

İnsanız.

Yalnızlıktan hoşlanmayız, birileriyle beraber olmak isteriz. Bu isteğimiz aslında fıtratımıza uygun bir istektir. Fıtratımız ve dinimiz bizi bir ve beraber olmaya, kalabalık yaşamaya doğru itiyor. Yalnızlık örümcek ağı gibi bir vahşet içine alıyor bizi. Beraber olmak, birilerinin himayesinde, sevgisi altında olmak istiyoruz. Sevmek ve sevilmekten hoşlanıyoruz. Yalnızken bunalıp, başkalarına koşarken, başkalarıyla bir arada bulununca onlardan da bunalıyoruz. Yalnızlıkla beraberliğin ortasında bir denge köprüsü kurmakta zorlanıyoruz. Bir şeyler istiyor, istediklerimizin bedelini ödemeye yanaşmıyoruz. Kusur varsa, biz hiç kusurlu olmuyoruz. Kendimizi masum, karşımızdakini de kesin suçlu görebiliyoruz. Bize göre sadece biz varız. Komşuluk yapmak zorunda kalırız. Komşumuzun iyi olmasını isteriz. Biz de birilerinin komşusu olarak nasıl görülüyoruz, onu fazla incelemeyiz.

İnsanız.

Baba olmak, anne olmak isteriz. Birileri bizi, ‘anne, baba’ diye çağırsın diye didiniriz. Gelin olmak için, damat olmak için yatırım yaparız. Kaynana, kayınpederlik için yıllarca bekleriz. O gün gelince ölçülerimiz bozulur. Elimizle diktiğimizi, kendi ektiklerimizi inkâr edecek tavırlar sergileriz. Biraz sabretmeye tahammülümüz olmaz. Çocuklarımızın olmasıyla, o çocukların sorunları arasında, bir türlü olgunluk dengesi kuramayız. Doğurduğumuza beddua eder, onu evimizden, çevremizden uzaklaştırmaya kalkışırız. Kız istemeye giderken ‘iyi’ bir gelin ararız; kendi iyiliğimiz teminat altındaymış gibi görüntü veririz.

İnsanız.

Mal sahibi olmak isteriz. Malın getirilerine talip olur, bizden gereken fedakârlığa yanaşmak istemeyiz. Gelsin, biriksin isteriz. İsteğimiz belimizi bükünce, başka biri oluveririz.

İnsanız.

Tatlıyla acıyı, iyiyle kötüyü içimizde barındırıyoruz. Dün olduğumuz gibi bugün duramıyoruz. Muhakkak himaye görmemiz, birilerinin bize doğruyu, dengeliyi hatırlatması gerekiyor.

Bozulmaya yüz tuttukça, düzeltilmemiz gerekiyor. Islaha muhtacız. Islah etmeye memur edilmişiz. Çünkü insanız, onlar da insan!

Islah emirdir!

Islah, bozulmuşu düzeltme, kötüleşmişi iyileştirme anlamında kullanılan bir kelimedir. Her gün kulağımızda çınlayan '*Hayyealessalah*!' taki 'davet', emreden itibarıyla aynı köktendir. Namaza davet eden, ıslahı emretmiştir.

Mü'minler, salahın ta kendisi olan namaza çağrıldıkları, namazla emredilmiş oldukları gibi, Âdem'in diğer çocuklarından bozulanları, araları açılanları da ıslah etmeye memurdurlar. Düzeltmek insanlık adınadır, Allah'ın emri gereğidir.

Dinimiz cemaat dinidir

Rabbimiz bizi cemaat halinde görmek istiyor. Dinimizin hemen hemen bütün emirleri cemaatle eda edilen emirlerdir. Allah, saf saf olmuş kullarını seviyor, rahmetini cemaat üzerine indiriyor. Şeytan ise dağılmış, kenetlenemeyen, birbirleriyle sorunları çözülemeyen Müslümanlar istiyor. Mü'minlerin arasında üreyen her sorun, ilişkileri bozulan her iki Müslüman, birbirlerine soğuk bakan her iki grup, şeytanın ekmeğine yağ süren, Allah'ın rızasından uzaklaşılan bir işareti göstermektedir.

Mü'minler, şeytanın emellerini gerçekleştirmeye yönelik yaptığı hiçbir yatırımının önünde sessiz kalamazlar. Namaz kılmayan bir mü'minin namazsızlığından endişe duyup, onu namaza çağırdıkları gibi, aralarında sorun bulunan iki mü'mini de kendi hallerine bırakamazlar. Allah namaz kılın dediği gibi, 'Kardeşlerinizin arasını düzeltin!' de dedi.

Çünkü ortada önemli bir hakikat vardır. Kenetlenmiş safların sahibi olmayan mü'minlerin üzerine rahmet inmiyor. Niza ve çekişmeler rahmet savıyor. Rahmetimizi savan ne ise biz onu izale etmekle mükellefiz. Namaz kılacağımız bir mahaldeki necaseti, namazımıza engel olur endişesiyle

giderdiğimiz gibi, mü'minlerin arasını ıslah etmeyi de imanî bir görev görmek ve samimi bir şekilde Allah rızası için gayret etmek zorundayız. Kirli yerde namaz kabul görmediği gibi, küskünlerin cemaatine de rahmet inmez, orada bereket barınmaz.

Islah etmek, barıştırmak, düzeltmek Allah'ın emridir. Müslümanlığımızın ve aklımızın gereğidir. Hepimiz bunu yapmak durumundayız. Kimse yapmazsa tek başımıza biz yapmak durumundayız. Bugün iki mü'min arasındaki tartışmanın yarın ne kadar büyüyüp, kaç mü'mine zarar vereceğini kestiremeyiz. Alev büyümeden söndürülmelidir. Makul olan budur. İçinde bizim de yolcu olarak bulunduğumuz geminin su aldığı yarık ne kadar küçük olursa olsun, sonu vahimdir.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin şu hadisi şerifi, iki mü'minin arasını bulmak için didinen bir diğer mü'minin ne ile meşgul olduğunu, nasıl bir hizmet eda ettiğini anlatması bakımından üzerinde defalarca düşünülmesi gereken bir noktaya dikkatimizi çekmelidir:

Ebu'd Derda radıyallahu anhın rivayet ettiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular:

"Size, oruç, namaz ve sadakadan daha üstün bir iş haber vereyim mi?"

'Elbette, buyurun ya Resûlallah' dediler. Buyurdu ki:

"İki kişinin arasını düzeltmek! İki kişinin arasını açmak ise, kazımaktır!" (Ebu Davud, 4919)

Bu hadisin Tirmizi'deki rivayetinde 'kazıma' kelimesine şu açılım getirilmiştir: "Saçı kazımaktan söz etmiyorum, dini kazımaktan söz ediyorum." (Tirmizi, 2509)

Bilmemiz gerekir

Allah'ın emrettiği farzlar iki türlüdür.

Birincisi:

İstisnasız her mü'mine emrettiği farzlar vardır. Mü'minim diyen herkes onu yapmak zorundadır. Kimsenin kimseye yük azaltma yardımı yapması mümkün değildir. Sabah namazı böyle bir farzdır.

İkincisi:

Allah'ın mü'min topluma emrettiği farzlardır. Toplum bunu ifa ettiği zaman herkesin sorumluluğu kalkar. Kimse ilgilenmezse, herkes sorumlu olur. Mü'minlerin aralarındaki tartışmaları giderme görevi olan **ıslah** böyle bir emirdir. Keşke, bu emri gerçekleştiren kurumlarımız, vakıflarımız

bulunsa! Ama böyle bir kurum yoksa biz ‘buradayım’ demek zorundayız. Allah’ın bir emrinin kala kala benim omzumda kalması ürkütücü belki; ama ne hoş, ne mübarek bir iş!

Diri sorunsuz olmaz!

Toprağın güneş gören yüzü sorunludur. Altında ise – böcekleri sayılmasa – sorun olmayabilir. Allah’ın en iyi kulları enbiya, hanımlarıyla sorun yaşadı. Sahabiler, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin sağlığında, O’nun huzurunda tartıştılar. Bir ve iki numaralar tartıştı. Kur’an’ın övdüğü, ‘temiz’ dediği halk olan Kubalılar birbirlerine taş sopa ile girdi. Sahabi, ama insandılar.

Tartışma insanlığın sonucudur. Tartışmak helak etmiyor. Helak eden, çizgileri zorlamak, ölçüsüz kalmaktır. Uyarıları dinlememek, toprağın altına tartışma götürmek helak edicidir. Bir düşer bir kalkarsak, helak olmayız. Düşer de kalkmazsak yandık! Bu nedenle şu kuralı ilke ediniyoruz: *Tartışmak insanîdir, ıslah etmek de imanîdir.*

Liste

• Anne baba, evlat arasında her an ıslahı gerektiren sorun olabilir. Yaşların ilerlemişliği, çocukların farklı kimlikler kazanmaları, şehirleşme, ilim sahibi olma gibi gelişmeler sorun oluşmasına engel olmadığı gibi, sorunun kaynağı bile olabilir. Ebeveynlik ve evlatlık ilişkisi bunu gerektirmektedir. Islahın acil müdahale noktalarından biri bu noktadır.

• Eşler arasında da her an bir ıslah müdahalesi gerekebilir. Yeni evliliklerde veya ilerlemiş evliliklerde, çocuk sahibi olma, gelin-damat sahibi olma durumu değiştirmiyor.

• Talebe-öğretmen ilişkisinde ıslahı gerektiren pürüzler oluşabilir.

• Kardeşler arası ve akrabalar arası ilişkilerde çatlaklar oluşabilir.

• Hısımlık ilişkileri zedelenebilir.

• Hayır müesseselerinden birinde bulunanlar arasında çatlaklar oluşabilir.

• Ticari veya iş ortaklığı kuranlar arasında, iş ilerledikçe veya tıkandıkça sorunlar oluşabilir. Borç alıp verme, emanet kullanma, kiralama akdi sorun kaynağı olabilir.

• Komşuluk, yakın mesken beraberliği sorun üretebilir.

• Amirlik, memurluk ilişkisi sorun üretebilir.

• Yolculuk başlı başına bir sorun olabilir.

• Hac ibadetinde sorunlar, hacılar arasında, hacıyla diğer ilgililer arasında tartışma çıkabilir.

Rabbimiz buyurdu ki:

“Onların fısıldaşmalarının birçoğunda hayır yoktur.
Ancak
– bir sadaka
– yahut bir iyilik
– veya insanların arasını düzeltmeyi isteyen müstesna.
Kim Allah’ın rızasını elde etmek için bunu yaparsa, biz ona yakında büyük bir mükâfat vereceğiz.”(Nisa suresi, 114)

Rabbimiz buyurdu ki:

“Eğer mü’minlerden iki grup birbirleriyle vuruşurlarsa aralarını düzeltin. Şayet biri ötekine saldırırsa, Allah’ın emrine dönünceye kadar saldıran tarafla savaşın. Eğer dönerse artık aralarını adaletle düzeltin. Ve adaletle davranın. Şüphesiz Allah âdil davrananları sever.” (Hucurat suresi, 9)

İfsadı artırmadan ıslah edebilmek için

1- Niyet önemlidir. Akıbetin hayrolması, yüzlerin gülmesi, Allah’ın rızasının kastedilmesine bağlıdır. Şu tembih unutulmamalıdır: **“Kim Allah’ın rızasını elde etmek için bunu yaparsa, biz ona yakında büyük bir mükâfat vereceğiz.”** Bu, aynı zamanda ıslaha vesile olmaktan sevap ummamızı da sağlamaktadır. Zira ıslah, Allah’ın emirlerinden bir emirdir. Niyetimiz de sadece iki mü’minin arasını bulmak gibi kısır bir dairede kalmamalıdır. Ümmetimizin gelişmesini engelleyen engellerden birini gidermek, bir ayetin hayata yansımasını sağlamak gibi daha geniş açılardan bakmaya çalışılmalıdır.

Islah’a muvaffak olan, hacca gidip gelmeye muvaffak olanın şükrettiği gibi şükretmelidir. Zira bu muvaffakiyet bir nimettir; şükür gerektirir.

2- Allah’ın adaletten yana olan şeyleri sevdiğini unutmayacak ve ıslah etmek isteyen tam adil olacak. Hakkı söylemekten çekinmeyecek. Belli bir siyaset ve yol izler; ama hedefi hakkı tekid etmek olur.

3- Islah eden, Allah’ın şeriatına aykırı bir sonuca ulaşmamış olmalıdır. Kulu memnun etmek için Allah’ın gazabını çekemeyiz. Bilmediği meselelerde hakemlik yapması bir Müslüman’ın basiretsizliğini gösterir. En azından ilgili bölümü ehline danışarak işe girişmelidir.

4- Islah asla aceleyi kabul etmez. Kademe kademe yapılan bir ıslah iyi bir akıbet getirir.

5- Tartışan her iki taraf için en uygun ortam ve zamanı bulmak gerekir. Aksi durumda, önceden tıkanmış bir yola girilmiş olur.

6- Âlim ve âmir bir konumda olmak da yetmez. Hem konuşmasını, hem de dinleyecek olanların anlayacağı dili bilmek gerekir. Edebiyat yaparak değil, anlatarak iş yapmak gerekmektedir.

7- Islah etmeye kalkışanın sinir sistemi iyi olacak, kızmayacak, sabırlı olacak. Islahtan umudunu kesmeyecek. Yılmayacak. Başkalarından yardım istemekten erinmeyecek.

8- Duyup girmek olmaz. Tartışmayı enine boyuna takdir edecek kadar bilmek zorundadır. Tek taraftan dinlemeyi de asla yeterli bulmayacaktır. Gerekli görüyorsa, taraflara birkaç defa anlattırarak doğruluklarını teyit edecektir.

Sonra da istişare ve istihare yaparak meseleye girecektir. Eğer elde ettiği sonuç, onun bu ıslah gayretinin bir yararı olmayacağına ulaşıyorsa, hatta fitneyi büyütecekse ıslaha girmemelidir.

9- Islah niyetiyle yola çıkan, çevre şartlarını ve örfü dikkate alarak işe başlamalıdır.

10 – Islah yapmaya kalkan, eminliğini asla yitirmemelidir. Sır yayan durumuna düştüğünde kaş yaparken göz çıkarmış olacağı için, bir ecir bulamayacağı gibi vebale de girmiş olabilir. Bilhassa iki mü'min arasındaki fitnenin büyümesine sebep olan bir insan ağır bir cürüm işlemiştir. Allah'a sığınmak ve çok dikkatli olmak gerekir. Şeytan yaktığı ateşin söndürülmesine elbette sessiz kalmaz; daha büyük bir ateş yakabilir. Kesin halletmek şartıyla değil; ama o gayretle yola çıkmalıdır.

11 – Mali konularda arabuluculuk yapanın, kendisi benzer işlerle meşgul değilse, anlamadan karıştırdığını bilmelidir. Bu durumda olan muhakkak ehlinden yardım görmelidir.

*** * ***

Sehl bin Sa'd radıyallahu anh diyor ki:

Kubalılar kavga ettiler. Birbirlerini taşa tuttular. Durum Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme bildirildi.

Şöyle buyurdu:

"Hadi gidelim aralarını düzeltelim." (Buhari, Sulh, 3/2693)

* * *

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Namaz, cemaat ve namaza gecikmek

Sehl bin Sa'd radıyallahu anh anlatıyor:

Amr bin Avf kabilesinden bazıları kavgalıydılar. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir grup ashabıyla aralarını düzeltmek için onlara gitti.

Namaz vakti geldi, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem dönmedi.

Bilal ezan okudu. O hâlâ dönmedi.

Bilal, Ebu Bekir'e gidip:

'Namaz vakti girdiği halde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem orada kaldı, sen namazı kıldırır mısın?' dedi.

Ebu Bekir: 'Evet, olabilir.' dedi.

Bilal kamet getirdi, Ebu Bekir de mihraba geçti.

Sonra Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem safların arasından geçerek öne geldi. İnsanlar el çırpmaya başladılar. Ebu Bekir namazda geri dönmediği için el çırpma çoğaldı. Ebu Bekir, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin arkada olduğunu anladı. Eliyle ona işaret edip, kıldırmaya devam etmesini emretti. Ebu Bekir elini kaldırıp hamd etti ve geri geri çekilip birinci safa girdi.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem mihraba geçip namazı devam ettirdi. Namazını bitirince insanlara yönelip şöyle buyurdu:

'**İnsanlar! Namazda bir şey oldu, siz el çırptınız. El çırpmak kadınlar içindir. Namazda bir şey olduğunu gören** 'sübhanellah**' desin. Onu duyan sesle ilgilenir. Ebu Bekir! Sana devam et, diye işaret ettiğimde neden devam etmedin?**'

Ebu Bekir dedi ki: **'Ebu Bekir'in Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin önüne geçmesi yakışmazdı**.' (Buhari, Kitabülameli fissalati, 1228)

Islah daha önemli hale gelir

Kavgalılar akraba ise,

Değersiz bir şey büyütülüp kavgaya dönüştürüldüyse,

Yargıda uzayacak bir iş ise,

Zengin fakiri eziyorsa,

Aralarında bağlar kesildiyse,

İş aileler arası düzeye gelecekse
Islah daha önemli hale gelir.

* * *

Islah yapan:

- Ayrıntılarına varıncaya kadar olayı bilmeli,
- Her iki tarafça benimsenmiş olmalı,
- Hâl imkânı olan bir işe girişmeli,
- Tepeden inme değil, kökten çöze çöze yürümeli,
- Gerektiğinde kendinden feragat edebilmeli,
- Dinlemekten bıkmamalı,
- Tam tarafsız olmalıdır.

“Kalp” Görüntümüz

A’meş diyor ki:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin *ashabı Medine’ye geldiklerinde, daha önce Mekke’de çektikleri sıkıntılardan sonra bir miktar rahatlığa erdiler. Önceki amellerinde sanki gevşeme gösterir gibi oldular. Hadid suresinin 16. ayeti ile dikkatleri çekildi.* (Dürru’l-Mensûr, 8/58)

* * *

“İman edenlerin Allah’ı anma ve O’ndan inen Kur’an sebebiyle kalplerinin ürpermesi zamanı daha gelmedi mi?

Onlar daha önce kendilerine kitap verilenler gibi olmasınlar.

Onların üzerinden uzun zaman geçti de kalpleri katılaştı. Onlardan bir çoğu yoldan çıkmış kimselerdir.

Biliniz ki, Allah, ölmüş toprağa hayat verir.

Size ayetlerimizi açıkladık ki, üzerlerinde düşünesiniz.” (Hadid suresi, 16-17)

* * *

Bedenlerimiz, dillerimiz ne derse desin;
Rabbimiz kalplere bakıyor.
Kalplerin durumu, gerçek durumumuzdur.

Kalpler ya pürüzsüzdür ya da
hastalıklıdır veya ölüdür.

Kalpte hastalık belirtileri:

Günahlara karşı bağışıklık, kimi zaman nifaka geçiş belirtileri, riyakârlık, Allah’tan korkar gibi insanlardan ve elindekilerden korkma,

İbadetlerde istikrarsızlık, isteksizlik, vesvese,

Kur’an’dan, âfetlerden, ölümden, öğütten etkilenmeme,

Göğüs darlığı, geçimsizlik,

Allah’a isyana karşı tepkisizlik,

Sivrilme, baş olma temayülü,

Şehvetlerin baskısına dayanamama,
Cimrilik, korkaklık,
Müslümanların ahvaline karşı alakasızlık,
İbadetlerde önemli-önemsiz, büyük-küçük ayrımı yapma,
Tapınırcasına bir dünya sevdası...

Hastalık nasıl bulaşıyor?

Karma ve karışmaya karşı tedbirsizlik. Ev ve iş ortamının imanî yapıdan uzak kimselerden oluşması. Mü'min bir cemaatten, iman kardeşlerinden uzak kalma. Hasan Basrî diyor ki: "Kardeşlerimiz bizim için ailelerimizden daha değerlidir. Ailemiz bize dünyayı, onlar ahireti hatırlatıyor."

Salih insanların örnekliğinden yoksun kalma.
Yiyeceklerde haram ve şüphenin izleri.
Gözün gördüklerine sınır koymama.
Şeytanın "sonra" parolasına aldanma.
Cemaatle namazı terk.
Zenginlerle çok içli dışlı olma.
Dinde tartışma çıkaran; Allah'ın ayetlerini, peygamberin hadislerini gazete haberi gibi evirip çevirenlerin arasında kalma.
Müzik fitnesine takılma.
Allah'ın düşmanlarına benzeşen bir yaşam tarzı sergileme.
Kadınların erkeklere, erkeklerin kadınlara benzeşmesi.
Bir yolla zulme bulaşma.
Küçük günahları küçümseme.
Ana-baba hukukuna riayet etmeme.
Dinî bilgilerde yüzeysellik. Bir ders halkasına katılamama.
Sınırsız denebilecek emellerde boğulma.
Uyku, yemek ve vakit israfında aşırılık.
İmtihanın sırlarını, sünnetullahı anlayamayanlarda umutsuzluk.
Bir sosyal hizmet halkasında bulunmaktan mahrumiyet.

Tedavi:

İyileşme için farz ve nafile ibadetlerden sonra ilk ilaç, Kur'an'a sarılmaktır; okuyarak, çözerek, tefekkür ederek, yayılması için gayret ederek.

Günahlardan tövbe edip, geçmiş ibadetlerin kazalarını yapmak.
Günah zeminine yaklaşmamak.

Salihlerle beraberliği artırmak.

Eğlenceyi azaltmak.

Kardeşler arası kardeşlik hukukunu faal hale getirmek; birbirlerinin hayrını isteme ve kötülüğünü engellemede samimilik.

Başta ilmihal olmak üzere, din ilimlerinde öğrenme gayretinde olmak.

Kabir ziyaretinde bulunmak.

Vakıf-dernek faaliyetlerine katılmak. Bilhassa yetimlerle ilgili bir hayırda bulunmak.

İbni Kayyım diyor ki:

Bir kalp;
Günahtan tevbe edinceye kadar sahibini sıkıştırıyorsa,
Zikirsiz, ibadetsiz bir günü sıkıntılı görüyorsa,
İbadet ederken yemekten, içmekten daha çok zevk alıyorsa,
Virdini unuttuğunda malını kaybetmiş gibi üzülüyorsa,
Namaza durduğunda dertlerini unutuyorsa,
Vakit harcamada cimri ise,
Bir amelden çok o amelin kabul olması ile ilgileniyorsa...
O kalp diridir.

Gölge'nin Yedide Biri Kardeşliğimiz

Kardeşliğimizin kaynağı imanımızdır

Allah Teâlâ hükmünü vermiştir: 'Mü'minler ancak kardeştirler.' (Hucurat suresi, 10) Bu hüküm nihaidir. Kur'an'ın indiği gün hüküm buydu. Kıyamet vaktine kadar da kalacaktır. Müslüman olmak isteyenler ve Müslüman olarak kalmayı umanlar, ırkları ve mevkileri ne olursa olsun bu ilahi hükme rıza göstermek zorunda olacaklardır. Mü'minlerin kardeş olduklarını ilan eden Kur'an'ımız, bu kardeşliğin içini dolduracak hukuku ve ahlâkı da getirmiştir.

Mü'minlerin kardeşliği ilkesi ortada kalmasın diye, gıybet haram kılındı, haset çirkin görüldü, iyiliği emir-kötülüğü nehiy prensibi kondu. Mü'minin ayıbını örtene ecir vaat edildi. Kardeşliğin içi dolsun diye sadaka ve infak teşvik edildi. Sırf bu kardeşliğin bereketi yüzleri güldürsün, iman etmenin meyveleri dünyada devşirilsin diye tebessüm dahi sadaka sayıldı. Selam vermek, selama cevap vermek dinden, imandan bir nebze oldu. Bunun için hasta kardeşini ziyaret eden mü'min o hastanın yanında Rabbini buldu.

İnsan tek başına yaşayamaz gerçeği her bünyede saklıdır. Herkes kendisine ikinci, üçüncü ve kuşatabildiği kadar çevre oluşturmak isteyecektir muhakkak. İnsanın bu isteğini karşılayabilecek ne olabilirdi?

Doğum bağı çok kısa. Renk birliği, ülke birliği, menfaat birlikteliği göze büyük, gerçekte küçük şeyler. Tek kalmaya uygun olmayan bu âlemde, en büyük ve en gerçekçi bağ iman bağıdır. İman bağının büyüklüğü ve iki âlemi de kuşatması onun en gerçek bağ olmasını gerektirdi.

İslam, mü'minleri kardeş kılarken su üzerine yazı yazmadı. Bir meçhulün peşinde koşturmadı. İslam, toprak bulduğu ilk yerde kardeşlik uygulamasını yaptı. Asırların kinini toprağa gömdü. Birbirlerini görmeye tahammülü olmayan insanları omuz omuza aynı safta namaza durdurdu.

Yüzlerce Mekkeli mü'min ocaklarını söndürüp Yesrib'e geldiğinde bu kardeşlik sayesinde hiçbiri ortada kalmadı. Yesrib'e gelenler kapıları açık evler, devşirilmeye müsait meyve bahçeleri buldular karşılarında. Samimiyetin yüzlerden okunduğu açık bağırlara girdiler.

Yesribliler destanlar yazdılar. Yesribli idiler, Ensar oldular. Basit bir çiftçi olarak yaşarken Kur'an'da anılır oldular. Ebedîleştiler. Kardeşliğe, fedakârlığa şekil verdiler. Allah onlardan, onlar da Allah'tan razı oldu.

Kardeşliğimiz, dinimizin bölümlerindendir

Dinimiz İslam'ın nelerden oluştuğunu araştırdığımızda 'kardeşliğin' de namaz ve zekât gibi dinin içini dolduran kavramlardan olduğu görülecektir. Namaz ve zekâtı dinden yapan şey nedir? İkisini de Allah'ın emretmiş olması, ihmal edilmesinin cezayı gerektirecek bir suç olması, Kur'an'da ve hadislerde anılmış olmaları gibi hususlardır. Namaz, Kur'an kökenli olduğu için dinin parçası ise; kardeşliğimiz de Kur'an kökenlidir, dinin bir parçasıdır.

Namaz, eda edenin sevap kazanacağı bir emir olduğu için din kökenli ise; kardeşliğimiz de tahakkuk ettirildiğinde sahibine sevap kazandırmaktadır, din kökenlidir. Namaz din kökenli bir ibadet olduğu için ihmali Allah'ın azabına neden olur. Kardeşlik de ihmal edildiğinde Allah'ın azabının gelmesine neden olmaktadır; dolayısıyla kardeşlik de din kökenlidir. Namaz ve namazın etrafında onu kuşatan değerler cami, taharet, abdest bozulmaya karşı korunduğu gibi kardeşlik ve onu çevreleyen değerler de korunmuştur.

Ebu Hureyre radıyallahu anhtan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Birbirinizle hasetleşmeyiniz. Almayacağınız bir malın fiyatını müşteri kızıştırmak için artırmayınız. Birbirinize kin ve nefret beslemeyiniz. Birbirinize darılıp yüz çevirmeyiniz. Birinizin satışı üzerine başka biriniz satış yapmasın.

Ey Allah'ın kulları, böylelikle kardeş olunuz.

Müslüman, Müslüman'ın kardeşidir. Ona zulüm ve haksızlık yapmaz, yardımı kesmez ve onu hakir görmez. – Peygamberimiz üç defa göğsüne işaret ederek buyurdular ki – *Takvâ buradadır.*

Müslüman kardeşini hor ve hakir görmesi, bir kimseye şer olarak yeter. Her Müslüman'ın kanı, malı ve ırzı, başka Müslüman'a haramdır." (Müslim, Birr, 10/6541)

Bu hadisi şerifte sevgili peygamber aleyhisselam efendimiz, kardeşliği koruma altına almaktadır. Namazı bozan şeylere karşı uyarı yapılır gibi, kardeşliği zedeleyebilecek tavırlara da dikkat çekilmektedir. Haset, alışverişi kızıştırma, kin ve nefret, zulüm-haksızlık, hatta hakir görme gibi onur kırıcı tavırlar nübüvvet talimatıyla yasaklanmaktadır. Müslümanların kardeşliğinin zarar görmesi, camilerinin zarar görmesinden daha vahim sonuçlar üretebilir.

Camiler kadar, Müslümanların aralarındaki uhuvvetin de himaye edilmesi dinin gereğidir. Müslümanların yeryüzünde, Allah adına ve O'nun dini için

gerçekleştirebilecekleri kalıcı vazifeler, ancak onların bir yapının tuğlaları gibi kenetlenmiş ve birbirlerine tutunmuş olmaları ile mümkündür. Tek başına bir Müslüman değil, tek yürek olmuş Müslümanlar aranmaktadır. Bunun için de Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz mü'minleri, birbirlerini kenetleyen bir duvarın tuğlaları gibi vasıflandırmıştır.

Camilerin sabah namazında boş kalması şeytanın gayretleri sonucu olduğu nasıl bir gerçekse, Müslümanların aralarında samimiyet bulunmaması da onun gayretleri sonucudur.

* * *

"Mü'min hoş, geçimli insandır.
Geçinemeyen ve geçinilemeyende hayır yoktur."
(Şuabu'l-İman, 7252)

* * *

Yedide bir

Ebû Hureyre radıyallahu anhtan rivayet edildiğine göre peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Başka bir gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde Allah Teâlâ, yedi insanı, arşının gölgesinde barındıracaktır:

- Âdil devlet başkanı,
- Rabbine kulluk ederek temiz bir hayat içinde serpilip büyüyen genç,
- Kalbi mescitlere bağlı Müslüman,
- **Birbirlerini Allah için sevip, buluşmaları da ayrılmaları da Allah için olan iki insan,**
- Güzel ve mevki sahibi bir kadının beraber olma isteğine "Ben Allah'tan korkarım." deyip yaklaşmayan yiğit,
- Sağ elinin verdiğini sol elinin bilemeyeceği kadar gizli sadaka veren kimse,
- Tenhâda Allah'ı anıp gözyaşı döken kişi." (Buhâri, Ezan, 37/660; Müslim, 2380)

Ortada kesin bir hakikat vardır

Müslümanların kardeşliği yaşatmaları Allah'ın rızasını kazandırmaktadır. Kardeşliğin yediği her darbe ise, şeytanı hoşnut etmektedir.

Mü'min'lerin aralarındaki kardeşlik, kıyamet gününde yüz aklığıdır. Bu kardeşliğin hakkını vermeleri, kardeşliği sırf Allah rızası etrafında yürütmeleri arşın gölgesi ile ödüllendirilecektir. Bu durum, Allah'ın onları seveceği bir ameli yapmakta olduklarını göstermektedir.

İmanın tadına varmanın yollarından biri kardeşliğin yaşatılmasıdır.

Bizim kardeşliğimiz

1- Allah rızası etrafında döner. Kardeşliğe yaptığımız yatırımı ibadet görürüz. Onu dünyevi işlerimize harcamayız. Her gün bir sayfa Kur'an okur gibi, her gün biraz daha ilerlemiş bir kardeşlik geliştirmeye çalışırız. Allah için sever, Allah için sevilmeye çalışırız. Camilerimizi mukaddeslik vasfı ile koruduğumuz gibi kardeşliğimizi de korumaya çalışırız. Düşmanlarımızın gözünde bir hedef olarak kardeşliğimizin de bulunduğunu hiç unutmayız. Kardeşliğimizin bize kazandıracağı cennetin bir bedeli olacağından, bazı zorluklarla karşılaşmanın normal olacağı bilincini kaybetmeyiz.

2- Kardeşliğimizin ortak değeri imandır. Toprak ve ırk farkı kardeşliğimizden hiçbir şey kaybettirmez.

3- Bir din kardeşimizi sevdiğimizi, ona bildiririz. Yüzüne güler, moral kaynağı olmaya çalışırız. Kardeşlerimiz için arkalarından dua ederiz.

4- Selam parolamızdır. Selam verir, selama karşılık veririz. Musafaha ederiz.

Ziyaretleşmeyi kardeşlik haklarından görürüz. Mutluluğuna katılır, acısını paylaşırız. Hadisi şerifte belirtilen haklarını kollar, yerine getiririz: "Müslüman'ın Müslüman üzerindeki hakkı altıdır: Karşılaştığın zaman selâm ver, seni dâvet ederse git, senden nasihat isterse nasihat et, aksırınca Allah'a hamdederse yerhamukellah de, hastalandığında onu ziyaret et, öldüğü zaman cenazesinin ardından git."

5- Kardeşliği geliştirmeye çalışırken mal tuzağına düşmemeye dikkat ederiz. Malın girdiği yerde kardeşlik sınavının zorlaşacağını anlamaya çalışırız. Kardeşliğimizin verdiği samimiyeti, ayak kaymasına vesile olacak rehavete dönüştürmeyiz.

6- Kardeşliğimizi iki bölümde ele alırız:

Birinci bölüm: Her mü'minin iman çatısı altında benimle beraberliği bulunduğunu bildiğim ve hadiste geçen haklarına riayet ettiğim

kardeşliğimdir. Yeryüzünün neresinde 'Lailaheillallah Muhammedünresûlullah' diyen bir insan varsa onu kardeşim bilirim. Dertlerine, sevincine ortak olurum. En azından onu dualarımla desteklerim.

İkinci bölüm: Bu noktadan başlayan kardeşliğimi ilerletip, ecir deryasına dönüştürme gayretimdir. Bu tür bir ilerlemenin, dilemiş olmakla oluşmayacağını, bazı lütufların da tecelli etmesi gerektiğini biliriz.

7- Cemaatle namazın, Cuma namazının, haccın, selamın, hediyeleşmenin, düğünlere iştirakin, hasta ziyaretinin, infakın, şahsiyeti korumaya yönelik gıybet ve nemime gibi illetleri yasaklayan emirlerin hepsinin kardeşliği geliştirmeye yönelik olduğunu biliriz.

8- Külfet getiren, kahır üreten kardeşlik, Allah'ın emrettiği kardeşlik değildir. Dostunu, düşmanını ayırt edemeyen, fasıklık içinde bulunan birinden kardeşlik hukuku beklenemeyeceği için onu ikinci dereceye yükseltilecek kardeşlik listesine dâhil edemeyiz.

9- Kardeşe mali destekte bulunmak, o kardeşin de bu desteği suistimal etmemesi, kardeşlerin birbirlerine dilleriyle zarar vermemeleri, küçük yanılgılarını bağışlamaları, birbirlerine dua etmeleri kardeşlikte ciddiyeti göstermektedir.

10 – Çocuğun baba dostluklarını sürdürmesi sünnettir.

Sonuç olarak namaza benzemiyor mu?

Tabiin ulemasından Ebû İdris el-Havlânî'den şöyle dediği nakledilmiştir:

Dımaşk mescidine girmiştim. Bir de ne göreyim, güleç yüzlü bir delikanlı ve başına toplanmış bir grup insan. Bunlar bir konuda görüş ayrılığına düştüler mi hemen o delikanlıya başvuruyor ve fikrini kabulleniyorlardı. Bu gencin kim olduğunu sordum. "Bu Muâz İbni Cebel radıyallahu anhtır." dediler.

Ertesi gün erkenden mescide koştum. Baktım ki o genç benden evvel gelmiş namaz kılıyor. Namazını bitirinceye kadar bekledim sonra önüne geçerek selâm verdim ve:

– Allah'a yemin ederim ki ben seni seviyorum, dedim.

– Allah için mi seviyorsun? dedi.

– Evet, Allah için, dedim. O yine:

– Allah için mi seviyorsun? dedi. Ben de:

– Evet, Allah için seviyorum, dedim.

Bunun üzerine elbisemden tutarak beni kendisine doğru çekti ve şöyle dedi.

– Tebrik ederim seni. Zira ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle buyururken dinledim:

“Allah Teâlâ, “Sırf benim için birbirini seven, benim rızam için toplanan, benim rızam uğrunda birbirini ziyaret eden ve sadece benim rızam için sadaka verip iyilik edenler, benim sevgimi hak ederler” buyurmuştur.” (Muvatta, 16)

Sonuç olarak namaza benzemiyor mu?

Ebu Hureyre radıyallahu anhtan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

Hiç şüphesiz Allah Teâlâ kıyâmet günü:

“Nerede benim rızam için birbirlerini sevenler?

Gölgemden başka gölgenin bulunmadığı bugün onları, kendi arşımın gölgesinde gölgelendireceğim.” buyurur. (Müslim)

Sonuç olarak namaza benzemiyor mu?

Ebu Hureyre radıyallahu anhtan rivâyet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Canım kudret elinde olan Allah’a yemin ederim ki sizler iman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olmazsınız. Yaptığınız takdirde birbirinizi seveceğiniz bir şey söyleyeyim mi? Aranızda selâmı yayınız!” (Müslim)

Sonuç olarak namaza benzemiyor mu?

Ebu Hureyre radıyallahu anhtan, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

“Adamın biri, bir başka köydeki (din) kardeşini ziyâret etmek için yola çıktı. Allah Teâlâ, adamı gözetlemek için onun yolu üzerinde bir meleği görevlendirdi. Adam meleğin yanına gelince, melek:

– Nereye gidiyorsun? dedi. Adam:

– Şu köyde bir din kardeşim var, onu ziyarete gidiyorum, cevabını verdi. Melek:

– O adamdan elde etmek istediğin bir menfaatin mi var? dedi. Adam:

– Yok hayır, ben onu sırf Allah rızası için severim, onun için ziyâretine gidiyorum, dedi. Bunun üzerine melek:

– Sen onu nasıl seviyorsan Allah da seni öylece seviyor. Ben, bu müjdeyi vermek için Allah Teâlâ’nın sana gönderdiği elçisiyim, dedi.” (Müslim, Birr 12/6549)

Günlük kardeşlik uygulaması

• Kendin için sevdiğini, din kardeşin için de sevmen; kendine uygun görmediğini, kardeşine de uygun görmemen gerekiyor. Bu imanın gereğidir.
• Müslümanların senin elinden ve dilinden bir zarar görmemesi gerekiyor.
• İnsanlar arasında söz götürüp getirmek gibi bir iş yapmaman gerekir. Hoşlanmayacağı bir şekilde başkalarını anmayacaksın.
• Dini bir gerekçe olmadıkça, küskünlüğü üç günden fazlaya taşırmayacaksın.
• Verdiğin sözü muhakkak yerine getireceksin.
• Müslümanlar'a karşı mütevazı olmak zorundasın. Kibir cehenneme sokar.
• Yaşayan ve ölmüş din kardeşlerine hususi dua etmen gerekir. Dua, Allah'ın emridir. Sen onların duasına, onlar senin duana muhtaçtırlar.
• Bir Müslümanla karşılaştığında, söze başlamadan önce selam vermek durumundasın. Telefonda da durum böyledir.
• Müslüman'ın cenazesi ile ilgilenmek onun, senin üzerindeki haklarındandır.
• Gücün oranında iyilik yapman ve iyiliği teşvik etmen gerekmektedir.
• İzinsiz kimsenin özel mülküne giremezsin. Kapı vurma edebine uyman şarttır.
• Sünnet olan; seni ihmal edenle ilgilenmen, sana vermeyene vermen, sana zulmedeni affetmen, kötülük yapana iyi davranmandır.
• Müslümanların ayıplarını örtmek genel kuraldır. Ayıpların gündeme taşınması Kur'an ahlâkına aykırıdır.
• Senin aracı olmanla hallolunacak bir iş için aracı olman kardeşlik edebindendir.
• Kardeşliğin en önemli gereklerinden biri de zulüm gören kardeşine yardım etmendir.
• İtham edilecek noktalardan uzak durman gerekir. Bilhassa iffet ve para ile ilgili işlerde, fitne oluşturabilecek işlerden dikkatle uzak kalmalısın.
• Diğer iki kardeşin arasını bulmaya çalışman da bir kardeşlik görevidir.
• Kardeşler arasında iyiliği emir, kötülüğü önleme çalışması bir görevdir.
• Bütün Müslümanlar'a karşı mütebessim olman gerekir.
• Küçüğe merhamet, büyüğe saygı imani bir sorumluluktur.

Namaz gibi, oruç gibi

"İman etmedikçe cennete giremezsiniz; birbirinizi sevmedikçe de iman edemezsiniz!"

Allah'ın cennetini kazanmamıza vesile olan amellerimizden biri de, O'nun mü'min kulları ile kardeşliğimizi koruyup gözetmemizdir. Kardeşlik, diğer mü'minlere karşı bizden kaynaklanmış bir lütuf değildir. 'Allah için' vasfı ile anılıyor oldukça kardeşlik, mükemmel bir kulluk çeşididir. Yeri gelir sevab olur yeri gelir cihad olur. Yeri gelir imanı tamamlar, yeri gelir cennete koyar.

Kardeşlik bir kulluktur. Kardeşlerimizi anneleri doğurdu; ama bizi onlarla kardeş yapan Allah'tır. Kardeşin hatırı olmasa bile kardeş yapanın hatırından ötürü, kardeşlik bedeli ödemeye hazır olmalıyız. Bizim için 'kardeşlik' namaz gibidir, oruç gibidir. Değerliliği kadar, şartları vardır. Elbette zorlukları da vardır. Bütün zorlukları ile, her türlü bedeli ile onu yaşamak mü'min olmaktır. Nihayetinde Allah'ın rızası olduktan sonra bedeli ölçülmez.

Mü'minlerle kardeşliğimizi bir ecir deryasına dönüştürmeliyiz. Kardeşlik esaslarından ve vazifelerinden hiçbirini basit görmemeli, yapamadıklarımıza esef etmeli, yaptıklarımızın kıymetini bilmeliyiz.

* * *

"Ruhlar küme kümedir.
Bir araya geldiklerinde uyuşanlar kaynaşır,
farklı olanlar ters düşer."

(Buhari, Enbiya, 2/)

* * *

Kardeşlik kurallarımız

• Kardeşlik ibadetlerden bir ibadet olduğuna göre **Niyet** ister. Namaz nasıl sahibinin niyetine göre değer kazanıyorsa, kardeşlik de niyetler sahih oldukça değerlidir. Kardeşlik, niyet sahibinin ihlası kadar ecir kaynağıdır. Riya ve suistimal, namaz gibi bunun ecrini de bitirebilir. Yaptıklarımızın karşılığını sadece Allah'tan beklemek zorundayız.

• **Kardeşlik düzeyi yüzeysel değildir; mal ve can düzeyindedir. En sevilen şeyler feda edilebilmeli, feda edilenin bedeli Allah'tan beklenmelidir.**

• Kardeşliği, birbirimizi boyunduruk altına alma malzemesi olarak görmeyiz. Farklı mizaçlarımıza, farklı yeteneklerimize ve farklı şartlarımıza rağmen 'iman kardeşliği' çatısı altında dururuz. Birbirimizin farklılıklarını yok ederek değil, farklılıklara rağmen bir arada kalarak imtihanı kazanmış olacağız. **Tahammül sınırımız, Allah'ın helal ve haramlarıdır**. Elbette mizaç farklılığımızdan kaynaklanan – bir anlamda – çekilmezliklerimiz bulunabilir. İttifak ettiklerimizi gündeme getirir, ihtilaf ettiklerimizde birbirimizi mazur sayarız. O bir nimettir. Allah'ın üzerimizdeki bütün nimetleri gibi bir yandan korumak, bir yandan da şükrünü eda etmek gayreti içinde olmalıyız.

• **Geçinen ve geçinilebilen olmak mü'minliktir. Sevgili peygamber aleyhisselam efendimiz buyurdular ki:** "Mü'min geçinir ve geçinilir. Geçinip geçinilemeyende hayır yoktur."

• Kardeşliğin temellerinden biri yardımlaşmaktır. Bu yardımlaşma maddi alanda olduğu gibi manevi alanda da geçerlidir. Akrabalık bağlarını da dikkate alarak gittikçe büyüyen ve yayılan bir yardım halkası içinde bulunmak kardeşliktir. Bu yardımın hadislerde dillendirilen bir bölümünde 'zalime de mazluma da' yardım etme ifadesi vardır. Mazlumu zalimin zulmünden kurtarmanın yanında, zalimi de zulmetmekten kurtarmak bir kardeşlik gereğidir. Belki de bu İslamî fark, herhangi bir insani yardım anlayışının üstünde olmanın adıdır.

• Kardeşlik, ahlâk kurallarını ve insani kimliği en ince ayrıntısına kadar yaşamanın adıdır:

Kardeş sırrına sadakat,
İnsan onurunu birlikteyken veya ayrıyken muhafaza,
Ayıpları örtme,
Hastalığına ilgi,
Davetini kabul etme,
Hapşırmasında sünnete uygun dua,
Hediyeleşme,
Gıyabında dua,
Güler yüz, tatlı söz, teşekkür basit görevler değildir.

• İslam dininin bize emrettiği kardeşliğin şifresi **selam**'da saklıdır. Hikmetini anlasak da anlamasak da selam vermeyi, selama ilgi göstermeyi önemsemek zorundayız.

• **İslam kardeşliğini coğrafi sınırlarla daraltmamak, başka birlikteliklerle ifsat etmemek onu korumaktır.**

• Kardeşlikte kat edilen mesafenin en güzel göstergelerinden biri, kardeşin sevincine sevinmek, hüznüne mahzun olmaktır. Kardeşin bir nimete ermesine sevinmek, sevinilecek bir meziyettir.

• Her mü'min, Allah'ın rızası için olan bir işi şeytanın ifsat etmek isteyeceğini bilir. Mal ve benzeri fitneleri kardeşliği yıpratacak şekilde ortada bırakmamak, töhmet alanlarını önceden gidermek gerekir. Ayrılıkları ve farklılıkları hesaba katarak yapılan planlar daha kalıcıdır. Kardeşliği sürdürürken önemliler ve öncelikliler çizgisi oluşturmak, hüsnüzannı ilke edinmek, açıklık ilkesini sürdürmek koruyucu olur.

• Kardeşliğin ne olduğu, nasıl olduğu vahiyle övülmüş, örneği ile gösterilmiştir. Ensar-muhacir kardeşliği, Kur'an ve hadislerle övülmüş bir örnektir.

• Kardeşler arasında affetmek, görmezden gelmek, suç biriktirmemek olgunluk göstergesidir. Eğer kardeşin hatası, dini yönü olan bir hata ise onu teşhir etmemek, düzeltmeye çalışmak, haddi aşmış bir fıskına karşı onu seviyeli bir şekilde kınamak, ondan uzak durmak görevdir. Eğer hata şahsa karşı ise, şeytana yol açmadan onu bağışlamak görevdir.

* * *

Ashab-ı kiramın gençlerinden Abdullah ibni Ömer radıyallahu anhuma diyor ki:
"Biz öyle bir zaman gördük ki, kimse dinarını dirhemini Müslüman kardeşinden kıymetli bilmezdi. Şimdi ise, dinar ve dirhem bize, Müslüman kardeşimizden daha değerli geliyor.
Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle buyururken işittim: Nice komşular kıyamet günü komşusuna yapışıp, ya Rabbi, bu, kapısını bana kapatıp iyilik yapmadı, diyecek."

(Buhari, Edebülmüfred, 111)

* * *

Korku ile Umut Arasında Yerimiz

Allah kimseye zulmetmiyor

İnsan yokken Allah onu topraktan var etti. İlk insandan eşini yarattı. İkisinden de bütün insanların yaratılacağı muazzam sistemi yarattı. İlk insanı dünyaya gönderdi. Onunla beraber, neden yaratıldığını ve neden dünyaya gönderildiğini belirten bilgiyi de ona verdi. İlk insanı da, ilk insanın kıyamete kadar gelecek neslini de başıboş bırakmadı. Peygamberler, o peygamberlerle beraber kitaplar gönderdi. Peygamberlerini de insanların arasından seçip gönderdi ki, kimsenin onları taklit etme, peşinden gitmede zorlandığına dair mazereti olmasın.

Güzeli ve çirkini tanıttı. İyiyi kötüyü gösterdi. Hayrı, şerri anlayacak akıl verdi. Düşünenler için düşünce ufukları açtı. Dağlarda, derelerde bakanların görebileceği şeyler üretti. Hayvandan ağaca, taşa, canlı, cansız mahlûkata O'nu gösteren işaretler koydu. Kör gözün bile görebileceği meşaleler yaktı. Fıtratımıza O'nu arama ve bulma kabiliyeti koydu.

O'na giden yolları kolaylaştırdı. İbadetleri zor şeyler yapmadı. Kimseye kaldıramayacağı yükü yüklemedi. Yasakladığı şeyleri, yine insanın menfaati öyledir diye yasakladı. O'nun hiçbir işi 'iş olsun' diye değildir. Her işinde bir hikmet vardır. O hikmeti anlasak da anlamasak da hikmetler arasında bir hikmetin üzerinde durmuş oluruz sürekli.

Gönderdiği peygamberleri aracılığıyla, hiçbir şeyi boşuna yaratmadığını, bunca büyük kâinat düzenini bir maksat için kurduğunu bildirdi. O maksadı, '*O'na kulluk edilmesi'* olarak duyurdu. Ağaçlardan böceklere kadar her şey O'nu tesbih etsin istedi. Ağaçlar, böcekler, kuşlar o maksada uydu. Dağlar ve yer boyun eğdi. Emrin azameti önünde titredi.

İnsana gelince, kâinattaki her şey onun hizmetine sunuldu. Ondan da Allah'a kulluk etmesi istendi. Kulluğunun sınırları gösterildi. İmanla girilen bir dairede son nefesine kadar bu kulluğun şuuru ile yaşaması istendi. Rabbini bilen, insanlığına sahip olan, dostunu düşmanını tanıyan bir kimlikle ayakta kalması tembihlendi.

İnsan, kulluk için gönderilirken yalnız değildi. Yine onun gibi bir mahlûk olan İblis'le beraber yaşamak ve onun suyuna gitmemek üzere önüne şartlar kondu. Ne zaman bir nefes alacak olsa onu burnunun dibinde buldu insan. Kendisine bir hayat plânı çizen Rabbi, insana İblis'i de karşı güç olarak

gönderdiği ve bunu peygamberleri aracılığıyla kendisine bildirdiği için insanın itiraz edebileceği bir alan yoktu.

İnsana iki yol gösterildi: Hak ve batıl. Ya itaat ya da isyan. Birini tercih edecek ve o yolda devam edecek. Ortada durma hakkı verilmedi ona. Duruma göre seçme hakkı da yoktur. İki yoldan biri tutulacak, herkes tutuğu yolun bedeline razı olacaktı.

Hangi yol tutulursa onun akıbetine de katlanacaktı. Hakkı tutan ve o yolda devam eden Hak yolun ucu olan cennete; Batıl yolu tutup, o yolda devam eden de o yolun akıbeti olan cehenneme gidecektir. Dolayısıyla cennet ve cehennem, insanın tuttuğu yolun akıbetinden başkası değildir. İkisi de emeklerin veya ihmallerin sonucudur. Bükülen boyunların veya dik kafaların hak ettiğidir. Cennet ve cehennem boşuna değildir. Büyük bir sorumlulukla dünyaya gönderilenlere karşılık olarak hazırlandıkları için tam bir adalet yeridirler.

Ancak, yol hangisi olursa olsun önemli bir kural var bu yollara girenler için:

Yol bitmeden o yolun sonunun teminatı yoktur. İmtihan için gönderildiği bu âlemden ayrılırken nasıl ayrıldığına bakılacak ve herkes için o ayrılış haline göre karar verilecektir. Bu kural da son basamağa kadar sebat etmeyi ve gevşememeyi gerektirmektedir. Öbür tarafta kalanlar açısından da son ana kadar dönüş hakkının kıymetini bilmeyi doğurmaktadır.

Allah'ın kimseye zulmettiği yoktur. Ezelden konmuş kanununu tatbik ediyor:

Gönderiliş maksadına uyanların karşılığı olarak cenneti, neden gönderildiğini bilmek istemeyenlerin karşılığı olarak da cehennemi hazırladı. İkisini de ebedi kıldı. Cennette her şeyin, daha iyisi olmayan en iyisini, cehennemde de ondan daha kötüsü olmayacak bir azabı hazırladı. **Azabından ürkmek kadar tabii bir şey olmadığı gibi, cennetinin nimetlerini hayal etmek kadar da bir tabiilik yoktur.** Allah, bir ayette ateşini tanıttıysa, öbür ayetinde de cennetini tanıttı. Çünkü O, iki yolu ve iki sonu gösteriyor kullarına.

Cehenneminden korkumuz kadar, cennetine olan umudumuz vardır. Azabı ürküttüğü kadar rahmeti kuşatır. Korkup yılmak, umutlanıp gevşemek yerine, korku ile umut arasında, gayretlerimizle desteklediğimiz bir noktada bekleriz. Cehenneme girmemek için, cenneti de kaçırmamak için yoğunlaşırız.

Kuru bir korku ve hayalî bir umut sahibi değiliz.

Maksat imtihan ya!

Dünyaya gönderilişin ana maksadı imtihan olduğu için, insanın lehine olan şeyleri bile kerih göreceği bir ortamdan söz edilebilir. Sabah namazına kalkmak bu nedenle zor bir saate konmuş ibadetin ağırlığını taşır. Bunun için Müslüman göğsünü gere gere Allah'ın emrine itaat etmekte tereddüt edebileceği durumlarla karşılaşabilmektedir. Bu yüzden cehenneme açılan yollar çiçeklerle, cennete ulaşan yollar da zorluklarla kuşatıldı. Boşuna değil. Bunun için. İmtihan gerçek olsun, herkese imtihan olsun diye. Ölen, ne üzere öldüğünü bilsin diye.

Cennet ve cehennemin mantığı

Cennet ve cehennemin her şeyin en zirvesini temsil etmesi gerekiyor ki adalet yerini bulsun. Cehennem, azabın daha ağırı olmaz bir yerin adıdır. Cennet de nimetlerin daha iyisinin olmadığı bir yerdir. İkisinde ne varsa, o aklın ötesinde, hayalin üstündedir. Adalet bunu gerektirmektedir. Zalimlerden intikam ancak böyle bir yerde alınır. Mazlumların hakkı ancak cennet gibi bir yerde verilir. Sessiz gecelerde seccade başında akan gözyaşların suladığı toprak ancak cennet toprağı olabilir. Uhud'da parçalanmış ciğerler ancak cennette nefeslenebilir. Firavunlar için, Nemrutlar ve Karunlar için cehennemden başka hak ettikleri yer neresi olabilir ki?

Ciddi bir şekilde cehennemden korkuyor, büyük bir umutla cennete koşuyoruz.

* * *

Cehennemden korkmanın da farz denecek oranı vardır. Bir Müslüman'ın farzları eksiksiz yapıp, haramlardan kaçınmasını sağlayacak kadar cehennemden korkması farzdır. Bu kadar korkmayanın, cehenneme girecek işler yapması mümkündür.

* * *

Cehennem

Allah Kitab'ında, peygamber aleyhisselam hadislerinde cehennemi gözle görülür halde tanıtmıştır. Cehennemden ve cehenneme yaklaştıran her

şeyden uzak kalmamız için yeteri kadar uyarı yapılmıştır. Kur'an ayetleri ve peygamber aleyhisselamın hadisleri incelendiğinde cehenneme ait tanıtımların uykusuz bırakacak bilgiler ihtiva ettiği görülecektir.

Allah'ın en iyi bilen kulları, cehennemden en çok korkan kulları oldu. Enbiya, sıddıklar, şehitler ve salihler, kendilerinden başkası oraya girmeyecekmiş gibi endişeli oldular. Doya doya gülmediler. Gülmeyi kendilerine yasakladılar. Ateşten Allah'a sığındılar. Cehennem ayetleri okunurken bayılıp, günlerce hasta yatanlar oldu. Seleften bazıları evinde yanan ateşi görünce bile yüzünün rengi değişti. Cehennemden kaçan nasıl uyur, cennete koşan nasıl uyur, diyenler çok oldu.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir defasında: 'Bildiklerimi bilseydiniz, az güler çok ağlardınız.' demiş, oradaki ashabı da, ellerini yüzlerine kapatarak hıçkıra hıçkıra ağlamışlardı. Yine bir defasında: 'İki büyük şeyi, cehennemi ve cenneti unutmayın.' demiş ve gözyaşları kuruyuncaya kadar ağlamıştı.

Bilmeyenler ise, daha rahat kaldılar. Ama akıbet müttakilerin oldu. Uykuları kaçanlar, yiyip, içip yan yatanlar endişeli bir diyara gittiler.

Dünyada gördüğümüz ateş, cehennem ateşinin 1/70 kadarını oluşturmaktadır. Allah, cehennemi insanlardan ve cinlerden asi olanlar için yarattı. Cehennemin ateşini Allah öyle şiddetli bir ateş olarak yarattı ki, hadislerde belirtildiğine göre, cehennemin bir bölümü diğer bölümünden şikâyetçi olmuştur.

Cehenneme girenler arasında en hafif cezaya uğrayacak olan, ateşten iki terlik giyen ve o terliklerden dolayı beyni ateşte tencere gibi kaynayacak olan kişidir ki, o kişi, en hafif azabı gördüğü halde kendisinin cehennemin en ağır azabını çektiğini zannedecektir. Yiyecekleri, içecekleri, giyecekleri ateş olan bir yerde kalacaklardır. Öyle bir yer ki, Kur'an, onun yakıtından söz ederken, 'taş' yakacak bir ateşten söz etmektedir. Ve bir azap ki sonu yok. Şu kadar milyon sene değil. Ebedi!

Cehennemi sadece ateşle azap edilen bir yer olarak görmek de yeterli değildir. Cehennemde ateşle azabın yanında, oraya girenleri tahkir için, zincirleme, kelepçeleme, boyunduruk vurma, yüz üstü süründürme, içecek olarak orada yananların irinlerinden kaynamış haliyle içme gibi azap türleri de vardır.

Cehennemi daha iyi anlamamızı ve oradaki azabın şiddetini tasvir etmesi bakımından hadislerde belirtilen bir durum müthiştir: Cehennemdeki kâfirlerin vücutları dünyadaki gibi olmayacak. Cehennemde yanan bir

kâfirin sadece iki omzu arası genişliği, hızlı bir binekle üç günde kat edilecek mesafe kadar olacak.

Buhari ve Müslim'in rivayet ettiği bir hadiste buyrulduğuna göre, cehennemdekiler oradan çıkmak için yalvarıp duracaklar. Bir gün çıkarız umudunu hiç tüketmeyecekler. Nihayet Allah Teâlâ, ölümü bir koç şeklinde cehennemle cennetin arasında kestirecek. Ölüm de ölmüş olacak. Bundan sonra, cehennemdekiler bir daha çıkma umudu taşımayacaklar. Kahırları ebedileşecek. Cennettekilerin de mutluluğu ziyadeleşecek.

Asıl azap!

Ateş veya bir tür azaptan daha ağırı, cehennemi cehennem yapan şey şudur: Oraya giren kâfir, Allah'ın cemalini asla göremeyecek! Mü'min cehenneme girse de bir umutla bekleyecek. Kâfir için asla bir umut yoktur.

Sevmek-istemek üzerine bir not:

Aldanmamak için bilinmelidir.

Bir şeyi istiyor olmak:

a- Onu elde etme arzusunu,

b- Elden gitmesinden korkma endişesini,

c- Elde etmek için gayret etmeyi gerektirir. Gerisi avuntudur. (İbni Kayyım)

Umudumuz Arş'a dayanmıştır

Günahlarımızın ve eksikliğimizin büyüklüğüne rağmen bize ümitvar olmayı Allah emretti. Kapısına tutunabileceğimizi, okyanuslar gibi günahlarla boğuşsak bile, bize açık bir kapı bıraktığını bildiren O'dur. Bize affını vaat eden O'dur. Bizden öncekilere rahmetiyle muamele eden O'dur. Cennet O'nundur. Erhamurrahimin O'dur. O ne büyük ve ne rahimdir ki, rahmetinden umutsuz kalmayı suç saymıştır. İşe Rabbimiz O'dur.

Amelin küçüğü olur mu?

O'nun sünnetinde var olan ve bize tavsiye edilen hiçbir ameli küçük görmemek gerekir. Bize göre küçük olması, kolay yapılabilmesi önemli değildir.

Nice küçük ameller, sahibinin basit gördüğü şeyler, dağlar gibi günahların erimesine vesile oldu. Bir dilim ekmek cennet nimetleri getirdi. İki rekât

namaz az değildir.

‘Yarım hurma’ az değildir.

Bir tatlı söz az değildir. Bir tesbih az değildir. Yeter ki Allah için olsun! Bizim kantarlarımızla ölçmeye değer görmediğimiz; fakat Allah’ın mizanına koyduğumuz zaman hayat kurtaran nice değerlerin kıymetini takdir edemiyor, fırsat kaçırıyoruz!

Dön bak, sebep çok!

Cehenneme girmenin sebebi çok olduğu gibi, mağfiretin ve umudun sebebi de çoktur.

1- Tevbe kapısı son dakikaya kadar açıktır. Tevbeye herkes davetlidir. Hiçbir günah tevbeden ağır değildir. Samimi bir tevbe ettiği halde, Allah’ın, tevbesini kabul etmediği tek bir insan yoktur. Ashaptan olup, bize örnek mü’min olarak gösterilen nice isimlerin geçmişleri, anılmayacak kadar karanlık olduğu halde, tevbelerinden sonra gözyaşıyla anılan salih insanlar oldular. Yüz insan öldürdükten sonra Rabbinin kapısına dayanan birini bile kovmadı O. ‘Suçun büyüktür, gelme.’ demedi kimseye. Güneş batıdan doğmadıkça, nefes borusu tıkanmaya başlamadıkça kapısı açıktır.

2- *Samimi bir iman* tek başına kalsa bile umuttur. İmanın sabit kalması bu açıdan çok önemlidir. Zaten tevbe de bir anlamda onun varlığıyla mümkün olmaktadır. Mü’min olmanın değerini bilmek, eldeki müthiş bir nimet olarak onu korumada hassas olmak ne büyük iştir.

Son nefes mücadelemizin azametini idrak etmek durumundayız. Dün yaptığımız işlere, bugün yaptıklarımıza bakmak yerine, yarın ne halde olacağımıza bakmak esas olmalıdır. Son nefes mücadelemiz başarıyla bitse kurtulduk, kazandık diyebiliriz. Bütün nefesleri o son nefes için alıp verdiğimizin şuurunda olmalıyız.

3- Dua sebeplerin tacıdır. O Allah ki, kendisinden istenilmesinden razı olur. O Allah ki, kulu istedikçe istediğinden fazlasını verir. O’na dua büyük bir sebeptir. Sadece namazlardan sonra ve birilerinin sözlerine ‘amin’ demeyi duanın bütünü olarak algıladığımızda nedametimiz kesin olacaktır.

Dua ibadetini hac gibi, oruç gibi, Kur’an gibi bir ibadet derecesinde görmemekle çok şey kaybettik. Dua ne büyük teselli, ne büyük umuttu. Hâlâ da öyledir Allah’ın izniyle.

4- Ramazan ve Kadir gecesi bir umuttur.

5- Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin sünnetine uygun olarak, ihlasla yapılan bütün salih ameller mağfirete ve rahmete bir sebeptir.

6- Yük ve endişe günahlardan kaynaklanırsa, umudumuz o kapıda da büyüktür:

a- Tevbe günahları siliyor, Allah korkusundan akıtılan iki damla gözyaşı bile cehennem söndürür, Allah korkusuyla yaşamak cennet kazandırır. (Rahman suresi, 46)

b- Yapılan bir iyilik önceki kötülükleri siliyor.

c- Mü'minlerin birbirlerine duaları günahları siliyor. Cenaze namazları siliyor.

d- Öldükten sonra bile, mü'minin ardından yapılan iyilikler onu temizlemeye devam ediyor.

e- Başa gelen dertler, sıkıntılar, hastalıklar eritiyor; ama dertlerden rahmet doğuyor.

f- Ümmetinin büyük günah işleyenlerine şefaat sözü veren Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem var.

g- Rahmeti gazabını geçen Allah var.

Her şey bu ayette:

Cennette nimetler içinde yüzenleri kazandıran, Allah'a ve Resûlü'ne itaatleri olmuştur. Cehennemde yanıp kavrulanları helak eden de Allah'a ve Resûlü'ne asi olmalarıdır. İtaat veya isyan!

"Kim Allah'a ve Resulü'ne itaat ederse, Allah da onu, altlarından ırmaklar akan cennetlere yerleştirir. İşte asıl büyük bahtiyarlık budur.

Kim de Allah'a ve Resûlü'ne isyan eder ve O'nun çizdiği sınırları aşarsa, Allah da onu ebediyen kalacağı ateşe sokar. Onun için aşağılayıcı bir azap vardır." (Nisa suresi, 13-14)

Seyyidülistiğfar

اَللّٰهُمَّ أَنْتَ رَبِّي، لَا إِلٰهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا
عَبْدُكَ، وأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ،
أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ
أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ

الذُّنُوبَ إِلاَّ أَنْتَ.

Şeddad İbni Evs radıyallahu anhtan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular:

“İstiğfarların en üstünü kulun şöyle demesidir:

Allahım!

Sen benim Rabbimsin. İbadete layık senden başka ilah yoktur. Beni sen yarattın. Ben senin kulunum. Ezelden sana verdiğim sözümde ve vaadimde hala gücüm yettiğince durmaktayım. İşlediğim kusurların şerrinden sana sığınırım. Bana lütfettiğin nimetleri yüce huzurunda minnetle anar, günahımı itiraf ederim. Beni affet; şüphe yok ki günahları senden başka affedecek yoktur.”

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sözüne şöyle devam etti:

“Her kim, bu seyyidü’l-istiğfarı sevabına ve faziletine bütün kalbi ile inanarak gündüz okur da o gün akşam olmadan ölürse cennetlik olur. Yine her kim, sevabına ve faziletine gönülden inanarak gece okur da sabah olmadan ölürse cennetlik olur.” (Buhari, Daavat, 2/6306)

Korkumuz
Beyhude Değil!

Allah'tan korkmak güvendir

Korkacak, endişelendirecek ne kadar neden var çevremizde. Aydınlığın başka, karanlığın başka derdi var. Fakirliğin endişesi ayrı zenginliğin ayrı. Çocuğun korkusu bir tür, büyüğün korkusu başka bir tür. Yaşadıkça, gördükçe, bildikçe endişemiz artıyor. Korkularımız bizi hiçbir yerde bırakmıyor.

Çocuk, ebeveynine sığınıp korkularından emin olmak ister. Zengin, malına güvenir; genç, bileğine. Herkesin kendine göre bir dayanağı var.

Dünya hayatının en tabii hakikatlerinden biri şudur: Korkular da, korkulara karşı güven veren nesneler de gerçek değildir. Korkuyu da korkutan var. Güveni de çürüten var. İnsan ise korku veren, onu da bir korkutan çıkabiliyor. İlaç ise güvendiğin, o da yan tesir yapabiliyor. Ne korku ne güven tam. Nice korkular sonra eğlenceye dönmüştür. Nice güvenilen dağlara kar yağmıştır.

Sadece Allah korkusu tam gerçektir. O öyle bir korkudur ki, 'korku'nun ta kendisidir.

O öyle bir korkudur ki, 'güven' odur. O korkuyu taşımak güvende olmaktır. O korkuyla yaşayanlar kazanmaktadırlar. O korkudan yoksun olanlar ise hiç güveni olamayan bir sona koşmaktadırlar.

Allah'tan korkmak, içi doldurulabildiğinde en muazzam ibadetleri beraberinde getirir. O korku iman olur, cennet olur, kurtuluş olur. O korku gerçekçi olduğu zaman gözyaşına dönüşür. O gözyaşının suladığı yerde Tûba büyür.

Allah korkusu cahilin işi değildir. İnsan bilmediğinden korksa bile o korkusu sathi kalır. Asıl bilen korkar. Allah'ı daha çok bilen, daha çok korkar O'ndan. Deliye her gün bayram olduğu gibi, bilmeyene de gülecek çok neden var.

Şu gözyaşlarına boğulup, sabahlara kadar hıçkıra hıçkıra dua edenler! Cehennemi sadece kendisi için yaratılmış zannedip titreyenler! Gözle görülür bir günahları olmadığı halde kıvranıp duranlar!

Onlar daha çok bildikleri için korkuyu en ince damarlarında hissettiler. Bilgisi sathi olanlar ise cenazelerde, duygusallığın öne çıktığı yerlerde ağladılar. Ağladıklarını da yeterli göremediler.

Allah’tan korkmak boşuna değildir. O’ndan korkmak kazandırır.

Ölümden değil, ölümü yaratandan korkmak, bilmektir. Korkuyu şımarmama nedeni yapmak bilmektir.

Bir de korkuyla umut birleşirse kanatlar dengelenmiş, derinlere doğru uçuşa geçiş başlamıştır. Korkup kendine gelmek, umutlanıp yürümek en güzel plândır.

Ne mutlu Allah’tan korkanlara.

Ne mutlu o korkuyu yaşanılır hale getiren ve korku ile umut arasında Rabbi’ne kulluk ederek hayat sürenlere. Onların korkuları da kazanç, umutları da kazanç! Allah’tan korkup harama el uzatmadığı için cennet nimetleri ile müjdelenenlere, korkularının bedeli olarak Arş’ın gölgesinden gölgelenenlere ne mutlu!

Biz beyhude korkmuyoruz. Korkumuzun sonu cennettir.

Hayret doğrusu!

Kimden korkuyorsan, ondan kaçarsın.

Allah’tan korkan ise gider O’na sığınır.

Adeta O’ndan O’na kaçar gibiyiz. Kovulsak bile yine yegâne kapımız o kapıdır.

Korku tünelimiz

Gelecek endişesi çizgisinde buluşan ve bizi uyutmayan, yanlışlara sevk eden sıkıntılarımız, ekonomik endişelerimiz birer korku çeşididir.

Hastalık ve tedavi endişemiz bir başka korku çeşidimizdir. Herhangi birimizin hastalık etrafındaki endişeleri iyice incelense, o endişelerin bir hastalık boyutu kazandığı müşahede edilebilir. Sağlam insanların bile, hastaneye yakın bir semtte ev tutmalarının başka nedeni ne olabilir? Hastalık adeta bir ihtimal değil, belli bir yaşta muhakkak gelen askerlik gibi milli bir görev oldu. Tedavi maksatlı yatırımlarda açık bir türlü kapatılamaz oldu.

Çocuklarımızın yetiştirilmesi, yetiştirildikten sonra onlarla beraberlik sürecimiz iyi bir korku türüdür. Doğurduklarımızın doyurulması en küçük dert sayılmaya başlandı. Doğurup ortada bırakma, emsallerine denk bir seviyeye getirememe, onlara bize göre uygun bir çevre bulup bulamama gibi endişelerimiz uyku kaçıran nitelikteki dertlerimizdir.

Ölüm korkumuz tam bir macera!

Ölümden ve ölüden fena korkuyoruz. Korktuğumuzun çeyreği kadar dahi ölüme hazırlanamıyoruz. Görülen sadece bir ölüm korkusu; ölümden sonrasına dair bir endişe yok, varsa da uygulama yok.

Hapishane hayali bir korkudur.

Borç takvimi uyku kaçıran bir korkudur. Borçtan ürküyoruz. Borçluların sıkıntılarını da gözlerimizle izliyoruz. Ama zarureti olmayan bir yığın tüketim malı için taksitli alışverişte bir sakınca görmüyoruz.

Zulüm görme endişesi bir korkudur.

Allah'tan gelen deprem ve benzeri afetler bir korkudur.

Ticarette iflas riski bir korkudur. Ve bunlar gibi, bir kısmı da şahıstan şahsa değişen farklı korkular vardır.

Bu sayılan korkular elbette yok sayılması gerekecek basit endişelerden oluşmuyor. Her birinin geldiğinde verdiği bir ağırlığı muhakkak vardır. **Ama bu korkular ve kaynakları aşılamaz değildir. Mü'minin, altında ezilip, dünyasını ve ahiretini kaybedeceği şeyler değildir**. Şu veya bu endişenin nedeninde kesinlikle Allah'ın kaderi vardır. Kul, Rabbi'nin çizdiği bir kaderle imtihan edilmektedir. Belli çareler zaten o dertlerle beraber kula lütfedilmiştir. Çaresiz gibi kalınan yerde de mü'min, yalnız değildir.

Şunu iyi bir yaşam için önemli bir kural olarak zihnimizde tutmalıyız:

Tamamen dertsiz, korkusuz bir hayat aslında insanî değildir. İnsan dertleriyle, endişeleriyle insandır. İlk insan babamız Âdem aleyhisselama bakabiliriz. Hayata başlaması ve dünyaya ayak basması dahi dertlerle çevrilidir. Annemiz Havva, babamız Âdem böyle bir başlangıç yaptıktan sonra, onların çocuklarının dertlerle kuşatılmış bir hayat yaşamaları pek tabiidir. **Bizi kuşatmış dertlerimiz, korku kaynaklarımız bizim gibi fanidir. Faniye ebedi muamelesi yapılması bir hatadır.**

Üç şey güven kaynağıdır:

1- Gizli ve açık her yerde Allah'tan korkmak.
2- Normal ve gergin halinde âdil davranmak.
3- Fakirlikte ve zenginlikte dengeli yaşamak.

Küçük korkulara büyük çareler

1- Beşer olarak, endişe üretecek bela kaynaklarına yaklaşmama vazifesini unutmamak durumundayız. Belayı aramak yanlıştır. Beladan uzak kaldığımız gibi, tedbirli olup, ön tedbirlere de başvurmak önemlidir.

2- Her şeyin Allah'ın kaderi ile olduğuna imanımızı güçlü tutacağız. O diliyor ve yapıyor. Yaptığında bizim için bir imtihan vardır. Biz o imtihanı kazanmanın yollarını ararız.

3- Sabırsız yol alınmaz. Üzerimize düşeni yaptığımıza kani olduktan sonra sabredip, başımıza geleni ecir kaynağına dönüştürmeliyiz. Hatta sabrı da ilerletip, şükür düzeyine getirmemiz gerekir. Daha ağırını yaşayanları görmemiz, ibret almamız makul olandır.

4- Dertler yalnız yaşayanları daha çok bulur. Cemaat insanı olarak yaşamak, ufku geniş olmaktır. Kur'an'ın ıstılahıyla 'salih amel' sahibi olmaya çalışmalıyız. Allah hangi amelden razı olacaksa o amel türünden bir çalışmanın, gündelik meşgalemize ilave olarak gündemimizde olması gerekir.

5- Zikir rahatlatır. En büyük zikir de Kur'an'dır. Yalnız Kur'an, günlük ve sistemli okunduğunda daha müessirdir.

6- Sadaka vermek, az olsun çok olsun sıkıntılara karşı teminattır. Bedenimizden, malımızdan, dilimizden, tebessümümüzden muhakkak sadaka vermeliyiz.

7- Sıkıntıların köklerinde umumiyetle kulların günahları yatar. Bu da istiğfara çok tevessül etmemizi gerektirir. Kalpten gelen bir heyecanla istiğfar etmek rahatlatır, huzur verir, Allah'ın rızasını kazandırır.

8- Dua çarelerin çaresidir. Kabul olduğuna veya olmadığına bakmadan bir ibadet şuuru ve zevkiyle dua etmek, duada ısrarlı olmak kaçınılmaz bir görevdir.

9- Dert görmek istemeyen veya derdine Allah'tan yardım görmek isteyen, dertli insanlara yardım etmelidir. 'Kim bir mü'minin derdini giderirse..' diye başlayan hadisi hiç unutmamak gerekir.

10- Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin şu hadisi şerifini, gündemimizi belirlemede bir ölçü olarak tutalım ki, gereksiz kalabalıkta kaybolup gitmeyelim:

"Seni ilgilendireni al, ilgilendirmeyeni bırak." (Tirmizi, Sıfatu'l-Kıyameti, 60/2518)

Tam Ölçü

Bazı âlimlerden nakledilen şu söz önemli bir ölçüyü sabitleştirmektedir:

'Ağlayıp, gözyaşlarını silen değildir Allah'tan korkan. Allah'tan korkan, O'nun yasakladıklarından uzak kalandır.'

* * *

‘Kim Allah’tan korkarsa, Allah ondan herkesi korkutur. Allah’tan korkmayan ise herkesten korkar.’ (Ömer bin Abdülaziz)

* * *

Allah’tan korkmanın ölçüsü

Birinci Ölçü:

Haramlardan kaçınıp, farzları yapmaya sevk edecek düzeyde korku en asgari olan ölçüdür. Bu düzeyde olmayan bir korku için ‘Allah’tan korkmaktan’ söz edilemez. Bir iki kere harama bulaşmak veya bir defa farzı terk etmekle ölçü bozulmuş olmayabilir. Ancak, haramlara karşı irade zafiyeti, farzlarda süreklileşen ihmal, Allah’tan korkmanın adının var kendinin yok olduğunu gösterir. Bu ölçü için, korku iddiasının son noktası da diyebiliriz.

İkinci Ölçü:

Nafilelere ilgi göstermeyi ve mekruhlardan kaçınmayı sağlayacak düzeyde bir korku, biraz daha ilerlemiş, sahibini biraz daha Allah’a yaklaştıran bir korkudur. **Eğer bu korku, geniş zamanda kulu, mubahlarda bile dikkatli olmaya sevk ediyorsa seviye tutturulmuş, Allah’a giden yolda hız alınmaya başlanmıştır**. Ashabı kiramdan nakledilen düzey bu düzeydir.

Üçüncü Ölçü:

Evhama dönüşmüş, çalışmayı, yemeyi ve içmeyi terk ettirmiş düzeydeki korku. Böyle bir korkunun değeri olmadığı gibi, şeytanın elinde malzeme olma tehlikesi bile vardır. Kaş yapmak için göz çıkarmak gibi bir durumdan söz edebiliriz. Allah’ın rahmetinden umut kestiren bir korkunun değeri olamaz.

Dördüncü Ölçü:

Duygusal korkuların kalıcı bir değeri yoktur. Güzel sesli bir hafızın okuduğu Kur’an’dan sonra veya bir âfete şahit olduktan sonra duygulanıp ağlamak bu düzeydedir. Eğer o esnadaki duygusallık, mü’minin hayatında ilerlemeyi sağlayan bir değişiklik yapıyorsa bunu övebiliriz. Dün Kur’an dinlerken ağlayan bugün mutat uygulamalarına geri dönmüşse seviye, düşük bir seviyedir.

Beşinci Ölçü:

Bir Müslüman'a Allah'tan korkması hatırlatıldığında, o Müslüman, ne ile uyarıldığını hemen idrak etmelidir. 'Allah'tan kork!' uyarısına karşı, irkilmek ve düşünceye çekilmek iman işareti, karşı savunmaya geçip, Allah'ın adı ile yapılan bir uyarıyı yersiz gibi algılamak ise, iman dışı kalmaktır. Bu konuda Bakara suresinin 206. ayeti her Müslüman için önemli bir uyarı kaynağıdır:

"Böylesine 'Allah'tan kork!' denilince benlik ve gurur kendisini günaha sevk eder. Ona cehennem yeter. O ne kötü yerdir."

Korku

Allah azabını, emirlerine uyulması, yasaklarından kaçınılması için koymuştur.

Kulların işkencesini, onların günah olan işlerine itaat etme veya Allah'ın emirlerinden birini terk etme nedeni yapan, kulların işkencesini Allah'ın azabına denk tutmuş olur.

Bu ise haramdır. Zira korkulması gereken sadece Allah Teâlâ'dır.

Yoksa insanın tabii korkular taşıması, mesela yılandan korkması günah değildir.

Ama koyundan korkmak haramdır. (Karafi, Furûk, 265. farktan özetleme)

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Allah'tan korkuyordu

O, Allah'ı en iyi bilendi. Onun için de Allah'tan en çok korkandı. Korkusunda da ciddiydi. İbadetinde, konuşmalarında, yeme içmesinde o korkunun izleri vardı. Sahabiler onu görüp örnek alıyorlardı.

Harice binti Zeyneb radıyallahu anhânın anlattığı bir olayda, Osman bin Mazun radıyallahu anhın vefatıyla ilgili bir konuşma anında Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle buyurduğu rivayet edilmektedir:

"Vallahi ben, Resûlullah olduğum halde, bana da ne yapılır bilmiyorum." (Buhari, Menakıb, 45/3929)

Buhari'nin rivayet ettiği bir hadiste annemiz Aişe radıyallahu anhâ diyor ki:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemi, şöyle ağzının içi görülecek kadar gülerken hiç görmedim. Sadece tebessüm ederdi. Bir bulut veya rüzgâr çıktığında yüzünden endişesi anlaşılırdı. Dedim ki: 'Ya Resûlellah! Yağmur

yağacak diye, insanlar bulut görünce seviniyorlar. Senin ise yüzünün rengi değişiyor.' Buyurdu ki:

"Aişe! Nasıl rahat edeyim? Nice kavimler rüzgârla azap gördü. Onlar da o buluttan yağmur bekliyorlardı." (Ebu Davud, Edeb, 113/5098)

Ebu Davud'un rivayet ettiği bir hadiste ise Aişe annemiz radıyallahu anhâ diyor ki:

Bir gün cehennemi hatırlayıp ağladım. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem neden ağladığımı sordu. 'Cehennemi hatırlayıp ağladım. Kıyamet günü aileni hatırlayacak mısın?' diye sordum. Buyurdu ki:

"Üç yerde kimse kimseyi hatırlamaz. Biri mizandadır. Ağır gelecek mi gelmeyecek mi onu bekler. Bir de 'İşte defterin!' deneceği zaman hatırlamaz. Defterinin nasıl verileceğini bekler. Sağından mı, solundan mı, arkasından mı? Sırat cehennemin üzerine konduğunda da kimse kimseyi hatırlamaz." (Ebu Davud, Edeb, 1/4775)

* * *

Ne fark!

Sahabiler de korkarak yaşadılar. Hem de müthiş korktular. Korkuları yürekler dağladı. Çoğuna da Allah cennet vaat etmişti.

Ya korkuları nedendi?

Onların korkusu, yaptıkları amellerin kabul edilmeme endişesiydi.

Korku kurtarır zamanında ve samimi olursa

Abdullah İbni Ömer İbni'l-Hattâb radıyallahu anhümâdan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle buyururken dinlediğini söylemiştir:

"Sizden önce yaşayanlardan üç kişi bir yolculuğa çıktılar. Akşam olunca, yatıp uyumak üzere bir mağaraya girdiler. Fakat dağdan kopan bir kaya mağaranın ağzını kapattı. Bunun üzerine birbirlerine:

– Yaptığınız iyilikleri anlatarak Allah'a dua etmekten başka sizi bu kayadan hiçbir şey kurtaramaz, dediler.

İçlerinden biri söze başlayarak:

– Allahım!

Benim çok yaşlı bir annemle babam vardı. Onlar yemeklerini yemeden çoluk çocuğuma ve hizmetçilerime bir şey yedirip içirmezdim. Bir gün

hayvanlara yem bulmak üzere evden ayrıldım; onlar uyumadan önce de dönemedim. Eve gelir gelmez hayvanları sağıp sütlerini annemle babama götürdüğümde, baktım ki ikisi de uyumuş. Onları uyandırmak istemediğim gibi, onlardan önce ev halkının ve hizmetkârların bir şey yiyip içmesini de uygun görmedim. Süt kabı elimde şafak atana kadar uyanmalarını bekledim. Çocuklar etrafımda açlıktan sızlanıp duruyorlardı. Nihayet uyanıp sütlerini içtiler.

Rabbim! Şayet ben bunu senin rızanı kazanmak için yapmışsam, şu kaya sıkıntısını başımızdan al! diye yalvardı. Kaya biraz aralandı; fakat çıkılacak gibi değildi.

Bir diğeri söze başladı:

– Allahım!

Amcamın bir kızı vardı. Onu herkesten çok seviyordum. (Bir başka rivayete göre: Bir erkek bir kadını ne kadar severse, ben de onu o kadar seviyordum). Ona sahip olmak istedim. Fakat o arzu etmedi. Bir yıl kıtlık olmuştu. Amcamın kızı çıkıp geldi. Kendisini bana teslim etmek şartıyla ona 120 altın verdim. Kabul etti. Ona sahip olacağım zaman (bir başka rivâyete göre: cinsî münasebete başlayacağım zaman) dedi ki: Allah'tan kork! Dinin uygun görmediği bir yolla beni elde etme! En çok sevip arzu ettiğim o olduğu halde kendisinden uzaklaştım, verdiğim altınları da geri almadım.

Allahım!

Eğer ben bu işi senin rızanı kazanmak için yapmışsam, başımızdaki sıkıntıyı uzaklaştır, diye yalvardı. Kaya biraz daha açıldı; fakat yine çıkılacak gibi değildi.

Üçüncü adam da:

– Allahım!

Vaktiyle ben birçok işçi tuttum. Parasını almadan giden biri dışında hepsinin ücretini verdim. Ücretini almadan giden adamın parasını çalıştırdım. Bu paradan büyük bir servet türedi. Bir gün bu adam çıkageldi. Bana:

– Ey Allah kulu! Ücretimi ver, dedi. Ben de ona:

– Şu gördüğün develer, sığırlar, koyunlar ve köleler senin ücretinden türedi, dedim. Adamcağız:

– Ey Allah kulu! Benimle alay etme, deyince, seninle alay etmiyorum, diye cevap verdim. Bunun üzerine o, geride bir tek şey bırakmadan hepsini önüne katıp götürdü.

Rabbim!

Eğer bu işi sırf senin rızanı kazanmak için yapmışsam, içinde bulunduğumuz sıkıntıdan bizi kurtar, diye yalvardı. Mağaranın ağzını tıkayan kaya iyice açıldı; onlar da çıkıp gittiler. (Buhari, Hars, 13/2333; Müslim, 6949)

Denizin Bittiği Yer...

Sabır ne zaman ve nerede?

• Sabır her yerde ve bütün zamanlarda, insan için ve onun eylemleri içindir. Aceleci yaratılmış, her şeyi istediği an elde etmek isteyen, tamahkâr insan içindir. Sabır da insanın bu yönünü ıslah içindir. Sabır din içindir, dünya içindir. İstikrarlı ve başarılı bir hayat da onunla mümkündür, Allah'ın yardımı da…

• Nebiler ve Allah'a yakınlıkları ile bilinen veli kulları sabrın en güzel örneklerini bırakıp gitmişlerdir. İbretle incelendiğinde başta sevgili peygamber aleyhisselam efendimiz olmak üzere, peygamberler akılla tartılması zor olayları, sabırla göğüsleyerek kulluğun en parlak örneklerini bıraktılar.

Doğumundan itibaren sıkıntılara katlanan Musa aleyhisselam, Yusuf aleyhisselam, Eyyûb aleyhisselam ve diğerleri.

• Sabır ancak Allah ile ve Allah için olur. O'nun yardımı şarttır. Sabır bir imtihan türüdür. O halde sabır bir ibadettir. Bir ecir, sevap deryasıdır.

• Mü'min, muhakkak, olaylardan daha büyük olmalıdır. Sıkıntılardan da zevklerden de büyük olmalıdır.

• Sabır sadece zorluklara karşı değildir. İmtihan için olan her şeyde sabır aynı derecede gereklidir. Acılı anlarda sabrı hatırlamak ne ise, keyifli anlarda da hatırlamak odur.

• İmanımız ve amelimiz sabırla canlı ve ihlaslı kalır:
Farz bir işe sabır: Farz,
Harama karşı sabır: Farz,
Müstehap bir işe sabır: Müstehap,
Mubah bir işe sabır: Mubah'tır.

* * *

Sahabilerden Abdurrahman bin Avf
radiyallahu anh diyor ki:

"Zorluklarla sınandık, sabrettik.
Ama nimetlerle sınanınca sabredemedik."

* * *

• **Mü'min bir ameli eda ederken**

1- Niyetini samimi tutmaya ve ihlasını bozacak şeylere sabretmelidir.

2- Ameli esnasında sabretmelidir. Eksiksiz ve en güzelini yapmanın önündeki engellere karşı, bıkkınlık ve yılmaya karşı sabırlı olmalıdır.

3- Ameli bittikten sonra da onu korumaya, iptal ettirmemeye, riya bulaştırmamaya sabretmelidir.

• Allah'ın haram ettiği ve kullarının kerih gördüğü çirkinliklere yaklaşmamak için sabretmelidir. Haramın bütün cazibesine karşı direnmesini bilmek ve cehennemin sanki çiçeklerle kuşatılmış olduğunu idrak etmek gerekir. Bütün türleri ile haramlara ve çirkinliklere karşı sabır ehli olabilmek, neden şeytanın ve batılın yaratıldığını kavramış bir mü'min için daha da büyük bir önem taşır.

• Sabır, bir yaşam tarzı, bir eğitim metodu olduğuna göre, çevre ve benimseyenlerini arar. Mü'minler birbirlerine sabrı tavsiye etmeli, sabra zemin oluşturmalıdırlar ki sabır, bir yaşam tarzı olarak benliklere yerleşsin. Sabırla ilgili duaları sık sık tekrar etmek, sabrı anlatan ayetleri ve örnek insanların hayatlarını öğrenmek gerekir.

• Sabır hayat için şarttır. Sabrın enerji kaynağı da namazdır. Sinirli ve sabırsız insanlar namazlarını gözden geçirmek zorundadırlar.

• Toplum içinde yaşamak zorunda oluşumuz, pek çok sosyolojik ve psikolojik sıkıntılarla baş başa kalmamıza neden olabilir. Gerekiyorsa meskenimizi ve işimizi bile değiştirerek sabırsız bir insan görüntüsünden uzaklaşmalıyız. İşte sabrın yeri zamanı…

• Yaratılışımızdan kaynaklanan zafiyetlerimiz, soğuktan sıcaktan etkilenme gibi hassasiyetlerimiz, sabır sayesinde geçiştirilebilir.

• Sünnetullah gereği dünyamızda olup biten afetler, deprem, sel vb. olaylar ve onların bıraktığı izler sabırsız aşılamaz.

• Sıhhatimizde ortaya çıkacak engeller ve onları gidermenin zorlukları anında, hastane koridorlarında, umutla kapısında beklenen insanlarla diyalog anında sabır…

• Ekonomik sıkıntıları zillete düşmeden aşmak için, Rabbimizin benliğimize koyduğu mal biriktirme sevdasını mala esir olmadan aşabilmek için sabır… sabır...

• Türü ne olursa olsun öğrenmek için sabır…

• Nefsin çılgın arzularını dizginlemede sabır… Gençliğin delilik günlerini bir hataya düşmeden geçirip Allah'ın gazabını bir ömür boyu üzerinde taşımadan yaşayabilmek için sabır… sabır… sabır…

• Dost ve arkadaş, akraba ilgisizliğine hatta hıyanetine karşı sabırdan başka, daha sonra zarara dönüşmeyen hangi çare vardır ki?

• Ebeveynin rızasını elde edebilmek için onların istek ve hareketlerine karşı tek yol sabır değil de nedir?

• Çocuk büyütmek ve onları yetiştirmek için sabretmeyenler ne kazanabilmişlerdir? Sokağa terkedilmiş kedi yavruları gibi, insan yavrusunun da kısa bir zamanda gelişemeyeceğini, uzun ama pek uzun bir zaman sabır ve sebatla beklenilmesi gerektiğini, sabrın en harika numunelerini ihya etmek gerektiğini anlamayan bir insan çocuk büyütebilir mi? İmrenilen bir çocuk yetiştirebilmiş aceleci, öfkeli bir anne baba görülmüş müdür? İyi bir çocuk güzel bir sabrın ürünüdür.

Çocuk sabır demektir.

Çocuk sabır demektir.

Çocuk sabır demektir.

• Allah'a davet etmenin zorluklarına ve küfrün zulmüne karşı dayanabilmenin, hep kârda olmanın Kur'an'ımızda gösterilen metodu da sabırdır.

* * *

Başka bir insana eş olduktan sonra, uzun bir hayatı mutlu yaşayıp bitirebilmek ve zevklerden bile ecir elde edebilmek için yegâne çare sabırdır.

* * *

Ama sabrın böylesi değil!

Ve sabır mücerret bir teslimiyet değildir. Sabır, beşeri gücümüzün bittiği yerde rıza göstermek ve Allah'tan beklemektir. Bunun için de:

• Haramların işlenmesi anında kullanabileceği engelleme imkânını kullanmayıp beklemek (sabretmek) haramdır.

• İbadetsizliğe ve imanın pas tutmasına, tembelliğe, ömrün boş işlerde heder edilmesine karşı sabır haramdır.

• Zelil bir hayat yaşamaya neden olacak hatalara karşı sessizlik (sabır) haramdır.

• Eldeki imkânlara rağmen zulme rıza veya zulme seyirci olmak gibi bir tavrı "sabır" kılıfı ile gizlemek de kabullenilemez.

• Peygamber aleyhisselam efendimiz, "Sabır ilk darbe anındadır." diyor. Vakti geçtikten sonra artık onun adı sabır olmaz.

Fani Dünyada Anlamlı Bir Hayat Yaşamanın En Önemli Gereklerinden Biri Olarak Sabrı Emreden Kur'an Ayetlerinden Bazıları

• "Bir de kiminizi kiminize bir imtihan aracı yaptık ki, bakalım sabredecek misiniz? Rabbin, her şeyi hakkıyla görendir." (Furkan, 20)

• "Eğer sabreder ve Allah'tan gereğince korkarsanız, onların hileleri size hiçbir zarar vermez." (A.İmran, 120)

• "Doğrusu kim kötülükten sakınır ve sabrederse bilsin ki Allah iyi davrananların ecrini katiyyen zayi etmez." (Yusuf, 90)

• "Sabret, senin sabrın ancak Allah'ın yardımıyladır; onlara üzülme, kurdukları düzenlerden de endişe etme." (Nahl, 127)

• "Ama sabredip bağışlayanın işi, işte bu, azmedilmeye değer işlerdendir." (Şura, 43)

• "Sabır ve namaz ile Allah'tan yardım isteyin." (Bakara, 45)

• "Ey iman edenler! Sabır ve namaz ile Allah'tan yardım isteyin. Çünkü Allah muhakkak sabredenlerle beraberdir." (Bakara, 143)

• "Sabret, sonuç, Allah'tan sakınanlarındır." (Hud, 49)

• "Sabret, Allah iyi davrananların ecrini elbette zayi etmez." (Hud, 115)

• "Sabret ki, Allah'ın sözü şüphesiz gerçektir, kesin olarak inanmayanlar seni hafife almasınlar." (Rum, 60)

• "Sabret, Allah'ın verdiği söz şüphesiz gerçektir." (Ğafir, 55)

• "Muhakkak sizi biraz korku, biraz açlık ve mallardan, canlardan, ürünlerden biraz eksiltmekle deneriz, sabredenleri müjdele." (Bakara, 155)

• "Yoksa içinizden Allah cihad edenleri ve sabredenleri belirtmeden cennete gireceğinizi mi sanıyordunuz?" (A.İmran, 142)

• "Nice peygamberler vardı ki, beraberinde birçok Allah erleri bulunduğu halde savaştılar da, bunlar, Allah yolunda başlarına gelenlerden dolayı gevşeklik ve zaaf göstermediler, boyun eğmediler. Allah sabredenleri sever." (A.İmran, 146)

• “Onlar öyle kimseler ki, Allah’ın ismi anıldığı zaman kalpleri titrer; başlarına gelene sabrederler, namaz kılarlar ve kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden (Allah için) harcarlar.” (Hac, 35)

• “Şöyle de: «Ey inanan kullarım! Rabbinize karşı gelmekten sakının; bu dünyada iyilik yapanlara iyilik vardır. Allah’ın yarattığı yeryüzü geniştir. Yalnız sabredenlere, ecirleri sonsuz olarak ödenecektir.»” (Zümer, 10)

• “Sabırlarının karşılığı, cennet ve oradaki ipeklerdir.” (İnsan, 12)

• “And olsun ki mallarınız ve canlarınızla sınanacaksınız; hiç şüphesiz, sizden önce kitap verilenlerden ve Allah’a eş koşanlardan çok üzücü sözler işiteceksiniz.

• Sabreder ve Allah’a karşı gelmekten sakınırsanız bilin ki, bu üzerinde sebat edilecek işlerdendir.” (A.İmran, 186)

• “Andolsun ki içinizden cihad edenlerle sabredenleri belirleyinceye ve haberlerinizi açıklayıncaya kadar sizi imtihan edeceğiz.” (Muhammed, 31)

• “Ailene namazı emret; kendin de ona sabırla devam et. Senden rızık istemiyoruz; (aksine) biz seni rızıklandırıyoruz. Güzel sonuç, takva iledir.” (Taha, 132)

* * *

Erkek veya kadın, bünyemizde taşıdığımız şehvetin kimi zaman dayanılamaz gibi hissedilen onca ağırlığına, çevremizden bizi kışkırtan binlerce sebebe rağmen iffetli bir mü’min olarak Rabbimize kavuşmak için sabır da sabır!

* * *

Sıkıntılardan Büyüğüz

Cennetten gelip, biiznillah cennete giden yolda yürüyen,
Âlemlerin Rabbine kul olan,
Ebedî bir hayatı elde etmek için fani ve kısacık bir hayatta beklemek durumunda olduğunu bilen,
Âlemlere rahmet nebiye iman eden,
Namaz, oruç, zekât, hac gibi ibadetleri eda edecek kapasiteyi sergileyen,
Kur'an'la yoğrulan,
Adımına, diline, gözüne, kulağına sevaplar vaat edilen,
İşi, uykusu, tebessümü dahi sevaba dönüşebilen,
Geçmişi şeref tabloları ile süslenmiş, alnı ak, ufku parlak,
Helal yiyen, temiz giyen,
'Mü'min, muvahhit,' istiğfar eden, tevbeye sığınan,
Takvayı şiar, salihleri dost edinmiş,
Derdi cennet, emeli mağfiret olan insanın;
Günübirlik,
Söze ve göze gelmez,
Uçucu ve renksiz, niteliksiz, sunî ve bireysel,
Semavi olmayan, genellikle düşmanlarının, ondan olmayanların uydurup ona ithal ettiği,
'En eski ve en azgın düşman şeytanın' vesveseleri ile bezenmiş,
Ne kabir karanlığı, ne de mahşer zorluğuna denk olmayan,
Dertler ve tasalarla gözü kararan, geleceğini umutsuz zanneden,
Endişelerini bitmez tükenmez sanıp, karamsarlığı benimseyen,
Azîz iken zavallılaşan,
Mala, şöhrete sevdalanan,
Dengesini yitirmiş, çağdaş, mü'min insan için,
Su ve hava kadar önemli,
Dünya hayatını elde etmek için de ahiret hayatı için de gerekli heyecan ve morali esasen bünyesinde tuttuğunu gösteren emareler,
Bakmak için gözler,
Düşünmek için rabbanî öğütler,
Belgeler,
Dersler…

İman bir hazinedir

Kime iman ediyoruz? Kendisine iman edenleri koruyamayan, vaat ettiği sevapları veremeyen birine mi? Rabbimiz, bütün âlemlerin Rabbi değil midir? O'nun iradesi ve izni dışında ne olabilir, hangi yaprak kıpırdayabilir? Öyle bir Rabbi olan, imanına karşılık ebedi bir cennet bekleyen birinin hesabı küçük, adımı kısa olur mu? Allah'a tevekkül et. İşlerini O'na havale et. Hükmüne razı ol. O yeter. O yeter. O yeter.

O, su dolu bir dünyada Nuh'a yetti. Ateşin içinde İbrahim'e yetti. Denizde Musa'ya yetti. Mağarada Ashabı Kehf'e yetti.

O'nu her arayan buldu. O her çığlığı duydu.

Günahı bağışlayan, seyyiatı hasenata çeviren, kullarına rahmet eden Allah yeter.

O'na şükret. O'nu zikret. O'nun zikri ile kalpler huzur bulur. O ne yaparsa hayırdır. Ne verirse yeterdir.

O'nun üzerindeki nimetlerini hatırla: Din, akıl, göz, kulak, el, ayak, rızık, evlat… İnsanlar arasında sendeki nimetleri hiç görmemiş olanlar, görüp de kaybedenler ne kadar yaygındır, bir bakıver.

Allah'ın taksimine razı olmamak, susuzun deniz suyu içmesi gibidir. Sadece kederin ve hasretin artar. O'na razı ol. O'na güven. Üzerine düşeni yaptı isen müsterih ol. Kader her şeyi kuşatmıştır. Rızık en az ecel kadar kesindir.

• Geçmişi karıştırmak sadece beyin yorar. Öğütülmüşü bir daha öğütmek gibi olur. Geçen geçti. Geleceği de gelinceye kadar düşünme. En mühim geleceğimiz, kesin istikametimiz sırattır. Ona yoğunlaş. En ideali, bugünü ihya etmektir. Sabahı gördü isen akşamı arama. Akşamı gördü isen sabahı arama. Yaşadığın dakikaların kıymetini bil.

• Camilerde, mescitlerde kaldığın zamanı kazanç bil. İftitah tekbirine yetişmeye çalış.

• Camilere yürüdüğün adımları say. O adımların her biri sevap ve mağfiret olarak sana dönecektir.

Mescitlerde huzur bulamıyorsan, oralara az gittiğin içindir. Ya da hem mescide gidiyor, hem de günahlarından istiğfar etmiyorsundur. Hemen istiğfara yönel. Yüreğinden gelen bir nida ile: **'La ilahe illa ente sübhaneke inni küntü minezzalimin'** de. Güneşin buzu erittiği gibi, içindeki sıkıntıların eridiğini göreceksin.

Namazla rahatlayacak hale gelinceye kadar namaz kıl.

• Şefaati unutma. Her kabristanı gördüğünde Muhammed aleyhisselamın şefaatini hatırla. Yüz kişiyi öldüren adamı affedeni, köpeğe su verdiği için bir günahkârı cennete koyanı unutma. O'nun rahmetinin geçilemez olduğunu bil.

• İbadette aşırılığa kayma.

• Sünnete uy, yeter.

• Sadakasız günün olmasın. Sadakanın çeşitleri olduğunu bil. Para vermek, bedenen yardım etmek, tatlı bir söz söylemek, hasta ziyaret etmek…

• Mubahlarda aşırılık bıkkınlığa ve tembelliğe sevk eder. Çok yemek, çok uyumak, çok konuşmak mubah bile olsa iyi değildir, derttir.

• Eşler, birbirlerini cennetin sebebi olarak görmelidirler. Cennet uğruna da nelere katlanılmaz ki, diyebilsinler. Biri kızınca diğeri sussun. Ben de ecrimi Rabbimden beklerim, desin.

Bir ev, bir eş ve bir günlük yiyecek şu fani dünyanın en büyük nimetine sahip olmanın adıdır. Şükrünü unutma.

• Dostlarının, dava kardeşlerinin kıymetini bil. Onlarla hayat kolaylaşır, yük azalır. Dosttan doyanın aklı yoktur. Ne kadar az düşmanın olursa o kadar iyi olur, dendiği gibi; ne kadar kardeşin varsa o kadar iyisin, denmelidir. Ne mutlu bir insana ki Allah onu kullarına sevdirmiş.

• Tembel haksızdır. Onun rahmette hakkı yoktur. Tembelliği ve tembelliğe sevkeden şeyleri düşman bil.

Sakın oturma. Emekli olma. Emekli olacaksan, elden etekten düşünce ol. Veya emekli olup, ikinci bir işe başla. İkinci maaşını da infak et.

Tembel haksızdır. Tembel berekete kilittir. Tarlada çalışıp eli nasır tutan, koltuğunda kremli eli ile oturandan daha hayırlıdır.

• Sıhhate bir bedel kabul etme. En büyük nimetlerden biri de sıhhattir. Şükrü neredeyse yapılamaz kadar büyük bir nimettir. Onu mal ve şöhrete, zararlı bir yiyeceğe – içeceğe feda etme. Kıymetini, elden gitmeden bil.

• Sadece önünü gösteren gözlük kullanma. Ufka bak. Yarına, asırlar sonrasına bak.

• Haramlardan kaçındığın gibi, harama bakmayı, onu dinlemeyi, onu tutmayı da kendine yasakla. Harama baka baka ona karşı hassasiyetin azalabilir.

• İnsanı bunaltan, hayatı çekilmez yapan şeylerden biri de cimriliktir. Çocuklarına, çevrene ve din kardeşlerine karşı cömert ol. Allah'ın hazinesinin biteceğinden ya da sana yenisini vermeyeceğinden korkma.

• Karma ortamda değil, olabildiği kadar seçilmiş ortamda bulunmak gerekir. Oturup kalktığın meclislerin, telefon defterindeki isimlerin seni yansıttığını inkar edemezsin.

• İnsanlardan bir teşekkür bile bekleme ki, yıkılmayasın. Beklediğini Allah'tan bekle. O'nun vereceğini kim verebilir?

• Okumak zorundayız. Kitap en güzel dostlardandır. Her şeye rağmen okumalıyız. Hiç vaktimiz olmasa da, çok yoğun ve yorgun olsak da okumalıyız. Velev bir paragraf, bir satır olsun; günlük okumalarımız olmalıdır. Tarihten, coğrafyadan, sanattan… Okumalıyız. 'Oku' ile başlayan bir dine iman ettiğimizi unutmamalıyız.

Ümmeti Muhammed'in büyük ilim servetinden nasıl nasibin olmaz? Ne büyük bir bedbahtlıktır hadis okuyamamak, ihya okuyamamak, tefsir okuyamamak, okuyunca da anlayamamak!

Müslüman bir insan, muhakkak bir ders halkasında olmalıdır.

• Kur'an'la yaşamaya, onu doya doya okumaya, onu anlamaya gayret edelim. Ona hizmette katkımız olsun. Kur'ansız gün-gece ziyandır.

• İstişaresiz iş yapma ki nedamete düşmeyesin. Her istişareyi de herkesle yapma. Anlayanına ve güvenilenine sor.

• Evin, iş yerin, elbisen dağınık olmasın. Düzenli bir kâinatta düzensiz, dağınık birinin onurlu bir yeri yoktur. Temiz ve düzenli olmayı ilke edin. Allah temiz olanları ve temizlenme gayreti gösterenleri seviyor.

• Kadın ne olursa olsun, eş ve anne olmadıkça heba olmuştur.

• Dengeli ol: Rabbinin hakkı var, onu ver. Bedeninin hakkı var, onu ver. Eşinin hakkı var, onu ver. Çocuklarının hakkı var, onu ver. Toplumun hakkı var, onu ver. Her hakkı yerli yerine oturt.

• 'Müslüman, diğer Müslümanların elinden ve dilinden emin olduğu kimsedir. Muhacir de Allah'ın yasaklarını terk edendir.'

• Gerçekçi ol. Şiirlerde söylenen, filmlerde gösterilen şeyleri yakalamaya çalışma. Yaratıldığın şartlarda kalmak huzur verir. İdeallerle değil, gerçeklerle yaşa. Kimin nasıl bakacağına göre değil, oturup dinleneceğin şartlara göre ev kur. İnsanların istek ve zevklerini doyuramazsın. İnsanlar güneşte bile kusur bulabilirler.

• Bir yiyeceğin ve içeceğin tiryakisi olma. Bir çay, bir kahve seni dilendirmesin. Hangisini bulursan yetinmeye alış. Zikirden başka tiryakisi olunacak bir şey yoktur.

• Gezmesini, bakmasını bil ki düşünebilen, anlayabilen bir Müslüman olasın. İbret al.

• Huzurun yerleşmediği zamanlarda evini, işini, güzergâhını, namaz kıldığın mescidini yenile. Bir yere yapışıp kalma.

• Hasedin yiyip bitiren bir illet olduğunu unutma. Suizandan uzak dur.

• Affetmeyi becerebilirsen saadetini artırırsın.

• **"**La havle vela kuvvete illa billah**"** demeye alış. Bu cümleyi her an tekrarla. Yükünün azaldığını, nefesinin çoğaldığını göreceksin. Bu büyük sözün kâinattaki en mühim sırrı ifade ettiğini idrak edeceksin. Her zorluğun bir kolaylığı getireceğini unutma. İnşirah suresini oku ve düşün. Belaları ve sıkıntıları, sendeki günahları döken, seni Rabbine yaklaştıran sebepler olarak gör.

Belalarla yaşayanın sadece sen olduğunu zannetme. Bela insanın kaderidir. Âdem aleyhisselamdan beri belalarla boğuşuyoruz. Dünyanın harcı budur. Böyle geldi, böyle gidecek. Onu olduğu gibi kabullen. Başına gelen her şeyi bilip ona ecir veren Allah'a kul olduktan sonra tasalanacak ne kalır?

Yine de belayı aramak doğru değildir. Belaya kapı aralamak, tedbirsiz olmak, evham oluşturacak hayallere dalmak bize yasaklanmıştır. Bereketsiz bir hayat yaşayan, bitkin ve beceriksizlerle, Allah'tan umudunu kesmiş tiplerle geçici mekânlarda bile bir arada durma.

• Muhakkak insanlara iyilik olan bir vazifen bulunsun. 'Sırf kendisi için yaşayanın zevk içinde yaşayabileceğini, fakat küçük yaşayıp küçük öleceğini' bil. Nefis muhasebesi yapmak ve ahiretini tefekkür etmen için gerektiği kadar bir vakti de kendine ayır. Işık verirken erimemeye çalış. Mum değil, güneş ol.

• Helal yemek, helal giymek, şüphelilerden kaçınmak takvanın özüdür. Haramla beslenen vücutlar ateşe hazırlanmaktadır. Ateşe girmek için yaşamaktan daha büyük bir sıkıntı nedeni olabilir mi?

• Sinirlenme, kızma. Ya da sinirlenmemeye çalış. Seni gerecek, sinirlendirecek ortamlardan uzak dur.

• Ne kendini ne de çocuklarını kimse ile kıyas etme. Ayıpsız insan mı olur? Kuluz, kusurluyuz. Beni yaratan en güzel şekilde yarattı de, rahat et. Ne beyaz daha değerlidir, ne de esmer çirkindir. Her şeyin sonu önemli olduğuna göre düşünmemiz gereken akıbetimizdir.

• İstiğfarı artır ki, rızkın ve huzurun artsın. Bir zikir ve vird tekrarın olsun. Her halükârda onu ihmal etme.

• **Şu isimlere bak:**

Nuh aleyhisselam

İbrahim aleyhisselam
Musa aleyhisselam
İsa aleyhisselam
Muhammed aleyhisselam
Ebu Bekir radıyallahu anh
Ömer radıyallahu anh
Osman radıyallahu anh
Ali radıyallahu anh
Hüseyin radıyallahu anh
İmam Ebu Hanife
İmam Ahmed
İmam Malik
…
Bu isimlerin hangi işkencelerle ve sıkıntılarla anıldıklarına bak.
Onların nasıl sabredip kazandıklarına bak.
Ve kendine yer biç, değer biç.

Temiz Değil Tertemiziz!

*"Temizlik **İmanın** Yarısıdır."*
Hadisi Şerif (Müslim, Taharet-1)

'Temizlik imanın yarısı' ise, temizlik kadar imandan söz edilebilir!

"**İman**" sözcüğü mü'minin kulağında neyi yankılandırıyorsa temizlik, o anlamın yarısıdır. "İbadet" bütün ayrıntıları ile neyi ifade ediyorsa temizlik, o ifadenin yarısıdır. İmandan cennet umudu canlanıyorsa temizlik, o umudun yarısıdır. İman insanlık demek ise temizlik, onun yarısıdır. Bunun için biz, aksesuar veya tercih edilen yerine, ölçüleri vahiyle konan bir anlayışa temizlik diyebiliriz.

Temizlikten namazdan umduğumuzu umar, yokluğundan da cehennemden korktuğumuz gibi korkarız.

İslami anlayışımıza göre yukarıdan aşağıya doğru sıraladığımızda **iman**, **namaz**, **abdest**, **taharet** bize kesin bağlayıcı bir kurallar dizisini hatırlatır. Aynı kavramları aşağıdan yukarıya doğru sıraladığımızda da, **taharet**, **abdest**, **namaz** ve **iman** bize aynı kurallar dizisini hatırlatır.

İslam şehirlerini kuş bakışı izleyenler, İslâm'ın şehirlere vurulmuş damgası olan camilerin abdesthaneler ve tuvaletler üzerine kurulu olduğunu görürler. İslam'ın en büyük ibadeti olan namaz da incelendiğinde abdestin üzerinde durduğunu, abdestin de tuvalet edebi üzerine kurulu olduğunu görürler.

Her hâlükârda temizlik bir ibadettir. İbadetlik düzeyi de imanın yarısını oluşturacak kadardır.

* * *

Sevgili Peygamber aleyhisselam efendimiz, bize zor gelip de altında kalmamızdan çekinmese, günde beş defa misvak ile ağız temizliği yapmamızı emredeceğini söylemiştir.

Ağız temizliğinin dindeki yerini gösteren ölçü budur. Rengi bozulmuş, sararmış dişler Müslüman'ın ağzında hoş değil şüphesiz.

* * *

Eğer iman ile bağlantılı ise, ölçüleri de imanîdir

Müslümanlar olarak bizim nazarımızda temizlik, şıklık ve nezaket için olmaktan önce farz olduğu içindir, vacip olduğu içindir, sünnet olduğu içindir. Rabbimizin dininde, başta Kur'an'ı olmak üzere, peygamberinin lisanında yer bulan ne olursa olsun bizim için tazime şayandır. Bu nedenle bizim gözümüzde **'Ne derler, nasıl görülür?'** endişeleri sonra gelir. Önceki endişemiz **'Caiz midir, helal midir?**' üzerine kuruludur.

İnsanların gözlerini değil, meleklerin murakabesini önemseriz.

Temiz olmanın veya olmamanın, kendisinden çok akıbetinden endişeleniriz. Çünkü Allah tövbe edenleri ve temizlenenleri sever. Temizlendikçe Rabbimizin rızasını kazanacağımızdan, daha temiz olmanın yollarını kulluk yolu bilir, değerlendiririz.

Bizim için asıl olan kirletmemektir!

Temizliğin en alası kirletmemektir. Kirletmemeye çalışmaktır. Temiz olmak da budur.

Mü'min kardeşlerinin arasında ter kokusu ile, inciten, tiksindiren görüntüsü ile bulunan mü'min, peygamberinin sünnetine aykırı bir harekette bulunan mü'mindir.

Bilhassa kul hakkını ihlale neden olan temizlik/pislik mefhumuna özellikle dikkat etmek zorundayız.

Kiri örten temizlik muteber değildir!

Parfüm ve benzeri teknoloji ile örtülmüş, poşetlenmiş pislik\kir sahte bir uygarlığın ürünüdür. Gözden ırak oldukça kirleten, göze çarpacağı yerde cebinden mendilini çıkaran anlayış reklamcı, tüketici anlayıştır.

Seviyemiz meleklerle bulunmaya uygunluk seviyesidir

En tabii ihtiyaçlarımızın giderilmesinden ağız temizliğine varıncaya kadar sağımızdaki ve solumuzdaki meleklerin incinmemelerine özen göstermemiz istenir bizden. Seviye melekler gibi pak olma seviyesidir. Beşer gibi yaşayıp melek gibi olmak…

* * *

*Peygamber aleyhisselam efendimiz, **"Saçı olan saçına baksın."** buyurmuştur. Kuaför mahkûmu olmadan, saça başa şekil vermenin dinden olduğunu gösteren bir emirdir bu.*

Bizden olmayan milletleri taklit etmek, insanların nazarında dağınık görülmek gibi bir hataya düşmeden, saç-baş bakımına memuruz.

* * *

Bize imanımızın telkin ettiği temizlik tam bir medeniyettir

Bizim medeniyetimizde bir **iç temizlik** vardır bir de **dış temizlik**. İç temizlik aynı zamanda manevi temizliğimizi de dillendirir.

- Fıtratı kirletmemek,
- İnancı kirletmemek,
- Yiyecek-içeceklerde temizlik,
- Giyimde temizlik,
- Helaller dairesinde kalmaya gayret, iç temizliğimizin ana dinamikleridir.

Dış temizliğimiz ki, maddi temizliğimiz olarak da adlandırılabilir: beden, mekân ve çevre temizliği gibi…

- Baş-saç,
- Diş-ağız,
- Tırnak,
- Edep yerleri,
- Ev, cadde-sokak,
- Mabet,
- Okul,
- İş yeri temizliğimiz dış temizliğimizin ana dinamikleridir.

Dış ve iç temizliğimizi aynı anda bize uygulatan tuvalet, abdest ve gusül en yoğun temizlik noktamızdır.

Temizliğimizin ana kuralları medeniyetimizin temelleri Allah'a yaklaştıran temizlik

Pis (**Necis**) ve pislik (**Necaset**) iki türlüdür. Bir hakiki necaset bir de hükmi necaset vardır. Dince pis kabul edilen sidik, dışkı, kan ve hayvan

ölüsü hakiki necasettir. Gusül ve abdesti gerektiren şeyler de hükmi pislik nedeni sayılmıştır.

Domuz ve köpek canlı iken de cansız iken de pistir. Domuzun, köpeğin organlarının hiçbir şekilde temizlenmesi mümkün değildir. Domuz ve köpeğin derisi dışında tabaklanan deri temizlenmiş olur.

İnsanın ve hayvanın kanı pistir.

İnsan veya hayvanda bozularak dönüşüm gören şeyler pistir: kan, irin, kusmuk, sidik, dışkı gibi. Yumurta ve süt; gözyaşı, balgam, sümük ve ter bu kuralın istisnasıdır.

Eşyada esas olan temizliktir. Sadece dinin pis olarak saydığı şeyler pistir.

Elbisede, bedende ve benzeri yerdeki az pislikte sakınca yoktur. '**Az pislik'** ölçüsü gram olarak üç gram, yüzey olarak da üç santimetre karelik bir alandır. Gözle görülmeyecek kadar küçük serpintiler halindeki pislik de muaftır. Pis bir alanın üzerine temiz bir seccade serilmesi ile de orada namaz caiz olur.

Yüzde yüz sakınılması mümkün olmayan yollardaki pisliklerin aşırı olmayacak şekilde elbise veya bedende bulunmasının sakıncası yoktur.

Temizlikte niyet şart değildir. Önemli olan gerekli temizliği yapmaktır.

Bir pisliği temizledikten sonra – bu temizlik üç kere tekrar edildiği halde – pisliğin rengi ve kokusu gitmiyorsa temizlik hükmen gerçekleşmiş sayılır.

Tırnak temizliği esnasında abdestli veya abdestsiz ya da cünüp olmanın bir farkı yoktur. Boyalı tırnaklarla gusül ve abdest caiz değildir.

En önemli temizlik unsurlarından biri de tuvalet temizliğidir.

Tuvalette temizlik açısından şu kurallara dikkat edilir:

Bedene ve elbiseye idrar ve dışkının değmemesi için özen gösterilir.

Tam bir boşalma sağlanır.

İstibra ve istinca yapılır.

Tuvalette kıbleye ön ve arka verilmez.

Su israf edilmez.

Temizliği dinin istediği ölçülerde yapmak esastır. Riyanın bulaştığı, vesveseye ve evhama dönüşmüş temizlik tutkunluğu muteber değildir.

Su fıkhı

Ana temizlik maddesi sudur. Tadı, kokusu ve rengi bozulmamış su saf, temiz sudur. Su aslen temizdir. Şu durumlarda su pis olur: İçine dinen pis sayılan bir şeyin düşmesi ve yapısını değiştirmesi ile, köpek veya domuzun ağzını suya sokması ile.

Pis sayılan şeyin giderilmesi başka bir yolla da mümkünse o temizlik de temizliktir.

Yağmur, kar, nehir, deniz, göl, kuyu, pınar ve sarnıç suları temizlik suyu olarak kullanılabilir.

Sirke, gül suyu gibi yeni bir ad almış sular temiz olmakla birlikte abdest ve gusül için kullanılamaz.

İçine, az olsun çok olsun bir pislik düşen durgun su ile abdest almak caiz değildir. Akan suyun içine bir pislik düşmesi halinde ise, suyun renk, koku ve tadından biri değişmedikçe o su ile abdest alınır.

* * *

"Beş şey fıtrattandır:

Sünnet olmak.

Kasıkları tıraş etmek.

Bıyıkları kısaltmak.

Tırnakları kesmek.

Koltuk altındaki tüyleri almak."

(Buhari, Libas, 63/5889; Müslim, 597)

* * *

Trafikte de Müslümanız

Nerede medeniyet; çölde mi caddelerde mi?

Evde, işte,
Caddede, alışverişte,
Dinlenmede,
Seyahatte, istasyonda,
Camide Müslüman'ız.

Müslüman oluşumuz kâğıt üzerinde, ağızda değil amelimizdedir. Müslüman olduğumuzu söylediğimiz gibi Müslümanca yapar, Müslümanca konuşuruz. Yürürken adımlarımız, tutarken kabzamız, keserken bıçağımız, çiğnerken dişimiz, hazmederken midemiz, konuşurken dilimiz, kazanırken cebimiz Müslüman'dır. Günübirlik Müslümanlığı, menfaatten tarafa esneyen bir Müslümanlığı Müslümanlık olarak göremeyiz. Müsülmanlığımız hakkında Müslüman olmayanların tesirinde kalmayız.

Hayvanları dilsiz biliriz; ama sahipsiz bilmeyiz. Onların yaratanından çekinir haklarına riayet ederiz. İnsanları – dinleri, ırkları ne olursa olsun – yaratanından dolayı mükerrem görür, haklarına riayet eder, kişiliklerine saygılı oluruz. Komşumuzu ortağımız gibi görürüz; üzüleceği şeylere müsamaha göstermeyiz.

Biz neredeysek Müslümanlığımız orada, Müslümanlığımız neredeyse biz oradayız. Zaten Müslümanlığımızın girmediği yere biz de giremeyiz, diye inanırız. Müslümanca görür, Müslümanca duyar, Müslümanca eller, Müslümanca yürür, Müslümanca konuşur, Müslümanca düşünürüz. Yaşadığımız hayatın İslam dışı olabilecek bir bölümü asla yoktur. Dinimiz İslam'ın bizi başıboş veya ne yapacağımızı bilemez halde bıraktığı bir dakikamız yoktur. Böyle bir iddia batıldır, İslam'a iftiradır. Müslümanlar'a tuzaktır.

Camilerimize şekil veren, evlerimizin mahremiyet sınırlarını tayin eden dinimiz bize yol ahlâkı da öğretmiştir. Yolun hakkına riayet etmek, yoldakilerin hakkına saygılı olmak gibi ölçüler koymuş bir dinin müntesipleriyiz.

Yol ve göz! Yolda yürürken gözü kontrol etmek! Yolda kimseye eziyet vermemek! Yolda iyiliğin bekçisi kötülüğün engelcisi olmak!

Bunlar hangi çağların sloganı? Hangi medeniyetin temeli yollarda göz güvenliğiyle başladı? Can güvenliğinden, mal güvenliğinden söz etmiyoruz.

Gözlerden emin olmaktan, işleyebileceğin hataların bile otokontrolde olduğu bir sistemden söz ediyoruz. Yaratanın yaratılmışa uygun gördüğü muazzam medeniyetten söz ediyoruz. Bu medeniyette insanın sadece 'hukuku' yok. Gözlerden korunmuşluğu bile var. Yürürken kem gözden bile koruyan medeniyetimiz. Ah medeniyetimiz, aah!

Medeniyete hassas ayar

Ebû Saîd el-Hudrî radıyallahu anhtan rivayet edildiğine göre, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem:

"Yol ve sokaklara oturmaktan sakınınız." buyurdu. Sahâbîler:

– Ya Resûlellah! Bizim yol ve sokaklara oturmaktan vazgeçmemiz mümkün değil, çünkü lüzumlu işlerimizi orada konuşuyoruz, dediler. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Vazgeçemiyorsanız ve mutlaka oturmak zorunda kalıyorsanız, o halde yolun hakkını veriniz." buyurdular. Bunun üzerine:

– Yolun hakkı nedir ki, ya Resûlallah? diye sordular. Peygamberimiz:

– "Gözü haramlardan korumak,
Gelip geçene eziyet vermemek,
Verilen selama mukabelede bulunmak,
İyiliği tavsiye edip kötülükten sakındırma vazifesini yerine getirmek." buyurdular. (Buhari, Mezalim, 23/2465; Müslim, 5563)

Peygamber aleyhisselam zamanında araba var mıydı?

O'nun zamanında araba yoktu. İnsan vardı. İnsana Allah'ın indirdiği son dini İslam'ın şeriatı vardı. Ama o din develere inmedi. Katırlara da inmedi. Din insana indi. Aklı ve birikimi her gün ilerleyen, her geçen zamanı lehine değerlendirebilen insana indi. İndiren de dehalar üreten, insanı yaratan Allah'tı. İndirdiği din de çöl için inmiş bir din olmadığı gibi birkaç asır için de değildi. O, indirdiği dine asırlık ömür biçmemişti. Onu bütün çağlara ve bütün nesillere kifayet edecek güçte indirdi. Hiçbir gelişmenin gerisinde kalmayacak kadar muhkem ve mükemmel bir din olarak onu kullarına indirdi.

Peygamber aleyhisselam zamanında araba yoktu. Ama o, arabasız ve arabalı zamanların nebisidir. Çünkü onun elindeki kitap Kur'an'dır. Kur'an teknolojinin ve insan aklının ilham kaynağıdır. O bir mucizedir.

Peygamber aleyhisselam zamanında araba gibi bugün var olan pek çok şey yoktu. Buna rağmen İslam bütün sistemlere meydan okumaktadır. Çünkü konmuş temel ilkeler, genel kurallar kıyamete kadar insanlığın dertlerine çare olabilecek niteliktedir. Arabayla, tekneyle değil kuralla, ayetle, hadisle din kendisini gösterir. İslam insanın maslahatını esas almıştır. İnsanın maslahatı neyi gerektiriyorsa, o İslam'ın uygulanmasını istediği şeydir. **Bunun için İslam, insanın kollandığı her yerde kuralları hazır bir din olarak çare olmuştur, kurtarıcı olmuştur. İnsan sömürmek istediği veya sömürüldüğü zaman orada İslam'ın onayı yoktur.**

Günün birinde gelişen bir olay için ayet var mı, hadis var mı sormaya gerek yoktur. Olaylar ve gelişmeler hakkında kural koyan ayetler, hadisler vardır. O ayetlerden hareketle yapılmış icma vardır. O ayetlere yapılmış kıyaslar vardır.

İslam çaresizlik dini değildir. İslam baştan sona çaredir. Çağlardan bir çağda kıymetinin bilinmemesi değerini eksiltmez, onu yıpratmaz. O hidayettir. Kurtuluştur. O bütün insanlık içindir. Bütün zamanlar içindir.

Düşünmek için âyetler

"Allah hayvanları da yarattı. Bunlar size soğuktan koruyucu yünler, kıllar ile başka birçok yararlar sağlarlar ve etlerini de yersiniz. Bu hayvanlar, onları sabahleyin otlağa salarken ve akşam geri getirirken, size göz zevki sağlarlar.

Bu hayvanlar, ancak ağır sıkıntıya katlanarak varabileceğiniz uzaklıktaki beldelere yüklerinizi taşırlar. Hiç kuşkusuz Rabbiniz pek şefkatli ve merhametlidir. Sizin için atları, katırları ve merkepleri binek ve süs hayvanı olarak yaratmıştır.

Bilmediğiniz daha nice şeyleri de yaratır." (Nahl suresi, 5-8)

Hüküm vermek

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemden sonraki zamanlarda bir konu hakkında nasıl dini hüküm veriliyor?

X isimli bir sorun oluştuğunda âlimler o sorunun Kur'an'da geçip geçmediğine bakarlar. Eğer Kur'an'da geçiyorsa sorun çözülmüştür. Kur'an'da geçmiyorsa peygamber aleyhisselamın hadislerine bakarlar. Eğer hadislerde geçiyorsa hüküm belli olmuştur. Hadislerde de geçmiyorsa, o sorun hakkında ashabın bir kanaati olup olmadığına bakılır.

Eğer onlar bir kanaat belirtmişlerse ve özellikle de söz birliği etmişlerse (buna fıkıh ilminde **icma** denmektedir) yine hüküm belli olmuştur. Ashabın sözü bütün ümmetin sözü sayılmaktadır. Ashaptan da bir görüş bulunamamış ise, o zaman Kur'an ve hadislerdeki genel kurallar üzerinden kıyaslama yapılır.

Kıyaslama yapmak, temel bir kuraldaki gerekçelerin içini dolduran bir başka konunun ona benzeyip benzemediğine bakarak öncekinin hükmünü sonrakine taşımaktır. Elbette bunu yapmak da dinde derinlemesine ilme sahip olanların, fakihlerin işidir.

Araçlar bir nimettir!

Uçaktan trene, bisikletten otomobile kadar insanın işini kolaylaştıran bütün araçlar Allah'ın bir nimetidir. 'Bilmediğimiz halde O'nun yarattığı ve daha nicelerini yaratacağı' nimetlerindendir. Bütün nimetleri gibi bunların da şükredilen nimetler olması gerekir. Bir nimetin şükrü, o nimetin takdir edilmesi ve Allah'a isyan olacak şekilde kullanılmamasıdır.

Eğer bir nimet Allah'ın en üstün tuttuğu mahlûku, insanın neslini tüketme işaretleri vermeye başladıysa o nimet bir musibete dönüşmüş demektir. İnsanlar oturup o nimeti kullanırken nerede hata ettiklerini araştırmak ve hatadan hemen dönmek zorundadırlar. Hiçbir nimet su kadar aziz değildir; ama o bile nimet olmaktan çıktığında en büyük afetlerden biri haline gelmektedir.

Bir zaman sonra araçlardan düşmandan kaçar gibi kaçmak zorunda kalabiliriz. Ölüm korkusuyla gitmektense yerimde otururum diyebiliriz.

Kendi ellerimizle kendi ölüm makinelerimizi ürettiğimize karar vermeden, araç nimetini takdir etmeye çalışalım.

Trafik kuralları Müslümanı bağlayıcıdır

Müslüman olmayan bir devlet tarafından konmuş olsa dahi İslam dininin temel ilkelerine ters düşmeyen trafik kuralları Müslüman için bağlayıcıdır. **Çünkü bu kurallar insanın maslahatı için konmuştur. İnsanın can ve malını koruyan bir kuralın Kur'an'da geçmesi gerekmez.**

Trafikteki her kuralsızlık ya canda ya da malda zarara neden olduğuna göre, 'din kökenli değildir' gerekçesiyle uyulmayan trafikteki kuralsızlık için iki sonuçtan birini onaylamak durumunda kalırız. Ya İslam insanın canını ve malını önemsememektedir ya da İslam insanları bazı yerlerde başıboş bırakmıştır. Bu iki varsayım da doğru olamaz. İslam insanı ve

insanın malını korumayı temel beş ilkesinden biri görmüştür. Trafik kuralları insan için ve insanın lehine konmuş kurallar ise, trafikteki kural ihlallerinin dindeki adı **kul hakkı**'dır.

Hacca gidenlerin arsa alıp satmaktan doğan bir haktan dolayı helallik diledikleri gibi, lüzumsuz çaldıkları bir korna için, park ettikleri yerde güneşini gölgeledikleri bir dairedeki insanın hakkı için de sürücüler helallik talep etmelidirler. Hak sadece tarlada, parada değildir her halde. Kılınan namazlar, verilen sadakalar; yollarda eziyet edilen, korkutulan insanlara verilmiş olabilir.

Büyük bir mahkemeye iman eden Müslüman'ın beşeri kurallar çerçevesinde lafazanlık veya dış tesir ile haklı görüldüğü bir trafik kazasının, ellerin ayakların şehadet edeceği günde yeniden açılacağını unutması nasıl mümkün olur? Müslümanlık sadece camide mi? Yollarda bizi gören yok mu?

Trafikte de Allah'tan korkmak gerekir

O'nun, kullarına zarar vermeye, malı telef etmeye, aşırılığa, savurganlığa, aceleciliğe müsaadesi olmadığı için.

Acelecilik şeytandan, teenni Allah'tan olduğu için.

Yol boşsa?

Ve otobanda yalnız seyrediyorsam da mı? Cevap: İntihar caiz mi? Öldürmek haram da ölmek ne? Hem ne zaman yol boş oldu? Hani o sağdakiler, soldakiler? Hani itikat?

Kadın araç kullanabilir mi?

Tarlada çalışabilen, bulaşık ve çamaşır makinesi kullanabilen neden araba kullanmasın? Kadınların araba kullanmalarını yasaklayan bir ayet bir hadis yoktur. Arabanın kadın için kullanmaya engel oluşturacak bir yönü de yoktur. Kadın araba da kullanır, tank ve tanker de. Sorun araba kullanmakta değildir. Asıl mesele, çamurluğunu müstehcen kadın resimleriyle süsleyen kamyoncuların bulunduğu yollarda iffetli bir kadının nasıl araç kullanabileceğindedir. Kazasız gün geçmeyen yollarda tek başına bir araçta kazaya uğrayan kadının mahremiyeti sorun olur. Yoksa arabanın dişisi, erkeği yoktur elbette.

Vebale girmemek için

1- Kullandığımız araçların bizim olması gerekir. Bizim olmayan aracı kullanabilmemiz bize verilen izinle sınırlıdır.

2- Araç kullananların ehliyetten önce sabır testinden geçmesi gerekirdi. Sabırsız insanlar vebalden kurtulamazlar. Birkaç saniyeyi geçmeyecek beklemeler için yüzünün rengi kızaracak kadar sinirlenen insan şeytana alet olmamış mıdır? Acelesi olan araç kullanmayıp yaya gitmelidir.

3- Hiçbir nimet sınırsız bir eğlence malzemesi değildir. Evde ekmek kırıntıları üzerinde 'nimettir' diye hassasiyet gösteren büyüklerimiz, on binlerce ekmeğin bedelinden daha değerli bir aracı tüyü bitmemiş çocukların eline teslim ederek nimetlere nankörlük etmiş olurlar. Yasalarla ve akılla belirlenmiş olan, araç kullanmaya ait 'ehliyete' haiz olmayanlara araç teslim edilmemelidir. Zira onun elinden çıkacak kazalara ve kul haklarına iştirak etmiş oluruz.

4- Araçların olumsuz yönü sadece kaza yapmaları değildir. Yaşadığımız çağı çekilmez hale getiren şeylerden biri de araç yoğunluğu ve o yoğunluğun neden olduğu ses ve çevre kirliliğidir. Dikkatsizce gece geç saatlerde kullanılan araçlar, insanların huzurunu bozan sesler bir vebaldir. Uykusunu böldüğümüz için daha sonra sabah namazını kaçıran bir Müslüman'ın vebalini kim ödeyecek. Bir kul hakkı olması için ayak kol kırılması, ölümcül vaka olması mı gerekiyor? Hani kılı kırk yaran anlayış? Gereksiz bir korna mahşerde kulağımızı çınlatabilir. Maazallah!

5- Park sorunu tam bir kul hakkına dönüşebilir. Yasalar açısından haklı olmanın yanında insanların güneşini ve havasını engellemek, ticaretini baltalamak, yaya izdihamına neden olmak, kazalara ön sebep oluşturmak vebaldir, yasalardan kurtulduğumuz yerde değil, Allah'ın azabından kurtulduğumuz yerde rahat etmeliyiz.

6- Yollara ve yola ait eşyaya verilen zarar tam bir kul hakkı felaketidir.

7- Araçların teknolojisinin gerektirdiği bakımının yapılmaması ihmaldir. İhmalin sonucu oluşacak zararlar ihmal eden için bir vebaldir.

* * *

Huzeyfe bin Üseyd radıyallahu anh
Peygamber aleyhisselamın şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

"Yollarında

Müslümanlara eziyet edene
Müslümanların laneti hak olur.”

(Taberani, Kebir, 3050)

* * *

Dikkat! İnsan değerlidir!

Bir trafik kazasına neden olan sürücünün kaza sonucu sakat bıraktığı veya bir organ eksikliğine neden olduğu insanların her birine ERŞ adı verilen bir tazminat ödemesi dini bir hükümdür.

Kazada ölüm meydana geldiyse, kazaya neden olan sürücünün, ölen her insan için iki ay aralıksız kefaret orucu tutması Kur’an’ın emridir. Ayrıca ölen her bir insan için diyet ödenir. Bu diyetin maddi değeri yüz deve bedelidir. Bugünkü rakamlarla bu bedel takribi olarak yüz elli milyarla iki yüz milyar arasıdır.

Ehil ve adil bir raporla yüzde yüz haklı olduğu sürücü için söylenebilirse, sürücü diyet ödemeyebilir. Bu haklılık aracın bakımı, uyku ve araç kullanmak için gerekli sıhhat şartları, aracın türüne göre ehliyete haiz olmak, kurallara uymak gibi kriterlerden sonra ortaya çıkar.

Not: Trafik kazalarıyla ilgili hükümler fıkıh kitaplarının **‘cinayetler’** bölümünde işlenmektedir. Bizim olayı bir kaza olarak örtebilmemiz için çok güçlü raporlar gerekir. Kurala uymak o raporları elde etmekten kolay olsa gerek.

Her şey teknoloji değil! Kader tam hâkim!

Biz kuluz; kul haddini bilir, üzerine düşeni yapar, Rabbine sığınır!

Elimizdeki bütün beşeri imkânları kullandıktan sonra Allah’ın himayesinin de üzerimizde olmasını sağlamamız lazım. Hüküm Allah’ın, güç ve kuvvet O’nundur. O’nun koruduğu korunmuş, helak etmeyi dilediği de helak olmuştur muhakkak.

• Araçlarda Allah’ın gazabını çekecek günahlar işlenmemelidir ki, melekler araçlardakileri kazalara, belalara karşı korusunlar.

• Sabah ve yatsı namazlarını cemaatle kılan Allah’ın koruması altındadır. Bilhassa yolculuk anında namazları cemaatle kılmalıyız.

• Araçlarda Allah'ı zikretmeyi ihmal etmemeliyiz. Ezber bildiğimiz ayetleri, duaları okuyabilir, zikirler yapabiliriz. Bu konuda araç içindeki herkes aynıdır. Sürücü ile diğer yolcular aynı tehlikeleri paylaştıklarına göre duayı beraber yapmalıdırlar. Kimin duasının makbul olacağı belli değildir.

• Çocukları da bu zikir ve okumalara alıştırmalıyız.

• Araçlara binerken ve sefer halinde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin okuduğu şu duaları okumalıyız:

Araçlara binerken şunu okuruz

سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هٰذَا وَمَا كُنَّا لَهُ

مُقْرِنِينَ وَ اِنَّا اِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ

"Bize bu vasıtayı hizmet ettiren Allah noksanlıklardan münezzehtir. Biz buna güç yetiremezdik. Biz Rabbimize döneceğiz."

Doksan km. den uzun bir yolculuğa çıkarken şunu okuruz

اَللهُ أَكْبَرُ اَللهُ أَكْبَرُ اَللهُ أَكْبَرُ. سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هٰذَا وَمَا
اَللّٰهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْدِكَ وَابْنُ أَمَتِكَ، نَاصِيَتِي بِيَدِكَ مَاضٍ
فِيَّ حُكْمُكَ، عَدْلٌ فِيَّ قَضَاؤُكَ، أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ
فِيَّ حُكْمُكَ، عَدْلٌ فِيَّ قَضَاؤُكَ، أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ
فِي السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ. اَللّٰهُمَّ اِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ
فِي السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ. اَللّٰهُمَّ اِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ

وَالْوَلَدِ.

"Allahu ekber. Allahu ekber. Allahu ekber.
Bize bu vasıtayı hizmet ettiren Allah noksanlıklardan münezzehtir. Biz buna güç yetiremezdik. Biz Rabbimize döneceğiz.

Allahım!
Bu yolculuğumda senden iyilik ve takva isterim. Razı olacağın işler isterim.

Allahım!
Bu yolculuğumu bana kolaylaştır. Uzaklığını yakınlaştır.

Allahım!
Yolda arkadaş, geride kalanlara vekil sensin.

Allahım!
Yolculuğun zorluklarından, çirkin manzaradan, malda, ailede, çocuklarda kötü akıbetten sana sığınırım.”

Uyku Kılavuzu

"O, sizin için geceyi örtü, uykuyu dinlenme fırsatı ve gündüzü çevreye dağılıp çalışma zamanı yaptı."
(Furkan, 47)

Uyku Allah'ın büyük nimetlerinden ve mucizelerinden biridir. Her nimet gibi uyku da:

- Şeytanın ilgilenip ifsat etmek istediği şeylerdendir. Dolayısıyla, her nimet gibi, değerlendirilemediğinde musibete dönüşebilir.
- Bir geceye ait uyku vaktinin değersiz şeylere harcanması, sadece o gecenin kaybı olarak anlaşılmamalıdır. O gece uykuya ait vaktin ertesi güne tehir edilmesi, sonraki günlere de yansımasına zemin hazırlar.

Bunun için de, uykuyu İslami esaslara oturtmak, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellemin sünnetine uyarak yaşamak gerekir.

Sünnete uygun ve sağlıklı bir uyku için

1- Uyku için geceyi tahsis etmek gerekir. Yatsı namazından sonra, zaruret olmadıkça beklememek sünnettir. Bilhassa mâlâyâni ile meşgul olmamak, sabah namazını ve vücudun hakkını korumak bakımından önemlidir. **Erken yatıp erken kalkılmalıdır.**

2- Yatmadan önce namaz abdesti gibi bir abdest alınır. Yatağa girildiğinde: "Fatiha, İhlas, Felak, Nâs" sureleri ve "Ayete'l-Kürsi" okunur. 34 defa tekbir, 33 defa tesbih ve 33 defa tahmid yapılıp, avuçların içine üflenir ve vücudun el değen kısımlarına sürülür.

اَللّٰهُمَّ بِاسْمِكَ أَمُوتُ وَ أَحْيَا diyerek, sağ omuz üzerine, yastık ile yüz arasına el koyarak uyunur. Uyku bastırıncaya kadar o günkü ameller düşünülüp istiğfar edilir. **Uyku bir nimettir, azaba neden olmasın.**

3- Çıplak denecek şekilde yatılmamalıdır. **Uyurken de edebimiz korunmalıdır.**

4- Eşler hariç, erkeklerle kadınlar aynı odada uyumamalıdır. **Edep, illa edep.**

5- Karnın üstüne yatmak mekruhtur. **Uyurken de rehberimiz nebimizdir.**

6- Uyumadan önce, yanan ateşi söndürmek, kapı-pencereyi kapatmak sünnettir. **Tevekkülden önce tedbir.**

7- Dengeli uyunmalıdır. Ne az olmalı ne de çok. İnsandan insana uykunun süresi değişebilir. Ortalama uyku 6 saatten az, 7,5 saatten çok olmamalıdır. Hele 8 saati hiç geçmemelidir.

Herkes kendi uyku miktarını kendisi belirler. Uyku miktarında ani değişiklikler yapmak sakıncalı olabilir. Uykunun bir saat azaltılması için aylar süren bir uygulama gerekebilir. **Şeytan uyutmasın bizi.**

8- Devamlı aynı saatte yatılıp kalkılmalıdır. **Uyku da istikrar ister.**

9- Uyku saatleri sabah namazı dikkate alınarak ayarlanmalıdır. Uyanır uyanmaz da Allah'ın büyük nimetlerinden biri ile, yeni bir gün ile yeniden yüzleştiğimiz için hemen O'na hamd etmeli ve şu duayı okumalıyız:

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَ إِلَيْهِ النُّشُرُ

10 – Uyandıktan sonra, yatakta oyalanılmamalı ve hemen abdest alınmalıdır. Namazı eda etmeden, az da olsa yatağa girilmemelidir. **Uyurgezerlik gaflettir.**

11 – Uyku vaktinden 3-4 saat önce yeme ve içme ile ilişki kesilmelidir. Bilhassa uyarıcı görevi yapan içecekler alınmamalı, ağır bir akşam yemeği yenmemelidir.

12 – Uyku için müstakil bir oda belirlenmeli ve uyku amacı dışında kullanılmamalıdır. Işık, havalandırma gibi fiziki şartlarına dikkat edilmelidir. Yatak vücudun yapısına uydurulmalıdır.

13- Herhangi bir nedenle gece uykusunun bölünmesi halinde, eksik kalan bölüm için tekrar uyumamalıyız. Bu uyku, sadece gelecek gecenin uykusunu geciktirme, o da geç uyanma, tekrar ilave uyku gibi fasit bir dairenin açılmasına neden olur. **Sabahın bereketli saatlerini uykuda geçirmemeye çalışalım.**

14- Rahat bir uyku için uykudan iki saat önce yürüyüş yapılması yararlı olabilir.

15- Yatsı namazından önce uyumayı sevgili Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz kerih görmüşlerdir.

16- Uykunun hoş olmayan rüyalarla bölünmemesi için, uyku öncesinde değersiz şeyleri konuşmamak gerekir. Buna rağmen hoş olmayan bir rüya gören, euzu besmele çekip yattığının ters tarafına dönerek uyumaya devam etmelidir. **Sabah olunca da rüyasını anlatmamalıdır.**

17- Uyku zayiatımızın ana nedenleri arasında televizyon, misafirlik ve harcanmış gündüzlerin telafisi ilk sıralarda yer almaktadır. İyi bir uyku

programı için bu aksaklıkları gidermek şarttır. Zaruri olmayan misafirlikler, hayatilik yönü bulunmayan, Allah rızası gibi bir amaca yönelik olmayan konuşmalar, okumalar yapılmamalıdır.

18- Mesuliyetini uhdemizde taşıdığımız çocuklarımızın eğitimini düzenlerken, istikrarlı bir uyku düzeninin önemi unutulmamalıdır.

Uyku büyük bir nimettir, vahim bir azaba dönüşmesin!

Valideyn

"Annen baban cennetin veya cehennemindir."
(İbni Mace, Edeb 1/3662)

Doğrusu,
"Rabbimiz Allah'tır." deyip, sonra da
dosdoğru gidenlere korku yoktur, onlar üzülmeyeceklerdir.
İşte onlar cennetliklerdir; yaptıklarına karşılık olarak, içinde temelli kalacaklardır.
Biz insana, **ana babasına iyilik etmesini tavsiye ettik**.
Annesi onu zahmetle taşıdı ve zahmetle doğurdu. Taşınması ile sütten kesilmesi otuz ay sürdü.
Nihayet insan güçlü çağına erip kırk yaşına varınca:
"Ya Rabbi, dedi. Beni; bana ve anama, babama verdiğin nimete şükretmeye, razı olacağın yararlı işler yapmaya sevk eyle. Benim için de zürriyetim için de iyiliği devam ettir. Ben sana döndüm ve elbette ki ben Müslümanlar'danım."
Onlar öyle kişilerdir ki,
- **yaptıklarının en iyisini onlardan kabul ederiz** ve
- **onların günahlarını bağışlarız, cennet halkı arasındadırlar**. Bu, dünyada kendilerine söylenen doğru sözün gerçekleşmesidir. (Ahkaf Suresi 13-16)

Anne babaya karşı edebimiz

1 – Önce, onlara karşı pozisyonumuzu bilelim:
Bir çocuğun yaşı, mevkii ve seviyesi her ne olursa olsun; ebeveyne karşı kundakta olduğu günkü pozisyonundadır. Uzayan yıllar, ortaya çıkan maddi veya manevi farklılıklar, gelişmeler ebeveyn-evlat mesafesinde bir farklılık asla getirmez.
Kur'an'a iman etmiş bir insan nefsine ağır bile gelse bu gerçeği kabullenmek durumundadır. Onlara denk tutabileceğimiz bir akrabamız, dostumuz yoktur. **Allah ve Resûlüne imandan sonra onlar ilk sırayı almaktadırlar.**
2 – Şüphesiz ebeveynin de çocuklarına karşı sorumlulukları vardır. Ancak bu sorumlulukların muhasebesi evladın yetkisinde değildir. **Ebeveynin**

ihmal ve hataları hatta kasıtları bile evlat tarafından muhakeme edilemez.

O tip meseleler *"gözlerin yerinden fışkıracağı bir gün"*e havale edilir. Evladı arasında adaletsizlik yapan, zulüm yapan bir baba veya annenin elbette "Hâkimlerin Hâkimi'ne" havale edileceği gün vardır. **Evlat, önceden acele ederek hüsrana uğramamalıdır.**

3 – Evladın ebeveynin rızasını almak için yaptığı işler "şu kadarı yeterli" diyebileceğimiz bir sınırla sınırlandırılamaz. Peygamber aleyhisselam efendimizin verdiği örneklerde 'Bu kadarı da olur mu?" denebilecek örnekler bulunduğu halde, Efendimiz aleyhisselam o örnekleri nihai örnek olarak göstermemiştir.

Ebeveynin rızası en faziletli amellerden, onların üzülüp ezilmeleri de en büyük günahlardan gösterilmiştir. O kadar ki onlar öldükten sonra bile evladın görevi bitmemiştir.

Ebu Useyd Malik b. Rabia radıyallahu anh, Ebu Davud'un rivayet ettiği bir hadiste şöyle rivayet etmektedir:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin yanında oturuyorduk. Beni Seleme'den bir adam geldi ve dedi ki:

"Ya Resûlallah! Annem babam öldükten sonra, onlar için yapmam gereken bir vazife kalır mı?"

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki:

"Evet, onlara dua etmen, onlar için istiğfar etmen.

Verdikleri sözlerini yerine getirmen.

Onlarla bağlı olduğun akrabaya sılayı rahim yapman.

Ve arkadaşlarına ikramda bulunman." (Ebu Davud, Edeb, 129/5142)

4 – Bir Müslüman için **sabır** hangi anlamları taşıyorsa, ebeveynin rızasına ulaşmada o anlamların tamamı gereklidir. **Son nefeslerini bitirip ahirete göçtükleri ana kadar devam edecek bir imtihan, bir anlık memnuniyet veya geçiştirilmiş bir hizmetle elde edilemeyebilir.**

Bu bir imtihandır. Namaz gibi, cihad gibi.

İlk nefesten son nefese kadar bıkkınlık gösterilmeden ve ecri Allah Teâlâ'dan beklenerek bütün olumsuzluklara rağmen sürdürülmelidir. **Onların rızasını elde etme uğruna kibir, utanma ve ne derler gibi şeytanî tuzaklara düşmemek gerekir.** İnsanların dedikodularına itibar etmeyeceğimiz gibi, öyle bir çirkinliğe de zemin hazırlamayacağız.

5 – Anne hakkı baba hakkından üç kat daha üstündür. Baba hakkında herhangi bir ihmale neden olmadan, anne hakkı üç kat daha önde

tutulacaktır. Annelerin daha çabuk kırılabileceklerini ve aynı şekilde gönüllerinin daha çabuk düzeltilebileceğini unutmamalıyız.

6 – Ebeveynin itikadî ve amelî eksiklikleri, evladın onlara karşı evlatlık görevlerinde bir ihmale gerekçe olamaz. Onların itikadı ve ameli ile ilgili hesabı Allah Teâlâ'ya aittir. Maruf ölçüsünde vazifemizi yaparız.

7 – Kur'an'ımız, onların yaşlılık günlerine özellikle işaret etmektedir: Yaşlanan ebeveyn daha hassas olabilir, daha önce yapmadıklarını yapabilir. İmtihan daha kritik ve ecir daha büyük olmuş demektir. Mukabilinde sabır ve dayanma gücümüzü artırmak zorundayız.

Ebeveynin duaları da beddualaları da her zaman geçerlidir. Bu geçerlilik yaşlandıklarında çok daha ileri noktalarda olabilir. Onlardan bunaltıcı bir tavır gördüğümüzde, hem şeytana yol bırakmamalıyız, hem onların o haline bir gün bizim de düşeceğimizi hesap etmeliyiz.

8 – Yaşadığımız çağda oluşan fasit örfün etkisinde kalan bir Müslüman ebeveynine karşı yaptığı hataların neticesinde hem Rabbinin rızasından mahrum kalır, hem de yarın daha beterini görebileceği bir hatayı yapmış olur.

Kur'an ve sünnetin öğrettiğini terk edip kokuşmuş bir örfün etkisinde kalmak Müslüman için asla uygun olmaz. Ebeveynini bakıma muhtaç hale getirip bakımevine terk eden iki hatta üç kardeş, yaşadıkları toplum tarafından lanetlenmiyor olabilirler; ama Allah'ın nazarında ne durumda olduklarını iyi düşünmelidirler.

9 – Ebeveynin rızasını elde etmeye gayret ederken dikkat edilecek en önemli hususlardan biri de onların üzülmelerine neden olacak şeylerden kaçınmaktır. Onların dostlarını dost bilmek, sevmediklerini de onların gözleri önünde sevmemek gibi bir tavır sergilenmelidir. **Diğer çocukları ile olan olumsuz ilişkilerinde çocuklardan yana olmak veya hakem rolünde olmak gibi bir hataya düşülmemelidir.**

Ebeveyn, büyüttükleri çocuklarından birini önlerinde bir yargıç veya savcıları gibi görmekten memnun olmazlar. Evladın tarafı bellidir: O da ebeveynin tarafıdır. Ne var ki, zulme alet olmak da sakıncalıdır. Adı imtihan olan bu süreçte, fırına girip yanmamak esastır.

Özellikle evlenme sürecinde ve evlendikten sonraki dönemde, ebeveynin artan hassasiyetlerine karşı dikkatli olmak, onların çevresinde hâkim olan ve onlara etki eden örflerinde bilhassa mubah olan alanlarda onların kırılmamalarını sağlamak gerekir.

Anne babanın her türlü hizmetinin ve ihtiyacının muhatabı onların çocuklarıdır. Gelinleri bir nezaket ve lütufta bulunursa bu onun derecesini yükseltir. **Bir erkek, ebeveynine karşı asli sorumluluklarını hanımına yıkmakla yanlış bir iş yapmış olur.**

Basiretli bir mü'min, annesi ile hanımı arasında sıkışıp kalmadan, fitne küçük bir kıvılcımken onu söndürür.

Elbette Allah Teâlâ'ya isyan olan bir konuda itaat edilecek kimse yoktur!

Nebevî tembih!

Ebû Hureyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir adam Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme gelerek:

– Kendisine en iyi davranmam gereken kimdir? diye sordu.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "**Anan**!" buyurdu.

Adam:

– Ondan sonra kimdir? diye sordu.

– "**Anan!**" buyurdu.

Adam tekrar:

– Ondan sonra kim gelir? diye sordu.

– "**Anan!**" dedi.

Adam tekrar:

– Sonra kim gelir? diye sordu.

Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

– "**Baban!**" cevabını verdi. (Buhari, Edeb 2; Müslim, Birr 1. Ayrıca bk. İbni Mâce, Vesâyâ 4; Ebû Dâvûd, Edeb 120; Tirmizî, Birr 1)

Bir rivayete göre o adam:

– "Ey Allah'ın Resûlü! Kendisine en iyi davranılması gereken kimdir?" diye sordu.

Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

– "**Anan, sonra anan, daha sonra yine anan, sonra baban, sonra da sana en yakın olan akraban."** buyurdu. (Müslim, Birr 2)

Nebevî tembih!

Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Bir adam Peygamber aleyhisselamın yanına gelerek:

– “Hicret ve cihâd etmek üzere sana bîat ediyorum. Bunların sevabını Allah’tan dilerim.” dedi.

Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Ana ve babandan hayatta olanlar var mı?” diye sordu.

Adam:

– Evet, her ikisi de hayatta, dedi.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Allah’tan sevap kazanmak istiyorsun değil mi?” diye sordu.

Adam:

– Evet, deyince:

– “**Ana ve babanın yanına dön. Onlara iyi bak**!” buyurdu. (Buhari, Cihâd 138, Edeb 3; Müslim, Birr 6)

Nebevî tembih!

Ebu Hureyre’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Anne ve babasına veya onlardan sadece birine yaşlılık günlerinde yetişip de cennete giremeyen kimse perişan olsun, perişan olsun, perişan olsun.” (Müslim, Birr 9, 10)

Nebevî tembih!

Ebu Hureyre radıyallahu anhtan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Hiçbir evlat babasının hakkını ödeyemez. Şayet onu köle olarak bulur ve satın alıp âzat ederse, babalık hakkını ödemiş olur.” (Müslim, İtk 25. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 120; Tirmizî, Birr 8; İbni Mâce, Edeb 1)

Velilik Standartları

Yarışın gereği

Hak ve Batıl arasındaki yarışta Hak'tan yana kalıp, Allah'ın rızasını ve cenneti kazandıktan sonra bir de Hakk'ın içinde ilerleme, 'en büyük ödüle' ve cennette daha yüksek mevkilere erme yarışı vardır. Şeytan ve nefis, yarışta geri kalmak adına ne gerekiyorsa onu yaparken, Allah da kuluna cennet ve derecelerini, Rıza'sını göstererek onu en iyiye teşvik etmektedir. Mü'min iki yönden gelen sinyallere dikkat ederek yol alır: Birinci dikkat etmesi gereken, şeytanın iğvasına karşı teyakkuzda olmasıdır. İkinci dikkat etmesi gereken de Allah'ın kuluna lütfettiği fırsatları değerlendirmesidir. Erteleme ve ihmal etme, savsaklama gibi hatalar yapmamasıdır.

Kısacık ve önü meçhul bir hayatı ebedi bir cennete dönüştürme yarışıdır bu yarış. Kimseye ikincisi verilmiyor. Kazanan ilk fırsatta kazanıyor. Bu yarışta, yanılgılardan birine düşen geri kalır. Tuzaklara kapılmak geri bıraktığı gibi, fırsatları kaçırmak da geri bırakır. Mü'min temel ilke olarak tuzaklara düşmeden yaşamaya çalışan insan olarak kabul edilirse, bir nokta daha ileri gidip fırsatları da kaçırmamaya çalışan mü'min 'velilik' yolunda mesafe kat eden bir seviyeye çıkmış olur. İkisinin de nihai durumu son nefesten sonra ortaya çıkacak olmakla beraber, izlenen haliyle biri durduğu yerde kendisini koruyan, diğeri de durduğu yerden yükselmeye çalışan mü'mindir.

Velilikten söz edilirken göz ardı edilmemesi gereken mühim bir hakikati biraz daha netleştirebiliriz: Veliler, asla İslam'ın farklı bir branşında uzmanlaşmış kimseler değillerdir. İslam, 'lailaheillallah' diyerek girildikten sonraki herkesten istenen dinin bütünüdür. Halkın bölümü, velilerin bölümü gibi bir tasnif kökten batıldır. İslam bir tanedir. Kelime-i tevhidi dillendiren ona girer. Ölürken o giriş düzeyini koruyarak ölen de İslam ehli olarak ölmüş ve cennete girmeye hak kazanmış olarak ölür. Böyle birinin adı da Müslüman'dır.

Velilik ise bu girişin ardından ilerlemek için çırpınıp duran, daha iyi Müslüman olma yolunda gayretler eden kimselerin unvanıdır. Veliliğin asla soyla ve şansla bir ilgisi yoktur. Velilik gayrettir. Uykusuzluk, açlık, sabır, tahammüldür. Velilik fedakârlıktır. Velilik, insanlar uykuda iken uyanık kalıp teheccüt kılmaktır. Velilik, girip de çıkmış gibi cehennemden

korkmaktır. Her tesbihten sonra o nefesini cennette alacakmış gibi umutlu olmaktır.

Veliliğin doğal gereklerinden biri de yılmamaktır. Kırk kere düştüğü yerden bile kalkmaya çalışmak, dikilip doğrulmak, yola devam etmektir. Şeytanın telkin ettiği umutsuzluğa karşı, engin rahmet umutları ile dolup taşmaktır. Tevbeyi, zikri, şükrü canlı tutmaktır.

Veli dertli insandır. Kendini, ailesini, ümmetini, insanları dert edinen, bir ağaç fazla olsun, bir meyve fazla olsun idrakinde insandır veli. Veli, yorulmayan, yorulsa bile onu hissettirmeyen insandır.

Velilik iddia ile asla değildir. Mirasla intikal etmesi mümkün değildir.

* * *

Veli / Evliya:

Farzları eksiksiz yapan, haramlardan kesinlikle kaçınan ve nafileler arasında koşuşturan Müslüman, velidir. Birden çok veliye de evliya denmektedir.

* * *

Resmi ölçü

Kim velidir, kim değildir? Yarışın nerede sürdürülmesi daha iyi sonuç verir? Sorular ne kadar dallanırsa dallansın kesin cevap beşeri bir cevap olamaz. Tek sözü ve son sözü Allah söyler. Diğer sözler tahmindir, akıl yürütmektir.

Babadan oğula geçen velilik makamları, aileden gelen şöhrete bağlı velilik yatırımları, ittifakla seçilen veliler, kendi söyleyip kendi dinleyen cinsindendir. Kul, kul hakkında hüküm verir de o hüküm ilahi hüküm olarak sayılabilir mi? Kim kendisini kurtardı da başkasının hakkında iyi ve kötü kararlar verebildi?

Aşağıdaki hadisi şerif velinin kim olduğunu ve velilik için hangi yolun izlenmesi gerektiğini açıklıyor. Hadisi, İmam Buhari Sahih'inde rivayet ediyor. Asırlardan beri ümmetin âlimleri bu hadisi veliliğin resmi ölçüsü olarak okuyup anladılar. Değişen çağda, evlerimizi, bineklerimizi, elbiselerimizi değiştirebiliriz. Ama imana ve ibadete ait şeyler değişemez.

Namazın çağı ve şartı olmayacağı gibi veliliğin de çağı ve zamanı yoktur. Özünde velilik aynıdır. On asır önce de velilik nefis terbiyesi idi şimdi de nefis terbiyesidir. O zaman da az uyumak, çok nafile yapmaktı; şimdi de odur. İnsan, iklim, medeniyet ne değişirse değişsin, Allah'ın koyduğu ölçü değişmez ölçüdür.

Bir hayal üzerinden, kimsenin bilemediği, ancak ehlinin anladığı sırlarla yürütülen bir mecrada bulunmuyoruz.

İşte velilik yolu! Bütün iman edenlere açık ve kıyamet sabahına kadar geçerli… İman eden herkes ön kayıt yaptırmış sayılıyor!

Ebu Hureyre radıyallahu anhtan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, "Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur." dedi:

"Her kim bir veli kuluma düşmanlık ederse, ben de ona karşı harp ilan ederim.

Kulum kendisine farz kıldığım şeylerden, bence daha sevimli herhangi bir şeyle bana yakınlık kazanamaz.

Kulum bana (farzlara ilaveten işlediği) nâfile ibadetlerle durmadan yaklaşır, nihayet ben onu severim.

Kulumu sevince de (âdeta) ben onun işiten kulağı, gören gözü, tutan eli ve yürüyen ayağı olurum. Benden her ne isterse, onu mutlaka veririm; bana sığınırsa, onu korurum." (Buhari, Rikak, 38/6502)

Ne anlaşılıyor?

1- Allah'ın kulları arasında kendisine yakın gördüğü, daha çok sevdiği, onlara düşmanlığı kendisine düşmanlık olarak bildirdiği kulları vardır. Bu kullar, hadisin metninde **'veli'** olarak anılmaktadırlar. Veli, Arapça dilinde 'dost' anlamına gelmektedir. Normal imandan sonra belirli bir mesafeyi aşmakla bu düzeye gelindiği anlaşılmaktadır.

2- Hadis net bir ifadeyle **velilik** yoluna nasıl girileceğini göstermektedir. Bu yol, farzların eda edilmesiyle başlamaktadır. Farz eksiği bulunmayan bir mü'min velilik yoluna girmiştir.

Farzların eda edilmesinde dikkat edilmesi gereken ince bir nokta vardır. Farzlar sadece emredilenleri yapmaktan ibaret değildir. Emredileni yapmak bir farz, yasaklananı yapmamak da öbür farzdır. Nasıl farz olan bir namazı kılmak farzı eda etmek, onu kılmamak da farzı terk etmekten ötürü harama düşmek sayılıyorsa; ters yönden bakıldığında haramı işlememek de bir farzdır. Dolayısıyla hadiste geçen farzlarla Allah'a yaklaşmak, emirleri

yapmak ve yasaklardan uzak durmaktır. Bu duruma göre veliliğin imandan sonraki ilk şartı, farzları kaçırmamak, haramlara yanaşmamaktır.

3- Farzlar sayesinde gerçekleşen bu yaklaşmanın hızını nafileler belirlemektedir. Kul nafile ipine sarıldıkça hızı artmaktadır. Çünkü nafileler mecburi olmayan, terki günah olarak yazılmayan şeylerdir. Kulun nafile tutkunluğu, samimiyetini ve gayretini göstermektedir. Her eda edilen nafile, bir nefes fazla koşmak olarak görülmektedir.

Tekrar ikinci maddeyle bağlantı kurarsak şu noktayı vurgulayabiliriz:

Farzlar zaten iman etmenin ciddiliğini göstermesi bakımından gel-git çizgisinde durmaktadır. Mesela Cuma namazı bir farz olarak zaten terk edilemeyecektir. Ramazan orucu zaten göz önünde durmaktadır. Farzlar üzerinden yapılan ölçü evet-hayır ölçüsü olarak görülebilir. Kulun nafile titizliği velilik yolunun önemli bir göstergesidir. Cehenneme girmeyecek kadar kullukla, Allah'ın dostu olarak tescil edilecek kadar kulluk arasındaki derin fark budur.

Nafilelerin farzlar gibi mecburi tutulmayıp, 'istersen, yaparsan' gibi bir süreçte bırakılmasındaki imtihanın sırrı da burada ortaya çıkmaktadır.

4- Nafileler sonunda meyvesini vermekte ve kulu Rabbine o kadar yaklaştırmaktadır ki adeta bu yakınlık sayesinde kulun gözü, kulağı, dili sadece Rabbinin rızasına uygun olana açılır hale gelmektedir. Organları bu hale gelen bir kul da: 'Ya Rabbi' demeye kalktı mı ona cevap verilir, duası geri çevrilmez. O kul, Rabbine sığındığı zaman sığınması kabul görür. Kapıdan itilmez.

5- Hadisimiz **veli** olmanın yolunu açıkladığı gibi, **veli** olmanın getireceği kazancı da açıklamaktadır. Ne zaman **velilik** seviyesine ulaşılacağı da belirtilmiş olmaktadır. Belki zaman olarak şu kadar yıl sonra denemez; ama nafileler zevk vermeye başladıktan sonra her an, her sabah güneş o aday için doğabilecek durumdadır.

6- Geri dönüp günlük hayatımızda nafileleri neden ikinci sınıf ve müeyyidesiz ibadetler olarak gördüğümüzü veya neden nafileleri sadece sünnet kılmak, gece namazına kalkmak, pazartesi orucu tutmak olarak gördüğümüzü inceleyebiliriz. Şeytan ne ile nasıl uğraşması gerektiğini iyi bilen bir düşman olarak karşımızda durmaktadır.

7- Veliliği, dağ başında yaşayan ve insan görmeyenlerin erdiği bir makam olarak görmek, bu duruma göre bir aldanış değil midir?

Neden nafilelerin kıymetini bilemiyoruz? Çünkü:

• İşlenen günahların ahiret âlemine intikal etmeden, hayatta iken verilen cezaları vardır. Bunlardan biri de ibadet lezzetinden mahrum bırakılmaktır. Nafile ibadetlerden zevk alamamak bir cezadır. Acilen kebair günahlardan arınmak gerekir. Midelerden ve cüzdanlardan haramı atmak zorundayız.

• O kadar vakit israf ediyoruz ki ibadet için ayıracağımız vakit, ancak farzlara ya yetiyor ya yetmiyor. Her şey gelişti. Teknoloji rahatlattı; ama vakit bırakmadı.

• Bid'atler de ibadet gibi ilgi bulduğu için, nefsi de tatmin ettiğinden nafilelere ayrılacak payı işgal ettiler. Hem nafileleri kaybettik, hem de bid'at bataklığına battık.

• Mubahlar ve nimetler bizi azdırdı, yediğimiz içtiğimiz yüzünden hasta olduk. En büyük düşmanımız yediğimiz yemekler olmaya başladı. Nefisler kuduracak hale geldi. Yemekten önce ve yemekten sonra yenecek şeyler listesi yapıp gülünç hale geldik. Bu kadar nimet bolluğu içinde ahirete ve nafileye verecek fazlalığımız ve himmetimiz kalmadı.

• Müslümanlar arasında örnek olarak bilinenler de mevkilerinin hakkını veremediler. Bir Hasan Basri olacak yerde, herkesten önce taksitli kampanyalara daldılar. Herkes gibi yediler, içtiler. Herkesten çok güldüler.

• Sünnet ve hadis kelimesinden uzak kaldık. Sünneti ikinci sıra görevlerden saydık. Ölen herkesi şefaate aday gördük; ama kimsenin sakal sünnetini ihya etmesini tavsiye etmedik. Cezaya düşmeyecek kadar kurallara uyana iyi dedik. Hadiste geçen nafile hamlelerini yapmayı denemedik bile.

Neticede ibadeti mecburen yapan bir nesil olduk. Namazın evde kılınanını, camide ise kısa olanını, orucun iftarı iyi olanını, haccın turizme benzeyenini, zekâtın reklama elverişlisini tercih ettik.

Dinlediğimiz Kur'an'a okuyanın sesine göre değer verir hale de geldiysek!

Neler kaçıyor elimizden neler!

Nafilelerin tümünü ihya etmek mümkün olmayabilir. Bünyemizin kaldıramaması, maişet sıkıntımızın bizi ezmesi, kültürümüzün kısıtlı oluşu, ek görevler altında yoğunluk yaşıyor olmamız makul bir gerekçedir. Bunun için, nafilelerin tamamı olmazsa olmaz anlayışı şeriatın özüne aykırı görülmüştür.

Nafileleri, farzlar gibi ilkinden sonuna kadar muhakkak yapmak noktasına gelinse iyi olur şüphesiz. Şu ve şu nafilelerde yol almış olmak

küçümsenmemelidir. Sadece nafile oruç tutabilen onu kaçırmasın. İnfak yapabilen onu kaçırmasın. Hasta ziyaret eden onu kaçırmasın. Bugün biri, yarın üçü derken Allah'ın yardımıyla daha kolay mesafe aşılacaktır. Tamamından kopmaktansa birini bile yapmak mühim bir fırsattır.

Bu bir yarış değil mi?

İşte nafileler okyanusu

Bir Müslüman nafile temposu tutturmak istediğinde, önünde her gün ve her durum için yeterli fırsatlar bulabilir. Gündüz için, gece için, zengin için, fakir için kullanılabilecek fırsatlar vardır. Her Müslüman'ın: 'Bununla ben Rabbimin veli kulu olabilirim.' diyebileceği onlarca alternatifler vardır.

• Tevbe etmek, istiğfar etmek bir nafile türüdür: Bir günahtan sonra veya hacca gidince tevbe ve istiğfar etme yerine, yatmadan önce bu nafileyi ihya edebiliriz. Fırsat gelsin diye günah işlemek gerekmez ya.

• **Umre yapmak** nafiledir: Reklama kaydırmadan, arınıp dönme aşkıyla bir haftada umre yapılıp dönülebilir.

• Kur'an okumak, onu tefekkür etmek, okunup öğrenilmesine çalışmak en büyük nafilelerdendir: Her gün şu kadar Kur'an okumak tam bir yarış unsurudur. Kur'an'dan etkilenip yaşamak için ön zemin hazırlanabilir.

• **Zikir yapmak bir nafiledir: Bunun için bir tarikata girmek şart değildir. Merdivenleri inerken, araç beklerken bir defa bile olsa 'Sübhanellah' demek zikirdir. Kurtarır, kazandırır.**

• Müstakil bir ibadet olarak mükemmel bir abdest almak, abdestten sonra iki rekât namaz kılmak nafile ibadetlerdendir: Namaz vakti geldiği için abdest almak da ibadettir; ama abdesti kendi başına ibadetleştirerek kazanabiliriz.

• **Bir ders halkasına müdavim olmak önemli bir nafiledir. Sahabe ibadetidir.**

• Misvak kullanmak,

• **Dua etmek,**

• Namazları vaktinde ve cemaatle kılmak,

• **Cuma günü Kehf suresini okumak,**

• Kuba mescidinde namaz kılmak,

• **Birinci safta namaza gayret etmek,**

• Duha namazını kılmak,

• **Farzlardan önceki ve sonraki sünnet namazları kaçırmamak nafileyi öne çıkaran önemli ibadetlerdendir. Velilik yolunun işaret**

taşlarıdır. Velayet yolunda koşup, adı şanı Müslümanlar'a hatıra kalanlar bu yollardan yürüdüler.

• Evde nafile namaz kılmak, özellikle çocuklarına namaz kültürü kazandırmak isteyenler için kaçırılmaz nafilelerdendir. Bir yandan evi nurlandırmak, bir yandan da örnek olmak ve örnek olduklarının ecrine sahip olmak gibi bir fırsat vardır bu nafilede. Ancak erkek Müslümanlar namazların farzlarını çok özel şartlar dışında evlerde kılmazlar. Farz namazların hakkı cemaattir. Evleri camilere yakın yerde tutup, bu fırsatı zayi etmemenin yollarını bulmalıyız.

• **Sabah namazından sonra işrak vaktine kadar mescitte beklemek,**

• Farz namazlardan sonra zikir yapmak önemli nafilelerdendir.

• **Allah Teâlâ'yı çokça hamd ile anmak. (bilhassa yeme, içme ve uyku gibi nimetleri tattıktan sonra)**

• Sadaka ehli olmak en büyük nafilelerdendir. Yalnız sadaka sadece para vermek değildir. Güler yüzün de sadaka sayıldığı yerler olabilir. Bir selam sadaka sayılabilir. Hasta ziyareti sadaka sayılabilir.

• **Mescit yapmak veya yapımına, bakımına, temizliğine katılmak**,

• Selamı yaymak,

• **Yoldan eziyet veren şeyleri almak nafiledir, kazandırır, kurtarır, Allah'a yaklaştırır işlerdendir.**

• Anne babaya, görev olmadan da iyilikler yapmak farzdır, fazlası nafiledir. Allah'a ibadetten sonra en büyük görevlerdendir. Anne baba cennet veya cehennemdir. Kıymetlerini bilmek gerekir.

• **Helal kazanmak için daha fazla çalışmak nafiledir.**

• Miskinler, yetimler ve dullarla ilgilenmek nafiledir.

• **Allah için, mü'min kardeşlerini külfete sokmadan ziyaret etmek, mü'minle muhabbet etmek, gönlünü hoş etmek nafiledir.**

• Hasta ziyareti,

• **Sılayı rahim**,

• Dargınların arasını ıslah etmek,

• **Musafaha etmek,**

• Salihlerle oturmak nafilelerin en önemlilerindendir. Her saniyesi bir sevap deryasıdır.

• **Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem efendimize salâvat getirmek bulunmaz bir hazinedir.**

• Allah'a davet çalışmalarına katılmak cihaddır, ibadetlerin en bereketlisidir.

• **Teheccüt namazını kılmaya çalışmak,**
• Pazartesi ve perşembe günleri oruçlu olmak,
• **Sadakayı cariye yapmak,**
• Misafire ikramda bulunmak,
• **Arkasından mü'min kardeşine dua etmek nafilelerdendir. Allah bunlardan razı olur. Kul bunları yaptıkça yükselir. Yükseldikçe velilik makamına yaklaşır.**

* * *

En Büyük Veli

Enbiyanın dışında insanlığın en büyük velisi Ebu Bekir radıyallahu anhtır. Çünkü en büyük fedakârlığı o yaptı. Kur'an'ı en çok o okuyup tefekkür etti. En çok infakta bulunan odur. En sadık odur. En önemli hizmetleri o yaptı. En büyük veli de odur.

* * *

Velilik için şartlar

Birinci Şart:

Velilik yolunun birinci ve şaşmaz şartı ihlastır. Onların dertleri Allah rızasıdır. Kimin ne dediğiyle, diyeceğiyle ilgilenmezler. Tenkitten korkmazlar. Allah razı ise, gerisini yok sayarlar. Riya onların kapısından girmez.

İkinci Şart:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onların önderidir, örneğidir.

Üçüncü Şart:

Allah için sever, Allah için buğz ederler. Allah'ın sevmediğini onlara sevdiremezsin.

Dördüncü Şart:

Müslümanlar'a karşı kalpleri tertemizdir. Müslümanlar'ı mezhebe, tarikata, gruba göre ayırmazlar. Lailaheillallah diyen herkes onların kardeşleridir.

Beşinci Şart:

Farzlara karşı pek titizdirler. Bir farz kaçırmak onların hayalinden bile geçmez. Haramlardan, cehennemden korkar gibi korkarlar. Nafile yarışçısıdırlar.

Altıncı Şart:

Bid'at düşmanıdırlar. Dinde yorumculuğa, reforma yanaşmazlar. Din ilimlerinin yayılmasını ciddiye alırlar. Aile fertlerinin, söz dinletebildikleri kimselerin ilim ehli olmalarını önemserler.

Yedinci Şart:

Davetçidirler. Bir insanın daha kurtulması için yollara düşerler. Bir kenara çekilip, post eskitmezler. Allah'a davet etmek onların şiarıdır: Caddelerde, salonlarda, meydanlarda… Onlar dinlerine hizmetin gerektiği her yerdedirler. Onları bir bayram günü kurbanlıklarını keserken, bir cenazeye omuz verirken, bir fakirin odunlarını taşırken, bir camiyi temizlerken çok rahat görebilirsin. Kibirlenmezler. Davete icabet eder, davet ederler. Misafirlerine kendileri hizmet ederler. Bıkmaz usanmazlar.

Sekizinci Şart:

Fedakârdırlar. Ellerindekini biriktirmezler. İnfak ehlidirler.

Dokuzuncu Şart:

Hakkı haykırmaktan çekinmezler.

Onuncu Şart:

Az yer, az içer, az konuşurlar.

Velilik âlimlere mahsus değildir

Âlimlerden olmak, veli olmanın şartı değildir. Her Müslüman'ın bilmek zorunda olduğu malumatı bilen, velilik için başka bir bilgi şartına takılmamış olur. Elbette âlimler bu konuda daha kolay yol alabilirler. Ancak, bahçesinde meyve fidanlarıyla uğraşan bir çiftçinin de veli bir kul olması, duasının reddedilmediği, sığındığı zaman sığınmasının kabul edildiği bir kul olması pek tabii mümkündür. Veliliğin şartı ilim değildir. Veliliğin şartı haramdan ateşten kaçar gibi kaçmak, farzları nefes gibi zorunlu bilmek, nafileler arasında koşup durmaktır. Bu düzeyi yakalayan genç veya yaşlı, kadın veya erkek, köylü veya şehirli, âlim veya değil aynı noktadadır.

* * *

Masum değildirler

Veli olmak günahsız olmak, hata etmemek demek değildir. Diğer insanlar gibi onlar da beşerdirler; yanılırlar, yaraşır olmayanı yapabilirler. Gerçeği anladıkları an Rablerine dönerler. Samimi tevbe ederler. Veli, günah işlemeyen değil, günahta ısrar etmeyendir. Hatta bazı meseleleri derinlemesine bilmediği için yanlış düşüncelere de sahip olabilir. Bu da yıkıcı değildir. Önüne Kur'an ve sünnet konduğunda: 'Estağfurullah' diyen yoluna devam eder.

Kadından veli olur

Veliliğin cinsiyeti yoktur. Kadından da çok büyük veliler gelmiştir. Meryem, Âsiye ve diğerleri… Nice veli kadınlar vardır ki, erkeklerin pek çoğu onun makamını bile göremeyecektir kıyamet gününde.

Keramet şart değildir; ama haktır

Ehl-i sünnet inancına göre keramet haktır. Kerametin gerçekleştiğine iman etmek durumundayız. Ancak velilik, gösterilen keramet sayısına göre puanlanan bir meziyet değildir. Gerçek bir veli keramet peşinde olmaz. Kur'an ve hadislerde gerçekleşmiş pek çok keramete ait bilgiler vardır. Kerametin varlığına inanırız.

Şunu da biliriz ki en büyük keramet sünneti hakkıyla yaşamaktır. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin peşinden gitmekte muvaffak olmaktan daha büyük bir keramet olamaz. Bunun yanında bazı harikulade olayların bir kulun elinde tezahür etmesi de Allah için elbette zor değildir. Bu, Allah'ın o kulu sevdiğini, desteklediğini gösterir.

Velinin şöhretine katkıda değil de Allah'ın dinine hizmette kullanılan bir keramet, keramet üreten bir kaynaktır.

Velinin önünde nasıl durulur?

'Ben veliyim.' diyen değil, veli olduğunu, teheccüdünden, zikrinden, Kur'an okurken veya okunurken yaş dolan gözlerinden, elindekini infak etmesinden, Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme ve ashabına, ümmetin geçmiş büyüklerine saygısından dolayı onları anarken titreyen dudaklarından, Müslümanların halleriyle ilgilenmekten yorulan başından, Kur'an ilimlerine ilgisinden veli olduğunu anladığımız bir insanın önünde edeple ve saygıyla dururuz. Duasını bekler, hizmetinde bulunmak isteriz.

Ama putlaştırmayız. Masum görmeyiz. Tek ve bulunmaz insan bilmeyiz. İşlediği günahları ona hoş görmeyiz. Bizden iyi durumda olmasını, hesaptan muaf gibi görüp, kendimizi de onu da helak etmeyiz.

Veli cennete kesin girecek mi?

Veli veya bir başka Müslüman, iman üzere ölürse cennete muhakkak girecektir. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin 'cennetliktir' dediği on kişi dışında kimsenin muhakkak cennete gireceğine dair bir garantimiz yoktur. Velinin iyi yolda olması, iyi sonda olacağını göstermez. Bütün mü'minler son nefes endişesi ile yaşamışlardır. Akıllılık da budur.

Bir veli, öldükten sonrası Allah'ın bilgisindedir. Hayır umar, hayır konuşuruz. Atıp tutmaktan hayâ ederiz.

Uzay çağında velilik mümkün mü?

Kulluğun çağı, gecesi, gündüzü yoktur. İlk insandan son insana kadar aynı imtihana tabiyiz. Elbette her zamanın kendine göre farklı bir fitnesi vardır.

Namaz aynı namaz, zekât aynı zekât, oruç aynı oruçtur.

Teheccüt aynı teheccüttür.

Kur'an aynı Kur'an'dır.

Şeytan da aynı şeytandır.

Yasak olan yine faizdir, zinadır, kumardır, alkoldür.

Emirler ve yasaklar aynı kaldıkça cennette ve cennete girme şartları aynı demektir.

Bu çağın verdiği rehavetten ötürü himmetler düşmüş olabilir.

İsteyen için bütün yollar açıktır. İnfaktan şehadete kadar her yol...

Velilik de dahil.

Bir gerçeğe dikkat etmek durumundayız:

İslam'ın en iyilerinin sahabiler olduğunu biliriz. Bütün ibadetlerin en iyisini, teslimiyetin en güzelini gösterdi onlar. Onlardan Allah razı oldu. Onlar da Allah'tan razı oldu. Nicelerine ölmeden cennet müjdesi verildi. Veli olduklarına veya içlerinden büyük bölümünün veli olduğunda her halde şüphe yoktur.

Sahabilerden bize nakledilen keramet sayısı, daha sonraki asırlarda gelen ve haklarındaki malumatımız sahabiler kadar olmayan insanlardan nakledilen keramet sayısından çok azdır. Neredeyse bütün sahabilerin

nakledilen kerameti, son asırlarda yaşayan bir veli zattan nakledilenden azdır.

Neden?

Bu nedenin cevabı önemlidir.

Önce biz, keramet olarak uçmayı, ateşte yanmamayı anlıyoruz. Evet, onlar da keramet olabilir. Fakat sahabiler: ‘Sana anam, babam feda olsun ya Resûllellah.’ demekle ve dediklerini ispat etmekle, hiçbir çağda bir daha gösterilemeyen kerameti gösterdiler.

Meydanlarda yaptıkları cihadları muazzam bir keramet olarak meleklerin defterlerine yazıldı. Eğer keramet, Allah’a yakınlığı gösteren bir işaretse, onlar işarete filan gerek kalmadan, Kur’an ayetiyle, peygamber aleyhisselam müjdesi ile o yakınlığın garantisi altında oldular. Ebu Bekir için, Ömer için işarete filan gerek mi kaldı?

Sık sık kerametin gündeme gelmesinde bir ihtiyaç hissediliyorsa, bu ihtiyacın nedeni tahlil edilmelidir.

Bir veli, öğrencinin diploma peşinde olduğu gibi keramet peşinde olmaz. O, Allah’ın rızası peşindedir; kerametler onu izler durur.

Acil Çıkış Kapıları

Yüklendiğimiz günahlardan arınmayı, cennete girmeyi sağlayacak nice ameller var. Biz onları ya önemsiz görüyor ya da erteliyoruz. Yapsak da şartına uygun olarak yapmıyor, ihlas sıkıntısı içinde yapıyoruz.

Değerlendirememe nedenimiz ne olursa olsun iki önemli sonuçla baş başa kalıyoruz:

– Mü'min olduğumuz halde Rabbimizin bizim için hazırladığı cennetlere götürecek sebeplerden **mahrumiyet**,

– Sıkıntıları altında ezilip büzüldüğümüz, huzursuz bir hayata **mahkûmiyet**…

Yükümüzü hafifletecek, mesafeyi kısaltacak, bize umut aşılayacak, geçmişin açıklarını kapatacak ve bunalımlardan acilen çıkış sağlayacak kapılar var. Kimini biliyor, yapıyoruz; ama kıymetini idrak edemiyoruz; kimini de bilemediğimiz için yapmıyoruz.

Hacmine, görüntüsüne değil emredenine bakarak yaptığımızda büyük kazançlara, kurtuluşa vesile olacak ameller, büyük gerçekler var. Hastayı ziyaret, cenazeye katılma, sözde doğruluk, sözünün eri olmak, emanete sadakat, iffeti muhafaza, göze sahip olma, haramdan kaçınma… her biri dindendir, dindir, ibadettir, cihaddır.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular:

"Siz bana altı şeyi garanti edin ben de size cenneti garanti edeyim.
– Konuştuğunuzda doğru konuşun,
– Söz verince sözünüzde durun,
– Emanete riayet edin, hıyanet etmeyin,
– Fercinizi koruyun,
– Gözünüzü kollayın,
– Elinize dikkat edin." (Ahmed, 22757)

Biri bile yeter olanlardan niceleri var.

Dün kaçırılmış olsa bile bugün yapılabileni var.

İbadetin karşılığı cennet,

Güzel ahlâkın, sözün karşılığı cennet,

Bataklığa battıktan sonra çırpınıp kurtulmanın, tevbenin karşılığı cennet,

Eziyetlere, zorluklara tahammülün karşılığı cennet,

Evlat acısı ile yanmanın karşılığı cennet…

Cennet kapımızın dibinde,

Ümit ve rahmet bizden, bizim bütün cürümlerimizden büyük, kapılar geniş, vaat büyük, vaat veren En Büyük!

* * *

Söz veren Allah ve Peygamberi ise,
Endişe Yok!

* * *

İslam örter

İslam şirki, küfrü, peygamber aleyhisselam ile savaşmayı bile örter. Müslüman olanın geçmişi silinir. İslam bir aklama kaynağı iken onun içinde bulunup da, karamsar kalmak mümkün değildir. Akıllıca değildir. Kelime-i şehadet getirmek ve hakkını vermek kurtuluştur. Allah Teâlâ'nın esmai hüsnasını müdrik olarak yaşamak cennette olmaktır.

Hicret örter

Allah için, daha iyi mü'min olmak için hicret edip muhacir olmak, geçmişteki hataları dağlar gibi dahi olsa günahları örter.

Kapıların en muhteşemi tevbe kapısı sonuna kadar açık

Tevbenin ne büyük bir kapı olduğunu şu hadisi şerifte görüyoruz. Sonuna kadar, son nefese kadar herkese her yerde açık bir kapı. Bir de o kapıdan girmek Allah'ın hoşuna gidiyor.

"Herhangi birinizin tevbe etmesinden dolayı Allah Teâlâ'nın duyduğu hoşnutluk, ıssız çölde giderken üzerindeki yiyecek ve içeceğiyle birlikte devesini elinden kaçıran, arayıp taramaları sonuç vermeyince deveyi bulma ümidini büsbütün kaybederek bir ağacın gölgesine uzanıp yatan, derken yanına devesinin geldiğini görerek yularına yapışan ve aşırı derecede sevincinden ne söylediğini bilmeyerek:

Allahım! Sen benim kulumsun; ben de senin Rabbinim, diyen kimsenin sevincinden çok daha fazladır." (Müslim, Tevbe, 2/6960)

Tevbenin tevbe olması için beş şartı barındırmalıdır

1- Tevbe Allah'tan korkulduğu için olmalıdır,

2- Günaha son verilmelidir,
3- Geçmişe derin bir pişmanlık duyulmalıdır,
4- Aynı günahın tekrar edilmemesine ciddi bir karar verilmelidir,
5- Tevbede sadakat olmalıdır.

Haccın karşılığı cennettir

Yeter ki hac, hac olsun. Mebrûr olsun. Allah rızasına uygun olsun. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki:

"Kim Allah için hacceder ve kötü söz söylemez, fasıklık bir iş yapmazsa; annesinden doğduğu günki gibi haccından döner." (Buhari, Hacc, 4/1521; Müslim, 3293)

"Hac ve umreyi art arda yapın. Her ikisi fakirliği ve günahları, ateşin demirin pasını döktüğü gibi dökerler. Mebrûr bir haccın cennetten başka bir sevabı yoktur." (Taberani, Evsat, 4977)

Bir ezan duası bile

اَللّٰهُمَّ رَبَّ هٰذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ، وَالصَّلَاةِ

الْقَائِمَةِ، اٰتِ مُحَمَّدَانِ الْوَسِيلَةَ، وَالْفَضِيلَةَ،

وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودَانِ الَّذِي وَعَدْتَهُ.

Ezanı dinledikten sonra bu duayı okuyana peygamber aleyhisselamın şefaati vaat edilmektedir.

Hastalık da kazanç

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki:

"Kul hastalandığında Allah meleklerine şöyle vahyeder: 'Ben kulumu bağlarımdan bir bağla bağladım. Onu kendime alırsam bağışlarım. Afiyet veririm de iyileşirse o takdirde de, günahsız olarak oturur." (Muvatta, 976'dan özetle)

Üç çocuk bir cennet

Buyuruyor ki: *"Üç çocuğunu kaybedene cehennem haramdır."* (Ahmed, 14285)

Üç kız yetiştiren kazandı

Yine buyuruyor ki: *"Ümmetimden olup da, üç kız çocuğu veya üç kız kardeş bakıp, onlara iyi davranan birine onlar ateşe karşı perde olur."* (Tirmizi, Birr, 13/1912)

Kırk gün mescitte ve birinci safta

Kırk gün cemaatle namaz kılmaya devam eden eğer iftitah tekbirini de imamla beraber alıyorsa kurtuldu. Kurtuldu.

"Allah için kırk gün cemaate devam eden, birinci tekbire de yetişiyorsa ona iki beraat yazılır. Ateşten beraat ve nifaktan beraat." (Tirmizi, Salat, 64/241)

Bir ayet ama!

Bir ayeti, sadece Ayetelkürsi'yi her farz namazın ardından okumanın karşılığı bile cennettir**.** Buyurdu ki: *"Her farz namazın ardından ayetelkürsiyi okuyanın cennete girmesi için ölümden başka bir engel yoktur."* (Taberanî, Evsat, 8068)

Ve Mülk suresi...

Bir yetime kefil ol kurtul

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem iki parmağını kaldırıp, aralarını açarak şöyle buyurdu: *"Ben ve yetime bakan cennette böyle olacağız." (İki parmağın birbirine yakınlığı kadar yakın olacağız.)* (Buhari, Talak, 25/5304)

İsteme. İnsandan isteme!

Sevban radıyallahu anh diyor ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki: *"Kim bana insanlardan bir şey istemeyeceğine söz verirse ona cennet sözü veriyorum."* 'Ben ya Resûlallah!' dedim. (İbni Mace, Zekât, 25/1837)

*Bir işi yapmak **BİR**,*
*Yerli yerinde yapmak **İKİ**,*

*Yapılanı korumak **ÜÇ**.*

Dil ve ferci koru; ateşten korun

"İki dudağı ile iki bacağı arasını korumayı bana söz verene cennet sözü veriyorum." (Buhari, Rikak, 23/6474)

Kadın cennetin şanslısı

"Kadın beş vakti namazını kılar, Ramazan ayını oruç tutar, namusunu korur ve eşine itaat ederse; cennetin hangi kapısından istiyorsa o kapısından girer." (Ahmed, 1661)

Cihadın ucu cennet

Elle, dille, kalemle, malla. Kafirlere karşı, nifaka karşı, nefse karşı.

Cihad, Allah için nerede olursa olsun, her zaman bir şeyler yapmanın adıdır. Cemaat olmanın adıdır.

Cihad zordur. Bedeli ise cennettir.

Cihada denk bir amel yok. Mücahid gibisi yok.

Ebu Hureyre radıyallahu anh diyor ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular:

"Canımı elinde tutana yemin ederim ki, Allah yolunda savaşıp öldürülmeyi, tekrar savaşıp öldürülmeyi, tekrar savaşıp öldürülmeyi isterdim." (Buhar, Cihad, 7/2797; Müslim, 4859)

Ahlâk cennete götürür

Ebu Hureyre radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme, cennete en çok neyin soktuğunu sorduklarında, **'Allah korkusu ve ahlâk'** diye cevap verdiğini, cehenneme en çok neyin soktuğunu sorduklarında da **'ağız ve ferc'** dediğini rivayet etmiştir. (Tirmizi, Birr, 62/2004)

'Selamunaleyküm' cennettir

Selamla gir, selamla çık. Selamla başla, selamla bitir.

"Üç kişi vardır üçü de Allah'ın himayesindedir. Yaşarsalar O, onlara yeter; ölürseler cennete girerler:

Evine selamla giren Allah'ın himayesindedir.

Mescide çıkan Allah'ın himayesindedir.

Cihada çıkan Allah'ın himayesindedir."

Şart!

Bir işin Allah katında geçerli olması, o işe ibadet denebilmesi ve ondan sevap beklenebilmesinin üç temel şartı vardır. Kalabalık, reklam, kulağa hoş gelmek, görüntü güzelliği gibi şeylerin Allah nezdinde değeri yoktur.

a- Onu yapan Müslüman olmalıdır. Müslüman olmayanın yaptığı işin, ahiret ölçüleri ile bir değeri yoktur.

b- O iş Allah için yapılmalıdır. Riyakârlıkla veya bir menfaat gözetilerek yapılan işin değeri yoktur.

c- O iş Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme, O'nun sünnetine uygun yapılmalıdır.

En Büyük Nimet Afiyet

Abbas İbnu Abdilmuttalib radıyallahu anh diyor ki:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme "Bana Allah'tan dileyeceğim bir şey öğret." dedim.

"Allah'tan afiyet dileyin." dedi.

Aradan birkaç gün geçtikten sonra yine "Ya Resûlallah! Bana Allah'tan dileyeceğim bir şey öğret." dedim. Şöyle dedi:

"Ey Abbas!

Ey Resûlullah'ın amcası!

Allah'tan dünya ve ahirette afiyet dileyin." (Tirmizi, Daavat, 84/3514)

Dinde afiyet:

Fitnelere karşı korunmuş bir iman,
Kaymayan bir ayak,
Vesveseden ve şeytandan etkilenmemek,
Cehaletten kurtulmak,
İmanı ibadetsiz bırakmamak…

Hayatta afiyet:

Onurlu yaşamak,
Azdıran zenginlik ve ezen fakirlikten korunmak,
Yalnız kalmaktan korunmak
Katlanılamaz hastalıklar ve dertlerden korunmak…

* * *

Afiyet:

Allah'ın kulunu hastalık, dert ve sıkıntılara karşı koruması, insanları ona, onu insanlara muhtaç etmemesidir.

* * *

Ailede afiyet:

Ehli iman olmaları,
Huzur içinde yaşamaları, itaat eden, seven olmaları,
Mürüvvet görmek…

Malda afiyet:

Azdan çok gibi yararlanmak,
Bereketle yaşamak…
Afetlerden korunmuş olmak…
Helal olması…

Bedende afiyet:

Hastalıktan uzak kalmak,
Azalarından tam istifade edebilmek…

اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ،
اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي دِينِي
اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ،
وَآمِنْ رَوْعَاتِي، اَللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ
وَمِنْ خَلْفِي وَعَنْ يَمِينِي وَعَنْ شِمَالِي وَمِنْ
فَوْقِي، وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي.

Allahım!
Senden dünya ve ahirette afiyet diliyorum.

Allahım!
Beni bağışlamanı, dinim, dünyam, ailem ve malımda bana afiyet vermeni diliyorum.

Allahım!
Ayıplarımı ört. Endişelerimi gider.

Allahım!
Önümden, arkamdan, sağımdan, solumdan, üstümden beni koru. Altımdan tuzağa düşmekten senin yüce kudretine sığınırım.

Peygamber aleyhisselam efendimiz bu duayı her akşam ve sabah okumayı ihmal etmezdi.

Aldanmayın!

* * *

İbnu Eban diyor ki:

Osman İbnu Affan Makaid'de oturuyordu. Kendisine abdest suyu getirdim. Abdest aldı. Abdestini de mükemmel aldı. Sonra da şöyle dedi:
"Ben Peygamber aleyhisselamın burada iken abdest aldığını ve abdestini güzel yaptığını gördüm. Ardından da demişti ki:
'Kim benim şu abdest alışım gibi abdest alır, sonra mescide gelir ve iki rekat namaz kılar da otururbut, onun geçmiş günahları mağfiret olunur.'
Osman diyor ki: Sonra da şöyle buyurmuştu:
'Aldanmayınız!' (Buhari, Rikak, 8/6433; Müslim, 538)

Deylemi'nin Ebu Hureyre'den rivayet ettiği bir hadiste de şöyle buyurmuştur:

Ey insanlar!
Allah hakkında – yanlış düşünerek – aldanmayın. Eğer Allah bir şeyi unutacak olsa, – topraktaki – bir tohumu, sivrisineği unuturdu. (Kenz, 43746)

* * *

Mağfirete aldanıp günaha cüret etmek aldanmaktır!

* * *

Neden aldanıyoruz?

√ Hedef ya saptı ya da uzak ufukta sanılıyor:

Sadece Allah'a kulluk için yaratıldığımız bir dünyada, başıboş bırakılmış gibi davranmanın akıbeti aldanmaktır.

√ İman zayıflığı, Allah'ın kudret ve azametini unutmuş olmak, bizden önceki insanların neler yaptıklarını, Allah'ın onları nasıl helak ettiğini haber

veren Kur’an ayetlerini, peygamber sallallahu aleyhi ve sellem hadislerini bilmemek, bildikten sonra unutmak sonunda aldanmaktır.

√ Şeytanın vesveselerini dikkate almadan yaşamak aldanmaktır. Onun çağlar boyu en önemli vesvesesi:

Mubahlarda aşırılık,

Zikrullahtan uzak kalmak ve

Mâlâyâni ile meşgul olmaktır.

√ İyiliklerin yayılması ve kötülüklerin engellenmesinde pasif kalıp, sessiz ve tepkisiz bir toplum olmanın akıbeti aldanmaktır.

√ Kavram kargaşasına alet olmak, Allah ve peygambere ait deyimlere, naslara, zevklere, çıkarlara göre şekil vermenin en doğal sonucu aldanmaktır.

√ Şüpheli şeylerde titizliği ve hassasiyeti kaybetmek aldanmaktır.

√ Kibirden arınamamak aldanmaktır.

√ Fitne ve fesadın yayıldığı, isyanın ayıp düzeyinde bile görülmediği bir zamanda, masiyeti olanlarla çeşitli mazeretler adı altında bir arada olmak, imanı ve ameli korumaya almamak aldanmaktır.

√ “İyi niyet” adlı bir maskeyle gizlenmek aldanmaktır.

√ Fani bir dünyada ebedi kalacak gibi, uzun emellerin peşinde koşmak, zevklerin esareti altında, helal-haram ayırmadan yaşamak, malda Allah’ın hakkı olan zekât ve sadakayı kırpmak.. kısacası dünya aşkı aldanmaktır.

√ Allah’ın rahmetinden umut kesmek hem suçtur hem de aldanmaktır.

√ Allah’ın kaderini ileri sürüp hataları gizlemek gerçekçi olmaktan uzaktır ve aldanmaktır.

√ Tevbeyi geciktirmek, insanların dedikodusundan çekinip tevbe etmemek, Allah’ın kimi günahkârları hala cezalandırmadığına bakarak gevşemek, kabul edilmesinden umutsuz kalarak tevbe etmemek aldanmaktır.

√ Allah’ın affı ile oyalanmak da aldanmaktır.

Allah’ın kullarına haberi şudur:

“Kullarıma bildir ki:

Ben çok mağfiret eden ve çok marhamet edenim.

Azabım da pek elim olan azaptır.” (Hicr,49-50)

Yahya bin Muaz diyor ki:

“Dünya şeytanın alkolüdür; onu içen, ölüm meleğini görmeden ayıkamaz. Pişman olanlar arasında kalır. Biriktirdikleri başkalarına kalır, umutla tutunduğu ipler de kopmuş olur.”

Allah Yolunda İken
Yere Çakılmak!

"Ey mü'minler!

Size ne oldu da **'Allah yolunda seferber olun.'** dendiğinde yere çakıldınız. Yoksa dünya hayatını ahirete tercih mi ettiniz? Oysa dünya hayatının geçimi ahirete göre pek az bir şeydir.

Eğer seferber olmazsanız Allah sizi acıklı bir azaba uğratarak yerinize başka bir toplum getirir. Siz Allah'a hiçbir zarar dokunduramazsınız. Çünkü Allah'ın gücü her şeyi yapmaya yeter.

Peygamber'e yardım etmezseniz, biliniz ki kâfirler O'nu Mekke'den çıkardıklarında iki kişiden biri olarak mağaradayken Allah O'na yardım etmişti.

Hani O arkadaşına 'Üzülme, Allah bizimle beraberdir.' diyordu. Allah O'nun kalbine güven duygusu indirmiş, kendisini göremediğiniz askerler ile desteklemiş, böylece kâfirlerin sözünü alçaltmıştı.

Yüce olan Allah'ın sözüdür.

Allah üstün iradelidir ve her yaptığı yerindedir." (Tevbe suresi, 38-40)

Allah kullarına asla muhtaç değil ama!

Kullar cennet istiyor ve cennetin bir bedeli var. Kullar O'na muhtaç. Cennetin bedeli imandır; iman da Allah'ın dinini kuşanmaktır. Herkesin başının çaresine baktığı bir deprem sonrasını andıran dindar görüntümüz, hocalara ve üç beş gönüllüye terk edilmiş din Allah'ın kullarından istediği din değildir. Talebeleri yetimlerin ve dulların zekâtları ile okuyabilen Müslümanlar dinleri için neler yapabildiklerini göstermekte zorlanırlar. Zekât vermek bir cömertlik oldukça kat edilecek yol pek uzun demektir.

Cennet zorluklarla kuşatılmış

Kur'an, açık bir dille 'öncekilerin çektiklerini çekmeden cennete girilemeyeceğinden' söz etmektedir. Öncekilerin neler çektikleri de bellidir.

Bilaller…

Musablar…

Habbablar bellidir.

Sabır taşı olanlar, asırlarca ayakta kalanlar bellidir. Kur'an örneklerle dolu. Şeytana, şehvete ve düşmana karşı direnebilenler kazandılar. Evet,

cennet orada ama kuşatılmış olarak duruyor. Zorluklarla, engellerle kuşatılmış. Cennet oturduğun yerde değil, gittiğin gayret ettiğin yerdedir.

Din kimin dini?

İslam her Müslüman'ın dinidir. Müslüman olmanın bir bedeli olması kadar tabii ne olabilir. Bu bedelin en tabii olanı da her halde, çatısı altında durulan dini yaşatmak, onun için çalışıp çabalamak olsa gerektir.

'Ben değilsem kim?' diyebilmek

'Birileri bulunur her halde' anlayışı yanlıştır. Elbette birileri bulunur. Allah kimseye muhtaç değildir. Ancak o bulunan kendi adına yazılmış boşluğu doldurabilir.

Birileri benim yerime cennete girer denmediğine göre, 'Ben yoksam kimse yoktur.' 'Aranan benim.' anlayışını yerleştirmek zorundayız.

Rabbimizin razı olduğu seviye budur.

Müslüman iş bitirendir. İş havalesi uzmanlığı yoktur. Burnumuzun dibindeki hizmetten kutuplara kadar din için ne yapılabilecekse işe hazır olmak, özür üretmemek, hatta özürleri yok saymak, mensubu bulunulan dine sadık kalmaktır. Herkes kendine uygun bir iş muhakkak bulmalıdır. Din benim dinim, iş de benim işimdir, demelidir.

Engeller aynı engeller

Şu kesindir ki;

Allah'ın dinini bu asra kadar getiren nesiller çok kolay şartlarda, mucizelerle yapmadılar yaptıklarını. Bugün Müslümanların önünde hangi engeller duruyorsa aynıları, kat kat fazlası ile onların da önlerinde vardı. Bir de fazlaları vardı şüphesiz. İmkânsızlıklar, baskılar altında kıvrandılar. Aç açık kaldılar. Dinlerini kimsesiz bırakmadılar. Can istenince can, mal istenince mal verdiler. Bulabildiklerini verdiler, bulamadıklarının da hasretini ciddi bir şekilde hissedince onları da vermiş gibi oldular.

İmtihan bu!

Neden ve nasıl soruları soruldukça, yeni sorular üreten hastalıklardır. Çok akıllı olmaktansa köprüyü geçmek lazım… İmtihan bu! Nedenler ve gerekçeler başka bir zamanda ve başka bir yerde bilinecek. İmtihan bu!

Böyle sevgiye kim inanır?

Allah'ı, peygamberini, dinini, cenneti sevmeyen yoktur. Ya da sevmiyorum diyen yoktur. Kim bu sevgiye inanır ki? Sevdiği için fedakârlık yapamayan, sevmişliğine kimi inandırabilir? Sevmek güzel de sevilmek daha güzeldir.

Umutsuz olmak Allah'ı bilmemektir!

Asla umutsuz değiliz. Çünkü iyi bir iş görmek için çalışmıyoruz. Allah'ın rızasını kazanmak için çalışıyoruz. O razı olsun gerisi hoş. Hem ne hoş… Gelişen olaylar, ürküten sonuçlar sorumluluklarımız alanında değildir. Din Allah'ın dini, dava onun davasıdır. Onun davasına nefer olmak, günü geceyi O'na feda etmek sadece bir şereftir, onurdur.

Ne dünya yaşadığımız yerden ibarettir ne de zaman yaşadığımız zamandan ibarettir. Mülk Allah'ındır. Her şey onun elindedir.

Bıkmak; ne çabuk! 950 yıla ne kadar var?

Bıkıp usanmak hakkımız yoktur. Tenimizde can, kalbimizde iman olduğu sürece çalışmak zorundayız. Ne zamana kadar sorusunun cevabı, Rabbimiz razı oluncaya kadardır.

Yere çakılmanın nedenleri

Yere çakılıyoruz çünkü:

• Din ve dine ait mukaddesat hayatın ilk konuları olmaktan uzaklaştı. Namazı bitirince işi bitirme yerine, işi bitirince namazı bitirme mantığı oturdu. Âlimleri bile ilmine ve emeğine göre değerlendirmek yerine, kimliğine ve şöhretine, hatta servetine göre değerlendirme hastalığı oluştu.

• Haram ve günah anlayışı zayıfladı. 'Faiz haramdır.' yerine 'Ne kadar faiz haramdır?' eksenli sorular oluştu. Günahlarla ülfet kuruldu. Haramlar helal gibi teşhir edilirken sessiz kalındı.

• Merhamet ve acıma hissiyatı şov malzemesi oldu. Neredeyse yapılan hayır kadar o hayrı tanıtan reklam harcaması yapılmaya başlandı. Kalpler kaskatı kesildi.

• Maddecilik önü alınamaz bir şekilde yükselişe geçti. Aynen hadiste belirtildiği gibi, zamanında giyecek çarık bulamayanlar apartman yarışına girdiler. Ahiret uzak ufuklardaki bulut gibi görüldü. Ölüm ibret olmaktan çıktı. Şükür unutuldu. Melun dünya, sevgili dünya oldu.

• Kur’an geçim kaynağı gibi görüldü. Toplumun bir kesimi tarafından değerlendirilen bir maden gibi kalıverdi. Tesir etmez oldu. Okuyanın sesi, okuduğu ayetten daha müessir görüldü. Kur’an A4 savaşında ikinci planda kaldı.

• Aile ve cemaat anlayışı zedelendi. Herkes sahipsiz kaldı. Otokontrol görevi gören, teşvik unsuru olan kurumlar başta aile ve cami olmak üzere eridi.

• Önceki ümmetleri helak eden afetlerin bir benzerleri ardı ardına oluştuğu halde anlamını yitirdi. Teknolojiye güven abartıldı.

• **Bireycilik ve dar ulusçuluk, insanlık üstü gibi tutuldu.**

• Mü’minler önderlerini kaybetti. Bugün önde duranlar ilk nesillerde geride bile duramayacak kadar zavallılardan oluştu. Başsızlık, başını alıp gitmeyi, kendi kendine baş olmayı doğurdu. Dik duran bir ümmet yerine, selin sürüklediği çer çöp haline gelindi.

• Dış baskılar iman zafiyeti ile birleşince gemisini kurtarana kaptan dedirten anlayışı üretti. Gemiyi kurtarmaya değil, azgın dalgaları durdurmaya ahdetmiş mü’minler tek tük kaldı.

• Dengesiz kalındı. Şu veya bu alana, diğerlerini ezecek kadar yüklenildi. Ya bu tarafta bir aşırılık yapıldı ya da şu tarafta. Sonuçta kimileri çok işler yaptı; ama işe yarar iş bulunamadı.

• Kavramlara yeni anlamlar kazandırıldı. Cihaddan ihsana kadar pek çok kavram, keyfe uygun kalıplarda anlaşıldı. Yetişen yeni nesil de o değişkenliğe uygun bir Müslüman olarak yetişti.

Çocuklarımıza, Ailemize, Ebeveynimize, Dostlarımıza, Çevremize, Hemcinsimiz İnsanlara

Sesimiz Neden Ulaşmaz Acep?

* * *

“ Allah’tan gelen merhamet sayesinde onlara yumuşak davrandın.

• Eğer sert,
• katı kalpli biri olsaydın,
• kuşkusuz çevrenden uzaklaşırlardı.

Onları bağışla,
kendileri için Allah’tan af dile,
yapacağın işler hakkında onların görüşlerini al;
ama karar verince artık Allah’a dayan.
Hiç kuşkusuz Allah kendisine dayananları sever.”

(A. İmran, 159)

* * *

Âl-i İmran suresi 159. ayetinde Rabbimiz azze ve celle peygamberine hitap ederek, yirmi üç yılda büyük bir insan kitlesini etrafında toplamasındaki başarının sırrını açıklamış ve bize, insan kalbine ulaşmanın ana ilkelerini öğretmiştir:

1- Yumuşak davranmak: Sert ve katı kalpli insanlar, dilediklerini yapabilirler; ama etraflarında onları seven sayan insan bulamazlar. Güçleri ile esir ettikleri gönülsüz köleler bulabilirler. Merhamet ve sevginin gücü, silah ve paranın gücünden az değildir.

2- Bağışlamak esastır. Geçmiş hataları silemeyen insanlar yeni güzellikler oluşturamayabilirler.

3- Allah’a yalvarmak, hep dua ile yaşamak gerekir. O’nun yardımı ile ancak sarp kayalar aşılabilir.

4- Her şeyin en iyisini bilme kanaati yanlıştır. İnsanların, çocuk bile olsalar düşüncelerini itibara almak, onların da bizi itibara almasının zeminini oluşturur.

5- Ayağını yere basarak yürümek gerekir. Usulüne uygun olarak karar verildikten sonra yola devam edilmelidir. Yalpalanmak, ikide bir geri bakmak yok.

* * *

*Bir kişinin **güzel hareketi** bin kişiyi etkiler de, bin kişinin **sözü** bir kişiyi etkilemeyebilir.*

* * *

İz bırakan sözlerin sahibi olmak için

Önce:

• Söz ve üslubun en güzelini seçmelisiniz. **Her şeyin iyisi ve adisi olduğu gibi, sözün de iyisi ve adisi vardır.** İnsanları mesela Kur'an'a davet edecekseniz, Kur'an üslubuna uygun bir dil ve metot kullanmalısınız.

• Ortak konular varken, tartışmalı ve nefisleri azdıracak konulardan başlamayınız. Kolaydan zora doğru bir liste ile başlayınız. Kolay anlaşabileceğiniz konuları aranızda köprü yapın.

• Muhakkak bir danışma halkanız olsun. El elden üstündür.

• İki kulağı ve bir dili olan insan az konuşup çok dinlemelidir. Devamlı konuşan biri, iki dilli ve bir kulaklı ucube gibi görülebilir. Dinlemesini bilenler dinlenmeyi hak ederler.

Sağır da engellidir dilsiz de!

• Yerli yerinde ve zamanında konuşmak gerekir. Kendi kendine konuşan bir insanla, uygunsuz yer ve zamanda konuşanın ortak noktaları, söz ve enerji israfıdır. İnsanlar çocuk bile olsalar senin önünde durmak zorunda olabilirler; ama kalp kulaklarını sana açmazlar.

• Dinleyenlerin dikkatlerini sınırsız bir vakitle ele geçirdiğini zannetmemelisin. Fırsatı en verimli şekilde kullanmanın yollarını dene. Mesela, en önemlileri, önceliklileri, iki zarardan birini tercih gerektiğinde en hafif olanını tercih etmek gibi prensiplerden taviz verme.

• Tenkit edilmekten korkma, tenkit edene teşekkür et. Nefsinle baş başa kaldığında kendini değerlendir. Hz. Ömer diyor ki: "Bana ayıplarımı hediye edenden Allah razı olsun."

• Muhataplarının arasında ayrım yapma. Büyüğe de çocuğa da aynı ciddiyetle; ama seviyelerine göre konuş.

• Her konuşmanın ardından bir değişim bekleme. Sözünün anlaşılıp anlaşılmadığını araştır. Dünyada bütün problemler ilk insan kadar eski ve köklüdür. Hiçbir problem anında hallolmaz. Sözün eğer, bir tohum gibi öz ihtiva ediyorsa bekleyedur. O bir gün yeşerir. Sabırsız insanlar kendi ektikleri fidanları bile fark etmeden ezebilirler.

• Kişisel kanaatlerini ayet-hadis gibi tartışılamaz belgeler olarak görme.

• Güneş gibi en güçlü enerjinin sahibi olmak istiyorsan, güneş gibi randevularına sadık kal. Dakikaları hatta saniyeleri hesapla.

• Gelip geçen bir rüzgâr olma. Söylediklerinin peşinde ol. Çınar gibi fikirlerin sahibi ol. Basının gündemini gündem yapma. Ezeli ve ebedi bir davaya uygun şeyler konuş.

• Gerekiyorsa, seni anlamalarına engel olan engellerle uğraş. Muhatabınızın çok özen gösterdiği ilgilerini direkt hedef alma.

• Örnek olmak hatip olmaktan evladır.

Söyledikleri ile çelişen bir insanın dinlenecek nesi olabilir ?

• **Sempatik bir insan olman gerekir:**

• İnsanlar, dara düştüklerinde seni yanlarında görmelidirler.

• Mutlulukları ve acıları paylaşan biri olmalısın.

• Fildişi kulelerde oturma. İnsanlarla iç içe; ama sulanmamış bir kişiliğin olsun.

• Hediye vermesini bil. İhsan sahibi ol. Ödül ver. Üstteki el senin elin olmalıdır.

• Teşekkürü çok kullan.

• Görünümün temiz ve heybetli olsun.

• Ölçüsüz dostluklar ve düşmanlıklar ihdas etme.

Ve…

Asla kızma!

Başarmak ve kazanmak istiyorsan

‘doktor’ gibi ol. Hastanın hastalığı arttıkça senin, doktorluk çaban da artsın.

Gerginliğini içine göm; ama mizacını değiştirme.

Allah’ın yardımı seninle olsun istiyorsan, Allah’ın rızasını katıksız bir şekilde hesaba kat. İhlaslı ol. Kalpler Allah’ın elindedir. Dilediği yöne yöneltmektedir. Peygamberler bile dilediklerini yapamadılar. Ama Allah’ın

rızasını elde ettiler. Biz görevimizi yapmanın huzurunu yaşamak istiyoruz. Sonuçlar Allah'ın elindedir…

Riya Taktikleri

Ebu Hureyre radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle buyururken dinledim, dedi:

"Kıyamet günü hesabı ilk görülecek kişi, şehit düşmüş bir kimse olup huzura getirilir. Allah Teâlâ ona verdiği nimetleri hatırlatır, o da hatırlar ve bunlara kavuştuğunu itiraf eder. Cenâb-ı Hak:

– Peki, bunlara karşılık ne yaptın? buyurur.

– Şehit düşünceye kadar senin uğrunda cihad ettim, diye cevap verir.

– Yalan söylüyorsun. Sen, "**babayiğit adam" desinler** diye savaştın, o da denildi, buyurur. Sonra emrolunur da o kişi yüzüstü cehenneme atılır.

Bu defa ilim öğrenmiş, öğretmiş ve Kur'an okumuş bir kişi huzura getirilir. Allah ona da verdiği nimetleri hatırlatır. O da hatırlar ve itiraf eder. Ona da:

– Peki, bu nimetlere karşılık ne yaptın? diye sorar.

– İlim öğrendim, öğrettim ve senin rızan için Kur'an okudum, cevabını verir.

– Yalan söylüyorsun. Sen **"âlim" desinler** diye ilim öğrendin, "Ne güzel okuyor." desinler diye Kur'an okudun. Bunlar da senin hakkında söylendi, buyurur. Sonra emrolunur o da yüzüstü cehenneme atılır.

(Daha sonra) Allah'ın kendisine her çeşit mal ve imkân verdiği bir kişi getirilir. Allah verdiği nimetleri ona da hatırlatır. Hatırlar ve itiraf eder.

– Peki ya sen bu nimetlere karşılık ne yaptın? buyurur.

– Verilmesini sevdiğin, razı olduğun hiçbir yerden esirgemedim, sadece senin rızanı kazanmak için verdim, harcadım, der.

– Yalan söylüyorsun. Hâlbuki sen, bütün yaptıklarını **"ne cömert adam" desinler** diye yaptın. Bu da senin için zaten söylendi, buyurur. Emrolunur bu da yüzüstü cehenneme atılır." (Müslim, İmâre 152)

Riya

Kulluğu eriten hastalıklardandır.

Muttakileri ürküttü. Sâlihler, âbitler onu hiç unutmadı.

Nebiler tehlikesini hep hatırlattı.

Ondan sadece cahiller ve gaflette kalanlar emin oldular.

Dağlar gibi birikmiş sevaplarını bulacağını uman niceleri, ellerinde kum taneciklerinin bile kalmadığını, riyanın her şeyi eritip tükettiğini gördüler.

Riya ibadetlerin kurdu, amellerin düşmanıdır.

Riya, Allah rızası için yaparken insanların beğenisini de gözetmektir.

Riya, sevap kazanmak için yapılacak bir işten beşerî menfaatler gözetmektir.

Riya, ihlası eritmektir.

Riya, Allah'a ibadet edip, kullarını kazanmaktır.

Riya tehlikedir.

Riya şeytanın oltasıdır, nefsin buzudur.

Gizli şirktir.

Cündeb İbni Abdullah İbni Süfyân radıyallahu anhtan rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim işlediği hayrı şöhret kazanmak için halka duyurursa, Allah onun gizli işlerini duyurur. Kim de işlediği hayrı halkın takdirini kazanmak için başkalarına gösterirse, Allah da onun riyakârlığını açığa vurur." (Buhari, Rikak 36, Ahkâm 9; Müslim, Zühd 47-48)

Ebû Hureyre radıyallahu anhtan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Azîz ve celîl olan Allah'ın hoşnutluğunu kazanmaya yarayan bir ilmi, sırf dünyalık elde etmek için öğrenen kimse, kıyamet günü cennetin kokusunu bile alamaz." (Ebû Dâvûd, İlim 12)

Riya hastalığının asıl nedeni, kulluk imtihanını idrak edememektir. İmtihanın farklı renklerini tanıyamamaktır. Şeytanın tuzaklarına karşı teyakkuzda olamamaktır. Dışı içten daha önemli sanmak, ebedi ile fani arasındaki farkı idrak edememektir. İnsanları gözünde gereğinden fazla büyütmek veya hor görmektir. Yaptığı bazı ibadetleri köprüyü geçmek için yeterli görmektir.

Hassas çizgi

Mü'minin yaptığı güzel bir işten ötürü, diğer mü'min kardeşleri tarafından övülüp, anılmasına – kendisi buna yol açmadığı sürece – sevinmesi riya değildir. Böyle bir durum hakkında Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme sorulduğunda şöyle buyurmuştur:

"Bu, mü'min için peşin bir müjdedir." (Müslim, Kader, 51/6721)

Türlü türlü riya var

Tam riya: Allah için yapılması gereken bir ibadeti, özellikle insanların görüp beğenmesi gibi bir niyetle yapmak, o işi yaparken Allah'ın rızasını

hiç gözetmemektir. Aslında namaz kılmaya niyetli olmadığı halde, izlenir bir yerde olduğu için namaz kılan biri gibi…

Allah için yapıp insanları da gözetmek: Bu da iki türlü olabilir.

– Yapılacak işi düşünürken riyanın karışması mümkündür. Böylesi bir işin ibadet olması zordur.

– İşe ihlasla başladığı halde riya sonradan karışabilir. Bu karışma gelip geçerse zararsızdır. Gelir de geçmezse, kaldığı kadarını imha edebilir.

Hem sevap hem menfaat gözetme türü: Haccetmeyi niyet ederken, ticareti de hesaba katıp, menfaatini gözetmek bunun örneğidir. Böyle bir karışım ibadeti imha etmez; ama sevabı azaltır.

İbadet olmayan işlerde ne deneceğine bakmanın adı riya değildir: Üste başa, eve, iş yerine şekil vermenin ibadetle bir ilgisi olmadığından riya olarak adlandırılmaz. Böyle bir uygulama da direkt haram olarak anılmaz. Genellikle mubah dairesinde kalır.

Neden riya cazip oluyor? Bile bile olduğu halde neden?

İmam Gazali diyor ki:

Riya yapanın elde etmek istediği mal, şöhret veya herhangi bir menfaattir. Onun amaçları üç bölümde toplanır:

a- Bir haramı elde etmek için riya yolunu kullanan vardır. Nafilelere önem vererek, şüpheli şeylerden kaçınarak ‘güvenli’ tanınmaya çalışır. Sonunda da bir vakfın başına geçmeye ve oradan geçinmeye gayret eder.

Bir kadına karşı kötü emelini elde etmeye uğraşır. Bu sınıf riyakârların en çirkinidir. Çünkü Allah’ın emirlerini O’nun haramlarına ulaşmak için kullanmaktadırlar.

b- Mubahlardan bir mubahı elde etmek için riya yolunu kullanan vardır: Hizmetlerle meşgul olup, vaaz ve nasihatleri yayan, Müslümanlarca hassas konularla ilgilenen, ama asıl maksadı evlenmek istediği bir bayana ulaşmak olan birinin yaptığı gibi…

Bu da hata irtikâp etmektedir. Mubah olmakla beraber, basit bir dünya lezzeti için Allah’ın emri olan şeyleri kullanmaktadır. Elbette seviyesi birinci kişinin seviyesi ile aynı değildir.

c- Bir şey elde etmek gibi bir niyeti olmadan sadece iyilerden bilinmesi için riya yapan vardır: Teravih namazını kılmaya niyetli olmadığı halde herkesle beraber kılan; namazı evde kılmayı düşündüğü halde, arkadaşları cemaate gittiği için cemaate çıkan biri gibi… Bu da hatalıdır. Öncekiler gibi olmamakla beraber hatadır. Samimi mü’min,

ihlaslıdır. Kulların ne dediğine, diyeceğine değil, Rabbinin hükmüne önem verir.

* * *

İbadet insanlar için yapılıp riya ile eritilemeyeceği gibi; riyaya düşmek endişesi ile terk edilmemelidir.
İmtihan ne ihmal edilerek ne de ondan kaçılarak kazanılabilir!
İmam Gazali, böyle bir tavrı da riya olarak görmekte; hatta riya endişesi ile bir ameli terk etmeyi riyadan daha tehlikeli olarak takdim etmektedir.

* * *

Riyadan kurtulmanın çaresi

Riyaya düşmemek, ondan kurtulmak tam bir nefis mücahedesini gerektirir. Bu mücahedenin birinci adımı bilmektir. Kur'an ayetleri, hadisler, selefisalihinin sözleri ile bezenmiş bilgi ilk adımdır. Elbette şeytandan ve nefisten arındırılmış bir hayat yoktur. Riya da şeytanın silahlarından bir silah olduğuna göre, o kulu aldatmak ve asıl maksadından uzaklaştırmak istedikçe, kul direnecek, hataya düşmemeye çalışacaktır. Bir kere hata ederse ikincisini yapmamaya gayret edecektir.

Bir önemli çare de **'gizlilik'** ilkesine sadık kalmaktır. Gizli kaldıkça değerli olan ibadetlerde ölçüyü korumaya dikkat etmek gerekir. Sağ elin işini sol elden gizlemek şeklinde özetlenebilecek bir gizlilik, kullara açma ihtiyacı hissetmemek oldukça önemli bir kazançtır.

Burada önemli bir çizgi daha vardır:

Yapılan işleri gizli tutmak – bilhassa farz olmayan ibadetlerde, hayırlarda – riyaya düşmemek için en iyi yoldur. Bunun yanında nafilelerin, hayırların yayılması ve teşviki açısından teşhir edilmelerinde yarar olabilir. Bilhassa insanların dini kaynakları öğrenmeye, iyilerin amellerini izlemeye vakit ayıramadıkları bir zamanda böyle bir teşhir ciddi bir gereklilikle önümüzde durabilir.

Bu amaçlı bir teşhirin sonucu olarak başkaları için hayır kapısı açılırken, amelin asıl sahibi riya bataklığına düşebilir. Riyadan çekinip gizlemekle, yayılmasını sağlamak için teşhir etmek arasında hassas bir çizgi vardır. Herhalde mü'min, kendi kalbine müracaat ederek uygun olanı yapmalıdır.

Eğer riyaya karşı bir korunma söz konusu ise, amel teşhir edilebilir. Aksi durumda ise riya riyadır.

Bilhassa mali ibadetlerde kurumların aracı olarak kullanılması, yapılan hayırların onlara mal edilmesi riyadan korunma açısından bir çare türüdür.

* * *

"Mü'mine ilk gereken, bütün işlerinde Allah'ın bilmiş olduğuna kanaat getirmektir.
Allah'ın bilgisine kanaati de ancak Allah'tan başkasından korkmayan, O'ndan başkasından bir şey beklemeyen elde eder.
Ama O'ndan başkasından korkan, başkasından bir şeyler uman, güzel işlerinin bilinmesini, yayılmasını ister."

(Gazali)

* * *

Riya taktikleri

Riyanın her insanda farklı tezahür eden yansımaları vardır. Bunların bazısı açık seçik, bazıları da gizlicedir. Tamamına dikkat etmek gerekir:

• Haramlara karşı gözünü sakındıran, kulağını tıkayan tavırlar. Haramları ve haram işleyenleri sık sık yerme, abartılı ifadelerle onların karalarını anlatıp, kendi berraklığını öne çıkarma…

• İnsanlara karışmadan, kendi başına yaşama görüntüleri…

• Ramazan ve hac gibi mevsimlik ibadetleri abartma, etkilenme ve değişme konuşmaları…

• Saç baş dağınık, üst baş pasaklı görünerek, dünya nimetlerine karşı zühdü öne çıkarma…

• Namazda huşu ve gözyaşı…

• Zahiri amellerden birini abartma, her şey görme…

• İlim düşkünlüğü, âlimlere sevda…

• "Aslında gece teheccüt zor olmuyor… Filan istese kalkabilir… Gece kıyamına iki saatten fazla dayanamıyorum… Gece cüzümü bitiremedim… Şu sahabiler şu işi nasıl sürekli yapabilmişler, hayret doğrusu!" gibi ifadelerle teheccüt müdavimi olduğunu hissettirme…

• Mütevazı edalar, nefsini ve ayıplarını yerme konuşmaları…
• Hayallerini gerçek gibi anlatarak…
• İnsanların izleyebileceği bölümde ibadetin miktarını ve kalitesini artırarak…
• Riyanın tehlikesinden söz edip, ona düşmekten Allah'a sığındığını anlatmak…

Önemli bir tavsiye:

İmam Gazali'nin İhya-u Ulumuddin adlı eserinden **riya** bölümü dikkatle okunabilir. Kalbe huzur veren bereketli bir ilim rüzgârının estiği hissedilecektir.

Muallim Mücahiddir

Cahil doğduk

Hiçbir şey bilmez, eli ayağı işe yaramaz, konuşamaz, söyleneni anlamaz olarak doğduk. Hiçbir şey bilmiyorduk. Bilgi dolu bir âleme bilgiye, öğrenmeye müsait; ama kara cahil olarak geldik. Allah diledi ve dilediği gibi de bizi yarattı. Gözümüzü açtığımızda önümüzde sayılamayacak kadar çok öğrenilecek şey gördük. Elimizden tutan, bizi yönlendiren biri olmasa, yoğunluktan ürküp aklımızı kaçırabilirdik. Allah bizi yaratmayı dilediği gibi, bize bu uçsuz bucaksız âlemde, bilinçli yürümeyi, ürkmeden, hazmede ede yürümeyi sağlayacak sistemi de kurdu. Kimi doğal kimi yetiştirilmiş muallimler bulduk karşımızda.

Annemiz doğal bir öğretmenimizdi. Elimizi kullanmayı, ağlamayı, gülmeyi, sevmeyi, sevilmeyi, kaşık tutmayı, ihtiyaç gidermeyi öğretti bize. En zor günlerimizde, en önemli şeyleri öğrendik ondan. Yoktuk; var olurken o tuttu elimizden. Babamızı bile o tanıttı bize. Bu dededir, bu teyzedir dedi; insanları, soyumuzu tanıdık. Tutma dediğine tutmadık, tut dediğini tuttuk; acıyı tatlıyı öğrendik, iyiyi kötüyü bildik.

O, anne idi. Anneliği yaratılmışların en doğalı idi.

O, muallimdi. Muallimliği muallimlerin en doğal haliydi. Ne ücret talep etti, ne yoruldu. Bir gün taliminde geç kalmadı. Sanki biz ona değil de o bize muhtaçtı! Biz nazlandık, şımardık, o bozulmadı. Biz bıktık o bıkmadı. Yıllar bizi eskitti o ise bizi doğurduğu günkü kadar ciddi ve istikrarlı oldu.

İşte bunun için anne, en doğal muallimdir. Bunun için anne mücahiddir. Bunun için annenin ayakları altına cennet kondu. Bir et parçasından, bilgili, kültürlü, edepli, işe yarar bir ‘insan’ yetiştirmekle o, unvanın her çeşidini hak etmiştir.

Doğal muallimimiz anne, bizi mesleği talim olan muallimlere teslim etti. Onlar da üzerimizde çalışıp, yoruldular. Kimi ücret talep etti, kimi teşekkür bekledi, kimi de insan olmanın gereği olarak en onurlu işi yaptı. İnsan yetiştirdi.

Teknolojiden sanata, dine kadar, bildiğimiz, görüp kullandığımız, yararlandığımız ne varsa tamamı, muallimlerin yetiştirdiklerinin ürünüdür. Bir et parçası olarak yaratılan herkes eğitildi. Eğitilmenin sonucu olarak birileri oldu. Herkes mualliminin verdiğiyle bir yerlere geldi. Yükseldi veya

düştü. Talim ve muallim dindir, insandır. Din ve insan, muallimlerle ayakta kalır.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem en üst seviyede eğitim gördü, öyle oldu. O, en iyi eğitim görmüş biri olarak sahabileri yetiştirdi. Sahabiler en iyinin talebeleri olarak diyar diyar dolaşıp büyük bir nesil yetiştirdiler. Ezan okunan, Kur'an okunan her karış toprakta onların izi vardır. Onlar bu âlemi terk edeli asırlar oldu. Ama vesile oldukları ezanlar susmadı. Onlar gitti, eserleri ebedi kaldı.

Her şey insan içindir. İnsan da en zor olandır. En üst makamlarla, en alt seviyeler arasında gelip giden insanı yetiştirmek de en zor işi yapmaktır. İnsan doğuran ve insan yetiştirenler, hem en zor olanı yapmakta, hem de başka bir yolla yapılması mümkün olmayanı yapmaktadırlar. Allah Teâlâ'nın en şerefli mahlûku insana yapılan en önemli yatırım, o insanın kendisi üzerinden olabileceğine göre, insan eğiten muallim en değerli olanı yapmaktadır.

Muallim, insanlık kadar değerlidir.

Muallim, talim ettiği ne olursa olsun annedir; ete ve kemiğe ruh giydiren ikinci bir annedir.

Muallim, hilkate en yakın mesleğin sahibidir.

Muallim, evinde oturup, yese içse de, tatile gidip dinlense de, işi bitip yorganı altında uyuyor olsa da, eğitip hayata ve dine kazandırdıkları onu unutsalar da mücahiddir. Onun cihadı, cihad ve mücahid üreten bir cihaddır. Onun kalemi kılıçtan güçlüdür.

Muallim tam bir mücahiddir. O kendini bilmese de, takdir edilmiyor olsa da o cihad halindedir.

* * *

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki:

"Hayrı öğreten için, denizdeki balıklar
dâhil herkes istiğfar eder." (İbni Ebi Şeybe, 26113)

* * *

Muallimin göğsü geniştir

Göğsü geniş olduğu için, kendisiyle soy ve kan bağı olmayanların doğurduklarını da bağrına basar. Âdem'in çocuğu olduktan sonra bütün çocukları kendisinin bilir. Basit nesneler üzerinden hesabı olmaz. İnsanlık ve din onun yegâne gayesidir. Ne köylüdür ne şehirli. Ne gençtir ne yaşlı. Ne erkektir ne kadın. Ne beyazdır ne siyah. Ülkesi, toprağı yoktur. Yazı kışı olmaz. Ağır bir kış ortasında sürekli bahar neşesi yaşar. İçi ağlarken yüzü güler, yokken verir. Tam bir insandır. Âdemin çocukları onun göğsündedir. Bağrına basa basa öyle kalabalık olur ki onun yüreği, bir gün olsun kendisini düşünmeye mecal bulamaz.

Büyük sabırlıdır

Gayesine ulaşmadan yorulmaz, bıkıp usanmaz. Bir harf öğretmek için, bir hayrı tanıtmak için geceler boyu uykusuz kalır. Bir köyden öbür köye, şehirden şehre gider; usandığı yüzünden anlaşılmaz. Tekrardan yerinmez. Horlanır, itilir, kakılır; ama o yine odur. Toprak gibidir; ekilir, biçilir. Çiğnenir. O, üzerinde onu ezenleri doyurur. Onlar gider, öbür yıl başkaları gelir; onları da doyurur. Toprak gibidir. Üzerinde onu çiğneyeni bile doyurur.

Ümmet kafalıdır

Emanetin büyüklüğünü hiç unutmaz. Önündeki insanın aslını ve nereye kadar uzanacağını düşünür. Günübirlik hesapları olmaz. Yöresel asla değildir. Milyarları tek başına kucaklamaya aday bir yiğittir o. Mesleğinden karnını doyurur; fakat kafası karnında yaşamaz. Önündeki bir kişinin, asırlar sonra kaç olacağını iyi tahmin etmeye çalışır. Bunun için de hesapları kendi üzerinden değil ümmeti üzerindendir. Ümmeti yorgunken o dinlenmez. Ümmeti ayakta iken o oturmayı düşünmez. Ümmetinin izzetini kendi izzeti, zilletini de kendi zilleti bilir.

Kudüs'ü tarihi bir şehir olarak görmez. Mekke, Medine ve Kudüs nelerin karşılığıdır, onu iyi bilir. Dost tanır, düşman tanır.

İhlaslıdır

Bilir ki, Allah için olmayan hiçbir işin kalıcılığı yoktur. Allah sadece kendisi için yapılan işlere değer vermektedir. Gerisi toprağın üzerinde değerli, altında hiç değeri olmayan şeylerdir. Bu yüzden de gece gündüz

uğraşırken, Rabbinin rızası peşinde koşar. Alkışlara da kamçılara da aldırmaz. Kalabalıkların alkışı ile protestosu onun nazarında aynıdır.

Bu düşüncelerinde de samimidir. İhlâsın edebiyatı ile de meşgul olmaz. Gece muhasebeye çektiğinde kendisini, en ağır suçlardan aranan biri gibi ezilir, büzülür. Sokaklarda kaybolup giden bir gencin sorumlusu olarak arandığını düşünür. Bir saat fazla mesaim olsaydı belki de niceleri kurtulacaktı diye hayıflanır.

Gündüz olup mesaiye başlayınca yeni bir dünya kurar kafasında. Geçmişteki elemlere takılıp kalmaz. Başardıklarıyla da yetinmez. Cennetten önce tatmin olmaz bir heyecanın peşindedir o. Rabbim razı olsun da gerisi önemli değil diyerek her gün yeni bir aşkla onu kuşatır.

İhlâs onun karakteri olduğu için, birle bine aynı gözle bakar. Kalabalık yerine kalite peşindedir. Bir kişinin kurtulmasını, üzerinde güneş ışıklarının yayıldığı her şeyden daha değerli görür. Sürümden değil, niyetten kazanır.

İmamları Mus'ab bin Umeyr radıyallahu anhtır

O, tek başına gittiği Yesrib'de, bir medeniyetin temellerini atan davetçi! O, onlarca yıl aralarında savaşan iki kabileyi İslam'la şereflendiren davetçi! Kendisini öldürmeye gelenlere Kur'an okuyup, kalplerinin hidayete açılmasına vesile olan muallim! Muallimlerin imamı odur.

Bir medeniyetin temellerini tek başına attıktan sonra, hiçbir maddi menfaat görmeden, bir şehadete razı olup bu dünyadan ayrılan Mus'ab! Allah ondan razı olsun. Muallimlik nedir, muallimin ektiğinden neler biçilebilir sorularının en güzel örneği odur.

İmamı Mus'ab olduğu için, önüne oturttuğu bir çocuğu, çocuk olarak görmez. Onu, yarın Mekke fethinde görev alacak bir mücahid olarak görür. 'Atını denize sürsen peşinden geliriz ya Resûlellah!' diyen Sa'd gibi görür her bir öğrencisini.

İmamı Mus'ab olduğu için, hareketlerine, konuşmalarına çok dikkat eder. Meleklerin izlediğini bildiği için kalbine, öğrencileri izlediği için bedenine dikkat eder. Sözlerinden çok davranışlarının etkili olduğunu iyi bilir.

Kur'an ehlidir

Onu okur, ona davet eder. Onunla yön bulur. Onunla teselli olur. Onun bir ayetine dünyaları değişmez. Dertlenmeye görsün, Kur'an'a sarılır. Onunla enerjisini yeniler. Kur'an'da hikâyeleri anlatılan sabır abidelerinden

kendisine dersler çıkarır. Nuh nasıl Nuh oldu, Musa nasıl Musa oldu, onu anlar. Kur'an ona hem teselli hem enerji olur.

Çobandır

O, aldığı emanetin çobanı olduğunu, çobanı olduğu işin hesabını vereceğini bilir. Küçük bir ihmalin akıbetini tefekkür eder. Küçük bir gayretin getireceği güzellikleri hayal eder.

Onlar, peygamber sallallahu aleyhi ve sellem varisi çobanlardır.

Onlar kendilerine haset edilmesi caiz olan iki zümreden biridir.

Onlar cehaletle savaşan mücahidlerdir.